

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេវាគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងគម្រោង (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់រ៉ត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលែងអំពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និងឧបាសិកា យុន ស៊ីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ដា និងលោកស្រី រតន៍ ស្រីម៉ុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យេឡីន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេរី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហ៊ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូហេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេរីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យេឡីម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សាន់ម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)

ព្រះ
ព្រះបិតាមហានិគម

និង

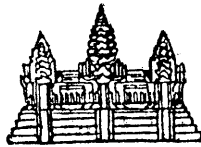
សេចក្តីប្រែប្រួលនាសាស្ត្រ

សុត្តន្តបិដក

ទុត្តកនិកាយ និទិត្តក្កៈ

ទុតិយភាគ

៥៣

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥០១

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការម្តុកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាប័រអាស !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនាសមណិក្ស នៅភ្នំពេញ ចកប្រៃពិភាសាជាមីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានដឹងកន្លងផុតពីសេចក្តី មុកសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីការព្រះបរមគ្រូ មិតខំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

- The Rev. Zendo Matsunaga
- The Rev. Jitsujo Arima
- The Rev. Yoshimichi Ito
- The Rev. Keiichi Watai
- The Rev. Gijun Sugitani
- The Rev. Shincho Shigeta
- The Rev. Risho Maeda
- The Rev. Kyoshi Nakajima
- Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未會有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大藏經）復刻救援委員会

世話人代表	無着 成恭	世話人	松永 然道	有馬 実成
事務局長	篠原 鋭一		伊藤 佳通	渡井 奎一
			杉谷 義純	茂田 真澄
			前田 利勝	中島 教之
			永 六輔	

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team:

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、臆りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយេ វត្ថុវត្ថុកេរៈ

ធីតិយភាគ

៥៣

សត្វនបិដកេ

១១១

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវិច្ឆកស្ស

ទុតិយោ ភាគោ

នមោ ភស្ស ភគវគោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ឯកនិប្ពតស្ស បឋមវគ្គោ

[១] វុត្តំ ហេតំ ភគវតា វុត្តមរហតាតំ មេ សុតំ ។

ឯកធម្មំ ភិក្ខុវេ បជហថ អហំ វេ ចាដិកោកោ

អនាតាមិកាយ ។ កតមំ ឯកធម្មំ ។ លោកំ ភិក្ខុវេ

ឯកធម្មំ បជហថ អហំ វេ ចាដិកោកោ អនាតាមិកា-

យាតិ ។ ឯតមត្តំ ភគវា អរោច ។ តត្ថេតំ ឥតំ វុត្តតំ

យេន លោកេន លុទ្ធាសេ សត្តា កច្ឆន្តិ ទុក្ខតំ

តំ លោកំ សម្មុទ្ធាយ បជហន្តិ វិបស្សនោ

បហាយ ន បុណយន្តិ ឥមំ លោកំ កុណាចន្តិ ។

សុត្តនិបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវគ្គកៈ

ទុតិយភាគ

សូមមេស្តារព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

ឯកនិបាត បឋមវគ្គ

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរលះបង់ធម៌ ១ ចេញ គឺថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ
 ជាអនាគាមី ។ ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរលះបង់ធម៌ ១ គឺលោកៈ គឺថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នក
 ទាំងឡាយ ជាអនាគាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងសេចក្តីខ្ពុះ
 ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសុត្រនោះថា
 សត្វទាំងឡាយ ល្មោកហើយ ព្រោះលោកៈណា តែងទៅ
 កាន់ទុគ្គតិ សត្វទាំងឡាយអ្នកឃើញច្បាប់ ដឹងដោយចញ្ញា
 ដ៏ប្រវែងហើយ រមែងលះបង់លោកៈនោះបាន លុះលះបង់បាន
 ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

អយម្បំ អត្ថោ វុត្ថោ ភក្កវត្ថា ឥតិ មេ សុត្ថន្តំ ។

បឋមំ^(១) ។

(២) វុត្ថំ ហេតិ ភក្កវត្ថា វុត្ថមរហតានិ មេ សុត្ថំ ។

ឯកធម្មំ ភិក្ខុវេ បជហថ អហំ វេ ទាដិកោកោ

អនាតាមិតាយ ។ កតមំ ឯកធម្មំ ។ ទោសំ ភិក្ខុវេ

ឯកធម្មំ បជហថ អហំ វេ ទាដិកោកោ អនាតាមិតា-

យាតិ ។ ឯតមត្តំ ភក្កវា អវោច ។ តត្ថតិ ឥតិ វុត្ថតិ

យេន ទោសេន ទុដ្ឋាសេ សត្តា កច្ឆន្តិ ទុក្ខតិ

តំ ទោសំ សម្មទណ្ឌយ បជហន្តិ វិបស្សនោ

បហាយ ន បុណយន្តិ ឥមំ លោកិ កុណាចន្តិ ។

អយម្បំ អត្ថោ វុត្ថោ ភក្កវត្ថា ឥតិ មេ សុត្ថន្តំ ។

ទុតិយំ^(២) ។

១ ខ, ម. បឋមន្តិ ឥតិ ។ ២ ខ.ម. ទុតិយន្តិ ឥតិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិគិល្កិកៈ

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១ ។

(២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអាហារន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរលះបង់ធម៌ ១ ចេញ តថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ
ជាអនាគាមី ។ ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយ ចូរលះបង់ធម៌ ១ គឺទោសៈ តថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នក
ទាំងឡាយជាអនាគាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បំដែងសេចក្តី
នេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់ភាពាទ្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សត្វទាំងឡាយ ប្រឡូស្តហើយ ព្រោះទោសៈណា តែងទៅ
កាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយអ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយបញ្ញា
ដ៏ប្រពៃហើយ វែមនិលះបង់ទោសៈនោះបាន លុះលះបង់បាន
ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់រណកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
បានត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ២ ។

ឥវិវុត្តកេ ឯកនិបាតស្ស បឋមវគ្គស្ស បគុណសុត្តំ

[៣] វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តបរហតាតិ មេ សុតំ ។
 ឯកធម្មំ ភិក្ខុវេ បជហថ អហំ វេ ទាដិកោកោ អនា-
 តាមីតាយ ។ កតមំ ឯកធម្មំ ។ មោហំ ភិក្ខុវេ
 ឯកធម្មំ បជហថ អហំ វេ ទាដិកោកោ អនាតាមិ-
 តាយោតិ ។ ឯតមត្តំ កកវា អវេច ។ តត្ថេនំ ឥតិ វុត្តតិ
 យេន មោហេន ម្មទ្ធកាសេ សត្តា កចន្តំ ទុកតិ
 នំ មោហំ សម្មទណាយ បជហន្តិ វិបស្សិវោ
 បហាយ ន បុនាយន្តិ ឥមំ លោកំ កុទាចនន្តិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 តតិយំ^(១) ។

[៤] វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តបរហតាតិ មេ សុតំ ។
 ឯកធម្មំ ភិក្ខុវេ បជហថ អហំ វេ ទាដិកោកោ អនា-
 តាមីតាយ ។ កតមំ ឯកធម្មំ ។ កោដិ ភិក្ខុវេ ឯកធម្មំ
 បជហថ អហំ វេ ទាដិកោកោ អនាតាមីតាយោតិ ។

១ ឧ.ម. ពតិយន្តិ ឧត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកវិបាក បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៤

(៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ធម៌ ១ ចេញ គឺថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ ជាអនាគាមី ។ ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ធម៌ ១ គឺមោហៈ គឺថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នក ទាំងឡាយជាអនាគាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តី + នុះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សត្វទាំងឡាយ វង្វែងហើយ ព្រោះមោហៈណា តែងទៅ កាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយ អ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយបញ្ញា ដ៏ប្រពៃហើយ រមែងលះបង់មោហៈនោះបាន លុះលះបង់បាន ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

(៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ ធម៌ ១ ចេញ គឺថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយជាអនាគាមី ។ ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ធម៌ ១ គឺសេចក្តីក្រោធ គឺថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយជាអនាគាមី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

ឯតមត្ថំ ភក្កវា អរោច ។ តត្ថេត្ថំ ឥតិ វុច្ឆតិ

យេន កោយេន កុទ្ធាសេ សត្តា កុច្ឆន្តិ ទុក្ខតិ

តំ កោតំ សម្មទញ្ញាយ បជហន្តិ វិបស្សនោ

បហាយ ន ចុនាយន្តិ ឥមំ លោកិ កុទាចនន្តិ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។

ចតុត្ថំ^(១) ។

[៥] វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតិ មេ សុតំ ។

ឯកធម្មំ ភិក្ខុវេ បជហេ អហំ វោ ចាដិកោតោ

អនាតាមិសាយ ។ កតមិ ឯកធម្មំ ។ មត្តំ ភិក្ខុវេ

ឯកធម្មំ បជហេ អហំ វោ ចាដិកោតោ អនាតាមិសា-

យាតិ ។ ឯតមត្ថំ ភក្កវា អរោច ។ តត្ថេត្ថំ ឥតិ វុច្ឆតិ

១ ឧ.ម. បុគ្គលំ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ

នេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សត្វទាំងឡាយ ក្រោធហើយ ព្រោះសេចក្តីក្រោធណា តែងទៅ
កាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយអ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយបញ្ញាដ៏
ប្រពៃហើយ រមែងលះបង់សេចក្តីក្រោធនោះបាន លុះលះបង់បាន
ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៤ ។

(៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរលះបង់ធម៌ ១ ចេញ តថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយជា
អនាគាមី ។ ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរលះបង់ធម៌ ១ គឺសេចក្តីលុបគុណ តថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នក
ទាំងឡាយជាអនាគាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តី
នេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិយាតស្ស បរិមវត្តស្ស ឆដ្ឋិសុត្តំ

យេន មក្ខេន មក្ខិតាសេ ^(១) សត្តា កច្ឆន្តិ ធុត្តនី

តំ មក្ខិតំ សម្មទណ្ឌាយ បជហន្តិ វិបស្សនោ

បហាយ ន បុណយន្តិ ឥមំ លោកំ កុទា ចនន្តិ ។

អយម្បិ អត្ថោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តិ ។

បញ្ចមិ ^(២) ។

(៦) វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមហតាតិ មេ សុត្តំ ។

ឯកធម្មំ ភិក្ខុវេ បជហថ អហំ វេ ចាដិកោតោ

អនាតាមិតាយ ។ កតមិ ឯកធម្មំ ។ មារិ ភិក្ខុវេ

ឯកធម្មំ បជហថ អហំ វេ ចាដិកោតោ អនាតាមិតា-

យាតិ ។ ឯតមត្តំ កកវា អវេច ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុច្ឆតិ

យេន មាណេន មត្តាសេ សត្តា កច្ឆន្តិ ធុត្តនី

តំ មារិ សម្មទណ្ឌាយ បជហន្តិ វិបស្សនោ

បហាយ ន បុណយន្តិ ឥមំ លោកំ កុទា ចនន្តិ ។

១ ឧ.ម. មក្ខ សេ ។ ២ ឧ.ម. បញ្ចមន្តិ នតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិយាត បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៦

សត្វទាំងឡាយ លុបគុណហើយ ព្រោះសេចក្តីលុបគុណ
ណា តែងទៅកាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយ អ្នកឃើញច្បាស់
ដឹងដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃហើយ វេមនលះបង់សេចក្តីលុប
គុណនោះបាន លុះលះបង់បានហើយ វេមនមិនត្រឡប់
មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

(៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរលះបង់ធម៌ ១ ចេញ តថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ
ជាអនាគាមី ។ ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរលះបង់ធម៌ ១ គឺ មានៈ តថាគតជាអ្នកធានា ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ
ជាអនាគាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។
ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុង បូត្រនោះថា

សត្វទាំងឡាយ ប្រកាន់ហើយ ព្រោះមាននរណា តែង
ទៅកាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយអ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយបញ្ញា
ដ៏ប្រពៃហើយ វេមនលះបង់មានៈនោះបាន លុះលះបង់បាន
ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធិតិវគ្គកំ

អយេម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតោ ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

ធិដ្ឋ(១) ។

[៧] វុត្តំ មោតំ ភក្កវតោ វុត្តបរហតាតិ មេ សុត្តំ ។

សត្វំ ភិក្ខុវេ អនិជានំ អបិជានំ តត្ថ

ចិត្តំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ

សត្វញ្ច ខោ ភិក្ខុវេ អនិជានំ បិជានំ តត្ថ ចិត្តំ

វិរាជយំ បជហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ ឯតថត្តំ

ភក្កវា អរោម ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុត្តិ

យោ សត្វំ សត្វតោ ញត្វា សត្វត្ថេសុ ន រដ្ឋតិ

សវេ សត្វំ បរិញ្ញា សោ សត្វំ ទុក្ខំ ទុបត្តតាតិ ។

អយេម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតោ ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

សត្តម្ម(២) ។

១ ឧ. ប. ធិដ្ឋ ធិតិ ។ ២ ឧ. ប. សុត្តបដ្ឋ ធិតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនដឹង
ច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង នូវហេតុទាំងពួង មិនញ៉ាំងចិត្តឲ្យឡើយ ណាយ
មិនលះបង់ នូវហេតុទាំងនោះ មិនគួរដើម្បីអស់ទុក្ខបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នូវហេតុទាំងពួង ញ៉ាំងចិត្ត
ឲ្យឡើយ ណាយ លះបង់នូវហេតុទាំងនោះបាន ទើបគួរដើម្បីអស់ទុក្ខ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គល ណាដឹងហេតុទាំងពួង ដោយអាការៈទាំងពួង មិនត្រេកអរ
ក្នុងផល (សកលកាយ) ទាំងពួង បុគ្គលនោះឯងកំណត់ដឹងហេតុ
ទាំងពួង បុគ្គលនោះ ទើបកន្លងទុក្ខទាំងពួងបាន ដោយពិត ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគបាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិយោគស្ស បឋមវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

[៨] វិញ្ញំ ហោនំ កកវតា វិញ្ញមហតាតិ មេ សុតំ ។

ហានំ កិច្ចវេ អនភិជានំ អបរិជានំ តត្ថ ចំត្តំ វិវាជយំ

អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ មានញ្ច ខោ កិច្ចវេ

អភិជានំ បរិជានំ តត្ថ ចំត្តំ វិវាជយំ បជហំ កញ្ចោ

ទុក្ខក្ខយាយោតិ ។ ឯតថត្ថំ កកវា អវោច ។ តត្ថេតិ

សតិ វិញ្ញំ

មានុបេតា អយំ បជា មានត្ថោ កវេ វតា

ហានំ អបរិជានត្ថោ អាកត្តារោ^(១) បុនត្ថំ

យេ ច ហានំ បហាន្តាន^(២) វិញ្ញត្តា មានសង្ខយេ

តេ មានត្ថោ កិក្ខោ ភស្កំ ភស្កំ ឧបច្ចក្ខំ^(៣) ។

អយម្មំ អត្តោ វិញ្ញោ កកវតា សតិ មេ សុតន្តំ ។

អដ្ឋម^(៤) ។

១ ឱ.ម. អតត្តារោ ។ ២ ឱ. បហាន្តាន ។ ៣ ឱ. សព្វទុក្ខំ ឧបច្ចក្ខំ ។ ម. សព្វទុក្ខមុបច្ចក្ខំ ។
៤ ឱ.ម. អដ្ឋមន្តំ នតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិទាន បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៨

(៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនដឹង
 ច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង នូវមានៈ មិនញ៉ាំងចិត្ត ឲ្យឡើយណាយ
 មិនលះបង់នូវមានៈនោះ មិនគួរ ដើម្បីអស់ទុក្ខបានឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹងនូវមានៈ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យ
 ឡើយណាយ លះបង់នូវមានៈនោះបាន ទើបគួរ ដើម្បីអស់ទុក្ខ ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធ
 នេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ពួកសត្វនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយមានៈ ត្រូវមានៈចាក់ស្រែហើយ
 ត្រេកអរក្នុងភព កាលមិនកំណត់ដឹងមានៈ តែងមកកាន់ភពថ្មីទៀត
 ចំណែកពួកសត្វណា លះបង់មានៈបានហើយ ផុតស្រឡះហើយ
 ព្រោះអស់មានៈ សត្វទាំងនោះគ្របសង្កត់នូវគ្រឿងចាក់ស្រែ គឺ
 មានៈបានហើយ កន្លងបង់នូវគ្រឿងចាក់ស្រែទាំងពួងបាន ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៤) វិច្ឆិ ហោតិ ភក្កវតា វិច្ឆមហាតាតិ មេ សុតិ ។

លោកិ វិច្ឆុវេ អនវិជានំ អបវិជានំ តត្ថ ចំត្ថ

អវិកដយំ អប្បដហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ

លោកញ្ចោ ទោ វិច្ឆុវេ អវិជានំ បវិជានំ តត្ថ ចំត្ថ

វិកដយំ បដហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ ឯតមត្ថ

ភក្កវា អរោច ។ តត្ថតិ ឥតិ វិច្ឆតិ

យេន លោកេន លុទ្ធាសេ សត្តា កចំដំ ទុក្ខតិ

តិ លោកិ សមុទិកាយ បដហន្តំ វិបស្សនោ

បហាយ ន ឡាយន្តំ ឥមំ លោកិ ត្យានាចនន្តំ ។

អយេវ្ហំ អត្តោ វិច្ឆោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

នវមិ(៦) ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
 មិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹងនូវលោកៈ មិនញ៉ាំងចិត្តឲ្យឡើយណាយ មិន
 លះបង់នូវលោកៈនោះ មិនគួរ ដើម្បីអស់ទុក្ខបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹងនូវលោកៈ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យ
 ឡើយណាយ លះបង់ នូវលោកៈនោះបាន ទើបគួរ ដើម្បីអស់ទុក្ខ ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 ភាពាត្ថនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សត្វទាំងឡាយ ជាប់ហើយ ព្រោះលោកៈណា តែងទៅ
 កាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយ អ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយចញ្ញា
 ដ៏ប្រពៃហើយ រមែងលះបង់លោកៈនោះបាន លុះលះបង់បាន
 ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកៈនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
 បានត្រាស់ខុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិបាតស្ស បឋមវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

[១០] វុត្តំ ហោតិ ភកវត្ថា វុត្តមហាតាតិ មេ សុតំ ។
 នោសំ ភិក្ខុវេ អនិកិជាមិ អបិជាមិ តត្ថ ចិត្តំ អវិរា-
 ជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ ខោសញ្ចា
 ចោ ភិក្ខុវេ អនិកិជាមិ បិជាមិ តត្ថ ចិត្តំ វិរាជយំ
 បជហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ ឯតមត្តំ ភកវា
 អកោច ។ តត្ថតិ ឥតិ វុត្តតិ

យេន នោសេន ទុដ្ឋាសេ សត្តា កច្ឆន្តំ ទុក្ខតិ
 តំ នោសំ សម្មទណាយ បជហន្តំ វិបស្សនោ
 បហាយ ន បុនាយន្តំ ឥមំ លោកិ កុណាចន្តំ ។
 អយម្យំ អត្តា វុត្តា ភកវត្ថា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 ទសមំ ^(១) ។

បាដិកោតវត្តោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ធានំ

ភកនោសា អថ ហោហោ

កោធមមក្ខា មាមំ សត្តំ

ហានតោ ភកនោសា បុន ទ្វេ

បកាសិតា វុត្តមហា ^(២) បឋមន្តំ ។

១ ឧ.ម. ទសមត្តំ នត្តំ ។ ២ ឧ.ម. វុត្តមហា ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិបាត បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ១០

(១០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះ
អរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនដឹងច្បាស់
មិនកំណត់ដឹងនូវពោសៈ មិនញ៉ាំងចិត្តឲ្យឡើយណាយ មិនលះបង់នូវ
ពោសៈនោះ មិនគួរដើម្បីនឹងអស់ទុក្ខបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹងនូវពោសៈ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យឡើយណាយ
លះបង់នូវពោសៈនោះបាន ទើបគួរដើម្បីអស់ទុក្ខ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
សត្វទាំងឡាយ ប្រទូស្តហើយ ព្រោះពោសៈណា តែងទៅ
កាន់ទុក្ខភិ សត្វទាំងឡាយអ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយបញ្ញាដ៏
ប្រពៃហើយ រមែងលះបង់ពោសៈនោះបាន លុះលះបង់បាន
ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។
ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ បាណិភោគវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃបាណិភោគវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីវគ្គ: ១ ពោសៈ: ១ មោហៈ: ១ សេចក្តីក្រោធ ១
- សេចក្តីលុបគុណ ១ មានៈ: ១ ហេតុទាំងពួង ១ មានៈ: ១ វគ្គ:
- ពោសៈ: ២ ទៀត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយពោលថាជាបឋមវគ្គ ។

ពិព័រណ៍ក្រុង ឯកនិបាតស្ស ទុតិយវិគ្គា

[១១] វុត្តំ ហោតំ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតំ មេ
 សុតំ ។ ហោហំ ភិក្ខុវេ អនភិជានំ អបរិជានំ តត្ថ
 ចិន្តំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ញោ ទុក្ខក្ខយាយ មោ-
 ហញ្ច ខោ ភិក្ខុវេ អភិជានំ បរិជានំ តត្ថ ចិន្តំ
 វិរាជយំ បជហំ កញ្ញោ ទុក្ខក្ខយាយាតំ ។ ឯតមត្ថំ
 ភក្កវា អវេច ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុត្តតិ

យេន មោហេន មុទ្ធិសេ សត្តា កម្មន្តំ ទុក្ខតិ
 នំ មោហំ សម្មទណ្ឌយ បជហន្តំ វិបស្សនោ
 បហាយ ន បុណយន្តំ ឥមំ លោកិ តុទាចន្តំ ។
 អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 បម្រមំ^(៦) ។

[១២] វុត្តំ ហោតំ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតំ មេ
 សុតំ ។ កោតំ ភិក្ខុវេ អនភិជានំ អបរិជានំ តត្ថ
 ចិន្តំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ញោ ទុក្ខក្ខយាយ

១ ឧ.ម. បម្រមន្តំ នត្តំ ។

ធិតិវិគ្គកៈ ឯកនិបាត ទុតិយវិគ្គ

(១១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
មិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹងខ្យល់មេហា: មិនញ៉ាំងចិត្តឲ្យឆ្ងាយណាយ
មិនលះបង់ខ្យល់មេហា:នោះ មិនគួរដើម្បីនឹងអស់ទុក្ខបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹងខ្យល់មេហា: ញ៉ាំងចិត្តឲ្យ
ឆ្ងាយណាយ លះបង់ខ្យល់មេហា:នោះបាន ទើបគួរនឹងអស់ទុក្ខ ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់ភាពព័ន្ធ

នេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សត្វទាំងឡាយ វារធើរហើយ ព្រោះមេហា:ណា តែងទៅ
កាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយអ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយបញ្ញាដ៏
ប្រវៃហើយ វាមិនលះបង់មេហា:នោះបាន លុះលះបង់បាន
ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។
ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១ ។

(១២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិន
ដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹងខ្យល់សេចក្តីក្រោធ មិនញ៉ាំងចិត្តឲ្យឆ្ងាយណាយ
មិនលះបង់ ខ្យល់សេចក្តីក្រោធនោះ មិនគួរ ដើម្បីនឹងអស់ទុក្ខបានឡើយ

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គស្ស តិយសុត្តំ

កោណ្ឌោ ខោ ភិក្ខុវេ អនិជានំ បរិជានំ តត្ថ ចិត្តំ
វិវាជយំ បដហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ ឯតមត្តំ
កកវា អវោច ។ តត្ថេតំ វេតិ វុច្ឆតិ

យេន កោដេន កុទ្ធាសេ សត្តា កង្កំ ទុក្ខតំ

តំ កោដំ សម្មទណ្ឌាយ បដហន្តំ វិបស្សនោ

បហាយ ន បុណយន្តំ វេមំ លោកិ កុទាចន្តំ ។

អយម្បី អត្តោ វុត្តោ កកវតា វេតិ មេ សុតន្តំ ។

ទុតិយំ^(១) ។

[១៣] វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមហតាតិ មេ

សុតំ ។ មត្តំ ភិក្ខុវេ អនិជានំ អបរិជានំ តត្ថ

ចិត្តំ អវិវាជយំ អប្បដហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ

មត្តោ ខោ ភិក្ខុវេ អនិជានំ បរិជានំ តត្ថ ចិត្តំ

វិវាជយំ បដហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ ឯតមត្តំ

កកវា អវោច ។ តត្ថេតំ វេតិ វុច្ឆតិ

១ និ. ម. ទុតិយវគ្គ ១

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិទានត ទុតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៣

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹងនូវសេចក្តីក្រោធ
 ញ៉ាំងចិត្តឲ្យឡើយណាយ លះបង់នូវសេចក្តីក្រោធនោះបាន ទើបគួរ
 ដើម្បីនឹងអស់ទុក្ខ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនុះ
 ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 សត្វទាំងឡាយ ក្រោធហើយ ព្រោះសេចក្តីក្រោធណា តែង
 ទៅកាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយ អ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយ
 បញ្ញាដ៏ប្រពៃហើយ លះបង់សេចក្តីក្រោធនោះ លុះលះបង់បាន
 ហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

(១៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនដឹង
 ច្បាស់ មិនកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីលុបគុណ មិនញ៉ាំងចិត្តឲ្យឡើយណាយ
 មិនលះបង់នូវសេចក្តីលុបគុណនោះ មិនគួរ ដើម្បីនឹងអស់ទុក្ខបានឡើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹងនូវសេចក្តី
 លុបគុណ ទាំងញ៉ាំងចិត្តឲ្យឡើយណាយ លះបង់សេចក្តីលុបគុណ
 នោះបាន ទើបគួរ ដើម្បីនឹងអស់ទុក្ខ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគសំដែង
 សេចក្តីនុះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

យេន មត្តេន មត្តតានេស សុត្តា កត្តន្តំ ទិក្ខតិ
 តំ មត្តំ សម្មទណាយ បដហន្តំ វិបស្សនោ
 បហាយ ន ឥនាយន្តំ ឥបិ លោកំ កុណា បដន្តំ ។
 អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។
 តតិយំ ^(១) ។

(១២) វុត្តំ ហេតិ កកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុត្តំ ។ ធាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ញំ ឯកជីវណម្បំ សមទ្ប-
 បស្សនិ យេន ជីវណេន ជីវតា បដា ទិយរត្តំ
 សន្យាវន្តំ សំសារន្តំ យថយទិ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជា ជីវណំ
 អវិជ្ជា ជីវណេន ហិ ភិក្ខុវេ ជីវតា បដា ទិយរត្តំ
 សន្យាវន្តំ សំសារន្តំ ។ ឯតមត្តំ កកវ អវោច ។
 តត្តេតិ ឥតិ វុត្តតិ

ទត្តញ្ញោ ឯកជម្មោបិ យេនេវ ^(២) ជីវតា បដា
 សំសារន្តំ អហោរត្តំ យថា មោហេន អវិជ្ជា
 យេ ច មោហំ បហន្តាន តមោក្ខន្ធិ បណាលយំ
 ន តេ ប្បន សំសារន្តំ ហេតុ តេសិ ន វុត្តតិ ។

១ ឱ.ម. តតិយន្តំ នត្តំ ។ ២ ម. ឯកជម្មោ យេនេវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

សត្វទាំងឡាយ លុបគុណហើយ ព្រោះសេចក្តីលុបគុណណា តែង
 ទៅកាន់ទុក្ខតិ សត្វទាំងឡាយ អ្នកឃើញច្បាស់ ដឹងដោយចញ្ញា
 ដ៏ប្រពៃហើយ រមែងលះបង់សេចក្តីលុបគុណនោះបាន លុះលះបង់
 បានហើយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោកនេះទៀត ក្នុងកាលណាឡើយ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

(១២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ
 ត្រូវនិវរណៈណា រូបរឹតហើយ តែងអន្ទោលទៅ តែងត្រាច់ទៅ អស់
 រាត្រីវែង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនឃើញនិវរណៈដទៃនោះ
 សូម្បីតែនិវរណៈមួយ ដូចអវិជ្ជានិវរណៈនេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុតែពួកសត្វ ត្រូវអវិជ្ជានិវរណៈ រូបរឹតហើយ ទើបបានអន្ទោលទៅ
 ត្រាច់ទៅ អស់រាត្រីវែង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តី
 ទុះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ពួកសត្វត្រូវមោហៈដែលជាធម៌ឯក មិនមានធម៌ដទៃដូច រូបរឹតបិទជំងឺ
 យ៉ាងនេះហើយ តែងអន្ទោលទៅអស់ថ្ងៃនឹងយប់ដ៏វែង ចំណែកសត្វ
 ទាំងឡាយណា លះបង់មោហៈ ទំលាយគំនរនៃនឹងតិហើយ សត្វទាំង
 នោះនឹងមិនអន្ទោលទៅទៀត ព្រោះហេតុរបស់សត្វទាំងនោះមិនមាន ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកវិញ្ញាណស្ស ទុកិយវត្តស្ស បញ្ចមសុត្តំ

អយម្មំ អន្តោ វុត្តោ កកវតោ ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

បត្តត្តិ^(១) ។

(១៥) វុត្តំ ហេតុំ កកវតោ វុត្តមវហតោតិ មេ
 សុត្តំ ។ នាហិ កិក្ខុវេ អញ្ញំ ឯកសំយោជនម្មំ
 សមនុបស្សមិ យេនេវំ សំយោជនេន សំយុត្តា
 សត្តា ធិយវត្តំ សុទ្ធាវុត្តំ សំសវុត្តំ យថយំធិ កិក្ខុវេ
 តណ្ហាសំយោជនំ តណ្ហាសំយោជនេន ហិ កិក្ខុវេ
 សំយុត្តា សត្តា ធិយវត្តំ សុទ្ធាវុត្តំ សំសវុត្តំ ។
 ឯតមត្តំ កកវា អវេច ។ តត្តតិ ឥតិ វុត្តតិ

តណ្ហាទុតិយោ បុរសោ ធិយមន្ទាន សំសវំ

ឥត្តមាវពាថាភារំ^(២) សំសវំ នាតិវត្តតិ

ឯតមាធិនំ ញត្តា តណ្ហំ ធិក្ខុស្ស សមំ

វីតតណ្ហោ អនាណាណោ សុតោ កិក្ខុ បវត្តជេតិ ។

អយម្មំ អន្តោ វុត្តោ កកវតោ ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

បញ្ចម^(៣) ។

១ ឱ.ម. បត្តត្តិ ឥតិ ។ ២ ឱ.ម. ឥត្តមាវពាថាភារំ ។ ៣ ឱ.ម. បញ្ចមត្តិ ឥតិ ។

ឥតវុត្តកៈ ឯកនិបាត ទុតិយវគ្គ សូត្រ ទី៥

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
បានគ្រាសទុកហើយ ។ សូត្រ ទី៤ ។

(១៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាសហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វដែលប្រកប
ដោយសំយោជនៈណាហើយ ភែនអន្ទាលទៅ គ្រាប់ទៅ អស់ពត្រីដីវែង
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតមិនឃើញសំយោជនៈដទៃនោះ សូម្បីតែ
សំយោជនៈមួយ ដូចជាតណ្ហាសំយោជនៈនេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ហេតុតែសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយតណ្ហាសំយោជនៈហើយ ទើប
បានអន្ទាលទៅ គ្រាប់ទៅ អស់ពត្រីវែង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់គ្រាសគាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
បុរសមានតណ្ហាជាំរថព័រ កាលអន្ទាលទៅ កាន់សង្សារ
អស់កាលដីវែង រមែងមិនកន្លងនូវសង្សារវដ្ត ដែលមានសភាព
យ៉ាងនេះ នឹងយ៉ាងដទៃបានឡើយ ភិក្ខុដឹងនូវតណ្ហានេះ ថា
ជាពោស ជាដែនកើតនៃទុក្ខហើយ ជាអ្នកប្រាសចាកតណ្ហា មិន
មានសេចក្តីប្រកាន់ ជាអ្នកមានសតិ គប្បីរៀបរង់ចោលចេញ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
គ្រាសទុកហើយ ។ សូត្រ ទី៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(១៦) វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមវហាតាតិ មេ សុត្តំ ។

សេ ត្តុស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អប្បត្តមាទស្ស អនុត្តរំ

យោនត្តេមិ បត្តយមាទស្ស វិហារតោ អធឿតិកំ អន្តរំ

តតិវុត្តំ ន អញ្ញំ ឯកផ្កម្បំ សមនុបស្សាមិ ឯវំ ពហុ-

ការំ^(១) យេយំទំ ភិក្ខុវេ យោនិសោ មនសិការោ

យោនិសោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មនសិការោន្តោ អនុសលំ

បដហតិ តុសលំ ភាវេតិ ។ ឯតមត្តំ ភក្កវ អវោច ។

តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តតិ

យោនិសោ មនសិការោ ធម្មោ សេ ត្តុស្ស ភិក្ខុនោ

នត្តោរោ ឯវំ ពហុការោ ^(២) ឱត្តមត្តស្ស បត្តិយា

យោនិសោ បទហំ ភិក្ខុ ខយំ ឱត្តុស្ស ចាប្បលោតិ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

នដ្ឋំ ^(៣) ។

១ ឱ. ពហុការំ ។ ម. ពហុការំ ។ ២ ឱ. ពហុការោ ។ ម. ពហុការោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិតិវុទ្ធកៈ

[១៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុជា
 សេត្វៈ មិនទាន់សម្រេចអរហត្តផលនៅឡើយ ហើយប្រាថ្នាធម៌ជាទីក្រម
 ពាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតធ្វើបច្ច័យខាងក្នុង
 ឲ្យជាហេតុ ហើយមិនឃើញហេតុដទៃ សូម្បីតែហេតុមួយ ដែលមាន
 ទុបការៈច្រើនយ៉ាងនេះ ដូចជាយោនិសោមនសិការៈឡើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុបាយហើយ ទើបលះបង់
 អកុសល ចំរើនកុសលបាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
 សេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

យោនិសោមនសិការៈ ជាធម៌របស់ភិក្ខុជាសេត្វៈ
 ធម៌ដទៃ ដែលមានទុបការៈច្រើន ដើម្បីសម្រេច
 ប្រយោជន៍ដ៏ទុតមជ្ជោះមិនមានឡើយ កាលភិក្ខុ
 ផ្តន់ចិត្ត ដោយទុបាយ ទើបដល់នូវការអស់ទុក្ខបាន ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិយោគស្ស វុតិយវត្តស្ស សត្តមសុត្តំ

(១៧) វុត្តំ ហេតុំ ភកវតោ វុត្តមរហតោតិ មេ សុតិំ ។

សេត្តុស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ អប្បត្តមាណស្ស^(១) អនុត្តំ

យោគត្តមំ បត្តយមាណស្ស វិហារតោ ពាហំ អង្គនិ

កវត្តា ន អញ្ញំ ឯកង្គម្បំ សមនុបស្សមំ ឯវំ ពហុ-

ការំ យថយំទំ ភិក្ខុវេ កល្យាណមិត្តតោ កល្យាណ-

មិត្តោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អកុសលំ បដហតិ កុសលំ

ភាវេតិ ។ ឯតមត្តំ ភកវា អវោច ។ តត្តតិ ឥតិ វុត្តតិ

កល្យាណមិត្តោ យោ ភិក្ខុ សប្បតិស្សោ សតារកេ

ការំ មិត្តាន វចនំ^(២) សម្បជានោ បតិស្សតោ

បាបុណោ អនុបុត្រោ ន សព្វសំយោជនត្តយន្តិ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតោ ឥតិ មេ សុតន្តិ ។

សត្តមំ^(៣) ។

១ ឧ.ម. អប្បត្តមាណស្ស ។ ២ ឱ.ម. មិត្តានំ វចនំ ។ ៣ ឧ.ម. សត្តមន្តិ នតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកវិហារ ទុតិយវគ្គ សូត្រទី ៧

(១៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុ
 ជាសេត្តៈ មិនទាន់សម្រេចអរហន្តផលនៅឡើយ ហើយប្រាថ្នាធម៌ជា
 ទីក្សេមភាគយោគៈដ៏ប្រសើរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេបានឆ្លើបច្នៃយាង
 ក្រៅឲ្យជាហេតុ ហើយមិនឃើញហេតុដទៃ សូម្បីតែហេតុមួយ ដែល
 មានទុបការៈច្រើន យ៉ាងនេះ ឲ្យដូចជាភាពនៃបុគ្គលមានកល្យាណមិត្ត
 នេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានកល្យាណមិត្ត ទើបលះបង់
 អកុសល ចំរើនកុសលបាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 ភិក្ខុណា មានកល្យាណមិត្ត មានសេចក្តីកោតក្រែង
 ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ធ្វើតាមពាក្យរបស់កល្យាណមិត្ត
 ជាអ្នកមានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី ភិក្ខុនោះ ទើបគួរដល់
 នូវភិរិយាអស់សំយោជនៈទាំងពួង ដោយលំដាប់បាន ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ផតិវត្តកំ

(១៧) វុត្តិំ ហោតិ ភកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតិំ ។ ឯកនម្មោ ភិក្ខុវេ លោកេ ឧប្បជ្ឈមាទោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ពហុជនាហិតាយ ពហុជនាសុខាយ ពហុជនា
 ជនស្ស អនត្តាយ អហិតាយ ធុក្ខាយ ទេវ-
 បនុស្សាមំ ។ កតមោ ឯកនម្មោ ។ សង្ឃកេទោ ។
 សង្ឃេ ទោ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អណាមតាំ កណ្ណានាមំ
 ទេវ ហោន្តិ អណាមតាំ បរិកាសា ច ហោន្តិ អណាមតាំ
 ពរិត្តេទា ច ហោន្តិ អណាមតាំ បរិក្ខជនា ច
 ហោន្តិ តត អប្បសង្ហា ទេវ ឧប្បសិទ្ធិន្តំ បសង្ហា-
 នញ្ច ឯកនម្មាមំ អញ្ញាបតិំ ហោតិ ។ ឯតមតិំ
 ភកវា អភេច ។ តត្ថេតិំ ឥតិ វុត្តិំ

អាចាយិកោ ទេវយិកោ កប្បជ្ឈោ សង្ឃកេទកោ
 វត្តារាមោ អនម្បជ្ឈោ យោកត្តេមតោ ជិសតិ(១)
 សង្ឃំ សមតិំ កេត្តាន(២) កប្បំ ទេវយម្ហំ បច្ចុតិតិ។
 អយម្ហំ អត្តោ វត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តិំ ។
 អជ្ឈមំ (៣) ។

១ ទ.ប. យោគក្ខេមា វិជិសតិ ។ ២ ទ.ប. ភិក្ខុន ។ ៣ ទ.ប. អដ្ឋិបតិំ ឆតិវ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(១៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ កាលកើត
 ឡើង ក្នុងលោក តែងកើតឡើង ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដល់
 ជនច្រើន ដើម្បីមិនជាសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បី
 មិនចំរើនដល់ជនច្រើន ដើម្បីជាទុក្ខដល់ទៅតាំងធម្មនុស្សទាំងឡាយ ។
 ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ គឺសង្ឃភេទ (ការបំបែកសង្ឃ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើសង្ឃបែកគ្នាហើយ ការឈ្លោះប្រកែកគ្នានឹងគ្នា ក៏កើតមាន ការ
 ប្រទេចផ្តាសាគ្នានឹងគ្នា ក៏កើតមាន ការបោកបោះពាក្យសំដីដល់គ្នានឹងគ្នា
 ក៏កើតមាន ការលះបង់គ្នានឹងគ្នា ក៏កើតមាន ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់
 ជ្រះថ្លាក្នុងសង្ឃនោះ ក៏មិនជ្រះថ្លា ជនពួកខ្លះដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ
 ក៏រីករទៅជានយ៉ាងដទៃវិញ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះ
 ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាថាឆ្លងនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ក្រេកអរក្នុងពួក មិនបិតក្នុងធម៌
 តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក តាំងនៅអស់មួយកប្ប
 រវេនសាបសូន្យចាកធម៌ជាទីក្សេមចាកយោគៈ បុគ្គលបំបែក
 សង្ឃដែលព្រមព្រៀងគ្នាហើយ តែងឆេះក្នុងនរកអស់មួយកប្ប ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៨ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិបាត ទុតិយវគ្គ សូត្រទី ៩

(១៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ កាល
 កើតឡើង ក្នុងលោក តែងកើតឡើង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ជន
 ច្រើន ដើម្បីជាសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន
 ដល់ជនច្រើន ដើម្បីជាសុខ ដល់ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ធម៌ ១
 តើដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីព្រមព្រៀងរបស់សង្ឃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នាហើយ ការល្អោះប្រកែកគ្នានឹងគ្នា ក៏មិនកើត
 មាន ការប្រទេចផ្តាសាគ្នានឹងគ្នា ក៏មិនកើតមាន ការបោកបោះពាក្យសិដ៏
 ដល់គ្នានឹងគ្នា ក៏មិនកើតមាន ការលះបង់គ្នានឹងគ្នា ក៏មិនកើតមាន ជន
 ទាំងឡាយដែលមិនជ្រះថ្លា ក្នុងសង្ឃនោះ ក៏រមែងជ្រះថ្លា ពួកជនដែល
 ជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ក៏រឹងរិតតែជ្រះថ្លាឡើង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាថាៗនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សេចក្តីព្រមព្រៀង នៃសង្ឃ ជាហេតុនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ
 ការអនុគ្រោះបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមានសេចក្តីព្រមព្រៀង
 គ្នា (ជាហេតុនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ) បុគ្គលត្រេកអរ ក្នុងជន
 ដែលព្រមព្រៀងគ្នា តាំងទៅក្នុងធម៌ រមែងមិនសាបសូន្យ
 ចាកធម៌ជាទីក្រមហាកយោគៈ បុគ្គលធ្វើសង្ឃ ឲ្យព្រមព្រៀង
 គ្នា រមែងរីករាយ ក្នុងឋានសួគ៌ អស់ ១ កប្ប ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

អយម្យំ អត្តោ វុត្តោ កក្កវតា ឥតិ មេ សុតិ ។
នវមំ^(១) ។

[២០] វុត្តំ ហេតំ កក្កវតា វុត្តមហតាតិ មេ
សុតិ ។ ឥណហំ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចំ បុគ្គលំ បទុដ្ឋចិត្តំ
ឯវំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បដាធាមិ ឥមម្មិ ចាយំ
សមយេ បុគ្គលោ កាលំ ករយេយ្យ យថាភតំ វិក្ខុតោ
ឯវំ ជិវយេ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ចិត្តញ្ញិស្ស ភិក្ខុវេ
បទុដ្ឋំ ។ ចេតោចនោសហេតុ ចោ មន ភិក្ខុវេ
ឯវមិធកក្ខេ សត្តា កាយស្ស ភេទា មរម្មណា
អចាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ ជិវយំ ឧបបន្ថដ្ឋិតំ ។ ឯតមត្តំ
កក្កវា អវោច ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុត្តតិ

បទុដ្ឋចិត្តំ ញត្វាន ឯកច្ចំ ឥធិ បុគ្គលំ
ឯតមត្តំ^(២) ព្យាកាសំ ពុទ្ធា ភិក្ខុន សម្មិកេ
ឥមម្មិ ចាយំ សមយេ កាលំ ករយំ មេ បុគ្គលោ
ជិវយំ ឧបបន្ថេយ្យ ចិត្តញ្ញិស្ស បទុសីតិ
យថា ហរិក្ខា វិក្ខុមេយ្យ ឯវមេវ តថាវិទា
ចេតោចនោសហេតុហិ សត្តា កក្កវេ ទុក្ខតិដ្ឋិតំ ។

១ ឱ.ម. វរមត្តំ ឥតិ ។ ២ ឱ.ម. ឯតមត្តេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ខ្ញុំបាទស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៥ ។

(២០) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគត កំណត់
ចិត្តដោយចិត្តហើយ ដឹងច្បាស់ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែល
មានចិត្តប្រទូស្តយ៉ាងនេះថា បើបុគ្គលនេះ ធ្វើមរណកាលទៅ ក្នុង
សម័យនេះ មុខជាទៅកើតក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ រឿង
នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលនោះ មានចិត្ត
ប្រទូស្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ហេតុអ្វីមានចិត្តប្រទូស្ត លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏រមែងទៅកើត
ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាតនឹងនរក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
សេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលមានចិត្ត
ប្រទូស្ត ទើបទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនេះ ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ថា បើបុគ្គលនេះ ធ្វើមរណកាលទៅ ក្នុងសម័យនេះ មុខជា
ទៅកើត ក្នុងនរក ព្រោះតែបុគ្គលនោះ មានចិត្តប្រទូស្ត
បុគ្គលបែបនោះ ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់យ៉ាងនេះឯង សត្វ
ទាំងឡាយ រមែងទៅកាន់ទុគ្គតិ ព្រោះហេតុអ្វីមានចិត្តប្រទូស្ត ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គស្ស ខន្ធនំ

អយម្មំ អត្ថោ វុត្តោ ភក្កវត្ថា ភតិ មេ សុត្តន្តំ ។
និសម្មិ(១)។

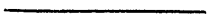
ទុតិយវគ្គោ ។

តស្សន្តានំ

មោហកោដា អថ មត្តោ មោហកាមា សេ ក្ខា ទុវេ

ភេទមោទា បុគ្គលោ ច វត្តមាហា ទុតិយវគ្គំ វុត្តនំ ។

១ ខ.ម. ទសមន្តិ ទតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិយាយ ទុតិយវគ្គ ឧទាន

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ក្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី១០ ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

ឧទាននៃទុតិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមោហៈ ១ សេចក្តីក្រោធ ១ សេចក្តីលុបបុគ្គលភេទ ១
សេចក្តីវង្វេង ១ កាម ១ សេចក្តីមាន២លើក ការបំបែក ១
សេចក្តីត្រេកអរ ១ បុគ្គល ១ លោកពោលថាជាវគ្គទី២ ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិបាតស្ស តតិយវិគ្គោ

(២០) វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមហានាតំ មេ
 សុតំ ។ ឥណហំ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចំ បុគ្គលំ បសដ្ឋចិត្តំ
 ឃិំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជាបាមិ ឥមម្មិ^(១) ចាយំ
 សមយេ បុគ្គលោ កាលំ ករយ្យ យថាភតំ ជិត្តុ-
 ត្តោ ឃិំ សត្តោ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ចិត្តញ្ញិស្ស
 ភិក្ខុវេ បសដ្ឋំ ។ ចេតោបសាទិហេតុ ទោ បទ ភិក្ខុវេ
 ឯវមិជេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរម្មណា
 សុតតិ សុតំ លោកំ ឧបបដ្ឋេតិ ។ ឯតមត្តំ ភក្កវា
 អរោច ។ តត្តតិ ឥតិ វុត្តតិ

បសដ្ឋចិត្តំ ញត្វាន ឯកច្ចំ ឥធ បុគ្គលំ
 ឯតមត្តំ^(២) ព្យា កាសិ ពុទ្ធា ភិក្ខុន សុត្តិកេ
 ឥមម្មិ ចាយំ សមយេ កាលំ ករយិរាប បុគ្គលោ
 សុតតិ ឧបបដ្ឋេយ្យ ចិត្តញ្ញិស្ស បសាទិតំ^(៣)
 យថា ហវិត្វា ជិត្តុបេយ្យ ឯវមេវ តថាវិជោ
 ចេតោបសាទិហេតុហិ សត្តា កច្ចដិ សុតតិដ្ឋំ ។
 អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតតិ ។
 បវមិ^(៤) ។

១ ម. ឥមស្មិ ។ ២ ឱ. ឯតមត្តញ្ញ ។ ៣ ឱ. បសាទិកំ ។ ៤ ឱ.ម. បបមម្មិ ឥតិ ។

ឥតិវិច្ឆកៈ ឯកនិបាត តតិយវិគ្គ

(២១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គម្លាតត កំណត់ ដឹងចិត្ត ដោយចិត្ត ដឹងច្បាស់ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ដែលមានចិត្ត ជ្រះថ្លាហើយ យ៉ាងនេះថា បើបុគ្គលនេះ ធ្វើមរណកាលទៅ ក្នុងសម័យនេះ នឹងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដកល់ទុក ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលនោះមានចិត្តជ្រះថ្លា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែ មានចិត្តជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះ លុះបែកប្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏រមែងទៅកើត ឯសុគតិសួគ៌ទៅលោក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះ ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាៗនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលពួកខ្លះ ដែលមានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងលោក នេះ ទើបទ្រង់ព្យាករសេចក្តីនេះ ក្នុងសំណាកភិក្ខុទាំងឡាយ ថា បើបុគ្គលនេះ ធ្វើមរណកាលទៅ ក្នុងសម័យនេះ នឹងទៅកើត ក្នុងសុគតិ ព្រោះបុគ្គលនោះមានចិត្តជ្រះថ្លា បុគ្គលបែបនោះ ដូចជាគេនាំយកទៅដកល់ទុក (ក្នុងសួគ៌) យ៉ាងនេះឯង សត្វ ទាំងឡាយ រមែងទៅកាន់សុគតិ ព្រោះហេតុតែមានចិត្តជ្រះថ្លា ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១ ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិពាតស្ស ភតិយវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

(២២) វុត្តំ ហេតិ ភកវត្ថា វុត្តមរហិតាតិ មេ
សុតំ ។ ហ ភិក្ខុវេ បុញ្ញានិ កាយត្ថ សុខស្សេតិ
ភិក្ខុវេ អធិវចនំ ឥដ្ឋស្ស កន្តស្ស បិយស្ស មនាប-
ស្ស យទិនិ បុញ្ញានិ ។ អភិជាតាមិ ទោ បនាហិ
ភិក្ខុវេ ទិយវត្តំ កតានិ បុញ្ញានិ ទិយវត្តំ ឥដ្ឋំ កន្តំ
បិយំ មនាបំ វិហាកំ បច្ឆន្ទក្ខតំ ។ សត្ត វស្សានិ មេត្ត-
ចិត្តំ ភាវត្ថា សត្ត សំវដ្តវដ្តកប្បេ នយមិ លោកិ
បុនរាគមាសី សំវដ្តមនោ សុទិ ភិក្ខុវេ កប្បេ
អាកស្សបតោ ហោមិ វិដ្តមនោ កប្បេ សុញ្ញំ
ព្រហ្មវិមាដិ ឧបបជ្ជាមិ ។ តត្រ សុទិ ភិក្ខុវេ ព្រហ្ម
ហោមិ មហាព្រហ្ម អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អព្វាទ-
ត្តនសោ វសវត្តំ ។ ធម្មិស ក្ខត្តំ ទោ បនាហិ
ភិក្ខុវេ សក្កោ អហោសី ទេវានមិទ្ធោ អនេក-
សតក្ខត្តំ រាជា អហោសី ចក្កវត្តំ ធម្មិកោ ធម្មរាជា
ចាតុរន្តោ វិជិតារិ ជនបទត្តារិយប្បត្តោ សត្តរតន-
សមណ្ឌកតោ កោ បន វិនោ បទេសវដ្តស្ស ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិបាត តតិយវគ្គ សូត្រ ទី ២

(២២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំខ្លាច បុណ្យឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះពាក្យថា បុណ្យនេះជាឈ្មោះនៃ សេចក្តីសុខដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតស្គាល់ច្បាស់ ផលនៃបុណ្យ ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ដែលគឺថាគតបានហើយ អស់កាលជាអន្លើង ដែលគឺថាគតធ្វើហើយ អស់កាលជាអន្លើង ។ គឺថាគត បានចំរើនមេត្តាចិត្ត អស់ ៧ ឆ្នាំ មិនបានមកកាន់លោកនេះទៀត អស់ ៧ សំវ័ន្តវិវុត្តកប្ប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរថា កាលកប្បវិនាស គឺថាគត បានទៅកើត ក្នុងអាភស្សវត្រហ្ម កាលកប្បចំរើន គឺថាគតបានចូលទៅ កាន់ព្រហ្មវិមាន ដែលសូន្យទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះ គឺថាគតជាព្រហ្ម ជាមហាព្រហ្ម គ្របសន្តត័សត្វដទៃបាន សត្វដទៃមិន អាចគ្របសន្តត័គឺថាគតបានទេ គឺថាគតអាចញ៉ាំងអំណាច ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ បាន ដោយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត គឺថាគតបានកើតជា ព្រះឥន្ទ្រ ជាធំជាងទៅតាទាំងឡាយ ៣៦ ដង បានជាស្តេចបក្រពត្តិ ធម្មិក- ធម្មរាជ ជាឥស្សរៈលើផែនដី ដែលមានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ជាស្តេច ឈ្នះសង្គ្រាម មានជនបទ ដល់នូវការមាំមួន បរិបូណ៌ដោយរតនៈ ទាំង ៧ ប្រការ អស់ច្រើនរយដង នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ប្រទេសរាជ្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

តស្ស្គំ មហ្មំ ភិក្ខុវេ ឯតទយោសិ តិស្ស្គំ^(១) ទេ ខោ
 មេ ឥទំ តម្មស្ស្គំ ដលំ តិស្ស្គំ^(២) តម្មស្ស្គំ វិទាតោ
 យេនាហំ ឯតវហំ ឯវិមហំ ធូតោ ឯវិមហានុភារោតិ ។

តស្ស្គំ មហ្មំ ភិក្ខុវេ ឯតទយោសិ តិស្ស្គំ ខោ មេ
 ឥទំ តម្មាដំ ដលំ តិស្ស្គំ តម្មាដំ វិទាតោ យេនាហំ
 ឯតវហំ ឯវិមហំ ធូតោ ឯវិមហានុភារោតិ សេយ្យធម៌
 ទានស្ស្គំ ទមស្ស្គំ សញ្ញាមស្ស្គាតិ ។ ឯតមត្តំ ភកកា
 អភោស ។ តត្ថតិ ឥតិ វុច្ចតិ

បុព្វាបេវ សោ សិក្ខុយ្យ អាយតត្តំ សុខុទ្រយំ^(៣)
 ទានញ្ច សមនវិយញ្ច មេត្តចិត្តញ្ច ភាវយេ
 ឯតេ ធម្មេ ភាវយិត្វា តយោ សុខសម្មទ្ធកយេ
 អព្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកំ បណ្ណិតោ ឧបបជ្ឈតិតិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភកកតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 ទុតិយំ^(៤) ។

១-២ ម. កស្ស ។ ៣ ឱ.ម. សុខុទ្រយំ ។ ៤ ឱ.ម. ទុតិយន្តំ ធូតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គម្ភាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា នេះជា
ផលកម្មរបស់អាត្មាអញ ដូចម្តេចហ្ន៎ នេះជាវិបាកនៃកម្មដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យ
អាត្មាអញមានបូជ្ជិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ក្នុងកាល
ឥឡូវនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គម្ភាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា នេះ
ជាផលកម្មទាំងឡាយ ៣ យ៉ាង របស់អាត្មាអញ នេះជាវិបាក នៃកម្ម
ទាំងឡាយ ៣ យ៉ាង ដែលនាំឲ្យអាត្មាអញមានបូជ្ជិច្រើនយ៉ាងនេះ មាន
អានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ គឺផលទាន ១ ការទូន្មាន
ឥន្ទ្រិយ ១ ការសង្រួម ១ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បំផែងសេចក្តី
នេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

កុលបុត្រអ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ គួរសិក្សា គឺថា គប្បីសេពនូវបុណ្យ
ដែលមានផលបរិបូណ៌ មានវិបាកជាសុខ គួរបំរើនទាន ១ ការ
ប្រព្រឹត្តិស្មើ គឺសីល ១ មេត្តាចិត្ត ១ លុះបំរើនធម៌ទាំងពួងនេះ ដែលមាន
អានិសង្សជាសុខហើយ រមែងចូលទៅកាន់លោកជាសុខ ឥតមានទុក្ខ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

១ សុខក្នុងទីនេះបានដល់សុខដែលកើតអំពីឈាសសមាបត្តិ។

ឥតិវុត្តពេ ឯកនិយមស្ស គតិយវុត្តស្ស គតិយសុត្តំ

(២៣) វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមហតាតិ មេ

សុតំ ។ ឯកជម្មោ ភិក្ខុវេ ភាវិតោ ពហុលីកតោ
ឱកោ អត្តោ សមដិកយ្ហ តិដ្ឋតិ ទិដ្ឋជម្មិកតោវេ អត្តំ
សម្បរាយិកតោ ។ កតមោ ឯកជម្មោ ។ អប្បមាណោ
កុសលេសុ ជម្មេសុ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុវេ ឯកជម្មោ
ភាវិតោ ពហុលីកតោ ឱកោ អត្តោ សមដិកយ្ហ តិដ្ឋតិ
ទិដ្ឋជម្មិកតោវេ អត្តំ សម្បរាយិកតោតិ ។ ឯតមត្តំ
ភក្កវា អវេច ។ តត្តតិ វត្តតិ

អប្បមាណិ បសិសន្តិ បុព្វា កិរិយាសុ បណ្ឌិតា

អប្បមត្តោ ឱកោ អត្តោ អដិក្ខណាតិ បណ្ឌិតោ

ទិដ្ឋជម្មេ ច យោ អត្តោ យោ ចត្តោ សម្បរាយិកោ

អត្តា ភិសមយា ជីវោ បណ្ឌិតោតិ បវុត្តតិ ។

អយម្យំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា វត្តតិ មេ សុតន្តិ ។

តតិយំ^(១) ។

១ ឱ.ម. គតិយវុត្តំ នត្តិ ។

តតិវុត្តកៈ ឯកនិបាត តតិយវគ្គ សូត្រទី ៣

(២៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌១ ដែល
 បុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងបានប្រយោជន៍ទាំង ២ គឺ
 ប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ ។ ធម៌ ១ ភើ
 ដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីមិនប្រមាទ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ១ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ
 ហើយ រមែងបានប្រយោជន៍ទាំង ២ គឺប្រយោជន៍ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១
 ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តី
 ដូច្នោះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាទ័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងសរសើរសេចក្តីមិនប្រមាទក្នុងបុណ្យកិរិយាវត្ថុ
 ទាំងឡាយ បណ្ឌិតមិនប្រមាទហើយ រមែងបានប្រយោជន៍ទាំង ២
 គឺប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ អ្នកមាន
 ប្រាថ្នា ព្រោះបានប្រយោជន៍ទាំង ២ ទើបហៅថាជាបណ្ឌិត ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
 ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(២២) វុត្តំ ហោតិ កកវតា វុត្តមហោតាតិ មេ
 សុតិ ។ ឃីកេប្បកុលស្ស កិក្ខុដេ កេប្បំ សុទ្ធាវតោ
 សំសរោតោ សិយា ឃី មហា អដ្ឋិកេន្តលោ អដ្ឋិប្ប-
 ញោ អដ្ឋិវាសិ យថាយំ វេប្បល្លបញ្ចតោ សាប
 សំហារោតោ អស្ស កស្សតញ្ច ធន វិនិស្សយ្យាតិ ។
 ឃីតបត្តំ កកវា អកេវ ។ តត្ថោតិ ឥតិ វុត្តតិ

ឃីកេស្សេកេន កេប្បេន ប្បកុលស្សដ្ឋិសញ្ចាយោ
 សិយា បញ្ចតសហោ វាសិ ឥតិ វុត្តិ មហោសិណា
 គោ ចោ បនាយំ អក្ខោតោ វេប្បល្លោ បញ្ចតោ មហា
 ឧត្តកោ កិក្ខុក្ខុដស្ស បកណាមិ កិក្ខុដេ
 យតោ ច អាយសុទ្ធានិ សប្បប្បញ្ញាយ បស្សតិ
 ទុក្ខំ ទុក្ខសប្បញ្ញាដិ ទុក្ខស្ស ច អតិក្ខុមិ
 អាយត្តន្តនិកំ បតិ ទុក្ខបសមតាមិ
 សេ សុត្តន្តវុត្តិ បរិបំ (៦) សុទ្ធាវត្តាន ប្បកុលោ
 ឧក្ខេស្សេកេវោ ហោតិ សញ្ចសិយោជិនេក្ខយាតិ ។

អយេប្បំ អត្តោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 បត្តន្តំ (២) ។

១. ម. បរាណ ២ ។ ២. ឧ.ម. បុគ្គលិកំ ឥតិ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវគ្គក្ក:

(២២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបុគ្គលម្នាក់ ស្ទុះទៅ អន្ទោលទៅ អស់កប្ប បំណែកឆ្អឹង ពុំទុកឆ្អឹង គំនរឆ្អឹងជាច្រើន បើបុគ្គលប្រមូលនាំមកដកល់ទុក (១កន្លែង) ហើយរក្សាទុក មិនឲ្យវិនាស ខ្នាតខ្នាយទៅ ឆ្អឹងនឹងដូចជាក្នុងវេបុល្យនេះដូច្នោះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គស្វែងរកគុណដ៏ធំ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ
ថា គំនរឆ្អឹង បុគ្គលម្នាក់ៗក្នុងមួយកប្បជាគំនរច្រើនក្នុង ឯក្នុងនោះ
ឯង ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា ក្នុងវេបុល្យ ជាក្នុងដំ ជាក្នុងស្រ
ជាន់ក្នុងគុដ្ឋក្នុង ក្បែរក្រុងគិរិព្វជះ គឺពេជ្រគ្រឹះរបស់ពួកជនអ្នក
ស្រកមគធៈ កាលណាបើបុគ្គលឃើញអរិយសច្ច៍ទាំងឡាយ
ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ គឺទុក្ខ ១ ហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខ ១
ការកន្លងបង់ទុក្ខ ១ មគ្គប្រកបដោយអង្គ៤ដ៏ប្រសើរ ដែល
ជាទីញ៉ាំងសត្វឲ្យទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ១ លុះបុគ្គលនោះ
អន្ទោលទៅអស់ ៧ជាតិ ជាយ៉ាងក្រៃលែង នឹងធ្វើនូវ
ទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ព្រោះអស់សំយោជនៈទាំងពួង ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី៤ ។

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិបាតស្ស កតិយវគ្គស្ស បព្ពមសុត្តំ

(២៥) វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមវហតាតិ មេ
 សុតំ ។ ឯកធម៌ំ អតីតស្ស កិក្ខវេ បុរិសប្បកលស្ស
 នាហំ វស្ស កិក្ខា ទាបកម៌ំ អករណីយន្តំ វនាមិ ។
 កតមិ ឯកធម៌ំ ។ យថយំទំ កិក្ខវេ សម្បជាន-
 ម្មសារាទោតិ ។ ឯតមត្តំ កកវា អវេច ។ តត្ថតំ
 ឥតិ វុត្តតិ

ឯកធម៌ំ អតីតស្ស ម្មសារាទិស្ស ជន្តោ
 វិត្តណា បវលោកស្ស នត្តំ ទាបំ អការីយន្តំ ។
 អយម្មិ អត្តោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 បញ្ចមិ^(១) ។

(២៦) វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមវហតាតិ មេ
 សុតំ ។ ឯវញ្ចេ កិក្ខវេ សត្តា ជានេយ្យំ នាន-
 សំវិភាគស្ស វិទាតំ យថាហំ ជានាមិ ន អនត្តា
 កុញ្ញេយ្យំ ន ច នេសំ មច្ឆោមលំ ចិត្តំ បរិយាទាយ
 តិដ្ឋេយ្យ ។ យោបិ នេសំ អស្ស បរិមោ
 អាណោចោ បរិមិ កតលំ តតោមិ ន អសំវិកជិត្តា
 កុញ្ញេយ្យំ សចេ នេសំ បដិក្កាហតា អស្ស ។

១ ឱ.ម. បព្ពមន្តិ នត្តិ។

ឥតិវុត្តកៈ ធានិយាត តតិយវត្ថុ សូត្រ ទី ៥

(២៥) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសបុគ្គល ដែលកន្លងធម៌ ១ ហើយ គថាគតមិនដែលពោលថា បុរសបុគ្គលនោះ មិនគប្បីធ្វើបាបកម្មច្បាប់ចង្កូច ដូច្នោះឡើយ ។ ធម៌ ១ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ១ នេះ គឺសម្បជានមុសាវាទ (ការពោលពាក្យ កុហកទាំងដឹងខ្លួន) ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីខ្ពះ ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សត្វដែលកន្លងធម៌ ១ គឺអ្នកពោលពាក្យកុហក មានបរលោក កន្លងបង់ហើយ មិនគប្បីធ្វើអំពើបាប មិនមានឡើយ ។

ខ្ញុំបាទស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

(២៦) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកសត្វដឹងផលនៃ ការចែកទាន ដូចជាគថាគតដឹងដូច្នោះ បើមិនទាន់ឲ្យទានទេ ក៏មិនហ៊ាន បរិភោគឡើយ មួយទៀត មន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់របស់សត្វទាំងនោះ ក៏ មិនគ្របសង្កត់ចិត្តបានឡើយ ។ ទោះបីពុទ្ធតបាយជាដម្បង ដុំបាយជាដម្បង ឯណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ សត្វទាំងឡាយមិនបានរំលែកអំពីពុទ្ធត បាយនោះ ក៏មិនបរិភោគឡើយ បើសត្វទាំងនោះមានបដិគ្គាហកបុគ្គល ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

យស្សា ច ខោ ភិក្ខុវេ សត្តា ន ឃី ជានិច្ច
 នានសិវិភាគស្ស វិចារិកំ យថាហំ ជានិមិ តស្ស
 អនិច្ចា កុញ្ញន្តិ មច្ឆេវមលំ លេសិ វិច្ឆិ វិវិយោ-
 នាយ តិច្ឆតិ ។ ឃតមត្តិ កតវា អរោត ។
 តត្ថតិ តតិ វុច្ឆតិ

ឃីញោ សត្តា ជានិច្ច យថាវុច្ឆិ មហោសិនា
 វិចារិកំ សិវិភាគស្ស យថា ហោតិ មហាប្បលំ
 វិនិច្ឆ័យ្យ^(១) មច្ឆេវមលំ វិញ្ញសន្នេន លេតសា
 ទដ្ឋិ កាលេន អវិយេស្ស យត្ថ ទិដ្ឋិ មហាប្បលំ
 អន្តញ្ច ទទ្ធាន តហុនោ ទត្តិណោយ្យេស្ស ទត្តិណំ
 តតោ ចុតា មនុស្សតា សត្តំ កុញ្ញន្តិ នាយកា
 តេ ច សត្តតតា តត្ថ ហោទិដ្ឋិ កាមកាមិនោ
 វិចារិកំ សិវិភាគស្ស អនុកោណ្ឌំ អមច្ឆារតិ ។

១ ទ.ប. វិនិច្ឆ័យ្យ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគភជីវផលនៃការឲ្យ នឹងការចែករំលែក
 យ៉ាងណា សត្វទាំងឡាយ មិនជឿយ៉ាងនោះទេ ព្រោះហេតុណា
 ហេតុនោះ សត្វទាំងឡាយមិនបានឲ្យទានហើយ ទើបហ៊ានបរិភោគ
 មួយទៀត មន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ ក៏តែងគ្របសង្កត់ចិត្តសត្វទាំងឡាយ
 នោះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។
 ទ្រង់ត្រាស់តាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បើសត្វទាំងឡាយ គប្បីជឿផល នៃការចែករំលែក ថាមាន
 ផលច្រើន ដូចព្រះពុទ្ធទ្រង់ស្វែងរកគុណដ៏ធំត្រាស់ទុកហើយ
 យ៉ាងនេះ សត្វទាំងឡាយ មានចិត្តជ្រះថ្លា គប្បីបន្ថោបង់
 មន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់ចេញ ទានដែលគេឲ្យហើយ
 ដល់ព្រះអរិយៈទាំងឡាយណា រមែងមានផលច្រើន បុគ្គល
 ទាំងឡាយ គួរឲ្យទានដល់ព្រះអរិយៈទាំងនោះ ក្នុងកាលដ៏គួរ
 មួយទៀត ជនច្រើននាក់ ឲ្យបាយជាទុក្ខណាទាន ដល់
 ទុក្ខិណេយ្យបុគ្គលទាំងឡាយ ទាយកទាំងឡាយ លុះចរុតអំពី
 អត្តភាពជាមនុស្សនេះហើយ រមែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ទាយក
 ទាំងនោះ លុះទៅកាន់ឋានសួគ៌ ជាអ្នកមានចំណង់ក្នុងកាយ
 រមែងរីករាយ ក្នុងស្ថានសួគ៌នោះ សត្វទាំងឡាយ មិន
 កំណាញ់ រមែងសោយផល នៃការចែករំលែក ។

ឥត្តវុត្តកេ ឯកនិបាតស្ស ពត្តិយវុត្តស្ស សត្តមសុត្តំ

អយម្បិ អត្ថោ វុត្តោ ភក្កវតា តតិ មេ សុត្តន្តំ ។

ច ធួ^(១) ។

(២៧) វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមរហ តាតិ មេ
 សុត្តំ ។ យានិ កានិចិ ភិក្ខុវេ ឌីបជិកានិ បុញ្ញា-
 តិវិយាវុត្តនិ សព្វានិ តានិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា
 កលំ វាច្ឆន្តំ សោឡសី មេត្តាយេវ តានិ ចេតោ-
 វិមុត្តិ អធិក្កហេត្វា ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតេ^(២)
 ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យា កានិ តារក្ករុដានិ
 បកា សព្វា តា ចន្ទប្បកាយ^(៣) កលំ វាច្ឆន្តំ
 សោឡសី ចន្ទប្បកា យេវ តានិ អធិក្កហេត្វា
 ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតេ ច ឃវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យានិ កានិចិ ឌីបជិកានិ បុញ្ញាតិវិយា-
 វុត្តនិ សព្វានិ តានិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា កលំ
 វាច្ឆន្តំ សោឡសី មេត្តាយេវ តានិ ចេតោវិមុត្តិ
 អធិក្កហេត្វា ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតេ ច ។

១ ឌី.ម. ធួត្តន្តំ ។ ២ ឌី.ម. វិរោចតិ ។ ៣ ឌី.ប ចន្ទុយាបកាយ ។

ឥតវុត្តកៈ ឯណាចក្ខ តតិយរត្ត សូត្រ ទី ៧

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(២៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងឡាយ
ដែលឲ្យផលក្នុងបដិសន្ធិកាលនឹងបវត្តិកាល ឯណានីមួយ បុព្វាកិរិយាវត្ថុ
ទាំងអស់នោះ មិនដល់មួយចំណិតនៃមេត្តាចេតនាវិមុត្តិ ដែលបុគ្គល
ចែកឲ្យជាចំណែក ១៦ ។ ដងឡើយ មេត្តាចេតនាវិមុត្តិ តែងគ្របសង្កត់
បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងនោះ ភ្នំស្វាងរុងរឿង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចពន្លឺ
ពួកផ្កាយ ឯណានីមួយ ពន្លឺពួកផ្កាយទាំងអស់នោះ មិនដល់មួយចំណិត
ពន្លឺព្រះចន្ទ ដែលបុគ្គលចែកជាចំណែក ១៦ ។ ដងឡើយ ពន្លឺព្រះចន្ទ
តែងគ្របសង្កត់ពន្លឺផ្កាយទាំងអម្បាលនោះ ភ្នំស្វាងរុងរឿង ដូចម្តេចមិញ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងឡាយ ដែលឲ្យផលក្នុងបដិសន្ធិ-
កាលនឹងបវត្តិកាលឯណានីមួយ បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងអស់នោះ មិនដល់មួយ
ចំណិតនៃមេត្តាចេតនាវិមុត្តិ ដែលចែកឲ្យជាចំណែក ១៦ ។ ដង មេត្តាចេតនា-
វិមុត្តិ តែងគ្របសង្កត់បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងនោះ ភ្នំស្វាងរុងរឿង ក៏ដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥន្ទីវគ្គំ

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ វស្សាជំ បច្ឆិមេ មាសេ
 សរទសមយេ វិទ្ធេ^(១) វិតតវលាហានេ ទេវេ^(២)
 អាទិញោ នភិ អភិស្សុត្តិមាណោ សត្វំ អាកាសំ^(៣)
 តមតតំ អភិហច្ច^(៤) ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតេ ច
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យានិ កានិចិ ឌីបជិកានិ
 បុព្វាគិរិយាវត្ថនិ សព្វានិ តានិ មេត្តាយ ចេតោ-
 វិមុត្តិយា កលំ ធាត្ឋន្តំ សោឡសី មេត្តាយេវ
 តានិ ចេតោវិមុត្តិ អធិត្តហេត្វា ភាសតេ ច តបតេ ច
 វិរោចតេ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ វត្តិយា
 បច្ឆិសសមយំ ឌីសជិតាវកា ភាសតេ ច តបតេ ច
 វិរោចតេ ច ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យានិ កានិចិ
 ឌីបជិកានិ បុព្វាគិរិយាវត្ថនិ សព្វានិ តានិ មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា កលំ ធាត្ឋន្តំ សោឡសី មេត្តាយេវ
 តានិ ចេតោវិមុត្តិ អធិត្តហេត្វា ភាសតេ ច តបតេ
 ច វិរោចតេ ចានិ ។ ឯតមត្តំ កតវំ អរោច ។
 តត្ថតំ វតិ វត្ថតំ

១ ឱ. វិសុទ្ធេ ។ ២ ឱ.ម. នរោ ។ ៣ ឱ.ម. អាកាសតតិ ។ ៤ ឱ.ម. អភិហច្ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមេឃដែលស្រឡះ ប្រាសចាកពពក ក្នុង
 សរទេសម័យ ក្នុងខែជាខាងចុងនៃរដូវភ្លៀង ព្រះអាទិត្យ ក៏រះត្រដូចត្រដឹម
 ក្នុងពពក ក៏ចាត់បង់នឹងតង្គជីអាកាសទាំងអស់ ភ្នំស្វាន់រុងរឿង ដូចម្តេច
 មិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងឡាយ ដែលឲ្យផលក្នុងបដិ-
 សន្និកាលនឹងបវត្តិកាល ឯណានីមួយ បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងអស់នោះ មិនដល់
 មួយចំណិតនៃមេត្តាចេតនាវិមុត្តិ ដែលបុគ្គលចែកឲ្យជាចំណែក ១៦ ៗ ដង
 ឡើយ មេត្តាចេតនាវិមុត្តិ តែងគ្របសង្កត់បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងនោះ ភ្នំស្វាន់
 រុងរឿង ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចផ្កាយព្រឹក ភ្នំស្វាន់
 រុងរឿង ក្នុងបច្ចុសសម័យនៃរាត្រី ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងឡាយ ដែលឲ្យផល ក្នុងបដិសន្និកាលនឹងបវត្តិកាល
 ឯណានីមួយ បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងអស់នោះ មិនដល់មួយចំណិតនៃមេត្តា-
 ចេតនាវិមុត្តិ ដែលចែកឲ្យជាចំណែក ១៦ ៗ ដងឡើយ មេត្តាចេតនាវិមុត្តិ
 តែងគ្របសង្កត់បុព្វាកិរិយាវត្ថុទាំងនោះ ភ្នំស្វាន់រុងរឿង ដូច្នោះឯង ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនុះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 ភាពាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ឥតិវុត្តកេ ឯកនិយោគស្ស ឥតិយវុត្តស្ស សត្តមសុត្តំ

យោ ច មេត្តិ ភាវយតិ អប្បមាណំ បដិស្សតោ

តន្ត្រី សំយោជនា ហោរ្ណំ បស្សតោ ឧបជំក្ខយំ

ឯកម្យំ ច ចាណាមនុដ្ឋចិត្តោ

មេត្តាយតិ កុសលោ តេន ហោតិ

សព្វេ ច ចាណោ មនសានុកម្យំ

ពហុតមរិយោ បករោតិ បុញ្ញំ

(១) យេ សត្តសធួំ បឋវី វិជិត្វា

វាជីសយោ យជមាណុបរិយតា (២)

(អស្សមេតិ (៣) បុរិសមេតិ

សម្មាទាសំ វាជមេយ្យំ (៤) វិរត្តទ្ធិំ)

មេត្តស្ស ចិត្តស្ស សុភាវិតស្ស

កលម្យំ តេ នានុកវរ្ណំ សោឡសី

[ចន្ទប្បកា តារកណារំ សព្វេ]

១ ម. យោ ។ ២ ម. ជមាណុបរិយតា ។ ៣ ម. សស្សមេតិ ។ ៤ ម. វិហមេយ្យំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិបាត តតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៧

បុគ្គលណា មានស្មារតី ចំរើនមេត្តា មិនមានប្រមាណ បដិយ .

សំយោជនៈទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ អ្នកឃើញកិរិយាអស់
 ទៅនៃកិលេស រមែងស្តាប់ស្តើង បើបុគ្គលមានចិត្តមិនប្រទូស្ត
 សត្វ សូម្បីតែសត្វមួយ ចំរើនមេត្តា ជាបុគ្គលឃ្លាសវៃ ដោយ
 មេត្តានោះ មួយទៀត ព្រះអរិយៈកាលអនុគ្រោះសត្វទាំងអស់
 ដោយចិត្តហើយ ឈ្មោះថាធ្វើបុណ្យច្រើន ជនទាំងឡាយណា
 ឈ្នះវែនដ៏ដ៏ដេរដាសទៅដោយសត្វ ជនទាំងឡាយនោះ ជា
 ធម្មិករាជ ប្រហែលដោយឥសី ហើយញ៉ាំងការបូជាឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ(តិច្រង់ឃ្លាសវៃក្នុងការទំនុកបម្រុងធាតុហារ គឺស្រស្រវៃ
 ឲ្យសម្បូណ៌ក្នុងព្រះរាជអាណាចក្រ១ ច្រង់ឃ្លាសវៃក្នុងការស-
 ង្រ្គោះរាជបុរស១ ច្រង់ប្រកបទបាយចងចិត្តមនុស្សឲ្យចូលចិត្ត១
 ច្រង់មានព្រះបន្ទូលវែងវែង១ ជាហេតុឲ្យស្រុកទេសរាបទាប
 សាន្តត្រាណគ្មានចោរ ទាល់តែមិនបាច់ជាកំភន្លឹះចាក់សោទ្វារ
 ផ្ទះ១) ការបូជាទាំងឡាយនោះ មិនដល់មួយចំណិត នៃបុគ្គល
 អ្នកចំរើនមេត្តាចិត្ត ដែលបែកឲ្យជាចំណែក ១៦ ៗ ដងឡើយ
 (ដូចពួកផ្កាយទាំងអស់ មិនដល់មួយចំណិតនៃព័ទ្ធព្រះចន្ទ)

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធហុក្កិកំ

យោ ន ហន្តិ ន យានេតិ ន ដិណេតិ ន ដាបយេ

មេត្តិ សោ សុត្តក្កតេសុ វេរំ តស្ស ន កេន ច បិតិ ។

អយម្បី អត្តោ វុត្តោ កកវតា វតិ មេ សុត្តន្តិ ។

សុត្តបិដកំ (១) ។

គតិយវគ្គោ ។

តស្សន្តិយំ

បិតិ ណាយី ឧកោ អត្តេ (២) វុត្តំ វេមេត្តេមត្តិ

សម្បជានមសារវិនោ នានេព្វ មេត្តកាវព្វ (៣)

សុត្តិមាដិ ម សុត្តិមាដិ វុត្តិមាដិ ម វិសុតិ

ឯកេន មេសុ សុត្តេវា សុត្តិវិសុតិ សុត្តិយាតិ ។

ឯកនិកាយោ មិច្ឆិកេ (៤) ។

១ ឧ.ម. សុត្តមន្តិ ឥតិ ។ ២ ម. អត្តា ។ ៣ ម. មេត្តវាចព្វ ។ ៤ ឧ. តតោ វេរំ ទ្វេ ធម្មេ អនុក្កដិទិ យាហ វិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

បុគ្គលណាមិនសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង មិនប្រើគេឲ្យសម្លាប់
 មិនផ្គាំផ្គាល់ ដោយខ្លួនឯង មិនប្រើគេឲ្យផ្គាំផ្គាល់
 ជាអ្នកមានចំណែក នៃមេត្តា ក្នុងសត្វទាំងឡាយទាំងពួង
 ព្រៀរមិនមានដល់បុគ្គលនោះ ដោយហេតុណាមួយឡើយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
 ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

ចប់ ឥតិយវគ្គ ។

ឧទ្ធាននៃតតិយវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចិត្ត ១ ចំរើនឈាន ១ ប្រយោជន៍ទាំងពីរ ១
 គំនរឆ្អឹងដូចជាក្នុងវិបុល្យ ១ សម្បជានមុសាវាទ ១ ទាន ១
 ការចំរើនមេត្តា ១ ព្រះសូត្រទាំងឡាយក្នុងធម៌មួយ ។ គឺ
 ព្រះសូត្រ (ខាងចុង) ៧ សូត្រ ព្រះសូត្រខាងដើម ២០ សូត្រ
 សង្ក្រាន្តជាសូត្រ ២៧ សូត្រ ។

ចប់ ឯកនិយាយ ។

ពិត្តវិចិត្តកេ ទុកនិបាតស្ស បឋមវគ្គោ

(២៨) វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
សុតំ ។ ធ្វើហំ ភិក្ខុវេ ធម្មហំ សមណ្ឌកតោ ភិក្ខុ
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ វិហារតិ សវិយាតំ សឱទាយាសំ
សបរិទ្ធាហំ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា ទុក្ខតិ
ចាដិកដ្ឋា ។ កតមេហំ ធ្វើហំ ។ វដ្ឋ្រិយេសុ
អកុត្តន្ទារតាយ ច ភោជនេ អមត្តញ្ញំ តាយ ច ។
វមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ធ្វើហំ ធម្មហំ សមណ្ឌកតោ
ភិក្ខុ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ វិហារតិ សវិយាតំ សឱទា-
យាសំ សបរិទ្ធាហំ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា
ទុក្ខតិ ចាដិកដ្ឋាតិ ។ ឯតមត្តំ កកវំ អវោច ។
តត្ថេតំ វតិ វុត្តតិ

ចក្កសោតញ្ច យានញ្ច ជីវិតំ កាយោ តថា មនោ
ឯតានិ យស្ស ទ្វារានិ អកុត្តានិ ភិក្ខុនោ
ភោជនម្មំ អមត្តញ្ញំ វដ្ឋ្រិយេសុ អសុវត្ថោ
កាយទុក្ខំ ចេតោទុក្ខំ ទុក្ខំ សោ អដិកុច្ឆតិ
ឱប្បមាណេន កាយេន ឱប្បមាណេន ចេតសា
ទិវំ វំ យទិ វំ វត្តំ ទុក្ខំ វិហារតិ តាទិសោតិ ។

ពិចារិកៈ ទុក្ខនិបាត បឋមវគ្គ

(២៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
 ធម៌២ រមែងនៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីថ្នាំថ្នាក់ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ប្រាកដជាទៅកាន់ទុក្ខតិ ។ ភិក្ខុប្រកប
 ដោយធម៌២ តើដូចម្តេច ។ គឺភាពជាអ្នកមិនគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ
 ទាំងឡាយ ១ ភាពជាអ្នកមិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌២ នេះឯង រមែងនៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីថ្នាំថ្នាក់ ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្តី
 ក្រវល់ក្រវាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ប្រាកដ
 ជាទៅកាន់ទុក្ខតិ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។
 ទ្រង់ត្រាស់តាថាព្រះនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ភិក្ខុណា ក្នុងសាសនានេះ មិនបានគ្រប់គ្រងទ្វារអម្បាលនេះ គឺ ចក្ខុ ១
 សោតៈ ១ ឃានៈ ១ ជីវ្ហា ១ កាយ ១ មនៈ ១ ជាអ្នកមិនដឹងប្រមាណ
 ក្នុងភោជន មិនសង្រួមក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះតែងបានឡូ
 សេចក្តីទុក្ខ គឺទុក្ខក្នុងកាយផង ទុក្ខក្នុងចិត្តផង ភិក្ខុបែបនោះ មានកាយ
 ក្តៅក្រហាយ មានចិត្តក្តៅក្រហាយ តែងនៅជាទុក្ខទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពិគិវុត្តកំ

អយម្ហី អត្តោ វុត្តោ កកវតោ ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
បឋមំ^(១) ។

(២៧) វុត្តំ ហេតិ កកវតោ វុត្តមហតោតិ មេ
សុតំ ។ ម្ហិហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមណាកតោ ភិក្ខុ
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ វិហារតិ អវិយាតិ អនុទាយាសំ
អបរិទ្ធហា កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុគតិ
ទាដិកម្ហិតិ ។ កតមេហិ ម្ហិហិ ។ ឥន្ទ្រិយេសុ
កុត្តន្ទារតាយ ច កោជនេ មត្តញ្ញាយ ច ។ ឥមេហិ ខោ
ភិក្ខុវេ ម្ហិហិ ធម្មហិ សមណាកតោ ភិក្ខុ ទិដ្ឋេវ
ធម្មេ សុខំ វិហារតិ អវិយាតិ អនុទាយាសំ អបរិទ្ធហា
កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុគតិ ទាដិកម្ហិតិ ។
ឯតបន្តំ កកវ អវេច ។ តត្តតិ ឥតិ វុត្តតិ
ច កុ សោតត្ថ យានត្ថា ដិព្វំ កាយោ អថោ មនោ
ឯតានិ យស្ស ទ្វារានិ សុគតានិ ធម ភិក្ខុនោ
កោជនម្ហិ ច មត្តញ្ញ ឥន្ទ្រិយេសុ ច សិវុតោ
កាយសុខំ មេតោសុខំ សុខំ សោ អជិកម្ហិតិ
អធិយ្ហហានេន កាយេន អធិយ្ហហានេន ចេតសា
ដិព្វំ វ យដិ វ វុត្តំ សុខំ វិហារតិ តាទិសោតិ ។

១. ម. ឃម្ហិតិ គតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវុទ្ធកៈ

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១ ។

(២៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
ធម៌ ២ រមែងនៅជាសុខ មិនថ្នាំថ្នាក់ មិនចង្អៀតចង្អល់ មិនក្រវល់ក្រវាយ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ប្រាកដជាទៅកាន់សុគតិ ។
ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ២ តើដូចម្តេច ។ គឺភាពជាអ្នកគ្រប់គ្រងទារក្នុង
ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ១ ភាពជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងកោដន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ២ នេះឯង រមែងនៅជាសុខ មិនថ្នាំ
ថ្នាក់ មិនចង្អៀតចង្អល់ មិនក្រវល់ក្រវាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកឆ្ងាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ ប្រាកដជាទៅកាន់សុគតិ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
ភិក្ខុណា ក្នុងសាសនានេះ បានគ្រប់គ្រងទារទាំងឡាយនេះគឺ
ចក្ខុ ១ សោតៈ ១ យានៈ ១ ជីវ្ហ ១ កាយ ១ មនៈ ១
ល្អហើយ ជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងកោដន សម្រួមក្នុងឥន្ទ្រិយ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ តែងបានសេចក្តីសុខ គឺសុខក្នុងកាយផង
សុខក្នុងចិត្តផង ភិក្ខុបែបនោះ មានកាយមិនក្តៅក្រហាយ
មានចិត្តមិនក្តៅក្រហាយ រមែងនៅជាសុខ ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ។

ឥត្រ័ត្រ័កេ ទុកទិណតស្ស បរិមវត្តស្ស គតិយសុត្តំ

អយេម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតោ សតិ មេ សុតន្តិ ។
ទុតិយំ^(១) ។

(៣០) វុត្តំ ហោតិ ភកវតោ វុត្តមហាតានិ មេ
សុតិ ។ ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា តបនិយា ។ កតមេ
ទ្វេ ។ សេ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ អកតកល្យាណោ
ហោតិ អកតកុសលោ អកតភិក្ខុណោ កតទាហោ
កតល្យាទ្វេ^(២) កតកិក្ខុសោ សោ អកតិ មេ
កល្យាណន្តិមិ តប្បតិ កតិ មេ ទាបនិមិ តប្បតិ ។
សមេ ខោ ភិក្ខុវេ ទ្វេ ធម្មា តបនិយាតិ ។ ឯតមត្តិ
ភកវា អតេច ។ តត្ថតិ សតិ វុត្តតិ

កាយទុច្ចរិតំ កត្វា វិចិទុច្ចរិតានិ វា^(៣)
មនោទុច្ចរិតំ កត្វា យេវាញំ ទោសសញ្ញាតិ^(៤)
អកត្វា កុសលកម្មំ កត្វា ចា កុសលំ ពហំ
កាយសង្កកេនា ទុច្ចរោ វិហយំ សោ ឧបបដ្ឋតិ ។
អយេម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតោ សតិ មេ សុតន្តិ ។
តតិយំ^(៥) ។

១ ឱ.ម. ទុតិយន្តិ ទន្តិ ។ ២ ខ. កតត្ថទ្វេ ។ ៣ ម.ច ។ ៤ ឱ. ទោសសញ្ញាតិ ។
៥ ឱ.ម. គតិយន្តិ ទន្តិ ។

ធិត្តិវគ្គៈ ទុកនិបាត បឋមគ្គ សូត្រ ទី ៣

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

(៣០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌នាំឲ្យក្តៅនេះ
មាន២ ។ ធម៌នាំឲ្យក្តៅ២ តើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនបានធ្វើសេចក្តីល្អ មិនបានធ្វើកុសល មិនបាន
ធ្វើទីពឹងអាស្រ័យ ធ្វើតែអំពើបាប ធ្វើតែអំពើរឹងរូស ធ្វើតែអំពើអាក្រក់
បុគ្គលនោះ តែងក្តៅក្រហាយ ដោយគិតថា អាត្មាអញមិនបានធ្វើអំពើល្អ
ផង តែងក្តៅក្រហាយ ដោយគិតថា អាត្មាអញ ធ្វើតែអំពើអាក្រក់ផង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌នាំឲ្យក្តៅមាន២នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលណា ធ្វើកាយទុច្ចរិត វច្ចុច្ចរិត ឬធ្វើមនោទុច្ចរិត ឬក៏អំពើ
ណាមួយដទៃទៀត ដែលប្រកបដោយទោស មិនបានធ្វើ
កុសលកម្ម ធ្វើតែអកុសលជាច្រើន បុគ្គលអ្នកឥតបញ្ញានោះ
លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងចូលទៅកាន់នរក ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

[៣១] វុត្តំ ហេតំ ភកវតា វុត្តមហតាតិ មេ
 សុតំ ។ ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា អតបដិយា ។
 កតមេ ទ្វេ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ កតកល្យាណោ
 ហោតិ កតកុសលោ កតកិរុត្តាណោ អកតទាចោ
 អកតលុទ្ធោ^(១) អកតកិក្ខុសោ សោ កតំ មេ
 កល្យាណានិច្ចំ ន តប្បតិ អកតំ មេ ចាបនិច្ចំ
 ន តប្បតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ទ្វេ ធម្មា
 អតបដិយាតិ ។ ឯតមត្តំ ភកវា អវេច ។ តត្ថេតិ
 ឥតិ វុត្តតិ

កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា វិច្ចុច្ចរិតានំ វា
 មនោទុច្ចរិតំ ហិត្វា យញ្ញញំ ទោសសញ្ញាតិ ។
 អកត្វា អកុសលំ កម្មំ កត្វាន កុសលំ ពហំ
 កាយស្ស កេទា សប្បញ្ញោ សត្តំ សោ ឧបបជ្ជតតិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតនិច្ចំ ។

ចត្តតិ^(២) ។

១ ឧ. អរតត្ថោ ។ ២ ឧ.ម. ចត្តត្តំ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

[៣១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌នាំមិនឲ្យក្តៅ
 ក្រហាយនេះ មាន ២ ។ ធម៌នាំមិនឲ្យក្តៅក្រហាយ ២ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានធ្វើសេចក្តីល្អទុកហើយ
 បានធ្វើកុសលទុកហើយ បានធ្វើសេចក្តីពឹងពាក់ទុកហើយ មិនបានធ្វើបាប
 មិនបានធ្វើសេចក្តីរឹងរូស មិនបានធ្វើសេចក្តីអាក្រក់ បុគ្គលនោះ តែងមិន
 ក្តៅក្រហាយ ដោយគិតថា អាត្មាអញ បានធ្វើសេចក្តីល្អទុកហើយផង
 តែងមិនក្តៅក្រហាយ ដោយគិតថា អាត្មាអញ មិនបានធ្វើសេចក្តីអាក្រក់
 ទុកហើយផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌នាំមិនឲ្យក្តៅក្រហាយ
 មាន ២ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីខ្លះ
 ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលណា លះបង់កាយទុច្ចរិត វច្ឆិទុច្ចរិត ឬលះបង់មនោទុច្ចរិត ឬ
 អំពើណាមួយដទៃទៀត ដែលប្រកបដោយទោស មិនធ្វើអកុសល
 កម្ម ធ្វើតែកុសលកម្មជាច្រើន បុគ្គលនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយបញ្ញា
 លុះបែកផ្តាយពងកាយស្លាប់ទៅ តែងចូលទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មក ហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

ឥតិវុត្តកេ ទុកនិយោគស្ស បឋមវណ្ណស្ស បញ្ចមសុត្តំ

(៣២) វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមហាតាតំ មេ

សុត្តំ ។ ធ្វើហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ បុគ្គលោ

យថាភតិ និក្ខត្តោ ឃំ និរយេ ។ តតមេហិ ធ្វើហិ ។

ចាបតេន ច សីលេន ចាបិកាយ ច ទិដ្ឋិយា ។

ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធ្វើហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ

បុគ្គលោ យថាភតិ និក្ខត្តោ ឃំ និរយេតិ ។

ឯតមត្តំ ភក្កវា អវោច ។ តត្ថតំ ឥតិ វុត្តតំ

ចាបតេន ច សីលេន ចាបិកាយ ច ទិដ្ឋិយា

ឯតេហិ ធ្វើហិ ធម្មេហិ យោ សមណ្ឌកតោ នរោ

កាយស្ស ភេទា ទុប្បណោ និរយំ សោ ឧបបដ្ឋតិ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

បញ្ចម្មំ^១ ។

១ ឱ. ម. បញ្ចម្មំ នត្តិ ។

ឥតវត្តកៈ ទុកនិយាត បឋមវត្ត សូត្រ ទី ៥

(៣២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប
 ដោយធម៌ ២ រមែងទៅកើត ក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ ។
 ប្រកបដោយធម៌ ២ តើ ដូចម្តេច ។ គឺប្រកបដោយសីលលាមក ១
 ប្រកបដោយទិដ្ឋិលាមក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយ
 ធម៌ ២ នេះឯង រមែងទៅកើត ក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់ ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់ភាពាត់ទូ

នេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ជនណា ប្រកបដោយធម៌ ២ យ៉ាងនេះ គឺដោយសីល

លាមក ១ ដោយទិដ្ឋិលាមក ១ ជនអ្នកឥតបញ្ញានោះ

លុះបែកឆ្ងាយពន់កាយស្លាប់ទៅ តែងចូលទៅ កាន់នរក ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស គង្គិវគ្គកំ

(៣៣) វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតំ មេ

សុតំ ។ ធ្វ្រហំ ភិក្ខុវេ ធម្មហំ សមណ្ឌកតោ បុគ្គលោ

យថាភតំ និក្ខត្តោ ឃី សត្តោ ។ កតមេហំ ធ្វ្រហំ ។

ភទ្ទកេន ច សីលេន ភទ្ទិកាយ ច ទិដ្ឋិយា ។

ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ធ្វ្រហំ ធម្មហំ សមណ្ឌកតោ

បុគ្គលោ យថាភតំ និក្ខត្តោ ឃី សត្តោតំ ។ ឃតមន្តំ

ភក្កវ អវេច ។ តត្ថេតំ ឥតំ វុត្តតំ

ភទ្ទកេន ច សីលេន ភទ្ទិកាយ ច ទិដ្ឋិយា

ឃតេហំ ធ្វ្រហំ ធម្មហំ យោ សមណ្ឌកតោ នរោ

កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ សត្តំ សោ ឧបបជ្ជតីតិ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតំ មេ សុតនំ ។

ធម្មំ(១) ។

១ ឱ.ម. ធម្មិទ្ធិ និទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ តតិវគ្គកៈ

(៣៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប
 ដោយធម៌ ២ រមែងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដកល់ទុក ។
 ប្រកបដោយធម៌ ២ តើ ដូចម្តេច ។ គឺប្រកបដោយសីលចំរើន ១
 ប្រកបដោយទិដ្ឋិចំរើន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ២
 នេះឯង រមែងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដកល់ទុក ។ លុះព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ
 ក្នុងសូត្រនោះថា

ជនណា ប្រកបដោយធម៌ ២ នេះ គឺដោយសីលល្អ ១

ដោយទិដ្ឋិល្អ ១ ជនអ្នកប្រកបដោយបញ្ញានោះ លុះ

បែកព្រាយពន្លកាយស្លាប់ទៅ រមែងចូលទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន

ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

ព្រះវិញ្ញាណកម្ម ប្រយោជន៍ សុត្តន្តបិដក

[៣៤] វិញ្ញាណកម្ម ហេតុ កក្កដា វត្ថុមហាតាតិ មេ
 សុតិ ។ អនាតាបិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ អនោត្តប្បិ អកញ្ញោ
 សម្មោធាយ អកញ្ញោ វិញ្ញាណយ អកញ្ញោ អនុត្តរស្ស
 យោគក្ខេមស្ស អធិកមាយ អាតាបិ ខោ កិក្ខុវេ
 កិក្ខុ ធុត្តប្បិ កញ្ញោ សម្មោធាយ កញ្ញោ វិញ្ញាណយ
 កញ្ញោ អនុត្តរស្ស យោគក្ខេមស្ស អធិកមាយាតិ ។
 ឧត្តមត្ថំ កក្កដំ អរោច ។ តត្ថតិ ឥតិ វិញ្ញតិ

អនាតាបិ អនោត្តប្បិ កុសីនោ ហិណវិយោ
 យោ ដិណមិទ្ធិសហុលោ អហិរិកោ អនាទិកោ
 អកញ្ញោ តាទិសោ កិក្ខុ ជុដ្ឋិ សម្មោធិមត្តមិ
 យោ ច សតិមា វិបកោ ឈាយិ
 អាតាបិ ធុត្តប្បិ ច អប្បមត្តោ
 សញ្ញាជនំ ជានិជរាយ វេត្តា
 ឥនេវ សម្មោធិមនុត្តរំ ដុសេតិ ។

អយម្បិ អត្តោ វិញ្ញាណកម្ម ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

សុត្តមិ^(១) ។

១ ឧប. សុត្តមិ ឥតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ទុកនិយាត បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៧

(៣៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនមានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មិនមានសេចក្តីខ្លាចបាប មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹង
 មិនគួរដើម្បីរលត់ មិនគួរដើម្បីបាននូវធម៌ជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ
 ឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
 មានសេចក្តីខ្លាចបាប រើបគួរដើម្បីត្រាស់ដឹង គួរដើម្បីរលត់ គួរដើម្បី
 បាននូវធម៌ជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 ភិក្ខុណា មិនមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនមានសេចក្តី
 ខ្លាចបាប ជាអ្នកខ្ជិលប្រអូស មានព្យាយាមថោកថយ ច្រើនដោយ
 បីមិទ្ធិៈ មិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស មិនមានសេចក្តីអើពើ ភិក្ខុនោះ
 មិនគួរដើម្បីបាននូវសេចក្តីត្រាស់ដឹងដ៏ទុត្តមឡើយ ភិក្ខុណា ជាអ្នក
 មានស្មារតី មានបញ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន មានឈាន មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីខ្លាចបាប មិនប្រមាទ
 ផ្តាច់បង់នូវគ្រឿងប្រកប នៃជាតិដពបាន ភិក្ខុនោះរើបគួរ ដើម្បី
 បាននូវសេចក្តីត្រាស់ដឹងដ៏ទុត្តម ក្នុងលោកនេះ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

[៣៥] វុត្តំ ហេតំ ភកវតា វុត្តមហាតាតំ មេ
 សុតំ ។ នយំទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ជនកុ-
 ហានត្តំ ន^(១) ជនលបនត្តំ ន^(១) លាភសក្ការសិលោកា-
 និសំសត្តំ^(១) ន ឥតិ មំ ជនោ ជាតាត្ថតិ ។ អថខោ
 ឥទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ សិវត្តោវេ បហាន-
 ត្តោតំ ។ ឯតមត្តំ ភកវា អវេច ។ តត្ថតិ
 ឥតិ វុត្តតំ

សិវត្តំ បហានត្តំ ព្រហ្មចរិយំ អដិវាហំ
 អទេសយំ សោ ភកវា និព្វានោកជតាមិទំ
 ឯស មត្តោ មហត្ថហំ^(២) អនុយាតោ មហេសិកំ^(៣)
 យេ យេ តំ បដិបជ្ឈន្តិ យថា ពុទ្ធន ទេសិតិ
 ទុក្ខស្សន្តិ ករិស្សន្តិ សត្តុ សាសនការិណោតិ ។
 អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 អដ្ឋមិ^(៤) ។

១ ឱ.ម. នសទ្ធានត្តិ ។ ២ ឱ. មហត្ថហំ ។ ម. មហត្ថហំ ។ ៣ ឱ.ម. មហេសិកោ ។
 ៤ ឱ.ម. អដ្ឋមន្តិ ទត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវុត្តកៈ

(៣៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ

ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

នេះ មិនមែន ដើម្បីកុហកនូវជន មិនមែន ដើម្បីរួសរាយចំពោះជន

មិនមែន ដើម្បីអាទិសន្សឹកលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរទេ មិនប្រព្រឹត្ត

ព្រហ្មចរិយៈ ដោយគិតថា មហាជនចូរស្គាល់នូវអាត្មាអញដូច្នោះឡើយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តាមពិតនោះ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈនេះ

ដើម្បីសង្រួមផង ដើម្បីលះបង់ផង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់

សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់បានសំដែងនូវព្រហ្មចរិយៈ

ដែលមិនអាងតាមពាក្យគេថា ទីប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចុះសិប

កាន់ព្រះនិព្វាន ដើម្បីសង្រួម ដើម្បីលះបង់ នេះជាអ្វី

ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់មានព្រះអធ្យាស្រ័យដ៏ធំ

ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ទ្រង់ប្រតិបត្តិមកហើយ ជនទាំងឡាយណា

ដើរតាមផ្លូវ ដែលព្រះពុទ្ធបានសំដែងហើយនោះ ឈ្មោះថា

ធ្វើតាមពាក្យប្រដៅនៃព្រះសាស្តា នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់

ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី៧ ។

គតិវគ្គកេ ទុកនិពាតស្ស បបមវគ្គស្ស វេមសុត្តំ

(៣ ៦) វ្តិត្តំ ហេតិ កកវតា វ្តិត្តមហាតាតិ មេ
 សុតិ ។ នយំទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វ្តិត្តំ ជន-
 ត្តិហានត្តិ (១) ន ជនលបនត្តិ (១) លាភសក្ការសិលោ-
 កានិសិសត្តិ ន (១) ឥតិ មំ ជនោ ជាតានុតិ ។
 អថខោ ឥទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វ្តិត្តំ អភិញ្ញ-
 ត្តិញ្ញោវេ បរិញ្ញត្តញ្ញាតិ ។ ឯតមត្តិ កកវា អរោច ។
 តត្តិ ឥតិ វ្តិត្តិ

អភិញ្ញត្តិ បរិញ្ញត្តិ ព្រហ្មចរិយំ អនិទហំ
 អនេសយំ សោ កកវា និញ្ញោនោកដតាមិនំ
 ឯស មក្កោ មហានុហិ អនុយាតោ មហេសិភិ
 យេ យេ តិ បដិបជ្ជន្តិ យថា ពុទ្ធន ទេសិតិ
 ទុត្តិស្សន្តិ កិវស្សន្តិ សត្តិ សាសនការិលោតិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វ្តិត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុត្តិ ។

នវមំ (២) ។

១ ឱ.ម. នសទ្ធា ឥតិ ។ ២ ឱ.ម. នវមន្តិ ឥតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ទុកនិបាត បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៧

(៣៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមែនដើម្បីកុហកនូវជន មិនមែនដើម្បីស្វែងរាយចំពោះ
ជន មិនមែនដើម្បីអាទិសង្សៈ គឺលាភសក្ការៈ នឹងសេចក្តីសរសើរទេ
មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈដោយគិតថា មហាជន ចូរស្គាល់នូវអាត្មាអញដូច្នោះ
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភាមពិតនោះ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ
នេះ ដើម្បីដឹងផង ដើម្បីកំណត់ដឹងផង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ទ្រង់បានសំដែងព្រហ្មចរិយៈ
ដែលមិនអាងតាមពាក្យគេថា ទីប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប៉ុះសិប
កាន់ព្រះទិព្វាន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង នេះជាផ្លូវ
ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់មានព្រះអធ្យាស្រ័យធំ
ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំទ្រង់ប្រតិបត្តិមកហើយ ជនទាំងឡាយណា
ដើរតាមផ្លូវដែលព្រះពុទ្ធ ទ្រង់សំដែងហើយនោះ ឈ្មោះថា
ធ្វើតាមពាក្យប្រដៅនៃព្រះសាស្តា នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។
ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៣៧) វុត្តំ ហោតិ កកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតិ ។ ធូហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមណាគតោ ភិក្ខុ
 ទិដ្ឋវេ ធម្មេ សុខសោមនស្សតហុលោ វិហារតិ យោ-
 ជសោ អារទ្ធោ ហោតិ អាសវំនំ ខយាយាតិ ។
 កតមេហិ ធូហិ ។ សំវេជំជ័យេសុ ហំនេសុ សំវេជេន
 សំវេកស្ស ច យោជសោ បដានេន ។ ឥមេហិ ទោ
 ភិក្ខុវេ ធូហិ ធម្មហិ សមណាគតោ ភិក្ខុ ទិដ្ឋវេ ធម្មេ
 សុខសោមនស្សតហុលោ វិហារតិ យោជសោ អារទ្ធោ
 ហោតិ អាសវំនំ ខយាយាតិ ។ ឯតមត្ថំ កកវា
 អវេច ។ តត្ថតំ ឥតិ វុត្តតិ

សំវេជំជ័យេសុ ហំនេសុ សំវេជ្ជេថេវេ បណ្ឌិតោ
 អាតាបំ និបតោ ភិក្ខុ បញ្ញាយេ សមវេក្ខិយ
 ឃី វិហារី អាតាបំ សន្តវុត្តិ អនុធូតោ
 បេតាសមថមនុយុត្តោ ខយំ ទុក្ខស្ស ចាហុលោតិ ។
 អយម្បំ អត្ថោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

ទស្ស បិ (១) ។

១ ឱ.ម. វសមន្តំ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៣៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌២
 វេមន៍ច្រើនដោយសេចក្តីសុខនឹងសោមនស្ស ជាអ្នកប្រារព្ធ ដើម្បីអស់
 អាសវៈទាំងឡាយ ដោយឧបាយនៃបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ប្រកបដោយ
 ធម៌២តើដូចម្តេច ។ គឺប្រកបដោយសេចក្តីសំរេត ក្នុងទីទាំងឡាយដែលជា
 ទីតាំងនៃសេចក្តីសំរេត១ ប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាម ដោយឧបាយនៃ
 សេចក្តីសំរេត១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ២នេះឯង
 វេមន៍ច្រើនដោយសេចក្តីសុខនឹងសោមនស្ស ជាអ្នកប្រារព្ធ ដើម្បីអស់
 អាសវៈទាំងឡាយ ដោយឧបាយនៃបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 ភិក្ខុជាបណ្ឌិត មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
 មានបញ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន គប្បីសំរេតក្នុងទីទាំងឡាយ
 សេចក្តីសំរេតទាំងឡាយ គប្បីពិចារណា ដោយបញ្ញា
 ភិក្ខុមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះ មានព្យាយាមជាគ្រឿង
 ដុតកំដៅកិលេស ប្រត្រឹត្តិស្ងប់ មិនពាយមាយ ប្រកបរឿយ ។
 នូវចេតនាសមថៈហើយ គប្បីរស់នៅកិរិយាអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
 ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១០ ។

ឥតវិគ្គហេ ទុកធិបាតស្ស បឋមវគ្គស្ស ខ្មោង

ពិស្សទ្ធានំ

ទ្វេមេ ភិក្ខុ តបដីយា-

តបដីយា បរត្ថេហិ^(១)

អាតាបី ន កុហនា ច

សោមនស្សេន តេ ទិសាតិ ។

១ ម. បរត្ថេហិ ។

ឥតិវុត្តា: ទុកទិបាត បឋមវគ្គ ទុក្ខាន

ទុក្ខាននៃបឋមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ២ មាន ២ លើក
 ធម៌ ដុតកំដៅ ១ ធម៌ មិនបានដុតកំដៅ ១
 ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក មាន ២ លើក ភិក្ខុមាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅតិលេស ១ ភិក្ខុប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយៈ មិនមែន ដើម្បីកុហក មាន ២ លើក
 ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ២ យ៉ាង រមែងមានសេចក្តីសុខ
 នឹងសោមនស្ស ១ ទាំងអម្បាលនោះ ត្រូវជា ១០ ។

ពិធីវិញ្ញាណ ទុក្ខនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គ

(៣៨) វិញ្ញាណំ ហេតុំ ភក្កវត្តា វត្តមហានាតំ មេ
សុតំ ។ តថាគតំ ភិក្ខុវេ អហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ
ធើរីតក្កោ ពហុលំ សមុទាចរន្តំ ខេមោ ច វិតក្កោ
វិវេកោ^(១) ច ។ អព្យាបជ្ឈរាមោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ
អព្យាបជ្ឈតោ តមេនំ ភិក្ខុវេ តថាគតំ អព្យាបជ្ឈរាមិ
អព្យាបជ្ឈានំ ឯសេវ វិតក្កោ ពហុលំ សមុទាចរន្តំ
ឥមាយាហំ ឥវិយាយ ន កក្កា ព្យាពាដេមិ តសំ
វា ថាវំ វាតំ ។ បវិវេការាមោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ
បវិវេកាតោ តមេនំ ភិក្ខុវេ តថាគតំ បវិវេការាមិ
បវិវេកានំ ឯសេវ វិតក្កោ ពហុលំ សមុទាចរន្តំ
យំ អកុសលំ តំ បហំនន្តំ ។ តស្មានិហ ភិក្ខុវេ
តុម្រេមិ អព្យាបជ្ឈរាមា វិហារថ អព្យាបជ្ឈតា តេសំ
វោ ភិក្ខុវេ តុម្កាតំ អព្យាបជ្ឈរាមានំ វិហារនំ អព្យា-
បជ្ឈតានំ ឯសេវ វិតក្កោ ពហុលំ សមុទាចរស្សានំ

១ ឧ.ម. បរិវេកោ ។

ពិព័រណ៍: ទុក្ខនិបាត ទុតិយវគ្គ

(៣៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិភក្តៈមាន ២ យ៉ាងគឺ ខេមវិភក្តៈ (វិភក្តៈប្រកបដោយករុណាជាដើម) ១ វិវេកវិភក្តៈ (វិភក្តៈប្រកបដោយវិវេក) ១ តែងផុសផុលឡើងជាច្រើន ចំពោះព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត ជាអ្នករីករាយក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទ ត្រេកអរហើយក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិភក្តៈនេះឯង តែងផុសផុលឡើងជាច្រើន ចំពោះព្រះតថាគតនោះ ដែលជាអ្នករីករាយ ក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទថា តថាគតមិនបានបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលនៅតក់ស្លុត ឬដែលនឹងធឺងដោយសេចក្តីប្រព្រឹត្តិ (កាយប្រយោគ ឬ វច្ចប្រយោគ) នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ជាអ្នករីករាយក្នុងវិវេក ត្រេកអរក្នុងវិវេក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិភក្តៈនេះឯង តែងផុសផុលឡើងជាច្រើន ចំពោះព្រះតថាគតនោះ ដែលជាអ្នករីករាយ ក្នុងវិវេក ត្រេកអរ ក្នុងវិវេកថា អកុសលនោះ តថាគតបានលះអស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយ គួររីករាយក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទ ត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិភក្តៈនេះឯង នឹងផុសផុលឡើងជាច្រើន ចំពោះអ្នកទាំងឡាយនោះ ដែលរីករាយ ក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទ ត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនព្យាបាទថា

ឥតិវុត្តកេ ទុកនិបាតស្ស ទុតិយវិទ្ធស្ស បឋមសុត្តំ

ឥមាយ មយំ ឥវិយាយ ន តត្ថា ព្យា តាដេម
 តសិ វា ថាវំ វាតិ ។ បរិវេកាវាមា ភិក្ខុវេ វិហារេ
 បរិវេកាវា តសិ វេ ភិក្ខុវេ តុហ្មានិ បរិវេកាវា-
 មាជំ វិហារតំ បរិវេកាវាជំ ឯសេវ វិគក្កោ ពហុលំ
 សមុទាចរិស្សតិ តី អតុសលំ តី អប្បហំជំ តី
 បដហាមាតិ ។ ឯតមត្តំ ភតវា អវេច ។ តត្ថត្ត
 ឥតិ វុច្ចតិ

តថាតតិ ពុទ្ធិ អសយ្ហសាហំជំ (១)

ទ្វេ (២) វិគក្កោ សមុទាចរិស្សំ ជំ

ខេមោ វិគក្កោ បវេមោ ទុទិវតោ

តតោ វិវេកា ទុតិយោ បកាសិតោ ។

តមោនុទិ ចារតតិ មហេសិ

តំ បត្តបត្តិ វសិមិ អនាសរំ

វិសន្តំ (៣) តណ្ហាក្កយេ វិមត្តិ

តំ វេ មុនី អន្តមទេហាជារិ

មារជហំ (៤) ព្រមិ ជវយ ចារតិ ។

១ ម. បសយ្ហសាហំនំ ។ ២ ឱ.ម. ទុវេ ។ ៣ ម. វេសន្តំ ។ ៤ ឱ. មាតំ ជហំ ។
 ម. មាតនិហំ ។

ឥតវិញ្ញាណៈ ទុកធិបាត ទុតិយវិញ្ញាណសូត្រ ទី ១

យើងទាំងឡាយ មិនបៀតបៀនសត្វណាមួយ ដែលគក់ស្អុត ឬដែលនឹងជឿង
ដោយសេចក្តីប្រព្រឹត្តិខ្លះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូររីករាយ ក្នុងវិវេក ចូរត្រេកអរ ក្នុងវិវេកចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិតក្កៈ
នេះឯង នឹងផុបផុលឡើងជាច្រើន ចំពោះអ្នកទាំងឡាយនោះដែលរីករាយ
ក្នុងវិវេក ត្រេកអរក្នុងវិវេកថា អ្វីជាអកុសល អ្វីដែលយើងមិនទាន់លះបង់
យើងលះបង់អ្វី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីខ្លះហើយ ។
ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

វិតក្កៈ ២ យ៉ាង គឺ ខេមវិតក្កៈទី ១ ដែលព្រះអង្គទ្រង់សំដែង
ហើយ តអំពីនោះ វិវេកវិតក្កៈទី ២ ដែលព្រះអង្គទ្រង់
ប្រកាសហើយ តែងផុសផុលឡើង ចំពោះព្រះគម្ភាគត
ជាព្រះពុទ្ធ ដែលបុគ្គលដទៃគ្របសង្កត់មិនបាន ។ គម្ភាគត
ហៅបុគ្គលអ្នកបន្ទាបនឹងខ្លាំង ដល់ខ្លួនត្រើយ ស្វែងរក
នូវគុណដ៏ធំ ដល់ខ្លួនសេចក្តីត្រាស់ដឹង ស្ងាត់ (ក្នុងឈាន)
បិទមានអាសវៈ ឆ្លងនូវពិសគឺកិលេស រួចស្រឡះហើយ
ព្រោះការអស់គណ្ណានោះឯង ថាជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រទ្រង់នូវ
កាយជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវមារ ដល់ខ្លួនត្រើយនៃផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

សោលេ យថា បព្វតម្មទ្ធីដ្ឋិតោ
 យថាវិ បស្សេ ជនតំ សមន្តតោ
 តថ្ឋបមំ ធម្មមយំ សុមេវោ
 វាសាទិហារុយំ សមន្តចក្ខុ
 សោកាវតំណី ជនតមបេតសោកោ (១)
 អវេក្ខតំ ជាតិជរាភិក្ខុតន្តំ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 បឋមំ (២) ។

(៣៧) វុត្តំ ហេតំ ភកវតា វុត្តមហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តថាភកស្ស ភិក្ខុវេ អហារោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 ទ្វេ ធម្មទេសនា បរិយាយេន ភវន្តំ ។ កតមា ទ្វេ ។
 វាបំ វាបកតោ បស្សថាតិ អយំ បឋមា ធម្មទេសនា។
 វាបំ វាបកតោ ទិស្វា តត្ថ និព្វិន្ទប វិជ្ជប វិមុច្ចថាតិ
 អយម្បំ ឱតិយា ធម្មទេសនា ។ តថាភកស្ស ភិក្ខុវេ
 អហារោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ឥមា ទ្វេ ធម្មទេសនា
 បរិយាយេន ភវន្តំ (៣) ។ ឯតមត្តំ ភកវា អវោច ។
 តត្ថតំ ឥតិ វុត្តតំ

១ ខ. ជនតំ អបេតសោកោ ។ ២ ឱ.ម. បឋមន្តិ នន្តិ ។ ៣ ឱ.ម. វាវុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

បុគ្គលឈរលើកំពូលភ្នំ ជាវិការៈ វៃឬសុទ្ធ គប្បីឃើញនូវ
ប្រជុំជន ដោយជុំវិញ មានទបមា ដូចម្តេចមិញ លោកអ្នក
មានបញ្ញាល្អ មានចក្ខុជុំវិញ មានសេចក្តីសោកទៅប្រាស
ហើយ គប្បីឡើងកាន់ប្រាសាទជាវិការៈវៃធម៌ រមែងឃើញ
នូវប្រជុំជន ដែលមានសេចក្តីសោកមិនទាន់ឆ្ងល់ហើយ មាន
ជាតិនឹងជរាគ្របសង្កត់ហើយ ក៏មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សុត្រ ទី ១ ។

(៣៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះធម៌ទេសនា
របស់ព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាន ២ យ៉ាង ដោយបរិយាយ ។
ធម៌ទេសនា ២ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺអ្នកទាំងឡាយ ចូរឃើញនូវ
បាបថាជាបាប នេះជាធម៌ទេសនាទី ១ លុះអ្នកទាំងឡាយ ឃើញនូវបាប
ថាជាបាបហើយ ចូរឡើយណាយ ចូរជិនឆ្មន់ ចូរផុតស្រឡះចាកបាប
នោះ នេះឯងជាធម៌ទេសនាទី ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទេសនា
របស់ព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាន ២ យ៉ាងនេះឯង ដោយ
បរិយាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់
ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ឥតិវុត្តកេ ទុក្ខនិយោគស្ស ទុក្ខិយវត្ថុស្ស ឥតិយសុត្តំ

តថាភក្កស្ស ពុទ្ធស្ស សព្វក្ខតានុកម្មិយោ

ហិយាយវចនំ បស្ស ទ្វេ ច ធម្មា បកាសិតា

ហិបកំ បស្សេយ ធរកា តត្ថ ហិប^(១) វិជ្ជេយ

តតោ វិវត្តចិត្តាសេ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សថាតិ ។

អយម្មិ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

ទុតិយំ^(២) ។

(២០) វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមហិតាតិ មេ

សុតិ ។ អវិជ្ជា ភិក្ខុវេ បុព្វដ្ឋមា អកុសលានំ

ធម្មានំ សមាបត្តិយា អន្ធនេវ អហិវិកំ អនោត្តប្បំ ។

វិជ្ជា ច ខោ ភិក្ខុវេ បុព្វដ្ឋមា កុសលានំ ធម្មានំ

សមាបត្តិយា អន្ធនេវ ហិរោត្តប្បន្តំ ។ ឯតមត្តំ ភក្កវា

អរោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តិ

១ ឱ.ម. ហិប ។ ២ ឱ.ម. ទុតិយន្តំ នន្តិ ។

ឥតវត្តកៈ ទុកនិយាម ទុកនិយាម សូត្រ ទី ៣

អ្នកចូរឃើញនូវព្រះវរបិតា ដោយបរិយាយ នៃព្រះភយាគត
 ជាព្រះពុទ្ធ ដែលទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់សព្វសត្វ
 ផង នូវធម៌ទេសនា ២ យ៉ាង ដែលព្រះភយាគត ប្រកាស
 ហើយផង អ្នកទាំងឡាយ ជាអ្នកឈ្លាស ចូរឃើញនូវ
 អំពើបាប អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវបាបក្នុងបាបនោះ
 គម្ពីរនោះទៅ ចូរអ្នកទាំងឡាយ មានចិត្តប្រាសចាក
 សេចក្តីគ្រេកអរហើយ នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

[៤០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិដ្ឋ ជាប្រធាន
 ដើម្បីចូបប្រទះនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ អហិរិកៈ នឹងអនោត្តប្បៈ កើត
 តាមក្រោយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯរិដ្ឋ ជាប្រធាន ដើម្បី
 ចូបប្រទះនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហិរិនឹងធិត្តប្បៈ កើតតាមក្រោយ ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 ភាពាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធិតិវុត្តកំ

យោ កាចិមា ទុក្ខតិយោ អស្មី លោកេ បរមី ច
អវិជ្ជាមូលកា សព្វា ឥច្ឆាលោកសម្មស្សយោ
យតោ ច ហោតិ ទាបិច្ឆោ អហិរិកោ អនាទិរោ
តតោ ទាបំ បសវតិ អនាយំ តេន កច្ឆតិ ។
តស្មា ធម្មញ្ញា លោកញ្ញា អវិជ្ជញ្ញា វិរាជយំ
វិជ្ជំ ឧប្បាទយំ ភិក្ខុ សព្វា ទុក្ខតិយោ ដហេតិ ។
អយម្បំ អត្តោ វត្តោ ភក្ខវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។
តតិយំ^(១) ។

(៤០) វត្តំ ហេតិ^(២) ភក្ខវតា វត្តមហាតាតិ មេ
សុតិ ។ តេ ភិក្ខុវេ សត្តា សុបរិហំនា យេ អរិយាយ
បញ្ញាយ បរិហំនា តេ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ ទុក្ខំ
វិហារន្តំ សវិយាតិ សឧទាយាសំ សបរិទ្ធហំ
កាយស្ស ភេទា បរម្មណា ទុក្ខតិ ទាដិកម្មំ ។

១ ឧ.ម. ភតិយត្ថំ ឥតិ ។ ២ ឧ.ម. ឯត្ថ ហិទេ បបមភាណវត្ថុំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ទុក្ខតំទាំងឡាយណា នីមួយៗ ទាំងក្នុងលោកនេះ ទាំងក្នុងបរលោក
 ទុក្ខតំទាំងអស់នោះ មានអវិជ្ជា ជាឫស មានសេចក្តីប្រាថ្នា
 នឹងសេចក្តីលោភ ជាគ្រឿងដុះដាលឡើង បុគ្គលមានសេចក្តី
 ប្រាថ្នាលាមក មានសេចក្តីមិនខ្មាសបាប ទាំងមានសេចក្តី
 មិនអើពើ ក្នុងកាលណាហើយ តែងទទួលនូវផលបាប ទៅ
 កាន់អបាយ ព្រោះបាបនោះ ក្នុងកាលនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 ភិក្ខុសប្បញ្ញាំងនេះ លោកៈ នឹងអវិជ្ជា ឲ្យវិនាសទៅផង
 ញាំងវិជ្ជាឲ្យកើតឡើងផង ទើបលះបង់នូវទុក្ខតំទាំងពួងបាន ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
 ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៣ ។

(៤១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះ
 អរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយណា សាប-
 សូន្យចាកបញ្ញាដ៏ប្រសើរហើយ សត្វទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថា សាបសូន្យ
 អស់រលីង សត្វទាំងឡាយនោះ រមែងនៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីថ្នាំ
 ថ្នាក់ ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកផ្ទាយពន់កាយស្លាប់ទៅ ប្រាកដជាទៅកាន់ទុក្ខតិ ។

ឥត្តិក្កោ ទុក្ខនិរោធស្ស ទុក្ខយុត្តស្ស ចតុត្តសុត្តំ

តេ ភិក្ខុវេ សត្តា អបរិហីណា យេ អរិយាយ បញ្ញាយ
 អបរិហីណា តេ ទិដ្ឋ ចេវ ធម្មេ សុខំ វិហារន្តំ អរិយានំ
 អនុចាយាសំ អបរិណ្ណាហំ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា
 សុភតំ ជាដិកម្ព្យាតំ ។ ឯតមន្តំ កកវា អរោច ។
 តត្ថេតំ ឥតំ វុច្ចតំ

បញ្ញាយ បរិហារនេន បស្ស លោកិ សនេវតិ
 ជិវជំ ជាម្មបស្មី ឥទំ សច្ចន្តំ មញ្ញតំ ។

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា លោកស្មី យាយំ ទិព្វេជតាមិជំ
 សា វ^(១) សម្មា បជាណតំ ជាតិកវបរិក្ខយំ

តេសំ ទេវា មនុស្សា ច សម្មទានំ សត្តមតំ
 វិហាយន្តំ ហាសបញ្ញានំ^(២) សវរន្តំ មជារិន្តំ ។

អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ កកវតា ឥតំ មេ សុភតំ ។

ចតុត្តិ^(៣)
 ។

១ ឱ. យា ច ។ ម. យាយ ។ ២ ឱ. សបញ្ញានំ ។ ៣ ឱ. ម. ចតុត្តិដំ ឱត្តិ ។

ធិតវុត្តកៈ ទុកិយវត្ថុ ទុកនិបាត សូត្រ ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយណា មិនសាបសូន្យចាកបញ្ញាដ៏ប្រសើរ
 ហើយ សត្វទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាមិនសាបសូន្យ សត្វទាំងឡាយនោះ
 តែងនៅជាសុខ មិនប្រកបដោយសេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ មិនប្រកបដោយសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រកបដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែក
 គ្នាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ប្រាកដជាទៅកាន់សុគតិ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 អ្នកចូរមើលនូវសត្វលោក ព្រមទាំងទៅលោក ដែលជាប់នៅ
 ក្នុងនាមនីវរូប រមែងសំគាល់ថា នេះជារបស់ពិត ព្រោះ
 សាបសូន្យចាកបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ។ បញ្ញាជាគ្រឿងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីចាក់ចុះនេះឯង ប្រសើរបំផុតក្នុងលោក ព្រោះបញ្ញានោះដឹង
 ច្បាស់នូវកិរិយាអស់ជាតិទាំងភព ដោយប្រពៃ ទៅតានឹងមនុស្ស
 ទាំងឡាយ តែងស្រឡាញ់នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយនោះ ដែល
 មានស្មារតី មានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ ទ្រទ្រង់នូវរាងកាយជាទីបំផុត ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៤២) វុត្តំ ហេតំ ភកវតា វុត្តមរហតាតំ មេ
 សុតំ ។ ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ សុក្កា ធម្មា លោកំ
 ចាលេន្តំ ។ តតមេ ទ្វេ ។ ហិវិ ច ឌីត្តប្បំ ច ។ ឥមេ
 មេ ភិក្ខុវេ ទ្វេ សុក្កា ធម្មា លោកំ ម ចាលេយ្យំ
 ធម៌ធម៌ បញ្ញាយេថ មាតាតំ វា មាតុច្ឆាតំ វា
 មាតុលាដិតំ វា អាចរិយករិយាតំ វា ក្សរិំ ណាវតំ វា
 សម្មេទិំ លោកោ អតមិស្ស យថា អដេឡកា
 កុក្កជស្សកវា សោណសិដ្ឋាលា ។ យស្មា ច ទោ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ទ្វេ សុក្កា ធម្មា លោកំ ចាលេន្តំ
 តស្មា បញ្ញាយេថ មាតាតំ វា មាតុច្ឆាតំ វា មាតុលា-
 ដិតំ វា អាចរិយករិយាតំ វា ក្សរិំ ណាវតំ វាតំ ។
 ឯតមត្តំ ភកវា អរោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តតិ

យេសំ មេ ហិវិឌីត្តប្បំ សព្វទា ច ម វិជ្ជតិ
 វេត្តន្តា សុក្កមូលា តេ ជាតិមរណតាមិដោ ។
 យេសញ្ច ហិវិឌីត្តប្បំ សទា សម្មា ឧបដ្ឋិតា
 វិទ្ធិប្រាប្បាចរិយា តេ សន្តោ ជីណាប្បនព្វវាតិ ។
 អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

បញ្ចប់(២) ។

១ ឌី.ម. ព្រមនឹងខ្លឹម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៤២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ស ២ នេះ
 តែងរក្សានូវលោក ។ ធម៌ស ២ តើដូចម្តេច ។ គឺហិរិ ១ ធិត្តប្បៈ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើធម៌ស ២ នេះ មិនប្បវិក្សានូវលោកទេ ពាក្យថា
 មាតាភិក្ខុ ម្តាយមីនិក្ខុ ម្តាយធិក្ខុ ប្រពន្ធរបស់អាចារ្យភិក្ខុ ប្រពន្ធរបស់គ្រូភិក្ខុ
 មិនប្រាកដ ក្នុងលោកនេះបានឡើយ លោកនឹងដល់នូវការច្របូកច្របល់
 គ្នា ដូចជាសត្វពពែ កែវ មាន ជ្រូក ឆ្កែ នឹងចចកដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែធម៌ស ២ នេះ តែងរក្សានូវលោក បានជាពាក្យ
 ថា មាតាភិក្ខុ ម្តាយមីនិក្ខុ ម្តាយធិក្ខុ ប្រពន្ធរបស់អាចារ្យភិក្ខុ ប្រពន្ធរបស់
 គ្រូភិក្ខុ ទើបប្រាកដបាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះ
 ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បើហិរិនិធិត្តប្បៈ មិនមានដល់សត្វទាំងឡាយណា សព្វកាលទេ
 សត្វទាំងឡាយនោះ ជាអ្នកឃ្នាតចាកបូសគល់នៃធម៌ស មានដំណើរ
 ទៅកាន់ជាតិនឹងមរណៈ ។ ចំណែកសត្វទាំងឡាយណា ដកល់ទុក
 នូវហិរិនិធិត្តប្បៈដោយប្រពៃ សព្វកាល សត្វទាំងឡាយនោះ ជាអ្នក
 មានព្រហ្មចរិយៈចម្រើនហើយ ជាអ្នកស្ងប់ អស់ភពតទៅទៀតហើយ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
 ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៥ ។

ឥតិវុត្តកេ ទុកធិណកស្ស ទុកិយវគ្គស្ស ធម្មិសុត្តំ

(២៣) វុត្តំ ហេតំ កតវតា វុត្តមហាតាតិ មេ
សុតំ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ អជាតំ អក្ខតំ អកតំ
អសម្ពុតំ នោ ចេតំ ភិក្ខុវេ អកវស្សំ អជាតំ អក្ខតំ
អកតំ អសម្ពុតំ ឈយិធ ជាតស្សំ ក្ខតស្សំ កតស្សំ
សម្ពុតស្សំ ធិស្សនាលំ បញ្ញាយេថ ។ យស្មា ថ ខោ
ភិក្ខុវេ អត្ថំ អជាតំ អក្ខតំ អកតំ អសម្ពុតំ តស្មា
ជាតស្សំ ក្ខតស្សំ កតស្សំ សម្ពុតស្សំ ធិស្សនាលំ
បញ្ញាយេថាតិ^(១) ។ ឯតមត្តំ កតវា អវេច ។ តត្ថតិ
តតិ វុត្តតិ

ជាតំ ក្ខតំ សម្ពុតំ	កតំ សម្ពុតមទ្ធី
ជរាមរណសម្ពុតំ	រោគនិទ្ធិ ^(២) បកដ្ឋនំ
អាហារនេត្តិប្បករំ	នាលំ តនិកិណ្ណិកំ
តស្សំ ធិស្សនាលំ សន្តិ	អតក្ការវចំ ជ្ជំ
អជាតំ អសម្ពុតំ	អសោកំ វិជំ បទំ

១ ម. បញ្ញាយតិ ។ ២ ឱ.ម. រោគនិទ្ធិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ទុកធិបាត ទុតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៦

(៤៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែល
 មិនកើត មិនមាន មិនបាទធ្វើ ដែលបច្ច័យមិនភាក់តែងហើយ តែងមាន
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើធម្មជាតិ ដែលមិនកើត មិនមាន មិនធ្វើ
 ដែលបច្ច័យ មិនភាក់តែង នឹងមិនបាទមានហើយ ការរលាស់ចេញចាក
 ធម្មជាតិ ដែលកើត ដែលមាន ដែលបាទធ្វើ ដែលបច្ច័យភាក់តែង
 ក៏មែនមិនប្រាកដក្នុងលោកនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 ហេតុតែធម្មជាតិ ដែលមិនកើត មិនមាន មិនបាទធ្វើ ដែលបច្ច័យមិន
 ភាក់តែងហើយ តែងមាន បាទជា ការរលាស់ចេញចាកធម្មជាតិ
 ដែលកើត ដែលមាន ដែលបាទធ្វើ ដែលបច្ច័យភាក់តែងហើយ ទើប
 ប្រាកដឡើងបាទ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីកុះ
 ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាពន្លឺនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលមិនគួរត្រេកអរនឹងកាយនោះ ដែលកើត ដែលមាន ដែល
 កើតព្រម ដែលបាទធ្វើ ដែលបច្ច័យភាក់តែងហើយ ជារបស់មិន
 ទៀង ជារបស់ដែលដកនឹងមរណៈភាក់តែងហើយ ជាទីនៅនៃរោគ
 ជារបស់ពុករលួយ មានអាហារនឹងតណ្ហាជាប្រកាស (ជាដៃនកើត)

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

និរោធា ទុក្ខនម្មាណំ សម្មាសម្ពោហោ សុខោតិ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា វតិ មេ សុត្តនិ ។

នដ្ឋ^០(១) ។

(២២) វុត្តំ ហោតិ ភក្កវតា វុត្តមវហោតាតិ មេ

សុតិ ។ ទ្វេមា ភិក្ខុវេ និព្វាននាគុយោ ។

កតមា ទ្វេ ។ សទ្ធិនាទិសេសា ច និព្វាននាគុ

អនុនាទិសេសា ច និព្វាននាគុ ។ វេន ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ អរហំ ហោតិ វិណាសរោ វុសិតវ

កតករណីយោ ឌីហិតការោ អនុប្បត្តសទិត្តោ

បរិក្ខំណាភវសំយោជនោ សម្មទណ្ឌា វិមុត្តោ តស្ស

តិដ្ឋន្តេ បញ្ចម្ព្រិយោនិ យេសំ អរិយាតត្តា មនាថា

មនាបំ បច្ចុនុកោតិ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទយេតិ^(២) ។

១ ឧប. ធុដ្ឋិត្តំ ឥតិ ។ ២ ឧ. បដិសំវេទិយតិ ។ ម. បដិសំវេទេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិនិស្សក្កៈ

ឯព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលាស់ចេញឲ្យកាយនោះ ទើបជាប់របស់ស្ងប់មិនជា
 របស់ប្រព្រឹត្តទៅតាមសេចក្តីត្រិះ ជាប់របស់ខៀង ជាប់របស់មិនកើត មិន
 កើតព្រម មិនមានរោគ ប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរ ការរលត់ឲ្យហេតុ
 នៃទុក្ខទាំងឡាយ ការរួមបញ្ចូលសង្ខារ ជាគុណនាំមកឲ្យសេចក្តីសុខ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគបានគ្រាប់
 ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៦ ។

(៤៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រើសគ្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ និព្វានធាតុនេះ
 មាន ២ ។ និព្វានធាតុ ២ តើដូចម្តេច ។ ភិសទបាទិសសនិព្វានធាតុ ១
 អនុបាទិសសនិព្វានធាតុ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទបាទិសស-
 និព្វានធាតុ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ជាអរហន្តទ័ណស្រព មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡស-
 កិច្ច បានធ្វើស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍
 របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ ដោយលំដាប់ មានសំយោជន៍ ក្នុងភពអស់ហើយ
 ផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ប៉ុន្តែឥន្ទ្រិយទាំង ៥
 របស់អរហន្តទ័ណស្រពនោះ តាំងនៅដដែល អរហន្តទ័ណស្រព
 នោះ នៅសោយការម្ហូប ដែលពេញចិត្ត ទឹងមិនពេញចិត្ត សោយ
 សុខនឹងទុក្ខ ព្រោះឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នោះ មិនមានសេចក្តីប៉ងប៉ងថ្នាក់ទេ ។

ពិភ័យុក្ខោ ទុក្ខនិរោធស្ស ទុក្ខបេត្តស្ស សុត្តន្តសុត្តំ

តស្ស យោ វាតត្តិយោ នោសត្តិយោ មោហត្តិយោ
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សុទ្ធាទិសេសា និព្វានជាតុ ។
កតមា ច ភិក្ខុវេ អនុទាទិសេសា និព្វានជាតុ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហំ ហោតិ វិណាសរោ
វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតការោ អនុប្បត្តសទត្តោ
បរិក្ខណាករណីយោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ ។ តស្ស
ឥធិវេ ភិក្ខុវេ សព្វវេទយិតានិ អននិទដ្ឋិតានិ សីតិក-
វិស្សន្តិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អនុទាទិសេសា និព្វាន-
ជាតុ ។ ឥតា ទោ ភិក្ខុវេ ទ្វេ និព្វានជាតុយោតិ ។
ឧតមត្តំ កតវា អរោច ។ តត្ថតិ ឥតិ វុច្ចតិ

ទ្វេ ឥមា ចក្កមតា បកាសិតា
និព្វានជាតុ អនិស្សិតន តាទិមា
ឯកា ហិ ជាតុ ឥធិ ធិដ្ឋធម្មតោ
សុទ្ធាទិសេសា កុវេនត្តិសម្ពុយា
អនុទាទិសេសា បន សម្បវាយិតា
យម្ពំ និវុដ្ឋនិ កវាជំ សព្វសោ ។

ឥតិវុត្តកៈ ទុកនិបាត ទុតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៧

ការអស់វត្ថុៈ អស់ទោសៈ អស់មោហៈណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សទុបាទិសេសនិព្វានធាតុ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអរហន្តច្រើនណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈ
 ប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ច ធ្វើស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះ
 ហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ ដោយលំដាប់ មាន
 សំយោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ ផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយ
 ប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការសោយនូវអាម្មណ៍ទាំងពួង មានសុខ-
 វេទនាជាដើម ការមិនត្រេកអរ ដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើម
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ នឹងស្ងប់រម្ងាប់ ឥតកម្រើក ក្នុងអត្តភាពនេះឯង
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ និព្វានធាតុ មាន ២ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាថា ឥន្ទនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 និព្វានធាតុ ២ នេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់មានចក្ខុ ព្រះអង្គមិនអាស្រ័យ
 (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) មិនញាប់ញ័រ (ដោយលោកធម៌) ទ្រង់ប្រកាស
 ហើយថា ធាតុមួយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជាទីអស់ទៅនៃ
 តណ្ហាក្នុងភព ជាសទុបាទិសេសៈ ចំណែកធាតុ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 បរលោក រលកភពទាំងឡាយដោយសព្វគ្រប់ ជាអនុបាទិសេសៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

យេ ឯតទណាយ បទំ អស្មដ្ឋុតំ

វិមុត្តចិត្តា កវនេតិសដ្ឋយា

តេ ធម្មសារាជិកមក្ខយេ^(១) វតា

បហំសុ តេ សព្វកវនំ តាទិណោតិ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ កតវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
សុត្តមិ^(២) ។

[២៥] វុត្តំ ហេតិ កតវតា វុត្តមហតាតិ មេ
សុតិ ។ បដិសល្យាណាវាមា ភិក្ខុវេ វិហារេ បដិសល្យាណ-
វតា អដ្ឋុតំ ចេតោសមថមនុយុត្តោ អនិរកតតដ្ឋិណា^(៣)
វិបស្សនាយ សមដ្ឋាតតា ព្រហេតា^(៤) សុញ្ញតារាជំ ។
បដិសល្យាណាវាមាជំ ភិក្ខុវេ វិហារតិ បដិសល្យាណវតាជំ
អដ្ឋុតំ ចេតោសមថមនុយុត្តាជំ អនិរកតតដ្ឋិណាជំ
វិបស្សនាយ សមដ្ឋាតតាជំ ព្រហេតាជំ សុញ្ញតារាជំ
ទ្ធិដ្ឋំ ជលាជំ អញ្ញាតវំ ជលំ ទាដិកន្នំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
អញ្ញា សុតិ វា ឧទានិសេសេ អនាតាមិតាតិ ។
ឯតមត្តំ កតវា អវោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តតិ

១ ឧ.ម. ធម្មសារាជិកមាទយ ។ ២ ឧ.ម. សុត្តមគ្គិទន្តិ ។ ៣ ឧ.ម. អនិរកតតដ្ឋិណាជំ ។
៤ ព្រហេតារោតិ អដ្ឋិកថាយំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

អរហន្តទាំងឡាយណា មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ អស់តណ្ហា
 ក្នុងភពហើយ ព្រោះផ្សំព្រះនិព្វាននេះ ដែលបច្ច័យមិន
 តាក់តែងហើយ អរហន្តទាំងនោះ ត្រេកអរក្នុងការអស់ទៅ
 ព្រោះបានធម៌មានខ្លឹម អរហន្តទាំងនោះ មិនបានញាប់ញ័រ
 ដោយលោកធម៌ បានលះបង់នូវភពទាំងអស់ហើយ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 គ្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី៧ ។

(៤៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូររីក
 រាយក្នុងទីស្ងាត់ ត្រេកអរក្នុងទីស្ងាត់ ប្រកបរឿយៗ នូវចេតោសមថៈក្នុង
 ខាងក្នុង កុំសាបសូន្យចាកឈាន ប្រកបព្រមដោយវិបស្សនា ចំរើន
 សុញ្ញតារស្ថាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ រីករាយ
 ក្នុងទីស្ងាត់ ត្រេកអរក្នុងទីស្ងាត់ ប្រកបរឿយៗ នូវចេតោសមថៈក្នុងខាង
 ក្នុង មិនសាបសូន្យចាកឈាន ប្រកបដោយវិបស្សនា ចំរើនសុញ្ញតារ-
 ស្ថានហើយ បណ្តាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ គង់នឹងបានប្រាកដ
 គឺបានសម្រេចអរហត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពុំនោះសោត បើមានឧបាទានក្នុង
 របេសសល់នៅ ក៏គង់បានសម្រេចភាពជាអនាតាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់គ្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ឥតិវុត្តកេ ទុកនិយាតស្ស ទុតិយវុត្តស្ស វេមសុត្តំ

យេ សន្តចិត្តា និបកា សតិមន្តោ ច ឈាយិទោ

សម្មា ធម៌ំ វិបស្សនំ កាមេស្មំ អនបេត្តិទោ

អប្បមាទវតា សន្តា បមាទេ ភយទស្សិទោ

អភត្វា បរិហានាយ និព្វានស្សេវ សន្តិកេតិ។

អយម្មិ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

អដ្ឋមិ^(១) ។

[៤២] វុត្តំ ហេតុំ ភកវតា វុត្តមហតាតិ មេ

សុត្តំ ។ សិក្ខានិសំសានំ ភិក្ខុវេ វិហារេ បញ្ចត្តកា

វិមុត្តិសារា សតាជិបតេយ្យា ។ សិក្ខានិសំសានំ ភិក្ខុវេ

វិហារតំ បញ្ចត្តកាមំ វិមុត្តិសារាមំ សតាជិបតេយ្យាមំ

ទិដ្ឋំ ផលាមំ អញ្ញានំ ផលំ វាជិកម្មំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ

អញ្ញា សតិ កា ឧបាទិសេសេ អនាតាមិវតាតិ ។

ឯតមត្តំ ភកវតា អវេច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តនិ

១. ឧ.ម. អដ្ឋមន្តិ ឧត្តិ។

ឥតវត្តក្កៈ ទុកនិរោត ទុតិយវត្ត សូត្រ ទី ៩

ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកមានចិត្តស្ងប់ មានបញ្ញា មានស្មារតី
មានឈាន ពិចារណា ឃើញធម៌ដោយប្រពៃ មិនមានសេចក្តី
អាស័យក្នុងតាមទាំងឡាយ គ្រេកអរក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ជា
អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ឃើញភ័យក្នុងសេចក្តីប្រមាទ ជនទាំងឡាយនោះ
មិនគួរដើម្បីនឹងសាបសូន្យ (បិតនោ) ក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

(៤៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចរជាបុគ្គលមានសិទ្ធិជាអាទិសង្ឃ មានបញ្ញាជាកំពូល មានវិមុត្តិជាខ្លឹម
មានសតិ ជាអធិបតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ
មានសិទ្ធិជាអាទិសង្ឃ មានបញ្ញាជាកំពូល មានវិមុត្តិជាខ្លឹម មានសតិ ជា
អធិបតីហើយ បណ្តាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ គង់នឹងបានប្រាកដ
គឺបានសម្រេចអរហត្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពុំនោះសោត បើមានទុណទានក្នុងសេស
សល់នៅ ក៏គង់បានសម្រេចភាពជាអនាគាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

បរិបុណ្ណោសេ ត្ថំ អបហាននម្មិ
 បញ្ញាតំ ជាតិខយន្តនិស្សំ
 តំ វេ មុនី អន្តិមទេហានី
 មារញ្ញហំ ព្រមិ ជរាយ មារកំ ។
 តស្មា សទា យាននតា សមាហិតា
 អាតាបិទោ ជាតិខយន្តនិស្សំទោ
 មារំ សសេនិ អភិកុយ្យ ភិក្ខុវេ
 កវេថ ជាតិមរណស្ស មារតតាតិ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ កតវតោ ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 នវមិ^(១) ។

(៤៧) វុត្តំ ហេតិ កតវតោ វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតិ ។ ជាតិវេ ចស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហារយ្យ សតោ
 សម្មជាទោ សមាហិតោ បមុទិតោ វិប្បសន្នោ ច តត្ថ
 កាលវិបស្សំ ច កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ ជានរស្ស ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុទោ វិហារតោ សតិមតោ^(២) សម្មជានស្ស សមា-
 ហិតស្ស បមុទិតស្ស វិប្បសន្តស្ស តត្ថ កាលវិបស្សំទោ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ ទ្ធិន្ធិ ដលានិ អញ្ញាតំ ដលំ ទាដិកន្ធិ

១ ឱ.ម. នវមន្តិ នត្តិ ។ ២ ឱ.ម. សតស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

តថាគតហៅទូវបុគ្គល ដែលមានការសិក្សាបរិបូណ៌ មានធម៌មិន
 បានលះបង់ មានបញ្ញាដ៏ទុក្ខម បានឃើញព្រះនិព្វាន ជាទីអស់
 ទៅនៃជាតិនោះឯង ថាជាមុនី ទ្រទ្រង់ទូវរាជកាយ ជាទីបំផុត
 កំចាត់បង់មារ (មានកិលេសមារជាដើម) បានដល់ត្រើយនៃជព ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរក្រេកអរ
 ក្នុងឈាន មានចិត្តដ៏កល់មាំ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 កិលេស ឃើញព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃជាតិ គ្របសង្កត់ទូវមារ
 ព្រមទាំងសេនា សព្វកាល ដល់ត្រើយនៃជាតិ នឹងមរណៈ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៩ ។

(៤៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីជាអ្នក
 ភ្ញាក់រឭក មានសតិ មានសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តដ៏កល់មាំ មានចិត្តទន់
 មានសេចក្តីជ្រះថ្លា មានការឃើញ ក្នុងកាលគួរ ក្នុងកុសលធម៌
 ទាំងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុ ជាអ្នកភ្ញាក់រឭក មាន
 សតិ មានសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តដ៏កល់មាំ មានចិត្តទន់ មានសេចក្តី
 ជ្រះថ្លា មានការឃើញ ក្នុងកាលគួរ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងនោះហើយ
 បណ្តាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ គង់បានប្រាកដគឺបានសម្រេច

ឥតិវុត្តកេ ទុកនិយោកស្ស ទុតិយវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

ធិដ្ឋេ ធម្មេ អត្តា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាតាមិតានិ ។

ឯតមត្តំ កតវា អរោច ។ តត្តតំ ឥតិ វុច្ចតិ

ជាតវន្តា សុណារោមិ យេ សុត្តា តេ បព្វជ្ឈេ

សុត្តា ជាតវតំ សេយ្យា នត្តិ ជាតវតោ កយំ ។

យោ ជាតវេ ច សតិមា សម្មជាតោ

សមាហិតោ មុទិតោ វិប្បសន្នោ ច

កាលេន សោ សម្មា ធម្មិ បរិមិសមាតោ

ឯកោទិក្ខតោ វិហារេ តមិ សោ ។

តស្មា ហរេ ជាតវយំ ករេថ

អាតាបិ កិក្ខុ ធិបកោ លានលាភិ

សំយោជនំ ជាតិជវាយ ធម្មា

ឥនេវ សម្ពោធិមនុត្តរំ ដុសេតិ ។

អយម្មិ អត្តោ វុត្តោ កតវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

និសម្មិ^០(៦) ។

១ ឱ.ម. ទសមសុត្តំ នត្តិ ។

ឥតវត្តក្កៈ ទុកនិយាត ទុតិយវត្ត សូត្រទី ១០

អរហត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពុំនោះសោត បើមានទុបាទានក្នុងសេសសល់នៅ
ក៏គង់បានសម្រេចភាពជាអនាគាមី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

អ្នកទាំងឡាយ ចូរភ្ញាក់ភ្ញាក់ឡើង ចាំស្តាប់ពាក្យនេះ ជនទាំងឡាយ
ណា ជាអ្នកដេកលក់ហើយ ជនទាំងឡាយនោះ ចូរភ្ញាក់ឡើង
ភរិយាភ្ញាក់ចាកការលក់ ជាការប្រសើរ ព្រោះភ័យមិនមានដល់
បុគ្គលអ្នកភ្ញាក់ឡើយ ។ បុគ្គលណា ជាអ្នកភ្ញាក់ភ្ញាក់ មានសតិ
មានសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តដ៏កល់មាំ មានចិត្តទន់ មានចិត្តជ្រះថ្លា
បុគ្គលនោះ កាលពិចារណាឃើញធម៌ដ៏ប្រពៃ តាមកាលគួរហើយ
បុគ្គលនោះ ជាបុគ្គលប្រសើរឯក ក៏ចាត់ចង់ឡើងដឹកគិរិវិញ្ញាណ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ គួរសេចក្តីបំប៉នជាភរិយធម៌
ភិក្ខុអ្នកមានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានបញ្ញា
បានឈាន ផ្តាច់បង់ ខ្យល់សំយោជនៈ ខែជាតិ នឹងដរាហើយ
វែមន៍បានសម្ពោធិញ្ញាណដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោកនេះឯង ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៤៨) វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមរហិតានំ មេ
 សុតំ ។ ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ អាទាយិកា នេយិកា
 ឥទមប្បហាយ ។ កតមេ ទ្វេ ។ យោ អព្រហ្មចារី
 ព្រហ្មចារីប្បដិញ្ចោ យោ ច បរិសុណំ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរុទ្ធិ អម្ពលកេន អព្រហ្មចរិយេន អនុទ្ធិសេតិ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ទ្វេ អាទាយិកា នេយិកា
 ឥទមប្បហាយាតិ ។ ឯតមត្តំ ភក្កវេ អរោត ។ តត្ថេតិ
 ឥតិ វុត្តតិ

អក្កតវាទី វិរយំ ឧបេតិ
 យោ ចាបិ^(១) កត្វា ន ករោមិច្ឆាហ
 ឧកោបិ តេ បេច្ឆ សមា ភវន្តិ
 វិហំនកម្មា មនុសោ បរត្ថ ។

កាសាវតិកល្លា ពហវេ ចាបនម្មា អសញ្ញា
 ចាទា ចាបេហិ ករម្មេហិ វិរយំ តេ ឧបបជ្ឈវេ
 សេយ្យេ អយោគុទ្ធភុត្តោ តត្តោ អក្កសិទ្ធិមមោ
 យពោ កុញ្ញោយ្យ ឧស្សីលោ រដ្ឋបិណ្ឌំ អសញ្ញាតោតិ។

១ ឱ. វិហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(២៨) ខ្ញុំបាទ ស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ២ ពួកនេះ បើមិនទាន់លះបង់ នូវបាបសមាចារៈនេះទេ មុខជានឹងទៅកើតក្នុងអបាយ កើតក្នុងទរកមិនខាន ។ បុគ្គល ២ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលដែល មិនមែនជាព្រហ្មចារីហើយ ប្តេជ្ញាខ្លួនជាព្រហ្មចារី ១ បុគ្គលដែលកំចាត់បង់ អ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារិយៈដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌ ដោយអព្រហ្មចារិយធម៌ មិន មានមូល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ២ ពួកនេះឯង បើមិនលះបង់ នូវបាបសមាចារៈនេះទេ មុខជានឹងទៅកើតក្នុងអបាយ កើតក្នុងទរក មិន ខាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង បេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលអ្នកនិយាយកុហក នឹងបុគ្គលដែលធ្វើបាប ហើយពោលថាខ្ញុំ មិនធ្វើទេ រមែងទៅកើតក្នុងទរក បុគ្គលទាំង ២ ពួកនោះ ជាសត្វ មានកម្មលាមក លះលោកនេះហើយ រមែងមានទោសស្មើគ្នាក្នុង បរលោក ។ បុគ្គលទាំងឡាយច្រើនទាក់ មានកត្តព័ន្ធដោយសំពត់ កាសាវៈ ប៉ុន្តែជាបុគ្គលមានធម៌លាមក មិនបង្រួម បុគ្គលបាបទាំង នោះនឹងទៅកើតក្នុងទរក ដោយកម្មទាំងឡាយលាមក បុគ្គលបរិភោគ ដុំដែកក្តៅ មានរលើកភ្លើងជាទបមា ប្រសើរជាង បុគ្គលទ្រុឌប្រសើរ មិនសង្រួម បរិភោគដុំបាយ របស់អ្នកដៃន មិនប្រសើរឡើយ ។

ឥន្ទ្រកេ ទុក្ខវិហារស្ស ទុក្ខយុគ្គស្ស ទ្វាសមសុត្តំ

អយេម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតោ ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

ឯកោ ទសមិ^(១) ។

(៤៧) វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតោ វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតំ ។ ធូហិ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិតតេហិ បរិយុដ្ឋិតា
 ទេវមនុស្សា ឱលិយន្តំ ឯកេ អតិដាវន្តំ ឯកេ
 ចក្កមន្តោ ច វស្សន្តំ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ឱលិយន្តំ
 ឯកេ ។ ភវារមា ភិក្ខុវេ ទេវមនុស្សា ភវតា
 ភវសមុទិតា តេសិ ភវនិរោធាយ ធម្មេ ទេសិយមារេ
 ចិត្តំ ន បក្ខន្តតិ ន សម្បសីទតិ ន សន្តិជ្ជតិ
 ធានិប្បត្តតិ វរិ^(២) ភិក្ខុវេ ឱលិយន្តំ ឯកេ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ អតិដាវន្តំ ឯកេ ។ ភវនេវ ខោ
 បនេកេ អដ្ឋិយមារា បារាយមារា ជិត្តុច្ឆមារា វិករិ
 អភិទន្តន្តំ យតោ តិវ កោ អយំ អត្តោ កាយស្ស
 កេនា បរម្មណា ឱច្ឆិជ្ជតិ វិនស្សតិ ន ហោតិ
 បរម្មណា ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ ឯតំ យថាវន្តំ^(៣)

១ ឱ.ម. ឯកាវសមុត្តំ ឧត្តំ ។ ២ ឱ. វរិ ខោ ។ ៣ ម. យាថាវន្តំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ទុកទិពាត ទុតិយវគ្គ សូត្រ ទី ១២

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១១ ។

(៤៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានឹងមនុស្ស
ទាំងឡាយ ត្រូវទិដ្ឋទាំង ២ រូបរឹកហើយ ពួក ១ រមែងជាប់នៅ ពួក ១
រមែងស្ទុះទៅ ចំណែកឯពួកបុគ្គលមានចក្ខុ រមែងឃើញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលពួក ១ រមែងជាប់នៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជាអ្នករីករាយ ក្នុងភព ត្រេកអរ
ក្នុងភព ស្រីបស្រាលក្នុងភព កាលតថាគតសំដែងធម៌ ដើម្បីលែក
ភព ចិត្តរបស់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយនោះ ក៏មិនស្ទុះទៅ មិន
ជ្រះថ្លា មិនតាំងនៅ មិនចុះសិប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានឹងមនុស្ស
ទាំងឡាយពួក ១ រមែងជាប់នៅ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយពួក ១ រមែងស្ទុះទៅ តើដូចម្តេច ។ ទេវតា
នឹងមនុស្សទាំងឡាយពួក ១ កាលជំនឿ ខ្សឹមណាយ ស្អប់ខ្ពើមភព
រមែងត្រេកអរចំពោះការប្រោសចាកភពថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បានពួថា
អត្តភាពនេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងជាចម្ងឺ
វិនាសទៅ មិនកើតទៅ ក្នុងខាងមុខទៀត ព្រោះហេតុណា នេះជាធម្មជាតិ
ស្អប់ម្នាប់ នេះជាធម្មជាតិ ដ៏ទុក្ខម នេះជាធម្មជាតិ ដ៏ពិត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស គតិវគ្គកំ

ឃំ ខោ កិក្ខុវេ អតិណវន្តំ ឃតោ ។ កតតោ

កិក្ខុវេ ចត្តមន្តោ ច បស្សន្តំ ។ វេន កិក្ខុ ក្ខតំ

ក្ខតតោ បស្សន្តំ ក្ខតំ ក្ខតតោ ជិស្វា ក្ខតស្ស

និព្វិណាយ វិវាតាយ និវេណាយ បដិបន្តោ ហោតិ

ឃំ ខោ កិក្ខុវេ ចត្តមន្តោ ច បស្សន្តំ ។

ឃតមន្តំ កតវា អវេច ។ តត្ថេតំ វេតិ វុត្តន្តំ

យោ ^(១) ក្ខតំ ក្ខតតោ ជិស្វា ក្ខតស្ស ច អតិក្ខតំ

យថា ^(២) ក្ខតំ វិមជ្ឈន្តំ កវតណ្ណាបវត្តយា

សចេ ^(៣) ក្ខតំ បរិញ្ញា សោ វិគតណ្ណោ កវកវេ

ក្ខតស្ស វិវាតា កិក្ខុ ឆាន្តន្តំ ^(៤) បុណ្ណន្តំ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ កតវតា វេតិ មេ សុត្តន្តំ ។

នាទសមី ^(៥) ។

ទុតិយវគ្គោ ។

១ ខ. យេ ។ ២ ឱ.ម. យថាភូតេ អដ្ឋកថាយម្មិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ស វេ ។

៤ ឱ. កិក្ខុ ឆាន្តន្តិ ។ ៥ ឱ.ម. ទាទសមន្តំ នន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយពួក ១ រមែងស្តុទៅយ៉ាង
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចំណែកបុគ្គលអ្នកមានចក្ខុ រមែងឃើញ
 ភីដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនា នេះ ឃើញខ្ញុំខ្លួនបញ្ចកៈ ដោយសភាវៈ
 ពិត លុះឃើញខ្ញុំខ្លួនបញ្ចកៈ ដោយសភាវៈពិតហើយ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរំលត់ខ្ញុំខ្លួនបញ្ចកៈ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកបុគ្គលមានចក្ខុ រមែងឃើញយ៉ាងនេះឯង ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 តាថាព្រះនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

អរិយសាវ័កណា ឃើញខ្ញុំខ្លួនបញ្ចកៈ ដោយសភាវៈពិតផង
 នូវការប្រព្រឹត្តកន្លងខ្លួនបញ្ចកៈផង រមែងចុះចិត្តសិប្ប ក្នុង
 ព្រះនិព្វាន ដោយសភាវៈពិត ព្រោះអស់តណ្ហា ក្នុងភព
 ប្រសិនបើ អរិយសាវ័កនោះ កំណត់ដឹងខ្ញុំខ្លួនបញ្ចកៈ ប្រាស
 ចាកតណ្ហា ក្នុងភពតូចភពធំហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយ សូន្យ
 ចាកខ្លួនបញ្ចកៈហើយ រមែងមិនបានមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១២ ។

ឥតិវុត្តកោ ទុកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គស្ស ទ្វាទ

ពិស្សទានំ

ទ្វេ វេទ្ធិយោ ទ្វេ តបនិយោ	សីលេន អបរេ ទុវេ
អនោត្តប្បី កុហនា ទ្វេ ច	សិវេជជីយេន តេ ទស
វិតក្កា ទេសនា វិជ្ជា	បញ្ញា ធម្មេន បញ្ចមិ
អជាតំ ជាតុ សល្លាមំ	សិក្ខា ជាតិវិយេន ច
អនាយេ ទិដ្ឋិយាយេ ^(១)	ពារីសតិ បកាសិតាតិ ។

ទុកនិបាតោ និដ្ឋិតោ ។

១ ឱ.ម. ទិដ្ឋិយា បេ ។

ឥតិវុត្តកៈ ទុកនិបាត ទុតិយវគ្គ ទទួន

ឧទាននៃទុតិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីឥន្ទ្រិយមានពីរលើក តបនិយធម៌មានពីរលើក សីលនឹងរឿង
ដទៃទៀត មានពីរលើក អំពីមិនមានឥត្តប្បៈ ១ រឿងកុហក មានពីរលើក
សំរេជនីយ ១ ត្រូវជា ១០ អំពីវិតក្កៈ ១ ទេសនា ១ វិជ្ជា ១ បញ្ញា ១ នឹង
ធម៌ ១ ត្រូវជា ៥ អំពីអជាតធម៌ ១ ធាតុ ១ ទីសម្ម ១ សិក្ខា ១ ជាគរិយធម៌ ១
អបាយ ១ ទិដ្ឋិ ១ ត្រូវជា ២២ ដែលលោកបានប្រកាសទុកហើយ ។

ចប់ ទុកនិបាត ។

ធិតិវិគ្គកេ ធិកនិបាតស្ស បឋមវិគ្គោ

(៥០) វុត្តំ ហេតំ ភកវតា វុត្តមហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តិណិមាដំ ភិក្ខុវេ អកុសលម្បណាដំ ។
 កតមាដំ តិណិ ។ លោកោ អកុសលម្បលំ
 ដោសោ អកុសលម្បលំ មោហោ អកុសលម្បលំ ។
 ឥមាដំ ខោ ភិក្ខុវេ តិណិ អកុសលម្បណាដំតិ ។
 ឯតមត្តំ ភកវា អរោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុច្ឆតិ

លោកោ ដោសោ ច មោហោ ច បុរិសំ បាបចេតសំ
 ហីសន្តំ អត្តសម្បតា តចសារវំ សម្បលន្តំ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 បឋមំ^(១) ។

(៥១) វុត្តំ ហេតំ ភកវតា វុត្តមហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ ធាតុយោ ។ កតមា
 តិស្សោ ។ រូបធាតុ អរូបធាតុ ជិវេរេធាតុ ។ ឥមា
 ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ ធាតុយោតិ ។ ឯតមត្តំ ភកវា
 អរោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុច្ឆតិ

រូបធាតុបរិណាយ អរូបេសុ អសណ្ឌិតា
 ជិវេរេធមេ វិមុត្តន្តំ តេ ជនា មត្តហាយិលោ ។

១ ឱ.ម. បឋមន្តំ នត្តិ ។

តិរិវិគ្គកៈ តិកនិបាត បឋមវគ្គ

(៥០) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកថា ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលមូលនេះ
 មាន ៣ ។ អកុសលមូល ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺលោភៈ ជាអកុសលមូល ១
 ទោសៈ ជាអកុសលមូល ១ មោហៈ ជាអកុសលមូល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អកុសលមូលមាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនុ៎ះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 លោភៈទោសៈ មោហៈ ដែលកើតអំពីខ្លួន តែងបៀតបៀនឲ្យបុរស
 មានចិត្តលាមក ដូចជាបុស្សីមានផ្លែ តែងបៀតបៀនឲ្យដើមរបស់វា ។
 ខ្ញុំបាទស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
 ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១ ។

(៥១) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកថា ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុនេះ មាន ៣ ។
 ធាតុ ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបធាតុ ១ អរូបធាតុ ២ និរោធិធាតុ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុមាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 សំដែងសេចក្តីនុ៎ះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 ជនទាំងឡាយណា កំណត់ដឹងក្នុងរូបធាតុ មិនតាំងនៅក្នុងអរូបធាតុ
 ចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងនិរោធិ ជនទាំងនោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងមច្ចុទ្យសាបសូន្យ ។

ឥតិវុត្តកេ ភ្នំកនិពាធស្ស បឋមវគ្គស្ស តតិយសុត្តំ

កាយេន អមតំ ជានុំ ដុស្សយិត្វា និរុបដិ

ឧបដិប្បដិសិស្សកំ សង្ខិកត្វា អនាសវេ

នេសេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អសោកំ វិជំ បទនំ ។

អយម្បំ អត្ថោ វុត្ថោ កកវតា ឥតិ មេ សុតនំ ។

នតិយំ^(១) ។

(៥២) វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមហតាតិ មេ

សុតំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា

តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខម-

សុខា វេទនា ។ ឥមា ខេ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វេទនាតិ ។

ឯតមត្តំ កកវា អវោត ។ តត្ថតិ ឥតិ វុត្តតិ

សមាហិតោ សម្មាជានោ សតោ ពុទ្ធស្ស សារីកោ

វេទនា ច បដាជានិ វេទនានញ្ច សម្បំ

យត្ថ ចេតា និវដ្ឋនំ មក្ខញ្ច ខយតាមិនិ

វេទនានំ ខយា ភិក្ខុ និព្វានោ បរិនិព្វតោតិ ។

អយម្បំ អត្ថោ វុត្ថោ កកវតា ឥតិ មេ សុតនំ ។

នតិយំ^(២) ។

១ ឧ.ម. ទុតិយន្តំ នត្តំ ។ ២ ឧ. ម. តតិយន្តំ នត្តំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ធិតនិយាត បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៣

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលមិនមានអាសវៈ បានពាល់ត្រូវ
នូវអមតធាតុ ដែលមិនមានឧបធិ ដោយនាមកាយ
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វានដែលជាទីលះបង់ឧបធិ ទ្រង់
សំដែងព្រះនិព្វាន ដែលមិនមានសោក មិនមានតម្រេក ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

(៥២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ ។
វេទនា ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាមាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់ភាពព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
សារីកនៃព្រះពុទ្ធ មានចិត្តដក់លំមាំ មានសម្បជញ្ញៈ មានសតិ
ដឹងច្បាស់នូវវេទនាទាំងឡាយផង នូវទីកើតនៃវេទនាទាំងឡាយ
ផង វេទនាទាំងនោះ រលត់ទៅ ក្នុងទីណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវ
ទីនោះផង នូវមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទៅ នៃវេទនាផង
ភិក្ខុអស់តណ្ហា តែងបរិនិព្វាន ព្រោះអស់វេទនាទាំងឡាយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥន្ទ្រគ្គំ

(២៣) វុត្តិ ហោតិ កតវតា វុត្តមហោតាតិ មេ
 សុតិ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វេទនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា
 វេទនា ។ សុខា ភិក្ខុវេ វេទនា ទុក្ខតោ ទដ្ឋញ្ញា
 ទុក្ខា វេទនា សលូតោ ទដ្ឋញ្ញា អទុក្ខមសុខា វេទនា
 អនិច្ចតោ ទដ្ឋញ្ញា ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ
 សុខា វេទនា ទុក្ខតោ ទិដ្ឋា ហោតិ ទុក្ខា វេទនា
 សលូតោ ទិដ្ឋា ហោតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា
 អនិច្ចតោ ទិដ្ឋា ហោតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អរិយោ សម្មទសោ អច្ឆេច្ឆិ^(៦) តណ្ហំ វិវត្តយំ សិយោជនិ
 សម្មា មាណសិសមយា អន្តមកាសិ ទុក្ខស្សាតិ ។
 ឧតមត្តំ កតវា អរោច ។ តត្ថតិ ឥតិ វុច្ចតិ

យោសុខំ ទុក្ខតោ ទុក្ខិ ទុក្ខមទុក្ខិ សលូតោ
 អទុក្ខមសុខំ សន្តិ អទុក្ខិ នំ អនិច្ចតោ
 ស វេ សម្មទសោ ភិក្ខុ យតោ តត្ថ វិមុច្ចតិ
 អភិញ្ញាវេសិតោ សន្តោ សវេ យោតាតិតោ មុនិតិ ។
 អយម្យំ អត្តោ វុត្តោ កតវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 ចត្តតិ^(២) ។

១ ១ អច្ឆេច្ឆិ ។ ម. អច្ឆិច្ឆិ ។ ២ ឱ ម. ចត្តតិ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៥៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះ មាន ៣ ។ វេទនា ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អនុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគប្បីឃើញម្យ៉ាងសុខវេទនា ថាជាទុក្ខ គប្បីឃើញម្យ៉ាងទុក្ខវេទនា ថាជាប្រញ គប្បីឃើញម្យ៉ាងអនុក្ខមសុខវេទនា ថាជាបេសមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុ ឃើញសុខវេទនា ថាជាទុក្ខ ឃើញទុក្ខវេទនា ថាជាប្រញ ឃើញអនុក្ខមសុខវេទនា ថាជាបេសមិនទៀងហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុប្រសើរ ឃើញត្រូវ ផ្តាច់ចង់តណ្ហា ដោះស្រាយសំយោជនៈ ធ្វើទូរិយ័ប្បដកនៃទុក្ខបាន ព្រោះយល់ច្បាស់នូវមានៈ ដោយប្រពៃ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា ភិក្ខុណា បានឃើញសុខវេទនា ថាជាទុក្ខ បានឃើញទុក្ខវេទនា ថាជាប្រញ បានឃើញអនុក្ខមសុខវេទនា ជាទីស្ងប់នោះ ថាជាបេសមិនទៀង ភិក្ខុនោះឯង ឃើញ (វេទនាទាំង៣) ដោយប្រពៃ ។ វេទនារួចស្រឡះក្នុងវេទនា ដោយការបង្រៀមកាយ វេទា ចិត្ត ភិក្ខុនោះឯងមានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹង ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ជាមុនីកន្លងផុតនូវយោគៈ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

ធិតិវគ្គពេ គិរិមិណគស្ស បបមវគ្គស្ស បញ្ចមសុត្តំ

(៥៤) វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ ឯសនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ កាមេសនា ភវេសនា ព្រហ្មចរិយេសនា ។
 ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ ឯសនាតិ ។ ឯតមត្តំ
 ភក្កវា អរោច ។ តត្ថតិ ឥតិ វុត្តតិ

សមាហិតោ សម្មជាតោ សតោ ពុទ្ធស្ស សារកោ
 ឯសនា ច បជាតាតិ ឯសនាទព្វា សម្មំ
 យត្ថ ចេតា និរុជ្ឈន្តិ មក្កញ្ច ខយតាមិទំ
 ឯសនាទំ ខយា ភិក្ខុ និព្វានោ បរិនិព្វានោតិ ។
 អយម្មំ អត្ថោ វុត្ថោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 បញ្ចមិ^(៦) ។

(៥៥) វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ ឯសនា ។ កតមា
 តិស្សោ ។ កាមេសនា ភវេសនា ព្រហ្មចរិយេសនា ។

១ ឱ. ម. បញ្ចមន្តិ នន្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥតនិបាត បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៥

(៥៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែង
 រកនេះ មាន ៣ ។ ការស្វែងរក ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺការស្វែងរកកាម ១
 ការស្វែងរកភព១ ការស្វែងរកព្រហ្មចរិយៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការស្វែងរក មាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
 សេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 សាវកនៃព្រះពុទ្ធ មានចិត្តដ៏កល់មាំ មានសម្បជញ្ញៈ មាន
 សតិ ដឹងច្បាស់នូវការស្វែងរកទាំងឡាយផង នូវទីកើតនៃ
 ការស្វែងរកទាំងឡាយផង ការស្វែងរកទាំងនេះ រលត់ទៅ
 ក្នុងខ័ណ្ឌ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង នូវមគ្គជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីអស់ទៅ នៃការស្វែងរកផង ភិក្ខុអស់ទៅនៃគណ្ណា
 តែងបរិនិព្វាន ព្រោះអស់ទៅនៃការស្វែងរកទាំងឡាយ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

(៥៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 ស្វែងរកនេះ មាន ៣ ។ ការស្វែងរក ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺ
 ការស្វែងរកកាម ១ ការស្វែងរកភព១ ការស្វែងរកព្រហ្មចរិយៈ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ ឯសនាតិ ។ ឯតមត្តំ
កកវា អរោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុច្ចតិ

កាមេសនា កវេសនា ព្រហ្មចរិយេសនា សហ

ឥតិ សច្ចបរាមាសោ ទិដ្ឋិដ្ឋានា សមុស្សយា

សព្វវាករិត្តស្ស តណ្ហាក្ខយវិមុត្តិវោ ^(១)

ឯសនា បដិវិស្សដ្ឋា ទិដ្ឋិដ្ឋានា ^(២) សម្មហតា

ឯសនានិ ខយា ភិក្ខុ វិរាសោ អកថដ្ឋប័តិ ។

អយម្ហំ អត្តោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
ធម្មំ ^(m) ។

(៥៦) វុត្តំ ហេតិ កកវតា វុត្តមហតាតិ មេ
សុតំ ។ តយោមេ ភិក្ខុវេ អាសវា ។ តតមេ

តយោ ។ កាមាសវោ កវាសវោ អវិជ្ជាសវោ ។

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ អាសវាតិ ។ ឯតមត្តំ

កកវា អរោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុច្ចតិ

១ ម កណ្តក្ខយវិមុត្តិយា ។ ២ ម. វិជ្ជេសតា ។ ៣ ឱ.ម. ធម្មន្តំ ធម្មិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការវិស្វនិរកមាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ការវិស្វនិរកកាម ការវិស្វនិរកភព នឹងការវិស្វនិរកព្រហ្មចរិយៈ
ដែលជាទីស្តារបអវ្ក្រិល ថាជារបស់ពិត ជាទីតាំងនៃទិដ្ឋិ
ជាទីដុះដាលនៃកិលេស ការវិស្វនិរករបស់ភិក្ខុ អ្នកប្រាស
ចាកសេចក្តីគ្រេកអរទាំងពួង ផុតស្រឡះ ព្រោះអស់តណ្ហា
បានលះបង់ហើយ ទាំងហេតុជាទីតាំងនៃទិដ្ឋិ ក៏បានដក
ចោលហើយ ភិក្ខុមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា មិនមានសេចក្តី
នឿយឆ្ងល់ ព្រោះអស់ទៅនៃការវិស្វនិរកទាំងឡាយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៦ ។

(៥៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈនេះ មាន ៣ ។
អាសវៈ ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមាសវៈ ១ ភវសវៈ ១ អវិជ្ជាសវៈ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈមាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ឥន្ទ្រពេ តិរិយាតស្ស បឋមវគ្គស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

សមាហិតោ សម្បជានោ សតោ ពុទ្ធស្ស សាវកោ

អាសវេ ច បដានាតិ អាសវំនញ្ច សម្មំ

យត្ត ចេតា^(១) ជីវុជ្ឈន្តិ មក្កញ្ច ខយតាមិដំ

អាសវំនំ ខយា ភិក្ខុ ជំប្បាតោ បរិដិស្សតោតិ ។

អយម្បិ អត្ថោ វុត្ថោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។

សត្តមិ^(២) ។

[៥៧] វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមហតាតិ មេ

សុតិ ។ តយោមេ ភិក្ខុវេ អាសវំ ។ កតមេ

តយោ ។ កាមាសវេ ភវសវេ អវិជ្ជាសវេ ។

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ អាសវំតិ ។ ឯតមត្តំ

ភក្កវំ អវេច ។ តត្ថតិ ឥតិ វុត្តតិ

យស្សកាមាសវេ ខីណោ អវិជ្ជា ច វិវជិតា

ភវសវេ បរិក្ខុណោ វិប្បមុត្តោ ជ្ជបដិ

ជារតិ អដ្ឋមិ ទេហំ ជេត្វា ហំ សវាហន្តិ ។

អយម្បិ អត្ថោ វុត្ថោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។

អដ្ឋមិ^(៣) ។

១ ចេពោតិ យុត្តតំ ។ ២ ឱ.ម. សុត្តមន្តិ ឥតិ ។ ៣ ឱ.ម. អដ្ឋមន្តិ ឥតិ ។

ធិតិវគ្គកៈ ធិតិវគ្គកៈ បឋមវគ្គ សូត្រ ទី ៨

សារីកនៃព្រះពុទ្ធ មានចិត្តដ៏កល់មាំ មានសម្បជញ្ញៈ មានសតិ
 ដឹងច្បាស់នូវអាសវៈទាំងឡាយផង នូវទីកើតនៃអាសវៈទាំងឡាយ
 ផង អាសវៈទាំងនោះ រលត់ទៅក្នុងទីណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះ
 ផង នូវមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទៅ នៃអាសវៈផង ភិក្ខុមិន
 មានសេចក្តីប្រាថ្នា តែងបរិនិព្វាន ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

(៥៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈនេះមាន ៣ ។
 អាសវៈ ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមាសវៈ ១ ភវសវៈ ១ អវិជ្ជាសវៈ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈមាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 បុគ្គលណា មានកាមាសវៈអស់ហើយ មានអវិជ្ជាសវៈអស់ហើយ
 មានភវសវៈអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ មិនមានឧបសិ
 បុគ្គលនោះ ឈ្នះមារព្រមទាំងវេហនៈទ្រទ្រង់នូវរាងកាយជាទីបំផុត ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៥៨) វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមវហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តិស្សោ ឥហា ភិក្ខុវេ តណ្ហា ។ តតហ
 តិស្សោ ។ កោមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។
 ឥហា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ តណ្ហាតិ ។ ឯតមត្តំ
 ភក្កវេ អវេច ។ តត្តតំ ឥតិ វុត្តតិ

តណ្ហាយោកេន សំយុតា វត្តចត្តា ភវភវេ
 តេ យោកយុតា មាវស្ស អយោកត្តេមិយោ ជនា
 សត្តា កច្ឆន្តំ សំសារំ ជានិមវណតាមិយោ
 យេ ច តណ្ហំ បហាន្តន វុត្តតណ្ហា^(១) ភវភវេ
 តេ វេ មាវតតា^(២) លោកេ យេ បត្តា អសវត្តយន្តំ ។
 អយម្ប អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 ធម៌^(៣) ។

១ ប. ឥត្តណ្ហ ច ។ ២ ឱ ប. តច ញវ តតា ។ ៣ ឱ ប. វេ មត្តំ ឥត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវុត្តកៈ

(៥៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ⁺ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហានេះ
 មាន ៣ ។ តណ្ហា ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមតណ្ហា ១ កវតណ្ហា ១
 វិកវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហាមាន ៣ នេះឯង ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 ភាពាច្ឆន្ទៈ ក្នុងសូត្រនោះថា

ជនទាំងឡាយប្រកបហើយ ព្រោះប្រកបដោយតណ្ហា មាន
 ចិត្តត្រេកអរ ក្នុងភពតូចនឹងភពធំ ជនទាំងនោះ ឈ្មោះថា
 ប្រកបដោយយោគៈ ពោលគឺអន្តរកាលនៃមារ បិនក្សេមចាកយោគៈ
 សត្វទាំងឡាយ នៅមានជំណើរ ទៅកាន់ផ្ទះតិរិទ័រមរណៈ
 តែងទៅកាន់សន្សំរ ចំណែកពួកសត្វណា លះបង់តណ្ហាបាន
 ហើយ សត្វទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រាសចាកតណ្ហា ក្នុងភពតូច
 នឹងភពធំ ពួកសត្វណា បានដល់នូវការអស់អាសវៈក្នុងលោក
 សត្វទាំងនោះឯង ឈ្មោះថា បានដល់នូវត្រើយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៨ ។

ឥតិវុត្តកេ តិក្ខិបាតស្ស បឋមវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

(៥៧) វុត្តំ ហោតិ ភក្កវតា វុត្តមហានាតិ មេ
 សុតំ ។ តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ ភិក្ខុ
 អតិក្កម្ម មារយេយ្យំ អាទិទ្ធោវ វិរោចតិ ។
 កកមេហិ តីហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អសេក្កេន
 សីលក្ខន្ធន សមណ្ឌកតោ ហោតិ អសេក្កេន
 សមាធិក្ខន្ធន សមណ្ឌកតោ ហោតិ អសេក្កេន
 បញ្ចាខន្ធន សមណ្ឌកតោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ
 ភិក្ខុវេ តីហិ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ ភិក្ខុ អតិក្កម្ម
 មារយេយ្យំ អាទិទ្ធោវ វិរោចតិ ។ ឯតមត្តំ
 ភក្កវា អវេច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តិ

សីលសមាធិបញ្ចា^(៦) ច យស្ស ឯតេ សុភារិតា
 អតិក្កម្ម មារយេយ្យំ អាទិទ្ធោវ វិរោចតិ ។
 អយម្យំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 ទសម^(៧) ។

បឋមវគ្គោ ។

១ ឱ.ម. សីលំ សមាធិបញ្ចា ។ ២ ឱ.ម. ទសមន្តំ ឥតិ ។

ឥតវុត្តកៈ តិកតិណាត បឋមវត្ត សូត្រ ទី ១០

(៥៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់

ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ

ធម៌ ៣ វេមនកន្ទន៍នូវវិស័យនៃមារ រុងរឿង ដូចព្រះអាទិត្យ ។ ប្រកប

ដោយធម៌ ៣ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

នេះ ប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធ ជា

អសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយចញ្ញា ១១ ជាអសេក្ខៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៣ នេះឯង វេមនកន្ទន៍នូវវិស័យនៃមារ រុងរឿង

ដូចព្រះអាទិត្យ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនុ៎ះ

ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សីល សមាធិ នឹងចញ្ញា ទាំងអម្បាលនុ៎ះ

ដែលបុគ្គលណា បានអប់រំហើយ បុគ្គលនោះ

វេមនកន្ទន៍នូវវិស័យនៃមារ រុងរឿង ដូចព្រះអាទិត្យ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន

ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

តិស្សទ្ធានំ

មូលនាតុ អថ វេទនា ធុវេ

ឃុំសនា ច ធុវេ អាសវា ធុវេ

តណ្ហារតោ អថ^(១) មារធមយ្យតោ

វត្តមាហា បវមន្តិ មត្តមន្តិ ។

១ ឱ ម. ឯត្តន្តរេ បសទ្ធោ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

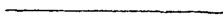
ឧទាននៃបឋមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមូល ១ ធាតុ ១ វេទនាពីរលើក

ការស្រង់រក ពីរលើក អាសវៈ ពីរលើក

តណ្ហា ១ វិស័យនៃមារ ១ លោកពោល

ថា បឋមវគ្គ ជាវគ្គដ៏ទុក្ខម ។

ធិតិវិគ្គកេ ធិកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គោ

(៦០) វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តីណិមាដំ ភិក្ខុវេ បុញ្ញកិរិយាវុត្តំ ។
 កតមាដំ តីណិ ។ ទានមយំ បុញ្ញកិរិយាវុត្តំ សីល-
 មយំ បុញ្ញកិរិយាវុត្តំ ភាវនាមយំ បុញ្ញកិរិយាវុត្តំ ។
 ឥមាដំ ខោ ភិក្ខុវេ តីណិ បុញ្ញកិរិយាវុត្តំ ។
 ឯតមត្តំ កកវា អរោច ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុច្ឆតិ
 បុញ្ញមេវសោ សិក្ខេយ្យ អាយតន្តំ សុខិន្ទ្រយំ
 ទានញ្ច សមចរិយញ្ច មេត្តចិត្តញ្ច ភាវយេ
 ឯតេ ធម្មេ ភាវយិត្តា តយោ សុខសមុទ្ពយេ
 អព្យាបជ្ឈិំ សុខំ លោកិំ បណ្ឌិតោ ឧបបជ្ឈតិតិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។
 បម្រឹម^(១) ។

(៦១) វុត្តំ ហេតំ កកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ
 សុតំ ។ តីណិមាដំ ភិក្ខុវេ ចក្ខុនំ ។ កតមាដំ
 តីណិ ។ មិសចក្ខុ ទិព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ។ ឥមាដំ
 ខោ ភិក្ខុវេ តីណិ ចក្ខុនំ ។ ឯតមត្តំ កកវា
 អរោច ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុច្ឆតិ

១ ឧ ម. បរមន្តិ ឥតិ ។

ធិតិវិចារៈ តិកនិបាត ទុតិយវគ្គ

(៦០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វាករិយាវត្ថុនេះ មាន ៣ ។ បុព្វាករិយាវត្ថុ ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺទានមយបុព្វាករិយាវត្ថុ ១ សីលមយបុព្វាករិយាវត្ថុ ១ ការនាមយបុព្វាករិយាវត្ថុ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វាករិយាវត្ថុ មាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

កុលបុត្រអ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ គួរសិក្សានូវបុណ្យ ដែល
មានផលបរិបូណ៌ មានវិបាកជាសុខ គឺគួរចំរើនទានផង
ការប្រព្រឹត្តិស្មើ គឺសីលផង មេត្តាចិត្តផង លុះចំរើនធម៌
ទាំង ៣ នេះ ដែលមានអានិសង្សជាសុខហើយ រមែង
ចូលទៅកាន់លោក ដែលជាសុខ ឥតមានការបៀតបៀន ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១ ។

(៦១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុនេះ មាន ៣ ។ ចក្ខុ ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមិសចក្ខុ ១ ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

មំស ចក្កំ ទិព្វ ចក្កំ បញ្ញា ចក្កំ អនុត្តរំ
 ឯតានិ តិណិ ចក្កានិ អក្កាសិ បរិសុត្តមោ
 មំស ចក្កស្ស ឧប្បាទោ មត្តោ ទិព្វស្ស ចក្កនោ
 យតោ ញាណំ ឧទទានំ បញ្ញា ចក្កំ អនុត្តរំ
 តស្ស ចក្កស្ស បដិលាភា សព្វទុក្ខា វិមុត្តតិ ។

អយម្ហំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុត្តនិ ។

ទុតិយំ ១

(៦២) វុត្តំ ហេតុំ ភកវតា វុត្តមហតាតិ មេ
 សុតិ ។ តិណិមាទិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមាទិ
 តិណិ ។ អនុញ្ញាតញ្ញាស្ស មតិជ្រិយំ អញ្ញាជ្រិយំ អញ្ញា-
 តាវិជ្រិយំ ។ ឥមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ តិណិ ឥន្ទ្រិយានិ ។
 ឯតមត្តំ ភកវា អវោច ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តតិ

១ ឱ.ម. ទុតិយន្តិ ទតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុរសទុត្តម បានពោលនូវចក្ខុ ៣ នេះ គឺមំសចក្ខុ ១ ទិព្វចក្ខុ ១
បញ្ញាចក្ខុ ដ៏ប្រសើរបំផុត ១ ការកើតឡើងនៃមំសចក្ខុ ជាទុបាយ
នៃទិព្វចក្ខុ កាលដែលញាណគឺបញ្ញាចក្ខុដ៏ទុត្តម កើតឡើងហើយ
បុគ្គល វេមន៍រួចស្រឡះចាកទុកទាំងពួង ព្រោះបាននូវចក្ខុនោះ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

(៦៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះ មាន ៣ ។
ឥន្ទ្រិយ ៣ គឺដូចម្តេច ។ គឺអនញ្ញាតញ្ញាស្សម្មតិទ្រិយ^(១) ១ អញ្ញាទ្រិយ^(២) ១
អញ្ញាតារិទ្រិយ^(៣) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ មាន ៣
នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។
ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

១ ឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើង ដល់អ្នកប្រតិបត្តិថា អាត្មាអញនឹងដឹងនូវចក្ខុស្សុត្តមិ ដែល
អាត្មាអញមិនទាន់ដឹង មិនទាន់សម្រេច ក្នុងសំសារវដ្ត បានដល់សោតាបត្តិមត្តប្បញ្ញា ។
២ ឥន្ទ្រិយរបស់អរិយបុគ្គលគាត់អំពីសោតាបត្តិដល់ដល់អរហត្តមគ្គ ។ ៣ ឥន្ទ្រិយ
របស់ព្រះវិណាស្រព ដែលមានញាណកិច្ច សម្រេចហើយក្នុងសច្ចៈទាំង ៤ ។

ឥតិវុត្តកេ តិកនិយាតស្ស ទុតិយវិទ្ធិស្ស បក្កត្តសុត្តំ

សេត្តុស្ស សិក្ខុមាណស្ស ឧដ្ឋមត្តានុសារិនោ

ខយស្មី បឋមំ ញាណំ តតោ អញ្ញា អនន្តរា

តតោ អញ្ញា វិមុត្តស្ស ញាណំ វេ^(១) ហោតិ តាទិណោ

អកុប្បា មេ វិមុត្តិតំ កវសិយោ ជនក្ខយា

សចេ^(២) វេជ្ជិយសម្បជ្ជោ សន្តោ សន្តិបទេ រតោ

ដារតិ អន្តិមំ ទេហំ ជេត្វា មារំ សវហានន្តិ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ កកវតា វតិ មេ សុតន្តិ ។

តតយំ^(៣) ។

[២ ៣] វុត្តំ ហោតិ កកវតា វុត្តមវហាតាតិ មេ

សុតំ ។ តយោមេ ភិក្ខុវេ អន្ធា ។ តតមេ តយោ ។

អតតោ អន្ធា អនាតតោ អន្ធា បច្ចុប្បជ្ជោ អន្ធា ។

វេមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ អន្ធាតិ ។ ឯតមត្តំ កកវា

អវោច ។ តតតតិ វតិ វុត្តតិ

១ ម. បេ ។ ២ ឧ.ម. សវេ ។ ៣ ឧ.ម. ធីយន្តំ នន្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឯកនិយោក ទុតិយវគ្គ សូត្រទី ៤

ញាណ ជាបឋម ក្នុងកិរិយាអស់ទៅ កើតឡើងដល់សេក្ខបុគ្គល
 អ្នកកំពុងសិក្សា អ្នករលឹករឿយៗ នូវផ្លូវដ៏ត្រង់ លំដាប់
 ពីនោះមក អរហត្តក៏កើតឡើង លំដាប់អំពីអហត្តផលនោះមក
 បច្ចុវេក្ខណញាណ ក៏កើតឡើង ដល់ព្រះវិញ្ញាណស្រព ដែលដល់
 នូវតាទិលក្ខណៈ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះអស់ទៅនៃកវសំយោជនៈ
 ថា វិមុត្តិរបស់ពាក្យអញ មិនកំរើក បើបុគ្គលប្រកបដោយឥន្ទ្រិយ
 ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ត្រេកអរ ក្នុងព្រះនិព្វានជាទីស្ងប់ ឈ្នះនូវមារ
 ព្រមទាំងវាបានហើយ រមែងទ្រទ្រង់នូវរាងកាយជាទីបំផុត ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៣ ។

(៦៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ⁺ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនេះ
 មាន ៣ ។ កាល ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺ អតីតកាល ១ អនាគតកាល ១
 បច្ចុប្បន្នកាល ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលមាន ៣ នេះឯង ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 ភាថា^៥នេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជតិវុត្តក

អនេត្តយ្យសញ្ញានោ សត្តា អនេត្តយ្យស្មី បតិដ្ឋិតា

អនេត្តយ្យំ អបរិញ្ញាយ យោគមាយន្តំ មន្តុនោ

អនេត្តយ្យំ^(៤) បរិញ្ញាយ អក្ខោនារំ ន មពាតិ

ដុដ្ឋោ វិហោក្ខោ មនសា សន្តិបទបដ្ឋានំ

សវេ^(៥) អនេត្តយ្យសម្មុទ្ធា សន្តោ សន្តិបទេ រតោ

សម្មាយ សេវេ ធម្មដ្ឋោ សម្ម្យំ នោបតិ វេទក្ខតិ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ កកវតោ ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

ចតុត្តំ ។

(៦៤) វុត្តំ ហោតិ កកវតោ វុត្តមរហតាតិ មេ

សុតិ ។ តិណិមាជំ កិក្ខុវេ ទុត្តរិតាជំ ។ កតមាជំ

តិណិ ។ កាយទុត្តរិតំ វេទទុត្តរិតំ បនោទុត្តរិតំ ។

វេហាជំ នោ កិក្ខុវេ តិណិ ទុត្តរិតាជិតិ ។ ឯតមត្តំ

កកវេ អវេច ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុត្តតិ

១ ឧ. អនេត្តយ្យំ ។ ម អនេត្តយ្យំ ។ ២ ម. សពេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិទ្ធិវគ្គកៈ

សត្វទាំងឡាយ មានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងកិរិយាពោលថាសត្វ
 ថាបុគ្គលជាដើម តាំងនៅក្នុងកិរិយាពោល ដោយអំណាច
 នៃតណ្ហាមិនទិដ្ឋិ លុះមិនកំណត់ដឹងនូវកិរិយាពោល ដោយ
 បរិញ្ញាទាំង ៣ យ៉ាង ក្នុងធម៌ដែលប្រកបដោយភូមិ ៣ ហើយ
 រមែងមកកាន់ទីប្រកបដោយមរណៈ ព្រះវិញ្ញាណស្រព រមែង
 មិនសំគាល់ គឺមិនជឿ នូវបុគ្គលអ្នកប្រាប់ ព្រោះកំណត់ដឹងនូវ
 ពាក្យពោល រឺមាត់ គឺព្រះនិព្វានជាទីម្យ៉ាងប្រសើរ ឈ្មោះថា
 លោកបានសម្រេចហើយដោយចិត្ត ព្រះវិញ្ញាណស្រពនោះឯង
 ដល់ព្រមដោយការពោល ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ត្រេកអរក្នុងព្រះនិព្វាន
 ជាទីស្ងប់ តិចារណាហើយទើបសេចក្តី តាំងនៅក្នុងនិព្វានធម៌
 ដល់នូវវេទ រមែងមិនដល់នូវការរាប់ថា (ជាមនុស្សច្រើនទៅតា) ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៤ ។

(៦៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុច្ចរិតនេះមាន ៣ ។
 ទុច្ចរិត ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺកាយទុច្ចរិត ១ វចិទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុច្ចរិតមាន ៣នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ឥន្ទ្រពេ ពិភវិណយ ទុរិយវ្រ្មស្ស ធម្មសុត្តំ

កាយទុច្ឆរិតំ កត្វា វេចិទុច្ឆរិតានិ ច
 មនោទុច្ឆរិតំ កត្វា យញ្ញញំ ទោសសញ្ញិតំ
 អកត្វា កុសលំ កម្មំ កត្វាន កុសលំ ពហំ
 កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ ជិវយំ សោ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 បញ្ចមិ^(១) ។

(៦៥) វុត្តំ ហេតិ ភកវតា វុត្តមហតាតិ មេ
 សុតិ ។ តិណិមាជិ ភិក្ខុវេ សុចរិតានិ ។ កតមាជិ
 តិណិ ។ កាយសុចរិតំ វេចិសុចរិតំ មនោសុចរិតំ ។
 ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ តិណិ សុចរិតានិតិ ។ ឯតមត្តិ
 ភកវា អហេត ។ តត្ថេតិ ឥតិ វុត្តតិ

កាយទុច្ឆរិតំ ហិត្វា វេចិទុច្ឆរិតានិ ច
 មនោទុច្ឆរិតំ ហិត្វា យញ្ញញំ ទោសសញ្ញិតំ
 អកត្វា កុសលំ កម្មំ កត្វាន កុសលំ ពហំ
 កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ សត្តំ សោ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។
 បញ្ចមិ^(២) ។

១ ឱ. ប. បញ្ចមន្តិ ទត្តិ ។ ២ ឱ. ម. ធម្មន្តិ ទត្តិ ។

ឥតវុត្តកៈ ធិកនិបាត ទុតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៦

បុគ្គលធ្វើកាយទុច្ចរិតផង វច្ចទុច្ចរិតផង ធ្វើមរណទុច្ចរិតផង

នូវអំពើណាមួយដែលប្រកបដោយទោសផង មិនធ្វើនូវអំពើ

ជាកុសល ធ្វើតែអំពើជាកុសលដ៏ច្រើន បុគ្គលឥតប្រាថ្នា

នោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ វេមន៍ទៅកើតក្នុងនរក ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

(៦៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុចរិតនេះ
មាន ៣ ។ សុចរិត ៣ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺ កាយសុចរិត ១ វច្ចសុចរិត ១
មរណសុចរិត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុចរិតមាន ៣ នេះឯង ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលណា លះក្លូវកាយទុច្ចរិតផង នូវវច្ចទុច្ចរិតផង លះនូវ
មរណទុច្ចរិតផង នូវអំពើណាមួយ ដែលប្រកបដោយទោសផង
មិនធ្វើអកុសលកម្ម ធ្វើតែកុសលកម្មដ៏ច្រើន បុគ្គលប្រកបដោយ
ប្រាថ្នានោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ វេមន៍ទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

[៦៦] វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតិ មេ សុត្តំ ។

តិណិមាដំ ភិក្ខុវេ សោចេយ្យនិ ។ តតហនិ តិណិ ។

កាយសោចេយ្យំ វជីសោចេយ្យំ មនោសោចេយ្យំ ។

សំមាដំ ខោ ភិក្ខុវេ តិណិ សោចេយ្យនិ ។ ឯតមត្តំ

ភក្កវា អរោច ។ តតតំ ឥតិ វុត្តតិ

កាយសុត្តិ^(១) វាចាសុត្តិ^(២) ចេតោសុត្តិមជាសំ

សុត្តិ^(៣) សោចេយ្យសម្មន្តំ អាហុ សត្វបហាយនន្តិ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

សុត្តមិ^(៤) ។

[៦៧] វុត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតិ មេ សុត្តំ ។

តិណិមាដំ ភិក្ខុវេ មោចេយ្យនិ ។ តតហនិ តិណិ ។

១-២-៣ ម. សុបិ ។ ៤ ឱ. ម. សុត្តមន្តិ នន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(៦៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ⁺ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោរេចយ្យៈ (សេចក្តីស្អាត) នេះ មាន ៣ ។ សោរេចយ្យៈ ៣ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺ កាយសោរេចយ្យៈ ១ វិចីសោរេចយ្យៈ ១ មនោសោរេចយ្យៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោរេចយ្យៈ មាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាថាឥន្ទនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

(ពួកព្រះអរិយៈមានព្រះពុទ្ធជាដើម) តែងហៅ នូវបុគ្គលអ្នកស្អាតកាយ ស្អាតវចា ស្អាតចិត្ត មិនមានភាសវៈ លះបង់ខ្លះ ទុច្ចរិតទាំងពួង ថាជាអ្នកស្អាត បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីស្អាត ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

(៦៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ⁺ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោរេចយ្យៈ (ការស្ងប់ស្ងៀម) នេះ មាន ៣ ។ មោរេចយ្យៈ ៣ តើអ្វីខ្លះ ។

ឥតវត្តកេ ឥតនិពាតស្ស ទុតិយវត្តស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

កាយមោទេយ្យំ វេទីមោទេយ្យំ មនោមោទេយ្យំ ។

ឥមា និ ខោ ភិក្ខុវេ វីណិ មោទេយ្យានិ ។ ឯតមត្តំ

កតវា អវេច ។ តត្ថានិ ឥតិ វុច្ឆតិ

កាយម្មន្តំ^(១) វាចាម្មន្តំ^(២) មនោម្មន្តំមនាសវំ

ម្មន្តំ^(៣) មោទេយ្យសម្មន្តំ អាហ្ម និប្បាតនាបក្កន្តំ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ កតវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

អដ្ឋម^(៤) ។

១-២-៣ ឱ. ម. មុតិ ។ ៤ ឱ. ម. អដ្ឋមន្តិ នត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ តិកនិបាត ទុតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៨

គីកាយមោទេយ្យៈ^(១) វិចីមោទេយ្យៈ^(២) មនោមោទេយ្យៈ^(៣) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ មោទេយ្យៈ មាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់

សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

(ពួកព្រះអរិយៈមានព្រះពុទ្ធជាដើម) តែងហៅទូវបុគ្គល

អ្នកស្ងប់ស្ងៀមកាយ ស្ងប់ស្ងៀមវាចា ស្ងប់ស្ងៀមចិត្ត

មិនមានអាសវៈ អ្នកលាងមន្ទិលដ៏លាមក ចោលហើយ

ថាជាអ្នកស្ងប់ស្ងៀម បរិច្ចណិដោយការស្ងប់ស្ងៀម ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់

ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៨ ។

១ ការលះនូវកាយទុច្ចរិត ៣ ហៅថា កាយមោទេយ្យៈ កាយសុចរិត ៣ យ៉ាង ក៏ហៅថា កាយមោទេយ្យៈ ការដឹងអារម្មណ៍ដោយកាយ ហៅថា កាយមោទេយ្យៈ ការកំណត់ដឹងដោយ កាយ ហៅថា កាយមោទេយ្យៈ មន្តប្រកបដោយការកំណត់ដឹងដោយកាយ ហៅថា កាយ - មោទេយ្យៈ ការលះនូវធនុរាគក្នុងកាយ ហៅថា កាយមោទេយ្យៈ ចតុត្ថជ្ឈិកសមាបត្តិ ដែល រលត់កាយសន្តិវា ហៅថា កាយមោទេយ្យ ។ ២-៣ វិចីមោទេយ្យ មនោមោទេយ្យ សេចក្តីដូចគ្នានឹងកាយមោទេយ្យ ។ អង្គកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជិន្នវគ្គំ

(៦៨) វុត្តំ ហេតុំ ភក្កវត្តា វុត្តមរហតាតិ មេ

សុត្តំ ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខុវេ វតោ អប្បហំនោ
នោសោ អប្បហំនោ មោហោ អប្បហំនោ អយំ
វុត្តតិ ភិក្ខុវេ ពន្លោ មារស្ស បដិមុត្តិស្ស មារ-
ទាសោ យថាកាមករណីយោ ច ទាបមតោ ។ យស្ស
កស្សចិ ភិក្ខុវេ វតោ បហំនោ នោសោ បហំនោ
មោហោ បហំនោ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អពន្លោ មារស្ស
ឌីមុត្តិស្ស មារទាសោ ន យថាកាមករណីយោ
ច ទាបមតោតិ ។ ឯតមត្តំ ភក្កវ អវេច ។
តត្ថតំ ឥតិ វុត្តតិ

យស្សវតោ ច នោសោ ច អវិជ្ជា ច វិវាទិតា

តំ ភាវិតតព្វាតំ ព្រហ្មក្ខតំ តថាតតំ

ពុទ្ធិ វេកយាតតំ អាហ្ម សព្វបហាយំនដ្ឋំ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវត្តា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

នវមំ^(១) ។

១ ឱ. ម. ធម្មន្តិ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៦៨) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ
 មិនបាទលះរាគៈ មិនបាទលះរោសៈ មិនបាទលះមោហៈទេ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ហៅថា ជាអ្នកត្រូវមានចង់បានផង ត្រូវអន្តរក
 មានបញ្ចូលហើយផង ជាអ្នកត្រូវមានចិត្តបាបធ្វើបានតាមប្រាថ្នាផង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ បាទលះរាគៈ លះរោសៈ លះ
 មោហៈ ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ហៅថា ជាអ្នកមិន
 ត្រូវមានចង់បានផង អន្តរករបស់មារក៏ថ្លោះចេញផង មានចិត្តបាបធ្វើ
 មិនបានតាមប្រាថ្នាផង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះ
 ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលណា យូតចេញចាករាគៈផង រោសៈផង អវិជ្ជាផង
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មានព្រះពុទ្ធជាដើម តែងហៅ នូវ
 បុគ្គល អ្នកមានខ្លួនចម្រើនហើយ លះបង់នូវកិលេស
 ទាំងពួងនោះថា ជាអរហន្ត ជាព្រហ្ម ជាព្រះតថាគត
 ជាព្រះពុទ្ធ អ្នកកន្លងបង់ នូវព្រៀរនឹងក៏យ ។

ខ្ញុំបាទស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

ឥន្ទ្រពេ ឥកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

(៦៧) វុត្តិ ហេតិ កកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ

សុតិ ។ យស្ស កស្សចិ កិក្ខុវេ កិក្ខុស្ស វា កិក្ខុ-

និយា វា វាតោ អប្បហំនោ ទោសោ អប្បហំនោ

មោហោ អប្បហំនោ អយំ វុត្តតិ កិក្ខុវេ ន អតិ

សម្មំ ៥ សឡមី សវីចិ សាវុដ្ឋំ សតហិ សរក្ខសំ ។

យស្ស កស្សចិ កិក្ខុវេ កិក្ខុស្ស វា កិក្ខុនិយា វា

វាតោ បហំនោ ទោសោ បហំនោ មោហោ បហំនោ

អយំ វុត្តតិ កិក្ខុវេ^(១) អតិ សម្មំ ៥ សឡមី សវីចិ

សាវុដ្ឋំ សតហិ សរក្ខសំ តិណ្ណោ ចារុតតោ ថលេ

តិដ្ឋតិ ព្រហ្មណាតិ ។ ឯតមត្តំ កកវា អរោច ។

តត្ថតិ តតិ វុត្តតិ

១ ម. វិក្ខុវេ តិណ្ណោ ។

ឥតវិញ្ញាណៈ ឥតនិរុទ្ធិយុគ្គំ សូត្រទី ១០

[៦៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ
 ទោះជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនិក្តី មិនបានលះរាគៈ មិនបានលះទោសៈ មិនបានលះ
 មោហៈទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ហៅថា មិនបានឆ្លងនូវសមុទ្រ
 (គឺសំសារ) ដែលប្រកបដោយរលកធំ ប្រកបដោយរលកតូច (គឺសេចក្តី
 ក្រោធនឹងឧបាយាសៈ) ប្រកបដោយអារវដ្តៈ (គឺកាមគុណ ៥) ប្រកប
 ដោយការចាប់ ទាំងប្រកបដោយអារក្ខទឹក (គឺវិសភាគបុគ្គលដែលប្រាកដ
 ស្មើដោយមករកាចនឹងត្រីកាច) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ
 ទោះជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនិក្តី បានលះរាគៈ លះទោសៈ លះមោហៈ ហើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ហៅថា បានឆ្លងសមុទ្រ ដែលប្រកប
 ដោយរលកធំ ប្រកបដោយរលកតូច ប្រកបដោយអារវដ្តៈ ប្រកបដោយ
 ការចាប់ ទាំងប្រកបដោយអារក្ខទឹក បានឈ្លោះថា ទីណាសវត្រាហ្មណ៍
 បានឆ្លងទៅកាន់ត្រើយខាងនាយ ហើយបិតនៅលើគោក(គឺព្រះនិព្វាន) ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 គាថាថ្មនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥន្ទ្រគ្គ

យស្ស វាតោ ច ខោសោ ច អវិជ្ជា ច វិរាជិតា

សោមំ សម្មុទ្ធំ សតហំ សេត្តសំ

សឡមិកយំ^(១) ទុក្ខំ អច្ចតារិ^(២)

សង្កាតតោ មច្ចជយោ ឈ្ម្មបដិ

បហាសិ ទុក្ខំ អប្បនព្វវាយ

អត្តដ្ឋតោ សោ ន សមាណមេតិ ។

អមោហយំ មច្ចវាជន្តិ ព្រមិតិ ។

អយម្មំ អត្តោ វុត្តោ ភតវតា ឥតិ មេ សុតន្តិ ។

ទិសមិ^(៣) ។

ទុតិយត្តោ ។

ពិស្សទ្ធានំ

បុញ្ញំ ចក្ខុ អដិជ្រៀយា

អទ្ធា ចរិតំ ទុវេ សុចិ

មុនេ អថ វាត ទុវេ

បុន វត្តមាហា ទុតិយមិត្តមន្តិ ។

១ ឱ. ឧមិកយំ ។ ប. សុមិកយំ ។ ២ ឱ. ទុត្តមច្ចតារិ ។ ម. ទុត្តមច្ចចារិ ។
៣ ឱ.ម. ទសមន្តិ ទន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

បុគ្គលណា ឃ្នាតចាករាគៈផង ទោសៈផង អវិជ្ជាផង បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថា បានឆ្លងនូវបម្បុទ្រនេះ ដែលប្រកបដោយ
 ការចាប់ ប្រកបដោយ ការក្លែង ទាំងប្រកបដោយ រលកវិគ្គរខ្លាច
 ដែលឆ្លងបានដោយកម្រ ជាអ្នកកន្លងនូវកិលេសជាគ្រឿង
 ជាប់ចំពាក់ លះបង់មធ្យ មិនមានទុបធំ បានលះបង់ទុក
 ដើម្បីមិនទៅកើត ក្នុងភពថ្មីទៀត បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 សម្រេចប្រយោជន៍ គឺព្រះនិព្វាន រមែងមិនដល់ នូវការ
 រាប់ដោយ (នាមនឹងគោត្ត) ឡើយ តថាគតពោលថា
 បុគ្គលនោះ បានញ៉ាំងមធ្យរាជឱ្យរង្វេង ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់
 ទុកហើយ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ វគ្គ ទី ២ ។

ឧទាននៃទុតិយវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីបុព្វាកិរិយាវត្ថុ ១ ចក្ខុ ១
- ឥន្ទ្រិយ ១ កាល ១ ចរិត ២ លើក
- សេចក្តីស្អាត ១ ការស្ងប់ស្ងៀម ១ រាគៈ ២ លើក
- លោកពោលនូវវគ្គទីពីរ ថាជាវគ្គដ៏ទុតិម ។

ធិតិវិគ្គកេ ធិកនិបាតស្ស ធិតិយវិគ្គោ

(៧០) វុត្តំ ហេតំ ភកវតា វុត្តមហាតាតំ មេ
សុតំ ។ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន
សមណ្ឌកតា វចនទុច្ចរិតេន សមណ្ឌកតា មនោទុច្ចរិតេន
សមណ្ឌកតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា
មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា
អទាយំ ទុក្ខតំ វិនាសំ និរយំ ឧបបន្នា តំ ខោ បណហំ
ភិក្ខុវេ ធាញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា
សុត្តា វទាមិ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន
សមណ្ឌកតា វចនទុច្ចរិតេន សមណ្ឌកតា មនោទុច្ចរិតេន
សមណ្ឌកតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា
មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ កាយស្ស ភេទា
បរម្មណា អទាយំ ទុក្ខតំ វិនាសំ និរយំ ឧបបន្នា អប
ច ភិក្ខុវេ យទេវ សាមិ ញាតិ សាមិ ទិដ្ឋិ សាមិ វិនិតិ
តទេវហំ វទាមិ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន
សមណ្ឌកតា វចនទុច្ចរិតេន សមណ្ឌកតា មនោទុច្ចរិតេន
សមណ្ឌកតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆា-
ទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ កាយស្ស ភេទា
បរម្មណា អទាយំ ទុក្ខតំ វិនាសំ និរយំ ឧបបន្នាតំ ។

ឥតិវុត្តកៈ តិកនិបាត តតិយវគ្គ

(៧០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបាន
 ឃើញពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវច្ឆិទុច្ចរិត
 ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលពួកព្រះអរិយៈ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ
 សមាទាននូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ តែងកើតក្នុងអប្បាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 មិនមែនព្រះសេចក្តីនោះ (អំពីសំណាក់) នៃសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ
 ហើយពោលទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានឃើញ ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវច្ឆិទុច្ចរិត ប្រកបដោយ
 មនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលពួកព្រះអរិយៈ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សមាទាន
 នូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើត
 ក្នុងអប្បាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះវតហេតុណា
 ដែលតថាគត ដឹងដោយខ្លួនឯង ឃើញដោយខ្លួនឯង ជ្រាបច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ទើបតថាគតពោល នូវហេតុនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគត បានឃើញពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកប
 ដោយវច្ឆិទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលពួកព្រះអរិយៈ
 ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សមាទាននូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងអប្បាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ភិក្ខុវគ្គកំ

ឯតមត្តំ ភក្កវា អវេច ។ តត្ថេតំ ឥតំ វុច្ចតិ

មិច្ឆាមនំ បណីយាយ មិច្ឆាវចំ អភាសិយ

មិច្ឆាកម្មានំ កត្វាន កាយេន ឥធ បុគ្គលោ

អប្បស្សុតោ អប្បញ្ញាករោ អប្បស្មី ឥធ ជីវិតេ

កាយស្សុកេនា ធុប្បញ្ញោ ជិវយំ សោ ឧបបន្លតិ ។

អយម្បិ អត្ថោ វុត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុត្តំ ។

បឋមំ^(១) ។

(៧០) វុត្តំ ហេតិ ភក្កវតា វុត្តមហតាតិ មេ សុតិ ។

ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សុត្តា កាយសុចរិតេន សមញ្ញា-

កតា វេចសុចរិតេន សមញ្ញាកតា មនោសុចរិតេន

សមញ្ញាកតា អរិយានំ អនុបវាទិកា សម្មាទិដ្ឋិកា

សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្សុ កេនា

បរមរណា សុតតិ សុត្តំ លោកិ ឧបបន្លា តិ ខោ

បនាហំ ភិក្ខុវេ ធានាស្សុ សមណស្សុ វា

ព្រាហ្មណស្សុ វា សុត្តា វនាមិ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ

សុតា កាយសុចរិតេន សមញ្ញាកតា វេចសុចរិតេន

សមញ្ញាកតា មនោសុចរិតេន សមញ្ញាកតា អរិយានំ

អនុបវាទិកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា

១ ឱ.ម. បឋមន្តំ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តក :

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនុះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
តាថា ព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកស្តាប់តិច មិនបានធ្វើបុណ្យ
ដ៏កល់ចិត្តខុស ពោលវាចាខុស ធ្វើការងារខុសដោយកាយ
បុគ្គលនោះជាអ្នកដកប្រាជ្ញា លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្ងប់ទៅ

ព្រោះដីវិតក្នុងមនុស្សលោកនេះតិចណាស់ រមែងកើតក្នុងនរក ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១ ។

(៧១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនុះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ហើយព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបាន
ឃើញពួកសត្វដែលប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវិចីសុចរិត
ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀលពួកព្រះអរិយៈ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ
សមាទាននូវអំពើជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្ងប់
ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ ទេវលោក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
មិនមែនឮសេចក្តីនោះ(អំពីសំណាក់) នៃសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ ហើយ
ពោលទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានឃើញពួកសត្វ ដែលប្រកប
ដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវិចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជា
អ្នកមិនតិះដៀលពួកព្រះអរិយៈ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ សមាទាននូវអំពើជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ

ឥតិវុត្តកេ តិកនិបាតស្ស គតិយវិទ្ធស្ស ទុតិយសុត្តំ

តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុតតិ សុត្តំ លោកិ
 ឧបបន្នា អបិ ច យទេវ ភិក្ខុវេ សាមិ ញាតិ សាមិ
 ទិដ្ឋិ សាមិ វិទិតិ តទេវាហិ វនាមិ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ
 សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចសុចរិតេន
 សមន្នាគតា មហេសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានិ
 អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណា
 តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុតតិ សុត្តំ
 លោកិ ឧបបន្នាតិ ។ ឯតមត្តំ ភកវា អភោច ។
 តត្ថោតិ វតិ វុច្ឆតិ

សម្មាមនិ បណិជាយ សម្មាវាចិ អភាសិយ
 សម្មាគម្មានិ កត្វាន កាយេន វេទ បុគ្គលោ
 ពហុស្សតោ បុញ្ញករោ អប្បស្មី វេទ ជីវិតេ
 កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ សុត្តំ សោ ឧបបន្នតិ ។
 អយម្មិ អត្តោ វត្តោ ភកវតា វតិ មេ សុតន្តិ ។
 ទុតិយំ^(១) ។

១ ឱ. ម. ទុតិយន្តិ នត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ តំកនិបាត តតិយវគ្គ សូត្រ ទី ២

សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិ ស្នូតិ
 ទៅលោក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែហេតុណាដែលតថាគត បានដឹង
 ដោយខ្លួនឯង បានឃើញដោយខ្លួនឯង ប្រាប់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯងពិតមែន
 ទើបតថាគត ពោលថាហេតុនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបាន
 ឃើញពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវិបស្សនា
 ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនគំរះជឿលពួកព្រះអរិយៈ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ
 សមាទាននូវអំពើជាសម្មាសម្ពុទ្ធ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ តែងកើតក្នុងសុគតិ ស្នូតិ ទៅលោក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាពហុស្សត បានធ្វើបុណ្យ តំកល់ចិត្តត្រូវ
 ពោលវេទនាត្រូវ ធ្វើការងារត្រូវដោយកាយ បុគ្គលនោះប្រកប
 ដោយបញ្ញា លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ ព្រោះដំរិត
 ក្នុងមនុស្សលោកនេះតិចណាស់ វែមទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អភិវុទ្ធកំ

(៧២) វ័ន្តំ ហេតំ ភកវតា វ័ន្តមរហតាតំ មេ

សុតំ ។ តិស្សោ សមា ភិក្ខុវេ និស្សរណិយា

នាតុយោ ។ កតមា តិស្សោ ។ កាមាណមេតំ

និស្សរណំ យទិទំ នេក្ខមំ រូបាណមេតំ និស្សរណំ

យទិទំ អារុប្បំ យំ ខោ បន កិញ្ចុ ក្ខតំ សង្ខតំ

បដិច្ចសមុប្បដ្ឋំ និរោជោ តស្ស និស្សរណំ^(១) ។

សមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ និស្សរណិយា នាតុយោតំ ។

ឯតមត្តំ ភកវា អរោច ។ តត្តតំ ឥតំ វ័ច្ឆតំ

កាមនិស្សរណំ ញត្វា រូបាណញ្ច អនិក្ខម^(២)

សព្វសង្ខារសមថំ ដុសំ អាតាថំ សព្វនា

ស វេ សមុទ្ធសោ ភិក្ខុ យតោ តត្ត វិមុច្ចតិ

អភិញ្ញា វោសិតោ សន្តោ ស វេ យោតាតិតោ មជ្ឈតិ ។

១ ម. ទិរោធស្ស និស្សរណន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ.ម. អភិក្ខមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៧២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុជាគ្រឿងរលាស់ចេញនេះ មាន ៣ ។ ធាតុ ជាគ្រឿងរលាស់ចេញ ៣ គឺអ្វីខ្លះ ។ ការរលាស់ចេញចាកកាមទាំងឡាយនេះ បានដល់នេត្តម្មៈ គឺបឋមជ្ឈាន ១ ការរលាស់ចេញចាករូបធម៌ទាំងឡាយនេះ បានដល់អរូបជ្ឈាន ១ ធម្មជាតិណាមួយ ដែលកើតហើយ ដែលបង្កើតតាក់តែងហើយ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ការរលត់គឺព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកធម្មជាតិនោះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុជាគ្រឿងរលាស់ចេញ មាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

(ភិក្ខុណា) ដឹងនូវការរលាស់ចេញចាកកាមផង ដឹងនូវទុក្ខជាគ្រឿងកន្លងរូបធម៌ទាំងឡាយផង កាលពាល់ត្រូវព្រះនិព្វាន ជាទីរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងពួង ជាអ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស សព្វៗ កាល ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា ជាអ្នកឃើញដោយប្រវៃ ជាអ្នកសង្រួម រមែងចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងព្រះនិព្វាន ជាទីរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងពួងនោះ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌នៅរួចហើយ ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ព្រោះដឹងច្បាស់ ឈ្មោះថា អ្នកប្រាជ្ញ អ្នកប្រព្រឹត្តកន្លងនូវយោគៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ពិភពិយាតស្ស ភតិយវគ្គស្ស បព្ពត្តសុត្តំ

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

តតិយំ^(១) ។

[៧៣] វុត្តំ ហេតិ ភកវតា វុត្តមវហតាតិ មេ
សុតំ ។ វូបេហិ ភិក្ខុវេ អរូទា សន្តតវា អរូបេហិ
និរោដោ សន្តតវេតិ ។ ឯតមត្តំ ភកវា អវេច ។
តត្តតិ ឥតិ វុត្តតិ

យេ ច វូប្បមតា សត្តា	យេ ច អរូមដ្ឋាយិដោ
និរោដំ អប្បជានន្តា	អាគន្តារោ បុនត្តរំ ។
យេ ច វូបេ បវិញ្ញាយ	អរូបេសុ អសស្មិតា
និរោដេ យេ វិមុត្តន្តំ	តេ ជនា មច្ចហាយិដោ ។
កាយេន អមតំ ជាតុំ	ដុស្សយិត្វា និរូបដំ ^(២)
ឧបដិប្បដិជិស្សត្តំ	សច្ចិកត្វា អនាសវេ
ទេសេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា	អសោកំ វិជិ បទន្តំ ^(៣) ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

ចតុតិ^(៤) ។

១ ឧ. ម. ភតិយវគ្គន្តំ ។ ២ ឧ. ម. និរូបដំ ។ ៣ ម. បទន្តំ ។ ៤ ឧ. ម. បព្ពត្តន្តំ ។

ឥតវិជ្ជា: ធិតនិពាត តតិយវិជ្ជា សូត្រ ទី ៤

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

(៧៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរូបជ្ឈាន
ជាធម្មជាតិល្អិតជាងរូបជ្ឈានទាំងឡាយ និរោធជាសភាពល្អិតលើសជាង
អរូបជ្ឈានទាំងឡាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះ
ហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាមព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ពួកសត្វណា ដែលទៅកាន់រូបភពក្តី ពួកសត្វណា ដែលតាំង
នៅក្នុងអរូបភពក្តី (សត្វទាំងនោះ) មិនដឹងច្បាស់នូវនិរោធជា
អ្នកមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ពួកជនណា កំណត់ដឹងនូវរូបភព
ទាំងឡាយក្តី មិនតាំងនៅក្នុងអរូបភពទាំងឡាយក្តី ហើយចុះ
ចិត្តសិប្ប ក្នុងនិរោធជននោះ ឈ្មោះថា អ្នកមានមច្ចុសាប
សូន្យហើយ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គបាននូវអមតនាគុ
ដោយនាមកាយ ព្រះអង្គមិនមានទបធំ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវធម៌ ជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកទបធំ ព្រះអង្គមិនមាន
ភាសវៈ ទ្រង់សំដែងនូវបទដែលមិនមានសោក មិនមានធូលី ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានទ្រង់
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ភិក្ខុក្កំ

(៧៤) វុត្តំ ហោតិ ភក្កវតា វុត្តមរហតាតិ មេ

សុតំ ។ តយោមេ ភិក្ខុវេ បុត្តា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកស្មី ។ កតមេ តយោ ។ អតិជាតោ អនុជាតោ
 អវជាតោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុត្តោ អតិជាតោ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ បុត្តស្ស មាតាបិតារេ ហោន្តិ
 ន ពុទ្ធិ សរណំ គតា ន ធម្មំ សរណំ គតា ន សង្កំ
 សរណំ គតា ចាណាតិចាតា អប្បដិវរតោ អទិន្នាទាណា
 អប្បដិវរតោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា អប្បដិវរតោ មុសាវាទា
 អប្បដិវរតោ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាណា អប្បដិវរតោ
 ទុស្សីលា ចាបធម្មា បុត្តោ ប នេសំ ហោតិ ពុទ្ធិ
 សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ សង្កំ សរណំ
 គតោ ចាណាតិចាតា បដិវរតោ អទិន្នាទាណា បដិវរតោ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ មុសាវាទា បដិវរតោ
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាណា បដិវរតោ សីលវា
 កល្យាណធម្មោ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុត្តោ អតិជាតោ
 ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុត្តោ អនុជាតោ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ បុត្តស្ស មាតាបិតារេ ហោន្តិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៧៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុត្ត ៣ នេះ
 រមែងមានប្រាកដ ក្នុងលោក ។ បុត្ត ៣ តើអ្វីខ្លះ ។ តីអតិជាតបុត្ត ១
 អនុជាតបុត្ត ១ ។ អវជាតបុត្ត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អតិជាតបុត្តតើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតារបស់បុត្ត ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកមិនដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរត្យក មិនដល់ព្រះធម៌ជាទីរត្យក មិនដល់ព្រះ
 សង្ឃជាទីរត្យក មិនវៀរចាកបាណាតិបាត មិនវៀរចាកអទិទ្ធាទាន មិនវៀរ
 ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ មិនវៀរចាកមុសាវាទ មិនវៀរចាកសុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ជាបុគ្គលទ្រុស្តសីល ជាអ្នកមានធម៌ដ៏លាមក ទើប
 ឯកូនរបស់មាតាបិតាទាំងនោះ ជាអ្នកដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរត្យក ដល់ព្រះធម៌
 ជាទីរត្យក ដល់ព្រះសង្ឃជាទីរត្យក វៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាក
 អទិទ្ធាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរ-
 យមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កូនយ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះ ថាអតិជាតបុត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនុជាតបុត្ត
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតារបស់បុត្ត ក្នុងលោកនេះ

ឥតិវុត្តកេ ឥកនិយាតស្ស ឥតិយវត្តស្ស បព្វមសុត្តំ

ពុទ្ធិ សុរណំ គតា ធម្មំ សុរណំ គតា សង្ឃំ សុរណំ
 គតា ចាណាតិចាតា បដិវិរតា អទិណ្ណាទានា បដិវិរតា
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតា សីលវន្តោ
 កល្យាណធម្មា បុត្តោ ច នេសំ ហោតិ ពុទ្ធិ សុរណំ
 គតោ ធម្មំ សុរណំ គតោ សង្ឃំ សុរណំ គតោ
 ចាណាតិចាតា បដិវិរតោ អទិណ្ណាទានា បដិវិរតោ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតោ មុសាវាទា បដិវិរតោ
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ សីលវា កល្យា-
 ណធម្មា វិវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុត្តោ អនុជាតោ ហោតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុត្តោ អវជាតោ ហោតិ ។
 វេជ ភិក្ខុវេ បុត្តស្ស មាតាបិតារេ ហោន្តិ ពុទ្ធិ
 សុរណំ គតា ធម្មំ សុរណំ គតា សង្ឃំ សុរណំ
 គតា ចាណាតិចាតា បដិវិរតា អទិណ្ណាទានា បដិវិរតា
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតា សីលវន្តោ ក-
 ល្យាណធម្មា បុត្តោ ច នេសំ ហោតិ ច ពុទ្ធិ សុរណំ
 គតោ ច ធម្មំ សុរណំ គតោ ច សង្ឃំ សុរណំ គតោ

ឥតិវុត្តកៈ តិកនិបាត ភតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៥

ដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរត្មក ដល់ព្រះធម៌ជាទីរត្មក ដល់ព្រះសង្ឃជាទីរត្មក
 វៀរចាកបុណ្ណាតិបុត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ
 វៀរចាកមុសាវាទេ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ជាអ្នកមានសីល
 មានកល្យាណធម៌ ទើបឯកូនរបស់មាតាបិតាទាំងនោះ ដល់ព្រះពុទ្ធ
 ជាទីរត្មក ដល់ព្រះធម៌ជាទីរត្មក ដល់ព្រះសង្ឃជាទីរត្មក វៀរចាក
 បុណ្ណាតិបុត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ
 វៀរចាកមុសាវាទេ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ជាអ្នកមាន
 សីល មានកល្យាណធម៌ដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កូនយ៉ាងនេះឯង
 ឈ្មោះថា អនុជាតបុត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវជាតបុត្ត តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតារបស់បុត្ត ក្នុងលោកនេះ
 ដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរត្មក ដល់ព្រះធម៌ជាទីរត្មក ដល់ព្រះសង្ឃជាទីរត្មក
 វៀរចាកបុណ្ណាតិបុត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ
 វៀរចាកមុសាវាទេ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ជាអ្នកមាន
 សីល មានកល្យាណធម៌ ទើបកូនរបស់មាតាបិតាទាំងនោះ មិនដល់
 ព្រះពុទ្ធជាទីរត្មក មិនដល់ព្រះធម៌ជាទីរត្មក មិនដល់ព្រះសង្ឃជាទីរត្មក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

បាលាកតិបាលា អប្បជិវិតោ អទិន្នានាណា អប្បជិវិតោ
 កាមេស្ស មិច្ឆាចារា អប្បជិវិតោ មុសាវាណា អប្ប.
 ជិវិតោ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា អប្បជិវិតោ
 ទុស្ស័លោ ចាបធម្មោ ឃិំ ខោ ភិក្ខុវេ បុត្តោ
 អវជានោ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ
 បុត្តា សន្តោ សិវិជ្ជមាណា លោកស្មិន្ធំ ។ ឯតមត្តំ
 ភតវា អវេច ។ តត្ថតំ ឥតិ វុច្ចតិ
 អតិជានំ អនុជានំ បុត្តមិច្ឆន្ធំ បណ្ឌិតា
 អវជានំ ន ឥច្ឆន្ធំ យោហោតិកុលតន្ធលោ ។ ^(១)
 ឯតេខោ បុត្តា លោកស្មី យេច ^(២) ភវន្ធំ ឱទាសកា
 សទ្ធាសីលេន សម្បជ្ជា វទពា វិតមជ្ជរា
 ចន្ទោ អត្តយនា មត្តោ បរិសាស្ស វិរោចវេតិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភតវតា ឥតិ មេ សុតន្ធំ ។
 បញ្ចមិ ^(៣) ។

១ កុលកន្ត្រោតិបិ បាលោ ។ ២ ឱ.ម. ចលទ្វោ ឥតិ ។ ៣ ឱ.ម. បញ្ចមន្តិ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តក្កៈ

មិនវៀរចាកបុណ្ណាតិបុត្ត មិនវៀរចាកវិន្ទាទាន មិនវៀរចាកកាមេសុ-
 មិច្ឆាចារ មិនវៀរចាកមុសាវេទ មិនវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន
 ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កូនយាងនេះឯង
 ឈ្មោះថា អវជ្ជាតបុត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កូន ៣ នេះ រមែងមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ
 ទ្រង់គ្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងប្រាថ្នាអតិជាតបុត្ត នឹងអនុជាតបុត្ត
 មិនប្រាថ្នាអវជ្ជាតបុត្ត ដែលជាកូនផ្តាច់បង់ត្រកូលឡើយ ។
 កូនទាំងនេះឯង តែងមានក្នុងលោក ម្យ៉ាងទៀត កូនទាំងឡាយ
 ណា ជាឧបាសក (កូនទាំងនោះ) ឈ្មោះថាជាអ្នកបរិច្ចណិ
 ដោយសទ្ធា នឹងសីល ជាអ្នកដឹងពាក្យពេចន៍ ជាអ្នកប្រាស
 ចាកសេចក្តីកំណាញ់ រមែងរុញរៀងក្នុងពួកបរិស័ទ ដូចជា
 ព្រះចន្ទ្រ ដែលផុតស្រឡះហើយ ចាកផ្ទៃនៃពពក ដូច្នោះ ។

ខ្ញុំបាទស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 គ្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៥ ។

ឥតិវុត្តកេ ពិភវិយាតស្ស ភតិយវគ្គស្ស ធម្មិសុត្តំ

(៧៥) វត្តំ ហោតិ ភតវតា វត្តមហាតាតិ មេ
សុតិ ។ តាយោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សនោ សំវិជ្ជមាណ
លោកស្មី ។ កតមេ តាយោ ។ អវុដ្ឋិកសមោ
បទេសវស្សំ សព្វតាភវស្សំ ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ
បុគ្គលោ អវុដ្ឋិកសមោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ឯកតោ បុគ្គលោ សព្វសញ្ញោ ន ទាតា ហោតិ
សមណាព្រាហ្មណា កបណាទ្ធិកវនិព្វកយា ចកាជំ អដ្ឋិ
ទាជំ វត្តំ យាជំ មាលាគន្ធិ វិលេចជំ សេយ្យាវសមិ
ចទីបេយ្យំ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អវុដ្ឋិកសមោ
ហោតិ ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បទេសវស្សំ
ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកតោ បុគ្គលោ ឯកតាជំ
ទាតា ហោតិ ឯកតាជំ ន ទាតា^(៦) សមណាព្រាហ្មណា-
កបណាទ្ធិកវនិព្វកយា ចកាជំ អដ្ឋិ ទាជំ វត្តំ
យាជំ មាលាគន្ធិ វិលេចជំ សេយ្យាវសមិ ចទីបេយ្យំ

៦ ឱ.ម. ឯត្តន្តកេ ហោតិ អដ្ឋិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥតិវុត្តកៈ ឥតិវុត្តកៈ សូត្រ ទី ៦

(៧៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៣ ពួក
 នេះ រមែងមានប្រាកដ ក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៣ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។
 គឺ បុគ្គលស្មើដោយមេឃមិនបង្កើតភ្លៀងចុះ ១ បុគ្គលស្មើដោយមេឃដែល
 បង្កើតភ្លៀងចុះត្រង់ប្រទេសមួយៗ ១ បុគ្គលស្មើដោយមេឃដែលបង្កើត
 ចុះសព្វប្រទេស ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្មើដោយមេឃមិន
 បង្កើតភ្លៀងចុះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកមិនដែលឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យានជំនិះ កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប
 គ្រឿងលាប ទីដេក ទីនៅ នឹងគ្រឿងសម្រាប់ប្រទីប ដល់ពួកសមណៈ
 ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកំព្រា អ្នកដំណើរ នឹងអ្នកពាណិជ្ជាហើយសូម នឹងយាចក
 ទាំងពួង ដល់ម្តងឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្មើដោយមេឃមិន
 បង្កើតភ្លៀងចុះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្មើដោយមេឃ
 បង្កើតភ្លៀងចុះ ត្រង់ប្រទេសមួយៗ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យានជំនិះ
 ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប ទីដេក ទីនៅ នឹងគ្រឿងសម្រាប់
 ប្រទីប ដល់ពួកសមណៈ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកំព្រា អ្នកដំណើរ អ្នកពាណិជ្ជា
 ហើយសូម នឹងយាចកពួកខ្លះ មិនឲ្យទានដល់សមណៈ ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តំ

ឃឹ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បទេសវស្សី ហោតិ ។
 តថ ញា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សព្វត្តាភិវស្សី ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សព្វេសំ ទេតិ
 សមណាប្រាហ្មណា តថណាទ្ធិតេវនិព្វតេយា ចកាដំ អដ្ឋិ
 ចានំ វត្ថំ យាដំ មាលាតទ្ធិ វិលេបដំ សេយ្យវសមិ
 បដិមេយ្យ ឃឹ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សព្វត្តាភិវស្សី
 ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ បុគ្គលោ សទ្ធោ
 សិវិជ្ជមាណ លោកស្មិទ្ធិ ។ ឯតមន្តំ កតវា អភេច ។
 តត្ថេតំ ឥតិ វុច្ឆតិ

ន សមណោ ន ប្រាហ្មណោ ន តថណាទ្ធិតេ ន វនិព្វតេ
 លទ្ធាន សិវិកាដេតិ អដ្ឋចានញា កោជនំ
 តិ វេ អវដ្ឋិតសមោតិ អាហ្ម នំ បុរិសាធិមិ^(១) ។
 ឯតទ្ធានំ ន ទទាតិ ឯតទ្ធានំ បវេច្ឆតិ
 តិ វេ បទេសវស្សីតិ អាហ្ម មេធាវិទោ ជេនា ។

១ ម. បរិសាធិមុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តក្កៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្មើដោយមេឃ បង្កើតភ្លៀងចុះត្រង់ប្រទេស
 មួយៗ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្មើដោយមេឃ
 បង្កើតភ្លៀងចុះសព្វប្រទេស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ យានជំនិះ ផ្កាកម្រង
 គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប ទំពេក ទំនេរ ទំនេរគ្រឿងសម្រាប់ប្រទិប ដល់
 សមណៈ ព្រាហ្មណ៍ អ្នកកំព្រា អ្នកដំណើរ អ្នកពាណិជ្ជាហើយសូម ទំនើ
 យាចកទាំងពួង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្មើដោយមេឃ បង្កើតភ្លៀង
 ចុះសព្វប្រទេស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ពពួកនេះ
 ឯង តែងមានប្រាកដ ក្នុងលោក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
 សេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់ភាពាត្តន្តនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលណា បានឡូសមណៈ បានឡូព្រាហ្មណ៍ បានឡូអ្នក
 កំព្រា អ្នកដំណើរ ទាំងបានឡូជនអ្នកពាណិជ្ជាហើយសូម
 ទាំងឡាយ ហើយមិនចាត់ចែងឡូបាយ ទឹក ភោជន បណ្ឌិត
 ទាំងឡាយ តែងហៅ ឡូបុគ្គល ដ៏លាមកនោះឯងថា ដូចជា
 មេឃ ដែលមិនបង្កើតភ្លៀងចុះ ដូច្នោះ ។ បុគ្គលណា មិន
 ឲ្យទាន ដល់សមណៈពួកខ្លះ ឲ្យទានដល់សមណៈពួកខ្លះ ពួក
 ជនអ្នកមានប្រាជ្ញា តែងហៅ បុគ្គលនោះឯងថា ដូចជា
 មេឃដែលបង្កើតភ្លៀងចុះ ក្នុងប្រទេសមួយ ៗ ដូច្នោះ ។

ឥតិវុត្តកេ ពិកនិទ គល្យ គតិយវត្តស្ស សត្តមសុត្តំ

សុភិក្ខុវាចោ បុរិសោ ស ឲ្យក្ខតា ធុនម្បកោ
 អាមោធមារោ បតិវេតិ ទេស ទេហិតិ ភាសិតិ
 យថាបិ មេយោ ឋានយិត្តា កដ្ឋយិត្តា បវស្សតិ
 ឋលំ និទ្ធានា បុរេតិ អភិសម្មន្តោ ច^(១) វារិយា
 ឃវមេវ សេធករោ បុគ្គលោ ហោតិ តាទិសោ
 ធម្មន សំហារិតាន ឧដ្ឋានា ធិតតំ ធរំ
 តប្បតិ អន្ធានេន សម្មា បត្តវនិព្វតេតិ ។
 អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភកវតា សតិ មេ សុតន្តំ ។
 ធម្មំ^(២) ។

(៧៦) វុត្តំ ហោតិ ភកវតា វុត្តមហាតាតិ មេ
 សុតិ ។ តិណិមាជិ ភិក្ខុវេ សុខានិ បត្តយមារោ
 សីលំ វត្តេយ្យ បណ្ឌិតោ ។ តតមាជិ តិណិ ។
 បសិសា មេ អាត្មត្ថតិ សីលំ វត្តេយ្យ បណ្ឌិតោ
 កោតា មេ ឧប្បជ្ឈិតិ សីលំ វត្តេយ្យ បណ្ឌិតោ
 កាយស្ស កេទា បម្មរណា សុតតិ សត្តំ លោកិ
 ឧបបជ្ឈិស្សបិតិ សីលំ វត្តេយ្យ បណ្ឌិតោ ។

១ ម. វ ។ ២ ឧ. ម ធម្មន្តិ ធម្មំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ធិកនិបាត ធិតិយវគ្គ សូត្រ ទី ៧

ចុរស មានវេទនាំឲ្យបានបាយដោយដោយ មានសេចក្តីអនុគ្រោះ
 សព្វសត្វ មានចិត្តរីករាយ តែងចាត់ចែង (ខេយ្យធម៌) ពោលថា
 អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យ អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យ ប្រៀបដូច មហាមេឃ
 គ្រហឹម គម្រាមហើយបង្កើតឡើងចុះ ធ្វើទីទួល ទីនឹងទីទាប បង្ហូរឲ្យ
 ពេញដោយទឹក យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 មានសភាពដូច្នោះ បានប្រមូលមក នូវទ្រព្យដែលកើតដោយ
 សេចក្តីព្យាយាមតាមផ្លូវធម៌ ក៏ដប្បាលៀង ពួកជនអ្នកពាណិជ្ជាហើយ
 សូម ដែលមកដល់ដោយល្អ ដោយបាយទឹក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(៧៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិត
 កាលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ៣ យ៉ាងនេះ គួរតែរក្សាសីល ។ សេចក្តីសុខ
 ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបណ្ឌិតធម្មរក្សាសីល ដោយបំណងថា
 សូមឲ្យសេចក្តីសរសើរ មកដល់អាត្មាអញ ១ បណ្ឌិតធម្មរក្សាសីល
 ដោយបំណងថា សូមឲ្យភោគៈទាំងឡាយ កើតឡើងដល់អាត្មាអញ ១
 បណ្ឌិតធម្មរក្សាសីល ដោយបំណងថា អាត្មាអញលុះដល់បែកធ្លាយ
 រាងកាយស្ងាច់ទៅ ទីដទៃកើតឯសុគតិ សួគ៌ិ ទៅលោក ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

ឥមាដំ ទោ ភិក្ខុវេ វីណា សុខាដំ បត្តយមាទោ

សីលំ រក្ខេយ្យ បណ្ឌិតោតិ ។ ឯតមត្តំ កតវា

អរោច ។ តត្ថតំ ឥតិ វុត្តតិ

សីលំ រក្ខេយ្យមេធាវី បត្តយាទោ តយោ សុខេ

បសិសំ វិត្តលាភញ្ច បេច្ឆ សត្ត បមោទនំ ។

អតតោនោបិ ទេ ចាបំ ករោន្តម្មបសេវតិ

សង្កាយោ ហោតិ ចាបស្មី អវល្លោក បស្ស រូហតិ ។

យាទិសំ កក្កតេ មិត្តំ យាទិសំ ចុបសេវតិ

ស វេតាទិសកោ ហោតិ សហវាសោ ហិ តាទិសោ ។

សេវមាទោ សេវមាដំ សម្មជោ សម្មសំ បរិ

សវេ ទុដ្ឋោ ករណាបរិ អលិត្តម្មបលិម្បតិ ។

ឧបលេបកយា ជីវេ លេវ ចាបសុខា សិយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិតកាលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ព្យាយាម នេះឯង
គួរតែរក្សាសីល ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។
ទ្រង់ត្រាស់តាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បណ្ឌិតកាលប្រាថ្នា នូវសេចក្តីសុខ ព្យាយាម គឺសេចក្តី
សរសើរ១ ការបាទទ្រព្យ១ ការលះលោកនេះហើយរីករាយ
ក្នុងស្ថានសួគ៌១ គួរតែរក្សាសីល ។ កាលបើបុគ្គលមិនធ្វើ
បាបទេ តែទៅសេពគប់នឹងបុគ្គលធ្វើបាប បុគ្គលនោះត្រូវ
អ្នកផងរង្សៀសព្រោះអំពើអាក្រក់ផង តំណិះដំនៀលរមែង
ចំរើនឡើងដល់បុគ្គលនោះផង ។ បុគ្គលយកបុគ្គលបែបណា
ជាមិត្តផង សេពគប់នូវមិត្តបែបណាផង បុគ្គលនោះឯង នឹង
ប្រាកដស្មើដោយមិត្តនោះៗ ព្រោះការនៅរួម នឹងក្លាយទៅ
ជាបែបគ្នានោះពិត ។ បុគ្គលបាប កាលបើបុគ្គលស្អាតដទៃ
មកសេពគប់ហើយ បុគ្គលបាបត្រូវបុគ្គលស្អាត (នោះ)មកភក់
ប្រសព្វហើយ រមែងប្រឡាក់ នូវបុគ្គលអ្នកមកភក់ប្រសព្វ
(នោះ) ដែលគេមិនបានប្រឡាក់ (ដោយបាបធម៌) ផង
ដូចព្រួញ ដែលគេលាបថ្នាំពិស កាលប្រឡាក់នូវបំពង់ព្រួញ
ដូច្នោះឯង ។ អ្នកប្រាជ្ញ ព្រោះខ្លាចការប្រឡាក់
(ដោយបាប) ទើបមិនយកបុគ្គលបាបជាសំឡាញ់ឡើយ ។

ឥតិវុត្តកេ តិវាទិយាតស្ស ឥតិយវុត្តស្ស អន្តិមសុត្តំ

ប្តុត្តិម្មំ កក្កស្ថត្តន យោ នហេ ឧបនយ្ហតិ

កក្កសាបិ ប្តុតិ វាយន្តំ ឃីវំ ពាល្លូបសេវនា ។

តត្តវត្តា បលាសេន យោ នហេ ឧបនយ្ហតិ

បត្តាបិ សុវាភិ វាយន្តំ ឃីវំ ឃីវុបសេវនា ។

តស្មា បត្តប្បដស្សេវ^(៦) ញត្វា សម្បកតមត្តនោ

អសន្តោ ធម្មសេវេយ្យ សន្តោ សេវេយ្យ បណ្ឌិតោ ។

អសន្តោ មិរយំ នន្តំ សន្តោ តាបេន្តំ សុត្តន្តំ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ កក្កវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

សត្តមិ^(២) ។

[៧៧] វុត្តំ ហេតិ កក្កវតា វុត្តមហាតាតិ មេ

សុត្តំ ។ កិណ្ឌយិ^(៣) កិក្ខុវេ កាយោ វិញ្ញាណំ វិវាគ-
ញ

ធម្មំ សព្វេ ឧបដិ អនិច្ចា ធុត្តា វិបវិណាមធម្មាតិ ។

ឯតមត្តំ កក្កវា អវោច ។ តត្តតិ ឥតិ វុត្តតិ

១ ឱ.ម. បលាសបុជិស្សេវ ។ ២ ឱ.ម. សត្តមន្តិ នត្តិ ។ ៣ អដ្ឋិកថាយំបិ ភិទ្ធាយន្តិ
ទិស្សតិ ។

ធិតិវុត្តកៈ ខុទ្ទកនិកាយ តតិយវគ្គ សូត្រទី ៨

នរជនណា ខ្ញុំប្រតិស្ស័យ ដោយច្នៃស្សវិ ស្សវិក៏មានភ្នំនិស្ស័យ
 ផ្សាយចេញទៅ យ៉ាងណាមិញ ការសេពគប់នឹងបុគ្គលពាល
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ នរជនណា ខ្ញុំប្រតិស្ស័យ ដោយស្វីក
 ឈើ ស្វីកឈើ ក៏មានភ្នំនិស្ស័យផ្សាយទៅ យ៉ាងណាមិញ
 ការសេពនឹងអ្នកប្រាជ្ញក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ហេតុនោះ បណ្ឌិត រឹង
 នូវការសម្រេចនៃផលរបស់ខ្លួន ដូចជាកញ្ចប់នៃស្វីកឈើហើយ
 មិនគប្បីសេពគប់ នឹងពួកអសប្បុរសឡើយ គួរសេពគប់
 តែនឹងពួកសប្បុរស ។ (ព្រោះ) ពួកអសប្បុរស តែងនាំទៅ
 កាន់នរក ពួកសប្បុរស តែងញ៉ាំងសត្វឱ្យទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។
 ខ្ញុំប៉ាន់ស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៧ ។

(៧៧) ខ្ញុំប៉ាន់ស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ
 ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបកាយនេះ មានសេចក្តី
 បែកធ្លាយជាធម្មតា វិញ្ញាណមានការទៅប្រាសជាធម្មតា ទុបធិទាំងពួង
 ជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ លុះព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ
 ក្នុងសូត្រនោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

កាយ ញា កិដ្ឋន្តំ ញត្វា វិញ្ញាណញា បកដ្ឋណំ^(១)

ឧបដិស្ស កយំ ទិស្វា ជាតិមរណាមច្ចតា

សម្មត្វា បរមំ សន្តិ^(២) កាលំ កដ្ឋតិ ភាវិតត្តោតិ ។

អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ កកវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

អដ្ឋមំ^(៣) ។

(៧៨) វុត្តំ ហេតិ កកវតា វុត្តមរហតាតិ មេ

សុតំ ។ ធាតុសោវ កិក្ខវេ សត្តា សត្តហិ សទ្ធិ

សំសន្តិសំ សមេន្តិ ហិណាធិមត្តិកា សត្តា ហិណាធិមត្តិ-

កេហិ សត្តហិ សទ្ធិ សំសន្តិសំ សមេន្តិ កល្យា-

ណាធិមត្តិកា សត្តា កល្យាណាធិមត្តិកេហិ សត្តហិ

សទ្ធិ សំសន្តិសំ សមេន្តិ ។ អតីតម្បិ កិក្ខវេ អន្ធានិ

ធាតុសោវ សត្តា សត្តហិ សទ្ធិ សំសន្តិសុ សមីសុ

ហិណាធិមត្តិកា សត្តា ហិណាធិមត្តិកេហិ សត្តហិ សទ្ធិ

សំសន្តិសុ សមីសុ កល្យាណាធិមត្តិកា សត្តា កល្យា-

ណាធិមត្តិកេហិ សត្តហិ សទ្ធិ សំសន្តិសុ សមីសុ ។

១ ឱ.ម. វិវាតុណំ ។ ២ ម. សុតំ ។ ៣ ឱ.ម. អដ្ឋមន្តិ ធាតុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

អ្នកប្រាជ្ញមានខ្លួនអប់រំហើយ ជិនច្បាស់ ខ្សែកាយដែលបែកចូលផង
ជិនច្បាស់ ខ្សែវិញ្ញាណដែលពុកផុយផង ឃើញភ័យ ក្នុងទប់ធំ
ទាំងឡាយផង ហើយកន្លងជាតិទាំងមណៈ បានដល់និព្វានជាទីរម្ងាប់
សន្តិរទាំងពួង ដ៏ទុក្ខម រមែងទន្ទឹង រង់ចាំតែកាល (បរិនិព្វាននៃខ្លួន) ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ៨ ។

(៧៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយ
រមែងប្រហែលគ្នា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹងពួកសត្វ ដោយធាតុដូចគ្នា គឺសត្វ
ដែលមានអធ្យាស្រ័យថោកទាប រមែងប្រហែលគ្នា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹង
ពួកសត្វដែលមានអធ្យាស្រ័យថោកទាប សត្វដែលមានអធ្យាស្រ័យល្អ
រមែងប្រហែលគ្នា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹងពួកសត្វដែលមានអធ្យាស្រ័យល្អ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយ ប្រហែលគ្នា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹង
ពួកសត្វ ដោយធាតុដូចគ្នា ក្នុងអតីតកាល គឺពួកសត្វ ដែលមាន
អធ្យាស្រ័យថោកទាប ប្រហែលគ្នា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹងពួកសត្វ ដែល
មានអធ្យាស្រ័យថោកទាប សត្វទាំងឡាយ ដែលមានអធ្យាស្រ័យល្អ
ប្រហែលគ្នា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹងពួកសត្វដែលមានអធ្យាស្រ័យល្អ ។

ឥតិវុត្តកេ តិកនិយាយ តនិយាយ វេលុក្កំ

អនាគតម្បី កិក្ខុវេ អន្ទានំ ជានុសោវ សត្តា សត្តេហិ
 សទ្ធិំ សំសន្និស្សន្តំ សមេស្សន្តំ ហីនាធិមត្តិកា សត្តា
 ហីនាធិមត្តិកេហិ សត្តេហិ សទ្ធិំ សំសន្និស្សន្តំ សមេ-
 ស្សន្តំ កល្យាណាធិមត្តិកា សត្តា កល្យាណាធិមត្តិ-
 កេហិ សត្តេហិ សទ្ធិំ សំសន្និស្សន្តំ សមេស្សន្តំ ។

ឧត្តរហិ កិក្ខុវេ បច្ចុប្បន្នំ អន្ទានំ ជានុសោវ សត្តា
 សត្តេហិ សទ្ធិំ សំសន្និស្សន្តំ សមេស្សន្តំ ហីនាធិមត្តិកា
 សត្តា ហីនាធិមត្តិកេហិ សត្តេហិ សទ្ធិំ សំសន្និស្សន្តំ
 សមេស្សន្តំ កល្យាណាធិមត្តិកា សត្តា កល្យាណាធិ-
 មត្តិកេហិ សត្តេហិ សទ្ធិំ សំសន្និស្សន្តំ សមេស្សន្តំ ។

ឧត្តរមត្តិ កត្តា អនេច ។ តត្តតិ វតិ វុត្តតិ

សំសត្តា វេលេថា^(១) ជាតោ អសំសត្តេន ជិដ្ឋតិ
 ចរិតំ នារុណាយ យថា សំនេ មហន្តរេ
 ឃី កុសតមាត្ថ ហោជិជីវិ វិទិតិ ។

ឥតិវុត្តា: តិកទិបាត តតិយវិទ្ធិ សូត្រ ទី ៩

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយ គង់នឹងប្រវែហលក្ខា នឹងស្មើគ្នា
 ជាមួយនឹងពួកសត្វ ដោយធាតុដូចគ្នា ក្នុងអនាគតកាល គឺពួកសត្វ
 ដែលមានអធ្យាស្រ័យថោកទាប នឹងប្រវែហលក្ខា នឹងស្មើគ្នា ជាមួយ
 នឹងពួកសត្វ ដែលមានអធ្យាស្រ័យថោកទាប ពួកសត្វដែលមាន
 អធ្យាស្រ័យល្អ នឹងប្រវែហលក្ខា នឹងស្មើគ្នា ជាមួយនឹងពួកសត្វដែល
 មានអធ្យាស្រ័យល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ សត្វ
 ទាំងឡាយ រមែងប្រវែហលក្ខា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹងពួកសត្វ ដោយធាតុ
 ដូចគ្នា ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល គឺពួកសត្វ ដែលមានអធ្យាស្រ័យថោកទាប
 រមែងប្រវែហលក្ខា ស្មើគ្នា ជាមួយនឹងពួកសត្វដែលមានអធ្យាស្រ័យថោក
 ទាប ពួកសត្វដែលមានអធ្យាស្រ័យល្អ រមែងប្រវែហលក្ខា ស្មើគ្នា
 ជាមួយនឹងពួកសត្វ ដែលមានអធ្យាស្រ័យល្អ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់តាថាព្រះនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា
 ព្រៃគឺកិលេសកើតឡើងហើយ ព្រោះតែការជាប់ចំពាក់ ដែល
 បុគ្គលនឹងកាត់ផ្តាច់បាន ដោយការមិនជាប់ចំពាក់ បុគ្គលអ្នក
 មានប្រាថ្នានឹងធ្វើមហាសមុទ្រ ហើយលិចទៅក្នុងមហាសមុទ្រ
 វិញ ព្រោះតែឡើងកាន់ក្បួនឈើដ៏តូច យ៉ាងណាមិញ ឯបុគ្គល
 អ្នកចិញ្ចឹមដីវិតដោយប្រវែហ រមែងលិចចុះ ក្នុងមហាសមុទ្រគឺ
 សន្សឹក ព្រោះតែអាក្រក់នឹងបុគ្គលខ្ជិលប្រមូស យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជនិវុត្តកំ

តស្មា តំ បរិវេជ្ជេយ្យ កុស្ថំ បរិវេជ្ជេយ្យ

បរិវេត្តហិ អរិយេហិ បហិតត្តេហិ ឈាយិកិ

និច្ចំ អាណូរិយេហិ បណ្ឌិតេហិ សហាវសេតិ ។

អយម្មំ អត្ថោ វុត្ថោ កតវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

នវម្មំ^(១) ។

(៧៧) វុត្ថំ ហេតុំ កតវតា វុត្តមរហតាតិ មេ

សុតំ ។ តយោមេ កិក្ខុវេ ធម្មា សេក្ខស្ស កិក្ខុនោ

បរិហានាយ សិវុត្តន្តំ ។ កតមេ តយោ ។ ឥធម

កិក្ខុវេ សេក្ខោ កិក្ខុ កម្មារមោ ហោតិ

កម្មរតោ កម្មារមតមនុយុត្តោ កស្សារមោ ហោតិ

កស្សរតោ កស្សារមតមនុយុត្តោ និទ្ទារមោ ហោតិ

និទ្ទារតោ និទ្ទារមតមនុយុត្តោ ឥមេ ខោ កិក្ខុវេ

តយោ ធម្មា សេក្ខស្ស កិក្ខុនោ បរិហានាយ សិវុត្តន្តំ ។

តយោមេ កិក្ខុវេ ធម្មា សេក្ខស្ស កិក្ខុនោ

អបរិហានាយ សិវុត្តន្តំ ។ កតមេ តយោ ។

១ ឧ.ម. នវម្មំ នវំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលគួររៀនឱ្យបុគ្គលខ្លួននោះ ដែលមាន
ព្យាយាមថោកទាប ហើយគួរនៅរួមដោយបណ្ឌិតទាំងឡាយ
ដែលជាអ្នកស្ងាត់ ជាអ្នកឆ្ងាយចាកកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ
កាន់ព្រះនិព្វាន ជាអ្នកមានឈាន អ្នកប្រារព្ធព្យាយាមជានិច្ច ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រទី ៧ ។

(៧៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៣ នេះ
រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យដល់សេដ្ឋកិក្ខុ ។ ធម៌ ៣ តើ
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេដ្ឋកិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នក
មានការងារ^(១) ជាទីគ្រេកអរ គ្រេកអរក្នុងការងារ ប្រកបរឿយៗ ឱ្យការងារ
ជាទីគ្រេកអរ ជាអ្នកមានតិរច្ឆានកថាជាទីគ្រេកអរ គ្រេកអរក្នុងតិរច្ឆានកថា
ប្រកបរឿយៗ ឱ្យតិរច្ឆានកថាជាទីគ្រេកអរ ១ ជាអ្នកមានការដេកលក់ជាទី
គ្រេកអរ គ្រេកអរក្នុងការដេកលក់ ប្រកបរឿយៗ ឱ្យការដេកលក់ជាទី
គ្រេកអរ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៣ នេះឯង រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
សេចក្តីសាបសូន្យដល់សេដ្ឋកិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៣ នេះ រមែង
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនសាបសូន្យដល់សេដ្ឋកិក្ខុ ។ ធម៌ ៣ តើដូចម្តេច ។

១ សំដៅយកការងារ ដើរចិរិ ស្លោកពាគ្រូជាដើម ។ អង្គកថា ។

ឥន្ទ្រកេ ឥកនិយាតស្ស តតិយវគ្គស្ស ទសមសុត្តំ

ឥធិ ភិក្ខុវេ សេត្តោ ភិក្ខុ ន កម្មារាមោ ហោតិ
 ន កម្មារតោ ន កម្មារាមតមនុយុត្តោ ន ភស្សារាមោ
 ហោតិ ន ភស្សារតោ ន ភស្សារាមតមនុយុត្តោ
 ន និទ្ធារាមោ ហោតិ ន និទ្ធារតោ ន និទ្ធារាមតម
 នុយុត្តោ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ ធម្មា សេត្តស្ស
 ភិក្ខុវេ អបរិហានាយ សិវុត្តន្តិ ។ ឧតមន្ត
 ភគវា អរោត ។ តត្ថតិ ឥតិ វុច្ចតិ

កម្មារាមោ ភស្សារតោ និទ្ធារាមោ ច ឧទ្ធតោ
 អកញ្ចោ តាទិសោ ភិក្ខុ ជំជំ សម្មោធិមត្តមិ ។
 តស្មា ហិ អប្បកិច្ចស្ស^(៦) អប្បមិទ្ធា អនុទ្ធតោ
 កញ្ចោ សោ តាទិសោ ភិក្ខុ ជំជំ សម្មោធិមត្តមន្តិ ។
 អយម្បិ អត្តោ វុត្តោ ភគវតោ ឥតិ មេ សុត្តន្តិ ។

ទសម^៦ (២) ។

តតិយវគ្គោ ។

៦ ម. អនកិច្ចស្ស ។ ២ ឧ.ម. ទសមន្តិ នត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥតនិបាត ឥតិយវគ្គ សូត្រ ទី ១០

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេតុភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានការងារ
 ជាទីត្រេកអរ មិនត្រេកអរក្នុងការងារ មិនប្រកបរបៀយ ។ ខ្ញុំការងារ
 ជាទីត្រេកអរ ១ ជាអ្នកមិនមានតិរច្ឆានកថា ជាទីត្រេកអរ មិនត្រេកអរក្នុង
 តិរច្ឆានកថា មិនប្រកបរបៀយ ខ្ញុំតិរច្ឆានកថា ជាទីត្រេកអរ ១ ជាអ្នកមិនមាន
 ការដេកលក់ជាទីត្រេកអរ មិនត្រេកអរក្នុងការដេកលក់ មិនប្រកបរបៀយ ។
 ខ្ញុំការដេកលក់ជាទីត្រេកអរ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៣ នេះឯង
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនសាបសូន្យដល់សេតុភិក្ខុ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

ភិក្ខុអ្នកមានការងារជាទីត្រេកអរផង ត្រេកអរក្នុងតិរច្ឆានកថាផង
 មានការដេកលក់ជាទីត្រេកអរផង មានចិក្ខុរវើរវាយប្រាកដដូច្នោះ
 មិនគួរដើម្បីបានសម្ពោធិជ័ប្រសើរឡើយ ។ ព្រោះ ហតុនោះ ភិក្ខុ
 នោះ គួរជាអ្នកមានកិច្ចការតិច មានការដេកលក់តិច មានចិត្តមិន
 រវើរវាយប្រាកដដូច្នោះ ទើបគួរនឹងបានសម្ពោធិជ័ប្រសើរ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះរោគ ទ្រង់
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

តិស្សុទ្ធានំ

ទ្វេ ទិដ្ឋី ធិស្ស្ហាលំ រូបំ

បុត្តោ អវុដ្ឋតេន ច

សុខា ច ភិទ្ធីនា ជាតុ

បរិហារនេន តេ ទសាតិ ។

ពិព័រណ៍ ពិភពប្រាសាទ បុគ្គលិក

(៨០) វត្ត ហេតិ ភក្តី វត្ត មហាតាតិ មេ
 សុំ ។ តយោ មេ ភិក្ខុវេ អភិសុលា វិភក្តិ ។
 តតមេ តយោ ។ អនុវត្តិ វិស្ស វិភក្តិ ។
 លាភសុត្តារសិលោក វិស្ស វិភក្តិ បរិវេណ-
 យតាម វិស្ស វិភក្តិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 តយោ អភិសុលា វិភក្តិ ។ ឧបាសិកា ភក្តិ
 អវេ ។ តតតត ឥតិ វត្តតិ

អនុវត្តិសុត្តារសិលោក លាភសុត្តារសិលោក
 សហវេណិ អប្បវេណិ ពរិវេណិ វិភក្តិ ។
 យោ ច^(១) បុត្រ បុត្រ^(២) បុត្រ វិភក្តិ^(៣) សុត្តារសិលោក ច
 ភក្តិ សោតាទិសោភិក្ខុ ធម្មសុត្តារសិលោក មេត្តា មេត្តា ។
 បមេ^(៤) ។

(៨១) មិដ្ឋា មយោ ភិក្ខុវេ សុត្តា សុត្តារសិលោក
 អភិក្ខុតា បរិយាទិដ្ឋា ភក្តិ ភក្តិ ភក្តិ ភក្តិ ភក្តិ ភក្តិ
 លា អប្បវេណិ វិភក្តិ វិភក្តិ វិភក្តិ វិភក្តិ វិភក្តិ

១ ឧ.ម យោ ច ។ ២ ម. បុត្រ បុត្រ ។ ៣ ម វិភក្តិ សុត្តារសិលោក ច ។ ៤ ឧ.ប. បមេត្តា មេត្តា ។

ធិតិវិចារៈ ធិតិវិចារៈ បត្តិវិចារៈ

(៨០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអាហោស្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលវិតក្កៈ
 នេះមាន ៣ ។ អកុសលវិតក្ក ៣ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺវិតក្កៈដែលប្រកប
 ដោយសេចក្តីប្រាថ្នា មិនឲ្យអ្នកដទៃមើលងាយខ្លួន ១ វិតក្កៈដែលប្រកប
 ដោយលាភសក្ការៈ នឹងសេចក្តីសរសើរ ១ វិតក្កៈដែលប្រកបដោយសេចក្តី
 អាណិតបក្កលដទៃ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលវិតក្កៈ មាន៣
 នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់
 ត្រាស់តាមព្រះនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

បុគ្គលណាមួយ ប្រកបដោយសេចក្តីប្រាថ្នា មិនឲ្យអ្នកដទៃមើលងាយ
 ខ្លួន ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងលាភ នឹងសក្ការៈ មានសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងពួក
 អមាត្យ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឆ្ងាយអំពីការរស់ទៅ នៃសំយោជនៈ ។
 បុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោកនេះ លះបង់បុគ្គលនឹងភរិយាផង លះបង់
 សត្វចិញ្ចឹមផង លះបង់សេចក្តីសង្រ្គោះ ក្នុងវិវាហៈផង ភិក្ខុប្រាកដ
 ដូច្នោះនោះ ក្នុងដើម្បីបាននូវសម្ពោធិជីវិតម ។ សូត្រ ទី ១ ។

(៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត បានឃើញពួកសត្វដែល
 ត្រូវសក្ការៈ គ្របសង្កត់ហើយ រូបីតិចិត្តហើយ លុះដល់បក្សាយ
 រាងកាយ ស្លាប់ទៅ បានទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សុត្តា អសក្ការេន អភិក្ខតា
 បរិយាទិន្នចិត្តា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អនា-
 យំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបន្នា ទិដ្ឋា មយា
 ភិក្ខុវេ សុត្តា សក្ការេន ច អសក្ការេន ច តទុ-
 កយេន អភិក្ខតា បរិយាទិន្នចិត្តា កាយស្ស ភេទា
 បរម្មរណា អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបន្នា ។
 តំ ទោ បនាហំ ភិក្ខុវេ ធាញ្ញស្ស សមណស្ស វា
 ព្រាហ្មណស្ស វា សុត្តា វទាមិ^(១) ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ
 សុត្តា សក្ការេន អភិក្ខតា បរិយាទិន្នចិត្តា កាយ-
 ស្ស ភេទា បរម្មរណា អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ
 ឧបបន្នា ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សុត្តា អសក្ការេន
 អភិក្ខតា បរិយាទិន្នចិត្តា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា
 អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបន្នា ទិដ្ឋា មយា
 ភិក្ខុវេ សុត្តា សក្ការេន ច អសក្ការេន ច
 តទុកយេន អភិក្ខតា បរិយាទិន្នចិត្តា កាយស្ស ភេទា
 បរម្មរណា អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបន្នា ។

១ ម. ឯត្តន្តវេ អបិច ភិក្ខុវេ យទេវ មេ សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តមេរិហំ
 វទាមិច ឃាហិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវុទ្ធកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត បានឃើញពួកសត្វ ដែលអសក្ការៈគ្រប
សន្តត់ហើយ រូបវត្ថុចិត្តហើយ លុះដល់បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ
បានទៅកើតហើយ ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគត បានឃើញពួកសត្វ ដែលសក្ការៈនឹងអសក្ការៈ ទាំងពីរយ៉ាងនោះ
គ្របសន្តត់ហើយ រូបវត្ថុចិត្តហើយ លុះដល់បែកធ្លាយ រាងកាយស្លាប់ទៅ
បានទៅកើតហើយ ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគត មិនមែនឮសេចក្តីនោះ (អំពីសំណាក់) នៃសមណៈ
ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ ហើយពោលទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត បាន
ឃើញពួកសត្វ ដែលសក្ការៈគ្របសន្តត់ហើយ រូបវត្ថុចិត្តហើយ លុះដល់
បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើតហើយ ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត
នរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត បានឃើញពួកសត្វ ដែលអសក្ការៈ
គ្របសន្តត់ហើយ រូបវត្ថុចិត្តហើយ លុះដល់បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ
បានទៅកើតហើយ ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ តថាគត បានឃើញពួកសត្វ ដែលសក្ការៈនឹងអសក្ការៈ ទាំងពីរ
យ៉ាងនោះ គ្របសន្តត់ហើយ រូបវត្ថុចិត្តហើយ លុះដល់បែកធ្លាយរាងកាយ
ស្លាប់ទៅ បានទៅកើតហើយ ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។

ឧត្តរគ្គពេ តិកនិបាតស្ស ចន្ទវគ្គស្ស ទុតិយសុត្តំ

អបំ ច ភិក្ខុវេ យទេវេ មេ សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ
សាមំ វិទិតំ តទេវាហំ វទាមិ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ
សត្តា សក្ការេន អភិក្ខតា បរិយាទិដ្ឋចិត្តា កាយស្ស
កេនា បរម្មណា អទាយំ ទុក្ខតិ វិជិតានំ ជិវយំ
ឧបបន្នា ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សត្តា អសក្ការេន
អភិក្ខតា បរិយាទិដ្ឋចិត្តា កាយស្ស កេនា បរម្មណា
អទាយំ ទុក្ខតិ វិជិតានំ ជិវយំ ឧបបន្នា ទិដ្ឋា មយា
ភិក្ខុវេ សត្តា សក្ការេន ច អសក្ការេន ច តទុក្ខយេន
អភិក្ខតា បរិយាទិដ្ឋចិត្តា កាយស្ស កេនា បរម្មណា
អទាយំ ទុក្ខតិ វិជិតានំ ជិវយំ ឧបបន្នាតិ^(១) ។

យស្ស សក្ការិយមាណស្ស អសក្ការេន ត្វកយំ
សមាធិ ន វិគម្ភតិ អប្បមាធិវហារិណោ
តំ ឈាយំនំ សាតតិកំ សុខុមទិដ្ឋិវបស្សតិ
ឧទានានក្ខយារាមិ អាហុ សប្បរិសោ តតិ ។

ទុតិយំ^(២) ។

១ ឃ. អបំ ច ភិក្ខុវេ យទេវេ មេ សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវាហំ វទាមិ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ សត្តា ។ ២ ឃ. ទុតិយគ្គន្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ តិកនិបាត បុគ្គលវគ្គ សូត្រទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែហេតុណា ដែលតថាគតជំនំខ្លួនឯង ឃើញ
 ខ្លួនឯង ជ្រាបច្បាស់ខ្លួនឯង ពិតមែន ទើបតថាគតពោលនូវហេតុនោះថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត បានឃើញពួកសត្វ ដែលសក្ការៈគ្របសង្កត់
 ហើយ រូបរឹតចិត្តហើយ លុះដល់បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ បានទៅ
 កើត ក្នុងអប្បាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 បានឃើញពួកសត្វ ដែលអសក្ការៈ គ្របសង្កត់ហើយ រូបរឹតចិត្តហើយ
 លុះដល់បែកធ្លាយ រាងកាយ ស្លាប់ទៅ បានទៅកើត ក្នុងអប្បាយ
 ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត បានឃើញពួកសត្វ
 ដែលសក្ការៈនឹងអសក្ការៈ ទាំងពីរនោះ គ្របសង្កត់ហើយ រូបរឹតចិត្តហើយ
 លុះដល់បែកធ្លាយ រាងកាយ ស្លាប់ទៅ បានទៅកើត ក្នុងអប្បាយ
 ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក ។

បុគ្គលណា ដែលគេធ្វើសក្ការៈនឹងអសក្ការៈទាំងពីរយ៉ាង ជាអ្នក
 នៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ មានសមាធិមិនញាប់ញ័រ អ្នកប្រាជ្ញ
 តែងហៅ បុគ្គល អ្នកមានឈាន មានព្យាយាមជាប់មិនដាច់
 បានឃើញច្បាស់ ដោយទិដ្ឋិដ៏ល្អិត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុង
 ការអស់ទៅនៃទុក្ខនោះ ថាជាសប្បុរស ។ សូត្រទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពតិវុទ្ធកំ

[៨២] តយោមេ ភិក្ខុវេ ទេវេស្ស ទេវេសន្នោ
និច្ឆរតិ សមយា សមយំ ឧបាទាយ ។ កតមេ
តយោ ។ យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយសារីកោ
កេសមស្មំ ឌីហារត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អន្នា-
ទេត្វា អតារស្នា អនការិយំ បព្វជ្ជិយ ចេតេតិ
តស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ ទេវេស្ស ទេវេសន្នោ និច្ឆរតិ
ឯសោ អរិយសារីកោ មារទ សទ្ធិ សង្កមាយ
ចេតេតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ បមេទោ ទេវេស្ស
ទេវេសន្នោ និច្ឆរតិ សមយា សមយំ ឧបាទាយ ។
បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ យស្មី សមយេ អរិយសារីកោ
សត្តន្តំ ពោធិបត្តិយានិ ធម្មានិ ភាវនានុយោត-
មនុយុត្តោ វិហារតិ តស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ ទេវេស្ស
ទេវេសន្នោ និច្ឆរតិ ឯសោ អរិយសារីកោ មារទ
សទ្ធិ សង្កមេតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ ទុតិយោ ទេវេស្ស
ទេវេសន្នោ និច្ឆរតិ សមយា សមយំ ឧបាទាយ ។
បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ យស្មី សមយេ អរិយសារីកោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំឡេងទៅតា^(១) ៗ យ៉ាងនេះ តែង
 លាន់ឮ ក្នុងទៅលោក^(២) ព្រោះអាស្រ័យសម័យនោះៗ ។ សំឡេង ៗ
 យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា អរិយសាវ័ក
 គិតដើម្បីការសក់ ពុកចង្កា ស្លៀកសំពត់កាសាយៈទាំងឡាយ ហើយ
 ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យនោះ
 សំឡេងទៅតា ក្នុងទៅលោកទាំងឡាយ តែងលាន់ឮឡើងថា អរិយសាវ័ក
 + នុ៎ះ គិតដើម្បីច្បាំងនឹងកិលេសមារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា
 សំឡេងទៅតាទី ១ ក្នុងទៅលោកទាំងឡាយ តែងលាន់ឮឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យសម័យនោះៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត សម័យណា
 អរិយសាវ័ក ប្រកបរបៀយៗនូវព្យាយាម ដើម្បីចំរើននូវពោធិបក្ខិយធម៌
 ៧ ពួក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យនោះ សំឡេងទៅតាក្នុងទៅលោក
 ទាំងឡាយ តែងលាន់ឮឡើងថា អរិយសាវ័កនុ៎ះ កំពុងច្បាំងនឹង
 កិលេសមារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសំឡេងទៅតាទី ២ ក្នុង
 ទៅលោកទាំងឡាយ តែងលាន់ឮឡើង ព្រោះអាស្រ័យសម័យនោះៗ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត សម័យណា អរិយសាវ័ក

១ សំឡេងស្រែកហៅដោយសេចក្តីត្រេកអរនៃពួកទៅតា ។ ២ ក្នុងឧបបត្តិទេព
 ទាំងពួង រៀបលែងតែអរិយាចារ្យទៅតានឹងអសញ្ញិទៅតា ។ អដ្ឋកថា ។

ឥតិវុត្តកេ ឥកធិណកស្ស ចតុត្តវគ្គស្ស គតិយសុត្តំ

អាសវាជំ ខយា អនាសរំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ទិដ្ឋវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្ពុជ្ជ
 វិហារតិ តស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ ទេវេសុ ទេវេសន្តោ
 ធិច្ឆរតិ ឃិសោ អរិយសាវកោ វិជិតសង្កាមោ តមេវ
 សង្កមសីសំ អភិវិជិយ អជ្ឈាវសតិ ។ អយំ
 ភិក្ខុវេ តតិយោ ទេវេសុ ទេវេសន្តោ ធិច្ឆរតិ
 សមយា សមយំ ឧទានាយ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 តយោ ទេវេសុ ទេវេសន្តោ ធិច្ឆរតិ សមយា សមយំ
 ឧទានាយាតិ ។

ទិស្វា វិជិតសង្កាមំ	សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកំ
ទេវតាបិ នមស្សន្តិ	មហានំ វិតសារទំ
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញា	យោ ត្វិ ទិដ្ឋយមជ្ឈក្ក
ជេត្តាន មច្ឆនោ សេនំ	វិមោក្ខេន អនាវរំ
ឥតិហេតំ នមស្សន្តិ	ទេវតា បត្តមានសំ
តញ្ញា តស្មី ន បស្សន្តិ	យេន មច្ឆវសំ វិជេតិ ។
តតិយំ (១)	
តតិយំ ។	

។ ឌី. ម. គតិយុត្តិ គតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥកនិយាត ចតុត្ថវិទ្ធិ សូត្រ ទី ៣

ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវពេលវេលាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយ
 ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សម័យនោះ សំឡេងទៅតាក្នុងទៅលោកទាំងឡាយ តែងលាន់ឮឡើងថា
 អរិយសាវ័កនុ៎ះ ឈ្នះសង្គ្រាមហើយ ឈ្នះរាប គ្របសង្កត់ខ្ញុំកំពូលនៃ
 សង្គ្រាមនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសំឡេងទៅតាទី ៣ ក្នុង
 ទៅលោកទាំងឡាយ តែងលាន់ឮឡើង ព្រោះអាស្រ័យសម័យនោះ ។ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំឡេងនៃទៅតាក្នុងទៅលោកទាំងឡាយ មាន៣
 យ៉ាងនេះឯង តែងលាន់ឮឡើង ព្រោះអាស្រ័យសម័យនោះ ។ ។

ពួកទៅតា បានឃើញសាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលឈ្នះសង្គ្រាម
 ហើយ លោកមានគុណដ៏ធំប្រាសចាកសេចក្តីកោតញញើត ទើប
 នមស្តោ ថា បពិត្របុរសអាជានេយ្យ អ្នកណា បានបង្រៀមសង្គ្រាម
 ដែលគេឈ្នះបានដោយកម្រ បានឈ្នះសេនានៃមច្ចុ ដែលបុគ្គលដទៃ
 មិនអាចយាត់ទាំងបាន ដោយវិមោក្ខ ខ្ញុំសូមនមស្តោអ្នកនោះ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ពួកទៅតា តែងនមស្តោទៅសាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 នុ៎ះ ដែលមានរបេចក្តីប្រាថ្នាសម្រេចហើយ សាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 គប្បីដល់នូវអំណាចនៃមច្ចុទៀត ដោយហេតុណា ពួកទៅតាមិនឃើញ
 ហេតុនោះ របស់សាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឡើយ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៨៣) យទា ភិក្ខុវេ ទេវេ ទេវកាយា
 ចវនិធម្មោ ហោតិ បញ្ចស្ស បុព្វនិមិត្តានិ មាតុភវន្តិ
 មាលា មិលាយន្តិ វត្តានិ កិលិស្សន្តិ កច្ឆេហិ
 សេនា មុច្ឆន្តិ កាយេ^(១) ទុព្វណិយំ ឡិក្កមតិ សកេ
 ទេវេ ទេវសនេ មាភិវមត៌តិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ
 ទេវេ ចវនិធម្មោ អយំ ទេវបុត្តោតិ ឥតិ វិទិត្វា
 តិហិ វាហិហិ អនុមោទន្តិ ឥតោ កោ សុភតិ កច្ឆ
 សុភតិ តត្វា សុលទ្ធីលាកំ លក សុលទ្ធីលាកំ
 លភិត្វា សុប្បតិដ្ឋិតោ ភាវហិតិ ។

(៨៤) ឃី វុត្តោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯត-
 ទេវេច កិណ្ណ ខោ ភន្តេ ទេវនំ សុភតិកមនសដ្ឋានំ
 កិញ្ច ភន្តេ ទេវនំ សុលទ្ធីលាកសដ្ឋានំ កី បន
 ភន្តេ ទេវនំ សុប្បតិដ្ឋិតសដ្ឋានន្តិ ។ មនុស្សតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ^(២) ទេវនំ សុភតិកមនសដ្ឋានំ យំ មនុស្សក្រតោ
 សមាលោ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិទយេ សទ្ធិ បដិល-
 ភតិ ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ ទេវនំ សុលទ្ធីលាកសដ្ឋានំ

១ម. កាយេន ។ ២ម. ភិក្ខុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៨៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាមានការច្បុកជាធម្មតា ចាកពួក
 ទេវតា ក្នុងកាលណា បុព្វនិមិត្ត ៥ យ៉ាង តែងកើតឡើងប្រាកដ ដល់ទេវតា
 នោះ (ក្នុងកាលនោះ) ភិក្ខុម្នាក់ទៀតទាំងឡាយ ស្វិតស្រពោន ១ សំពត់ទាំង
 ឡាយសៅហ្មង ១ ញើសទាំងឡាយ តែងហូរចេញអំពីភ្នែក ១ សម្បុរ
 មិនល្អទាំងឡើងក្នុងកាយ ១ ទេវតាមិនគ្រេកអរក្នុងទេវសនៈរបស់ខ្លួន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយ តែងដឹងនូវបុព្វនិមិត្តនោះថា
 ទេវបុគ្គលនេះ មានការច្បុកជាធម្មតា ហើយក៏អនុមោទនាដោយវាចា ព
 បទថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន សូមអ្នកច្បុកអំពីទេវលោកនេះ ទៅកាន់សុគតិចុះ
 លុះអ្នកទៅកាន់សុគតិហើយ សូមឲ្យមានលាភ ដែលបានដោយនិយមចុះ
 លុះមានលាភដែលបានដោយនិយមហើយ សូមតាំងនៅដោយប្រពៃចុះ ។

(៨៤) កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ ១ រូប
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះអ្វី
 ហៅថា ដំណើរទៅកាន់សុគតិរបស់ទេវតាទាំងឡាយ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន អ្វីហៅថាលាភដែលបានដោយនិយមរបស់ទេវតាទាំងឡាយ បតិគ្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្វីហៅថា ការតាំងនៅដោយប្រពៃនៃទេវតាទាំងឡាយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភាពនៃមនុស្ស (នេះ) ឯង ដែលហៅថា ដំណើរ
 ទៅកាន់សុគតិ របស់ទេវតាទាំងឡាយ លុះបានកើតជាមនុស្សហើយ
 បានចំពោះនូវសត្វ ក្នុងធម្មនិយមណា ដែលតថាគត សំដែងហើយ

អរិវិញ្ញាណ កំណតិយាតស្ស ចតុត្ថវិញ្ញាណ ចតុត្ថសុត្តំ

សា ខោ បនស្ស សុទ្ធា វិវិដ្ឋា ហោតិ មូលជាតា
 បតិដ្ឋិតា ធន្យា អសំហារិយា សមណោ ន ព្រា
 ហ្មណោ ន ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មណា វា
 កោនចិ វា លោកស្មី^(១) ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ ទេវំទំ
 សុប្បតិដ្ឋិតសុទ្ធាតន្តិ ។

យនា ទេវេ ទេវកាយា	ចវតិ អាយុសដ្ឋយា
តយោ សុទ្ធា វិញ្ញាណំ	ទេវំទំ អនុមោទិតំ ^(២)
ឥតោ កោ សុគតិ កច្ច	មនុស្សំនំ សហស្សតំ
មនុស្សក្រតោ សុទ្ធម្ម	លភ សុទ្ធិ អនុតំ
សា តេ សុទ្ធា វិវិដ្ឋស្ស	មូលជាតា បតិដ្ឋិតា
យាវជីវំ អសំហារិ	សុទ្ធម្ម សុប្បវេទិតេ ។
កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា	វចិទុច្ចរិតានិ ច
មនោទុច្ចរិតំ ហិត្វា	យព្ពាញំ នោសសញ្ញានំ
កាយេន កុសលំ កត្វា	វាចាយ កុសលំ ពហំ
មនសា កុសលំ កត្វា	អប្បមាលំ វិរូបដិ ។

១ ម. លោកស្មី ។ ២ ម. អនុមោទយំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ធិពនិយាត បព្ពត្តវន្ត សូត្រ ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការបាទនូវសត្វនេះឯង ហៅថា លាភដែលបាន
 ដោយឆ័យរបស់ទេវតាទាំងឡាយ ឯសត្វរបស់គេនោះ ជាសត្វខ្ជាប់ខ្ជួន
 កើតជាបួសគល់តាំងនៅមាំមួន ដែលបុគ្គលណាមួយ ទោះជាសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ ឬទេវតា ឬមារ ឬព្រហ្ម ក្នុងលោក មិនអាចនឹងនាំយក
 ទៅបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការតាំងនៅមាំ នៃសត្វនេះឯង ហៅថា
 ការតាំងនៅដោយប្រពៃ របស់ទេវតាទាំងឡាយ ។

ទេវតាច្យុតចាកពួកទេវតា ព្រោះអស់ទៅនៃអាយុ ក្នុងកាលណា
 សំឡេងៗ យ៉ាង របស់ពួកទេវតា កាលអនុមោទនា តែងលាន់
 ឮឡើង (ក្នុងកាលនោះ) ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន សូមអ្នកច្យុតអំពី
 ទៅលោកនេះ ទៅកាន់សុគតិ ជាមួយនឹងពួកមនុស្សចុះ លុះអ្នក
 បានកើតជាមនុស្សហើយ សូមឲ្យបាននូវសត្វដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 ព្រះសង្គមចុះ ក៏សត្វរបស់អ្នកនោះ ជាសត្វខ្ជាប់ខ្ជួន ដែលបាន
 ជាបួសគល់ តាំងនៅមាំមួន ក្នុងព្រះសង្គម ដែលតថាគតសំដែង
 ហើយដោយប្រពៃ ដែលបុគ្គលណាមួយ មិនអាចនាំយកទៅ
 បាន ដរាបអស់ជីវិត ។ អ្នកត្រូវលះកាយទុច្ចរិតផង លះវចីទុច្ចរិត
 ផង លះមនោទុច្ចរិតផង លះអំពើដទៃ ដែលប្រកបដោយទោស
 ផង ធ្វើកុសលដោយកាយ ធ្វើកុសលដោយវចា ធ្វើកុសលដោយ
 ចិត្តឲ្យច្រើន ប្រមាណមិនបាន បរិសុទ្ធ មិនមានគ្រឿងសៅហ្មង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

តតោ ឌុបជិតំ បុត្តំ កត្វា នាលេនំ នំ តហំ
 អញ្ញាបិ មន្ទេ សុទ្ធម្មេ ព្រហ្មចរិយេ វិវេសយេ^(៤)
 ឥមាយ អនុកម្មាយ ទេវា ទេវំ យនា វិទូ
 ចរុន្តំ អនុមោទន្តំ ឯហិ ទេវ បុនច្បុន្តំ ។

ចតុត្តំ^(២) ។

(៨៥) តយោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា លោកេ
 ឧប្បជ្ឈបាណា ឧប្បជ្ឈន្តិ តហុជនហិតាយ តហុជន-
 សុខាយ លោកានុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ
 សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ កតមេ តយោ ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជា ចរណាសម្បទ្ធា សុកតោ លោក-
 វិទូ អនុត្តរោ បរិសទ្ធសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ
 ពុទ្ធា ភកវា សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកកល្យាណំ
 បដ្ឋេកកល្យាណំ ចរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តិ
 សត្យញ្ញានំ កេវលបរិប្បណំ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ
 បកាសេតិ អយំ ភិក្ខុវេ បម្រមោ បុគ្គលោ

១ ឌ. វិវេសយេ ។ ២ ឌ. ម. ចតុត្តន្តិ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិតុវុត្តកៈ

លំដាប់នោះ អ្នកប្រុងប្រយ័ត្នធ្វើបុណ្យ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 នោះ ឲ្យច្រើនដោយខាន ហើយញ៉ាំងពួកសត្វដទៃ ឲ្យទាំងនៅក្នុង
 ព្រះសង្គម ដែលជាព្រហ្មចរិយៈ ទៅតាមទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវ
 ទៅតាមកាល ច្បាស់ ក្នុងកាលណា ក៏អនុមោទនា(ក្នុងកាលនោះ)ដោយ
 សេចក្តីអនុគ្រោះនេះថា ម្ចាស់ទៅតាម ច្បាស់ មកមកទ្បើយ ។ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

(៨៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៣ ពួកនេះ កាលកើតឡើង
 ក្នុងលោក តែងកើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តី
 សុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីចំរើន
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។
 បុគ្គល ៣ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ មានដំណើររដ្ឋ
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវគ្រែលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ជានាយ
 សារថ្មីខ្លះនូវបុរស ជាសាស្តាវនៈទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់គ្រាប
 ដឹងនូវចតុករិយសច្ចធម៌ ទ្រង់ខ្ជាក់ចោលនូវគ្រែភព ព្រះអង្គបានគ្រាស
 ឡើងក្នុងលោកនេះ ទ្រង់សំដែងធម៌ មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល
 លំអបទចុង ប្រកបដោយអត្តនឹងព្យញ្ជនៈ ទ្រង់ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌
 ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាបុគ្គលទី ១

ឥន្ទ្រគ្រម ឥន្ទ្រគ្រម បុគ្គលវិញ្ញាណ បញ្ចមសុត្តំ

លោកេ ឧប្បជ្ឈមាដោ ឧប្បជ្ឈតិ ពហុជនហិតាយ
 ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ
 សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ បុន ធម្មំ ភិក្ខុវេ តស្ស្រវ
 សត្តនោ សាវកោ អរហំ ហោតិ ធីណាសវេ វុសិ-
 តវ កតករណីយោ ឌុហិតកាវេ អនុប្បត្តសនត្តោ
 បរិក្ខណាភវសីយោជនោ សម្មទណ្ឌ វិមុត្តោ សោ
 ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេកកល្យាណំ បរិ-
 យោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ
 បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ អយម្បំ ភិក្ខុវេ
 ធុតិយោ បុគ្គលោ លោកេ ឧប្បជ្ឈមាដោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ
 អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ បុន
 ធម្មំ ភិក្ខុវេ តស្ស្រវ សត្តនោ សាវកោ សេត្តោ
 ហោតិ ទាដិមនោ ពហុស្ស្រតោ សីលវគ្គបបដ្ឋោ
 សោមិ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេក-
 កល្យាណំ បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ
 កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ

ឥតិវុត្តកៈ ឥតនិបាត បុគ្គល ពុទ្ធិ ៥

កាលកើតឡើងក្នុងលោក តែងកើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន
 ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បី
 សេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្ស
 ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត សាវ័ករបស់ព្រះសាស្តា
 នោះ ជាអរហន្តទ័ណស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌ប្រព្រឹត្តរួចហើយ មាន
 សោឡសតិច្ច ធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈ គឺខន្ធ ៥ ដាក់ចុះហើយ មាន
 ប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបសត្វទុក
 ក្នុងភពអសវល័ន៍ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះផឹងដោយប្រពៃ
 សាវ័កនោះ តែងសំដែងធម៌ មានលំអបទដើម មានលំអបទកណ្តាល
 មានលំអបទចុង ប្រកបដោយអត្តនឹងព្យាបាសៈ ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌
 បរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះបុគ្គលទី២ កាលកើត
 ឡើងក្នុងលោក តែងកើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តី
 សុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត សាវ័ករបស់ព្រះសាស្តានោះ ជាសេក្ខបុគ្គល
 កំពុងប្រតិបត្តិ ជាពហុស្សត បរិបូណ៌ដោយសីលនឹងវិត្ត សាវ័កនោះតែង
 សំដែងធម៌ មានលំអបទដើម មានលំអបទកណ្តាល មានលំអបទចុង ប្រកប
 ដោយអត្តនឹងព្យាបាសៈ ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

អយម្បំ ភិក្ខុវេ តតិយោ បុគ្គលោ លោកេ ឧប្បជ្ជ-
 មាណោ ឧប្បជ្ជតិ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ
 លោកា នុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ
 ទេវមនុស្សានំ ។ នមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ បុគ្គលា
 លោកេ ឧប្បជ្ជមាណោ ឧប្បជ្ជន្តិ ពហុជនហិតាយ
 ពហុជនសុខាយ លោកា នុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ
 សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។

សត្តា ហិ លោកេ បមេ មហេសី

តស្សន្ធយោ សារតោ ភារិតតោ

អថាបរោ ទាជិបទោបិ សេត្តោ

ពហុស្សតោ សីលវត្ថុបបន្នោ ។

ឯតេ តយោ ទេវមនុស្សសេដ្ឋា

បកុដ្ឋក^(១) ធម្មមុទីយន្តា^(២)

អទាបុរិស្តិ^(៣) អមតស្ស ទ្វារំ

យោតា បមោចន្តិ^(៤) ពហុជនំ តេ ។

១ ម. បរាគ្គា ។ ២ ឱ. ម ធម្មមុទីយន្តា ។ ៣ ឱ អទារុណន្តិ ។ ម អទារុណន្តិ ។
 ៤ ឱ បមោចេន្តិ ។ ម. បមុទ្តន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥវិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះបុគ្គលទី ៣ កាលកើតឡើង ក្នុងលោក
 ក៏កើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន
 ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បី
 សេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គល ៣ ពួកនេះឯង កាលកើតឡើង ក្នុងលោក តែងកើតឡើង ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ
 ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។

ព្រះសាស្តា ព្រះអង្គស្វែងរកគុណដ៏ធំ ជាបុគ្គលទី ១ ក្នុងលោក
 សាវ័កអ្នកប្រព្រឹត្តតាមព្រះសាស្តានោះ មានខ្លួនអប់រំហើយ (ជា
 បុគ្គលទី ២) មួយទៀត សាវ័កដទៃជាសេតុបុគ្គល កំពុងប្រតិបត្តិ
 ជាពហុស្សត បរិបូណ៌ដោយសីលនឹងវត្ត (ជាបុគ្គលទី ៣) ។ បុគ្គល
 ៣ ពួកនេះ ប្រសើរជាងទេវតានឹងមនុស្ស លោកជាអ្នកធ្វើពន្ធិគឺធម៌
 សំដែងឡើងរួចមិត្តបុគ្គលិយសច្ច បានបើកទ្វារនៃព្រះអមតនិព្វាន
 លោកទាំងនោះ តែងញ៉ាំងជនច្រើននាក់ឲ្យរួចចាកយោគៈបាន ។

ឥតិវុត្តកេ ពិភពិយាភស្ស បក្កុតិវុត្តស្ស ធម្មសុត្តំ

យេ សុត្តវាហោន អនុត្តរោន

សុទេសំតំ មត្តមនុក្ខមត្តំ^(១)

ឥនេវ ទុក្ខស្ស ករោនំ អនំ

យេ អប្បមត្តា សុត្តស្ស សាសនេតិ ។

បញ្ចមំ^(២) ។

(៨៦) អសុភានុបស្សំ ភិក្ខុវេ កាយស្មី វិហារថ
 អាណាចានស្សតិ ច វោ អជ្ឈតំ បរិមុទំ សុប្បតិដ្ឋិតា
 ហោតុ^(៣) សព្វសម្មាវេសុ អនិច្ចានុបស្សំនោ វិហារថ ។
 អសុភានុបស្សំនំ ភិក្ខុវេ កាយស្មី វិហារតំ យោ
 សុភាយ ធាតុយា វតានុស្សយោ សោ បហីយតិ ។
 អាណាចានស្សតិយា អជ្ឈតំ បរិមុទំ សុប្បតិដ្ឋិតាយ
 យេ ពាហិវ វិគក្កាសយា វិយាតថក្ខកា តេ ន
 ហោនំ ។ សព្វសម្មាវេសុ អនិច្ចានុបស្សំនំ វិហារតិ
 យា អវិជ្ជា សា បហីយតិ យា វិជ្ជា សា ឧប្បជ្ឈតតិ ។

១ ម. មត្តមនុក្ខមត្តំ ។ ២ ឱ. ម បញ្ចមនំ ឆតិ ។ ៣ ម. ហោតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ពិភពិចារ បត្តត្តវគ្គ សូត្រទី ៦

ពួកជនណា ឈានឡើងកាន់អរិយមគ្គ ដែលព្រះមានព្រះភាគ
ដូចជានាយឈ្នួញដ៏ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ទ្រង់បំរើដងហើយ
ដោយប្រពៃ ពួកជនណា មិនប្រមាទក្នុងសាសនារបស់ព្រះសុគត
ពួកជននោះ តែងធ្វើខ្ញុំទីបំផុតទុក ក្នុងអក្ខតាពនេះបាន ។ សូត្រទី ៥ ។

(៨៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរពិចារណារឿយ
រឿយ ។ ខ្ញុំអាការមិនស្អាតក្នុងកាយ ឯអាណាបានស្សតិកម្មដ្ឋាន ក៏អ្នក
ទាំងឡាយ ចូរតាំងឡើងប្រាកដ ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ការម្ស្នកខាងក្នុង
អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណារឿយរឿយ ។ ក្នុងសង្ខារទាំងពួងថាមិនទៀង ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ពិចារណារឿយរឿយ ។
ខ្ញុំអាការមិនស្អាតក្នុងកាយហើយ ពតានុស្ស័យណា គួរដល់កិរិយាកើត
ឡើងក្នុងសុគតាតុ (កាន់យកខ្ញុំអាម្ស្នកថាស្អាត) ពតានុស្ស័យនោះអ្នក
ទាំងឡាយ រមែងលះបង់បាន ។ កាលអាណាបានស្សតិកម្មដ្ឋាន តាំងឡើង
ប្រាកដ មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ ការម្ស្នកខាងក្នុងហើយ អាសយវិតក្កៈទាំង
ឡាយណាជាខាងក្រៅ ដែលដាច់ណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ អាសយ-
វិតក្កៈទាំងនោះ មិនមានតទៅទៀតឡើយ ។ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ
ពិចារណារឿយរឿយ ។ ក្នុងសង្ខារទាំងពួងថា មិនទៀងហើយ អវិជ្ជា
អ្នកទាំងឡាយ ក៏រមែងលះបង់បាន វិជ្ជាសោត ក៏រមែងកើតឡើង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស គិរិវត្តកំ

អស្សុកាណុបស្សី កាយស្សី អាណាថានេ បដិស្សតោ
 សព្វសង្ខារសមថំ បស្សី អាតាថិ សព្វនា។
 ស វេ សម្មទ្ធសោ ភិក្ខុ យេតោ តត្ថ វិមុត្តតិ
 អភិក្ខាយោ សិរោ សន្តោ ស វេ យោ តាតិ តោ ម្មដិតិ។
 ធម្មំ^(១) ។

(៨៧) ធម្មានុធម្មប្បដិបទ្ធស្ស ភិក្ខុនោ អយមនុ-
 ធម្មោ ហោតិ វេយ្យាករណាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបទ្ធនោ
 យន្តំ ភាសមាណោ ធម្មញ្ញោ ភាសតិ នោ អធម្មិ
 វិតក្កយមាណោ បទ^(២) ធម្មវិតក្កញ្ញោ វិតក្កតិ នោ
 អធម្មវិតកំ តទុកយំ អភិជវ្ឈេត្វា ទុបក្ខកោ វិហារតិ
 សតោ សម្បជានោតិ ។

ធម្មារមោ	ធម្មតោ	ធម្មំ	អនុវិច្ឆយំ
ធម្មំ	អនុស្សំ	ភិក្ខុ	សទ្ធម្មា ន បរិហាយតិ ។
ចរំ	វា យទិ វា	តន្តំ	និស្សោ ទុទ វា សយំ
អជ្ឈតំ	សមយំ	ធម្មំ	សន្តិមេវា ធម្មតតិ ។

សុត្តបិដកំ^(៣) ។

១ ឱ. ម ធម្មតំ ធម្មំ ។ ២ ឱ. ម. វា . ៣ ឱ. ម. សុត្តមន្តំ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ តិរិវុត្តកៈ

ភិក្ខុជាអ្នកពិចារណាយើញរឿយៗ ក្នុងកាយ ថាមិនស្អាត មានសតិដ៏កល់
 ខាប់ក្នុងអាណាបាទស្សតិកម្មជាទី ពិចារណាយើញព្រះនិព្វានជាទីរម្ងាប់
 សង្ខារទាំងពួងហើយ ជាអ្នកមានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
 សព្វៗ កាល ។ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថា យើញដោយប្រពៃ ជាអ្នក
 សង្រួម រមែងចុះចិត្តស៊ីបក្នុងព្រះនិព្វានជាទីរម្ងាប់សង្ខារទាំងពួងនោះ
 ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រព្រឹត្តចេះហើយ ជាអ្នកស្ងប់
 ព្រោះជំងឺច្បាស់ ឈ្មោះថា អ្នកប្រាជ្ញប្រព្រឹត្តកន្លងយោគៈៗសូត្រទី ៦ ។

(៨៧) កាលបុគ្គលនិយាយថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិបូជនីយ៍សមគួរ ដល់ធម៌
 ដោយសភាពដ៏សមគួរណា សភាពដ៏សមគួរនេះ ជារបស់ភិក្ខុអ្នកប្រតិ-
 បត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ដោយសេចក្តីអធិប្បាយ ដូច្នោះឈ្មោះថា និយាយ
 ធម៌មែនពិត មិនឈ្មោះថា និយាយអធម៌ ឬឈ្មោះថា ត្រិះរិះធម៌មែនពិត
 មិនឈ្មោះថា ត្រិះរិះអធម៌ឡើយ លុះវៀរទាំងពីរនោះចេញ ទើបជាអ្នក
 ព្រងើយ មានសតិសម្បជញ្ញៈ ។

ភិក្ខុមានធម៌ជាទីគ្រេកអរ គ្រេកអរក្នុងធម៌ ត្រិះរិះរឿយៗ
 នូវធម៌ រត្នករឿយៗ នូវធម៌ រមែងមិនសាបសូន្យចាកព្រះ
 សន្តម្មឡើយ ។ (ភិក្ខុនោះ) ទោះបីដើរ ឬឈរ ឬអង្គុយឬដេក
 រម្ងាប់ចិត្ត (របស់ខ្លួន) ក្នុងកម្មជាទីខាងក្នុង រមែងប្រាសដល់
 ព្រះនិព្វានជាទីស្ងប់រម្ងាប់ ពុំខានឡើយ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

ឥតិវុត្តោ ឥកខិណតស្ស បទុដ្ឋវត្តស្ស អន្តមសុត្តំ

(៨៨) តយោមេ ភិក្ខុវេ អត្តសលវិតក្កោ អន្ធករ-

ណា អថត្តិករណា អញ្ញាណា ករណា បញ្ញាដិរោដិកោ

វិយាតបត្តិកោ អនិព្វានសិវត្តនិកោ ។ កតមេ

តយោ ។ កាមវិតក្កោ ភិក្ខុវេ អន្ធករណោ

អថត្តិករណោ អញ្ញាណា ករណោ បញ្ញាដិរោដិកោ

វិយាតបត្តិកោ អនិព្វានសិវត្តនិកោ ។ ព្យាបាទ-

វិតក្កោ ភិក្ខុវេ អន្ធករណោ អថត្តិករណោ

អញ្ញាណា ករណោ បញ្ញាដិរោដិកោ វិយាតបត្តិកោ

អនិព្វានសិវត្តនិកោ ។ វិហីសាវិតក្កោ ភិក្ខុវេ

អន្ធករណោ អថត្តិករណោ អញ្ញាណា ករណោ

បញ្ញាដិរោដិកោ វិយាតបត្តិកោ អនិព្វានសិវត្តនិកោ ។

តមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ អត្តសលា វិតក្កោ (១)

អន្ធករណោ អថត្តិករណោ អញ្ញាណា ករណោ បញ្ញា-

ដិរោដិកោ វិយាតបត្តិកោ អនិព្វានសិវត្តនិកោ ។

១ ឱ.ម. អកុសលវិតក្កា ។

ធីត្យុត្តកៈ តិកនិយម បុគ្គលិក សូត្រ ទី ៧

(៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលវិតក្កៈ ៣ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យឆន្ទៈ
ធ្វើមិនឲ្យមានបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យរលត់ ជា
ចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានឡើយ ។
អកុសលវិតក្កៈ ៣ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺកាមវិតក្កៈ (សេចក្តី
គ្រិះរិះប្រកបដោយកាម) ធ្វើឲ្យឆន្ទៈ ធ្វើមិនឲ្យមានបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើមិនឲ្យ
មានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យរលត់ ជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មិន
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាបាទវិតក្កៈ
(សេចក្តីគ្រិះរិះប្រកបដោយព្យាបាទ) ធ្វើឲ្យឆន្ទៈ ធ្វើមិនឲ្យមានបញ្ញាចក្ខុ
ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យរលត់ ជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀត
ចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
វិហីសាវិតក្កៈ (សេចក្តីគ្រិះរិះប្រកបដោយការបៀតបៀន) ធ្វើឲ្យឆន្ទៈ
ធ្វើមិនឲ្យមានបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យរលត់ ជាចំណែក
នៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលវិតក្កៈ ៣ យ៉ាងនេះឯង ធ្វើឲ្យឆន្ទៈ
ធ្វើមិនឲ្យមានបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យរលត់ ជាចំ-
ណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អគីវុត្តកំ

(៨៧) តយោមេ ភិក្ខុវេ កុសលា វិតក្កោ

អនន្ទករណោ ចត្តករណោ ញ្ញាណករណោ បញ្ញាវដ្ឋិ-

កោ អរិយាតបត្ថិកោ និព្វានសំវត្ថនិកោ ។ កតមេ

តយោ ។ នេត្តមវិតក្កោ ភិក្ខុវេ អនន្ទករណោ

ចត្តករណោ ញ្ញាណករណោ បញ្ញាវដ្ឋិកោ អរិយា-

តបត្ថិកោ និព្វានសំវត្ថនិកោ ។ អព្យាចានវិតក្កោ

ភិក្ខុវេ អនន្ទករណោ ចត្តករណោ ញ្ញាណករណោ

បញ្ញាវដ្ឋិកោ អរិយាតបត្ថិកោ និព្វានសំវត្ថនិកោ ។

អរិហិសាវិតក្កោ ភិក្ខុវេ អនន្ទករណោ ចត្តករណោ

ញ្ញាណករណោ បញ្ញាវដ្ឋិកោ អរិយាតបត្ថិកោ និព្វា-

នសំវត្ថនិកោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ កុសលា

វិតក្កោ អនន្ទករណោ ចត្តករណោ ញ្ញាណករណោ

បញ្ញាវដ្ឋិកោ អរិយាតបត្ថិកោ និព្វានសំវត្ថនិកោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុសលវិតក្កៈ ៣ យ៉ាងនេះ មិនធ្វើឲ្យ
 ឆឺឆ័ត ធ្វើឲ្យមានបញ្ញាចក្ក ធ្វើឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យចំរើន មិនមែន
 ជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។
 កុសលវិតក្កៈ ៣ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺ នេក្ខម្មវិតក្កៈ
 (សេចក្តីត្រិះរិះប្រកបដោយការចេញចាកកាម) មិនធ្វើឲ្យឆឺឆ័ត ធ្វើឲ្យ
 មានបញ្ញាចក្ក ធ្វើឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យចំរើន មិនមែនជា
 ចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អព្យាបាទវិតក្កៈ (សេចក្តីត្រិះរិះមិនប្រកបដោយ
 ព្យាបាទ) មិនធ្វើឲ្យឆឺឆ័ត ធ្វើឲ្យមានបញ្ញាចក្ក ធ្វើឲ្យមានញាណ
 ធ្វើបញ្ញាឲ្យចំរើន មិនមែនជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីព្រះនិព្វាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិហឹសាវិតក្កៈ
 (សេចក្តីត្រិះរិះមិនប្រកបដោយការបៀតបៀន) មិនធ្វើឲ្យឆឺឆ័ត ធ្វើឲ្យមាន
 បញ្ញាចក្ក ធ្វើឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យចំរើន មិនមែនជាចំណែក
 នៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កុសលវិតក្កៈ ៣ យ៉ាងនេះឯង មិនធ្វើឲ្យឆឺឆ័ត ធ្វើឲ្យ
 មានបញ្ញាចក្ក ធ្វើឲ្យមានញាណ ធ្វើបញ្ញាឲ្យចំរើន មិនមែនជា
 ចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

ឥត្យុត្តរោ ឥកខិយាភស្ស ចតុត្តរុទ្ធស្ស វេមសុត្តំ
 តយោ វិតក្កោ កុសលេ វិតក្កាយេ
 តយោ បន អកុសលេ ធិរកកេ
 ស វេ វិតក្កានិ វិចារីតានិ
 សមេតិ វុដ្ឋីវ វជំ សម្មហានំ
 ស វេ វិតក្កបសមេន ចេតសា
 ឥន្ទេវសោ សន្តិបទំ សមជ្ជតានិ ។

អដ្ឋមិ^(១) ។

(៧០) តយោមេ ភិក្ខុវេ អន្តរា មលា អន្តរា អមិត្តា
 អន្តរា សបត្តា អន្តរា វជកោ អន្តរា បច្ចុត្តិកោ ។
 កតមេ តយោ ។ លោកោ ភិក្ខុវេ អន្តរា មលា
 អន្តរា អមិត្តា អន្តរា សបត្តា អន្តរា វជកោ អន្តរា
 បច្ចុត្តិកោ ។ ធាសោ ភិក្ខុវេ អន្តរា មលា អន្តរា
 អមិត្តា អន្តរា សបត្តា អន្តរា វជកោ អន្តរា បច្ចុត្តិ-
 កោ ។ មោហោ ភិក្ខុវេ អន្តរា មលា អន្តរា អមិត្តា
 អន្តរា សបត្តា អន្តរា វជកោ អន្តរា បច្ចុត្តិកោ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ អន្តរា មលា អន្តរា អមិត្តា
 អន្តរា សបត្តា អន្តរា វជកោ អន្តរា បច្ចុត្តិកានិ ។

១១. ម. អដ្ឋមន្តំ នត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ពិភវិយាតិ ចតុត្តវគ្គ សូត្រ ទី ៥

បុគ្គលគប្បីត្រិះរិះទូរកុសលវិតក្កៈទាំង ៣ ម្យ៉ាងទៀត គប្បី
 លះបង់នូវអកុសលវិតក្កៈទាំង ៣ ចេញ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា
 រម្ងាប់នូវវិតក្កៈនឹងវិហារៈ បាន ដូចទឹកក្រៀង កាលរម្ងាប់ផ្លូវ
 ដែលតាំងឡើងដូច្នោះដែរ បុគ្គលនោះមានចិត្តជាគ្រឿងរម្ងាប់
 វិតក្កៈ ឈ្មោះថា បានដល់ដោយប្រពៃនូវសន្តិបទគឺព្រះនិព្វាន
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាមន្ទិលខាងក្នុង មិនមែនជាមិត្ត
 ខាងក្នុង ជាខ្លាំងខាងក្នុង ជាអ្នកសម្លាប់ខាងក្នុង ជាសឹកសត្រូវខាងក្នុង
 នេះមាន ៣ យ៉ាង ។ ធម៌ ៣ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លោភៈ ជាមន្ទិលខាងក្នុង មិនមែនជាមិត្តខាងក្នុង ជាខ្លាំងខាងក្នុង ជា
 អ្នកសម្លាប់ខាងក្នុង ជាសឹកសត្រូវខាងក្នុង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ទោសៈ ជាមន្ទិលខាងក្នុង មិនមែនជាមិត្តខាងក្នុង ជាខ្លាំងខាងក្នុង ជា
 អ្នកសម្លាប់ខាងក្នុង ជាសឹកសត្រូវខាងក្នុង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មោហៈ ជាមន្ទិលខាងក្នុង មិនមែនជាមិត្តខាងក្នុង ជាខ្លាំងខាងក្នុង ជា
 អ្នកសម្លាប់ខាងក្នុង ជាសឹកសត្រូវខាងក្នុង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ធម៌ជាមន្ទិលខាងក្នុង មិនមែនជាមិត្តខាងក្នុង ជាអ្នកសម្លាប់ខាងក្នុង ជា
 សឹកសត្រូវខាងក្នុង មាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជតិវុត្តកំ

អនត្ថជនលោ លោភោ លោភោ ចិត្តប្បកោមលោ

ភយមន្តរតោ ជាតំ តំ ជលោ ធាវពុជ្ឈតិ ។

លុទ្ធា អត្ថំ ន ជាតាតិ លុទ្ធា ធម្មំ ន បស្សតិ

អន្ធពមំ តទា ហោតិ យំ លោភោ សហតេ នវំ។

យោ ច លោកំ បហន្ធាន លោកនេយ្យេ ន លុត្តតិ

លោភោ បហិយ្យតេ តម្ហា^(១) ឧទតិទ្ធពំ ទោក្ខរក ។

អនត្ថជនលោ ទោសោ ទោសោ ចិត្តប្បកោមលោ

ភយមន្តរតោ ជាតំ តំ ជលោ ធាវពុជ្ឈតិ ។

ទុដ្ឋោ អត្ថំ ន ជាតាតិ ទុដ្ឋោ ធម្មំ ន បស្សតិ

អន្ធពមំ តទា ហោតិ យំ ទោសោ សហតេ នវំ។

យោ ច ទោសំ បហន្ធាន ទោសនេយ្យេ ន ទុស្សតិ

យោសោ បហិយ្យតេ តម្ហា តាលបក្កំ ពទ្ធជា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិតិវុត្តកៈ

លោកៈ ជាធម៌ញ៉ាំងសេចក្តីវិនាសឲ្យកើត លោកៈ ជាធម៌ញ៉ាំង
 ចិត្តឲ្យកម្រើក ភ័យកើតហើយក្នុងចិត្ត ជនមិនដឹងនូវភ័យ
 នោះឡើយ ។ បុគ្គលអ្នកលោភ រមែងមិនស្គាល់ប្រយោជន៍
 បុគ្គលអ្នកលោភ រមែងមិនឃើញធម៌ សេចក្តីលោភគ្របសង្កត់
 នរជន ក្នុងកាលណា សេចក្តីដឹងត្រឹមត្រូវមានកំឡាំង ក៏កើត
 ឡើងក្នុងកាលនោះ ។ លុះតែបុគ្គលណា បានលះបង់សេចក្តី
 លោភហើយ ទើបមិនជាប់ចិត្ត ក្នុងអារម្មណ៍ ដែលគួរជាប់ចិត្ត
 សេចក្តីលោភ ដែលអរិយមគ្គ កំចាត់បង់ចាកបុគ្គលនោះដូច
 ដំណក់ទឹកដែលរមៀលចេញ អំពីស្លឹកឈូក ដូច្នោះឯង ។

ពោសៈ ជាធម៌ញ៉ាំងសេចក្តីវិនាសឲ្យកើត ពោសៈ ជាធម៌ញ៉ាំង
 ចិត្តឲ្យកម្រើក ភ័យកើតហើយក្នុងចិត្ត ជនមិនដឹងនូវភ័យនោះ ។
 ជនអ្នកប្រទូស្ត រមែងមិនស្គាល់ប្រយោជន៍ ជនអ្នកប្រទូស្ត
 រមែងមិនឃើញធម៌ ពោសៈគ្របសង្កត់នរជន ក្នុងកាលណា
 សេចក្តីដឹងត្រឹមត្រូវមានកំឡាំងក៏កើតឡើង ក្នុងកាលនោះ ។ លុះតែ
 បុគ្គលណា បានលះបង់ពោសៈហើយ ទើបមិនប្រទូស្តក្នុង
 អារម្មណ៍ ដែលគួរប្រទូស្ត ពោសៈដែលអរិយមគ្គកំចាត់បង់ហើយ
 ចាកបុគ្គលនោះ ដូចជាផ្លែឆ្មារទុំដែលជ្រុះចាកទង ដូច្នោះឯង ។

ឥតិវុត្តោ ពិភពិបាកស្ស ចក្កវុត្តស្ស វស្សសុត្តំ

អនត្តជននោ មោហោ	មោហោ ចិត្តប្បកោមនោ
កយបន្តរតោ ជាតិ	តិ ជនោ នាវុជ្ឈតិ ។
មូឡោ អត្តំ ន ជា នាតិ	មូឡោ ធម្មំ ន បស្សតិ
អន្ធតមំ តទា ហោតិ	យំ មោហោ សហតេ នវំ។
យោ ច មោហំ បហន្តាន	មោហនេយ្យេ ន ម្មយ្ហតិ
មោហំ វិហន្តិ សោ សទ្ធំ	អាទិច្ឆោវុទ្ធយំ តមន្តិ ។

នវំបំ^(១) ។

(៧) ^(២) តិហិ ភិក្ខុវេ អសទ្ធម្មេហិ អភិក្ខុតោ
 បរិយាទិន្នចិត្តោ ទេវទត្តោ អាចាយិកោ នេយិកោ
 កប្បដ្ឋោ អតេតិច្ឆោ ។ កតមេហិ តិហិ ។ ចាបិច្ឆ-
 តាយ ភិក្ខុវេ អភិក្ខុតោ បរិយាទិន្នចិត្តោ ទេវទត្តោ
 អាចាយិកោ នេយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេតិច្ឆោ ។ ចា-
 បិច្ឆតាយ ភិក្ខុវេ អភិក្ខុតោ បរិយាទិន្នចិត្តោ ទេវទត្តោ
 អាចាយិកោ នេយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេតិច្ឆោ ។

១ ឱ. ម. វរមន្តិ គន្ធិ ។ ២ ឱ. ម. ធម្ម ហិទេ វុត្តំ ហេតំ វសវិកា វុត្តមរហោតតិ មេ
 សុគន្ធិ វិស្សន្តំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥកនិបាត ចតុវគ្គ សូត្រទី ១០

មោហៈជាធម៌ញ៉ាំងសេចក្តីវិនាសឲ្យកើត មោហៈជាធម៌ញ៉ាំង
 ចិត្តឲ្យកម្រិត ភ័យកើតហើយខានក្នុងចិត្ត ជនមិនដឹងខ្ញុំភ័យ
 ទោះ ។ ជនអ្នកវង្វេង វែមនិមិនស្គាល់ប្រយោជន៍ ជនអ្នក
 វង្វេង វែមនិមិនឃើញធម៌ មោហៈគ្របសង្កត់នរោជន ក្នុងកាល
 ណា សេចក្តីដឹងដ៏មានកំឡាំង ក៏កើតឡើងក្នុងកាលនោះ ។
 លុះតែបុគ្គលណា បានលះបង់មោហៈហើយ ទើបមិនវង្វេង
 ក្នុងការម្នាក់ ដែលគួរវង្វេង បុគ្គលនោះ វែមនិកំចាត់បង់
 ខ្ញុំមោហៈទាំងពួង (ដោយមគ្គទី ៤) ដូចជាព្រះអាទិត្យ
 កាលរះឡើង កំចាត់បង់ដឹងតិ ដូច្នោះឯង ។ សូត្រ ទី ៩ ។

(៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវទត្ត ត្រូវអសទ្ធម្ម ៣ យ៉ាង គ្រប
 សង្កត់ រូបវិតចិត្តហើយ ជាអ្នកទៅកើតក្នុងអនាមិក ទៅកើតក្នុងនរក
 បិតនៅអស់ ១ កប្ប លែងកែបាន ។ អសទ្ធម្ម ៣ គឺអ្វីខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវទត្ត ត្រូវសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក គ្របសង្កត់
 រូបវិតចិត្តហើយ ជាអ្នកទៅកើតក្នុងអនាមិក ទៅកើតក្នុងនរក បិត
 នៅអស់ ១ កប្ប លែងកែបាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវទត្ត
 ត្រូវភាពនៃបាបមិត្តគ្របសង្កត់ រូបវិតចិត្តហើយ ជាអ្នកទៅកើតក្នុង
 អនាមិក ទៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់ ១ កប្ប លែងកែបាន ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

សត្វំ ខោ បន ឧត្តរំ ករណីយេ ឱវមត្តកេន
 វិសេសាធិតមេន ច អន្តរា វេសាជំ អាហានិ ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ តីហិ អសទ្ធម្មេហិ អភិក្ខុតោ
 បរិយាទិន្នចិត្តោ ទេវទត្តោ អាហាយិកោ ទេវយិកោ
 កប្បដ្ឋោ អតេតិច្ឆាតិ ។ ^(១)

មា ជាតុ កោចិ លោកស្មី	ទាបិច្ឆោ ឧបបដ្ឋេ ^(២)
តទិមិទាបិ ជាទាប	ទាបិច្ឆានិ យថា តតិ ។
បណ្ឌិតោតិ សមញ្ញតោ	ភារិតត្តោតិ សម្មតោ
ជលីវំ យសេសា អដ្ឋា ^(៣)	ទេវទត្តោតិ មេ សុតិ
សោ បមាទមនុចិលោក	អាសដ្ឋ ^(៤) នំ តថាតតិ
អវិចិរិយំ បត្តោ	ចត្តទ្វារំ កយានកំ ។
អទិដ្ឋស្ស ហិ យោ ទុត្តោ	ទាបកម្មំ អកុត្តតោ
តមេវ ទាបិ ឝស្សតិ	ទិដ្ឋចិត្តំ អនាទរំ ។

១ ឱ.ម. ឥតោ បរំ ធិតមត្តំ ភពវា អវេច តត្ថេនំ ឥតិ វុច្ឆតិ ទិស្សតិ ។
 ២ ម. ឧបបដ្ឋិតិ ។ ៣ អន្តរាយំ អដ្ឋាតិ ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. អាបដ្ឋ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

មួយវិញទៀត កិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅទៀតនៅមាន (ប៉ុន្តែ) ទេវទត្តដល់នូវ
 សេចក្តីវិនាសក្នុងពាក់កណ្តាល ចាកឈាននឹងអភិញ្ញាជាប់ជាប់ផង ចាក
 ការគ្រោសដឹងនូវគុណវិសេសជាខ្ពស់ផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ទេវទត្តដែលត្រូវអសទ្ធម្ម ៣ នេះឯង គ្របសង្កត់ ប្រព័ន្ធចិត្តហើយ ជាអ្នក
 ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់ ១ កប្ប លែងកែប្រែ ។

បុគ្គលនីមួយៗ ក្នុងលោក កុំមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមកដោយ
 ដាច់ខាត គតិរបស់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នា
 ដ៏លាមក យ៉ាងណាមិញ អ្នកទាំងឡាយត្រូវដឹងនូវទេវទត្តនោះ
 ដោយហេតុនេះ យ៉ាងនោះចុះ ។ តថាគត ព្រមទៅទត្តនេះ

គេដឹងថាជាបណ្ឌិត គេសរសើរថាជាអ្នកមានខ្លួនអប់រំហើយ
 ហាក់ដូចជារុនរឿង ដោយយសបរិវារហើយបិតនៅ ទេវទត្ត
 នោះ ជាអ្នកសន្សំរឿយ ។ នូវសេចក្តីប្រមាទ បៀតបៀន
 តថាគតនោះ ហើយដល់នូវអវិចារក មានទូរ ៤ ជាទី

គួរខ្លាច ។ បុគ្គលណា ប្រទូស្តចំពោះបុគ្គល ដែលមិន
 ប្រទូស្ត អ្នកមិនធ្វើបាបកម្ម ផលបាប រមែងប៉ះពាល់
 ត្រូវបុគ្គល អ្នកមានចិត្តប្រទូស្ត មិនអើពើ នោះឯង ។

ឥតិវុត្តកេ តិកនិបាតស្ស ចក្កន្តវុត្តស្ស ខ្នាតំ

សម្មុទ្ធំ វិសេក្កមេន យោ មញ្ញោយ្យ បទ្ធសិត្តំ
 នសោតេន បទ្ធិសេយ្យ តស្មា ហិ ឧទនី មហា ។
 ឯវមេតំ តថាគតំ យោ វំទេន វិហឹសតិ
 សម្មគតំ សន្តចិត្តំ វំទោ តម្ហិ ន រូហតិ ។
 តាទិសំ មិត្តំ ក្កព្វេប^(១) តញ្ច សេវេយ្យ បណ្ឌិតោ
 យស្ស មត្តានុតោ ភិក្ខុ ខយំ ទុក្ខស្ស ចាប្បណេតិ ។
 អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភក្កវតា តតិ មេ សុតន្តំ ។
 ទសមិ^(២) ។

ចក្កន្តវុត្តោ ។

តស្សុទ្ធានំ

វិតត្តសក្ការសទ្ធា បវហានំ ណេតេ អស្សកំ
 ធម្មអន្ធការមនំ ទេវទត្តេន^(៣) តេ ទសាតិ ។

១ ម. ក្រព្វេបិ ។ ២ ឧ.ម. ទសមគ្គិ ឧត្តិ ។ ៣ ម. ទេវទត្តោតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ តិកនិទាន ចតុត្ថវគ្គ ឧទាន

បុគ្គលណា សំគាល់ ដើម្បីនឹងប្រទូស្តនូវសមុទ្រ ដោយឆ្នាំង
 ដ៏ពេញដោយថ្នាំពិស បុគ្គលនោះ មិនគប្បីប្រទូស្ត ដោយឆ្នាំង
 ដ៏ពេញ ដោយថ្នាំពិសនោះទេ ព្រោះថា សមុទ្រ ជាសភាពធំ
 មហិមា យ៉ាងណាមិញ ។ បុគ្គលណា បៀតបៀនតថាគត
 ៖ ដែលកំពុងប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ មានព្រះប្តីជ័យស្នប់រម្ងាប់
 ដោយវេទៈជាទោស វេទៈ (របស់បុគ្គលនោះ) ក៏មិនដុះ
 ឡើងក្នុងព្រះតថាគតនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ភិក្ខុជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមផ្លូវនៃបុគ្គលណា ហើយបានដល់ នូវការអស់
 ទៅនៃសេចក្តីទុក បណ្ឌិត គប្បីធ្វើបុគ្គលមានសភាពដូច្នោះ
 ឲ្យជាមិត្តផង គប្បីសេពគប់ ចំពោះបុគ្គលនោះផង ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ចតុត្ថវគ្គ ។

ឧទាននៃបត្តិវិភិក្ខុ ឆោដ្ឋី

និយាយអំពីវិភិក្ខុៈ ១ សក្ការៈ ១ សំឡេង ១ ទេពច្យុត ១ បុគ្គលក្នុង
 លោក ១ អសុក ១ ធម៌ ១ ធីត ១ មន្ទិល ១ ខេវ័ន្ត ១ ត្រូវជា ១០ ។

ពិព័រណ៍ ពិភពលោក បញ្ចប់វិញ

(៧២) វត្ត ហេតុ កតវត្ត វត្តមហាតតិ មេ
 សុត្តិ ។ តាយោមេ ភិក្ខុវេ អន្តប្បសាទា ។ កតមេ
 តាយោ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ សត្តា អនាទា វា
 ទ្ធិនាទា^(១) វា ចតុប្បនា វា ពហុប្បនា វា វុប្បនោ
 វា អវុប្បនោ វា សញ្ញនោ វា អសញ្ញនោ វា ទេវ-
 សញ្ញនាសញ្ញនោ វា តថាគតោ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ
 អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ យេ ភិក្ខុវេ ពុទ្ធិ បសន្នា
 អន្ត តេ បសន្នា អន្ត ខោ បន បសន្នានំ អត្តោ
 វិហាកោ ហោតិ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ ធម្មា សម្ពុតា
 វា អសម្ពុតា វា វិវាតោ តេសំ អន្តមក្ខាយតិ យទិទិ
 មទនិម្ពននោ បិណសវិទយោ អាលយសម្បត្តាតោ
 វជ្ជបច្ឆនោ តណ្ហាត្តយោ វិវាតោ ទិវេនោ ទិញានំ^(២) ។

១ ឧ. ម. អបក វា ទ្ធិបក វា ។ ២ ម. ទិញានំ ។

ធិតិវិចារៈ តិកនិបាត បញ្ចមវគ្គ

[៧២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីជ្រះថ្លា
 ចំពោះវត្ថុដ៏ប្រសើរនេះ មាន ៣ ។ សេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះវត្ថុដ៏ប្រសើរ ៣
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វទាំងប៉ុន្មាន ដែលជាសត្វ
 មិនមានជើងក្តី មានជើងពីរក្តី មានជើងបួនក្តី មានជើងច្រើនក្តី មាន
 រូបក្តី មិនមានរូបក្តី មានសញ្ញាក្តី មិនមានសញ្ញាក្តី មានសញ្ញាក្តី
 មិនមែន មិនមានសញ្ញាក្តីមិនមែន គឺមានសញ្ញាយ៉ាងល្អិតក្តី ព្រះភយាគត
 ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រាកដជាប្រសើរ ជាងពួកសត្វទាំងនោះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ពួកសត្វនោះ
 ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លាក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរ កាលបើពួកសត្វជ្រះថ្លា ក្នុងវត្ថុដ៏
 ប្រសើរហើយ មានផលក៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង
 ប៉ុន្មាន ដែលជាសង្ខតធម៌ (ធម៌ដែលមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង) ក្តី
 ជាអសង្ខតធម៌ (ធម៌ដែលមិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង) ក្តី វិរាគៈ
 (ការប្រាសចាកតម្រេក) ដែលជាគ្រឿងញ៉ាំងញ៉ូនសេចក្តីស្រវឹង នាំ
 ចេញនូវសេចក្តីស្រេកយូន ដកឡើងនូវសេចក្តីអាល័យ កាត់ផ្តាច់នូវវដ្តៈ
 អសតណ្ណា ប្រាសចាកតម្រេក រលត់មិនសេសសល់ មិនមានតណ្ហានេះ
 ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះ ។

ឥន្ទ្រពោ ភិក្ខុវេទនា បញ្ចមវគ្គស្ស បឋមសុត្តំ

យេ ភិក្ខុវេ វិហាកេ ធម្មេ បសន្នា អក្កេ តេ បសន្នា
អក្កេ ខោ បន បសន្នាជំ អក្កោ វិហាកោ ហោតិ ។
យាវតា ភិក្ខុវេ សង្កតា ធម្មា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
មក្កោ តេសំ អក្កមក្កាយតិ សេយ្យមិទំ សម្មាទិដ្ឋិ
សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ
សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ យេ ភិក្ខុវេ
អរិយមក្កធម្មេ បសន្នា អក្កេ តេ បសន្នា អក្កេ ខោ
បន បសន្នាជំ អក្កោ វិហាកោ ហោតិ ។ យាវតា
ភិក្ខុវេ សង្ឃា វា គណា វា តថាគតសាវកសង្ឃោ
តេសំ អក្កមក្កាយតិ យទិទំ ចត្តាវិ បុរិសយុតានិ
អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា^(១) ។ យេ ភិក្ខុវេ សង្ឃេ បសន្នា
អក្កេ តេ បសន្នា អក្កេ ខោ បន បសន្នាជំ អក្កោ
វិហាកោ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ តយោ
អក្កប្បសាទានិ ។ ឯតមត្តំ កកវា អវោច ។

១ ឱ. ម. តិចោ បរិ ឯស ភគវិចោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុណេយ្យោ ទុក្ខ-
ណេយ្យោ អញ្ញុលិករណីយោ អនុត្តំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សុតិ បាវ ទិស្សត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ តិកទំពាត បញ្ចមវន្ត សូត្រទី ១

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងវិភគធម៌ហើយ
 ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លា ក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរ កាលបើពួកសត្វជ្រះ
 ថ្លាក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរហើយ មានផលក៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ធម៌ទាំងប៉ុន្មាន ដែលជាសង្ខតធម៌ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨
 ដ៏ប្រសើរ គឺការឃើញត្រូវ ១ ការត្រិះរិះត្រូវ ១ វេទនាត្រូវ ១
 ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ព្យាយាមត្រូវ ១ រលឹកត្រូវ ១
 តាំងបិត្តមាំត្រូវ ១ នេះប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងធម៌ គឺមគ្គដ៏ប្រសើរហើយ
 ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថាជ្រះថ្លា ក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរ កាលបើពួកសត្វជ្រះថ្លា
 ក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរហើយ មានផលក៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ឃក្តី គណៈក្តី ទាំងប៉ុន្មាន សង្ឃជាសាវ័ក របស់ព្រះតថាគត
 ដែលចាត់ជានូវបុរសមាន ៤ គូ ចាត់ជាបុរសបុគ្គល (រៀងគ្នា) មានប្រាំបី
 នេះប្រាកដជាប្រសើរជាងសង្ឃ នឹងគណៈទាំងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងសង្ឃហើយ ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថា
 ជ្រះថ្លាក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរ កាលបើពួកសត្វជ្រះថ្លា ក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរហើយ
 មានផលក៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរ
 មាន ៣ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

តត្ថេតំ ឥតិ វិច្ឆតិ

អត្តតោ វេ បសុញ្ញានំ	អត្តំ ធម្មំ វិជានតំ
អត្តំ ពុទ្ធេ បសុញ្ញានំ	នក្ខំ ណាយេ អនុត្តរេ
អត្តំ ធម្មេ បសុញ្ញានំ	វិវាត្តបសមេ សុទេ
អត្តំ សង្ឃេ បសុញ្ញានំ	បញ្ចក្ខេត្តេ អនុត្តរេ
អត្តស្មី ទានំ ននតំ	អត្តំ បញ្ចំ បវឡិតំ
អត្តំ អាយុ ចវណ្ណោ ច	យសោ កត្តំ សុខំ ពលំ
អត្តស្មំ ទានា មេជានី	អត្តធម្មសមាហិតោ

នេវគ្រតោ មនុស្សោ វា អត្តប្បត្តោ បមោទតតិ ។

អយម្បំ អត្តោ វត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

បឋមំ^(១) ។

(៧៣) អន្តមិទំ ភិក្ខុវេ ជីវិកានំ យទិទំ បិណ្ណោល្យំ
 អភិសាទាយំ ភិក្ខុវេ លោកស្មី បិណ្ណាលោ វិចរសិ
 បត្តនាលីតិ ។ តញ្ច ខោ ឯតិ ភិក្ខុវេ កុលបត្តា ឧបេនិ

១ ឱ. ម. បឋមន្តំ នន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

កាលបើពួកសត្វជ្រះថ្លាក្នុង (ព្រះវត្តត្រ័យ) ថាជាវរបស់ប្រសើរ
ដឹងច្បាស់ថាជាសភាវៈប្រសើរ គឺថាជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ
ជាទុក្ខណោយបុគ្គលដ៏ទុក្ខម ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ ដ៏ប្រសើរ
ជាគ្រឿងប្រាសចាកតម្រេកស្ងប់រម្ងាប់ (កិលេស) នាំមក
នូវសេចក្តីសុខ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរ ជាបុព្វាភិក្ខុ
យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ឲ្យនូវទានក្នុងវត្តដ៏ប្រសើរ បុណ្យដ៏ប្រសើរ
ក៏រមែងចំរើន ទាំងកាយ ចំណី យស កេរ្តិ៍ឈ្មោះ
សេចក្តីសុខ នឹងកំឡាំងដ៏ប្រសើរ ក៏រមែងចំរើន អ្នកប្រាជ្ញ
ជាអ្នកឲ្យ (នូវទោយ័យធម៌) ចំពោះវត្តដ៏ប្រសើរ ហើយជា
អ្នកមានចិត្តតាំងមាំ ក្នុងធម៌ដ៏ប្រសើរ លុះកើតជាទេវតា ឬ
កើតជាមនុស្ស សម្រេចនូវសម្បត្តិដ៏ប្រសើរ រមែងរីករាយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១ ។

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការចំពឹងជីវិតដោយកិរិយាគ្រាប់ទៅដើម្បី
ចំណូលទាននេះ លាមកជាងការចំពឹងជីវិតទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ព្រោះថាក្នុងលោករមែងមានពាក្យផ្តាសាដូច្នោះថា អ្នកជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តគ្រាប់
ទៅដើម្បីចំណូលទាន មានតែបុត្រក្នុងផ្ទះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែពួកកុល-
បុត្រ ដែលចូលចិត្តចំពឹងជីវិតដោយកិរិយាគ្រាប់ទៅ ដើម្បីចំណូលទាននោះ

ឥតិវុត្តកេ ឥកធិបាតស្ស បញ្ចមវន្តស្ស ទុតិយសុត្តំ

អត្តវសិកា វត្តវសិ បដិច្ច លេវ វាជានិដតា ន ចោវភិ.
 ដតា ន សណដ្ឋា ន កយដ្ឋា ន អាជីវិកា បកតា^(១) អប្ប
 ច ខោ ឌុតិណ្ណាម្ហា ជាតិយា ជវមរណោ ន^(២) សោកេហិ
 បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឌុតាយាសេហិ
 ទុក្ខានិណ្ណា^(៣) ទុក្ខបរតា អប្បេវ នាម ឥមស្ស^(៤)
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អន្តកិរិយា បញ្ញាយេថាតិ ។
 ឃី បព្វជិតោ ចាយិ ភិក្ខុវេ កុលបុត្តោ^(៥) ហោតិ
 អភិជ្ឈាលុ កាមេសុ តិព្វសារាតោ ព្យាបន្នចិត្តោ បទុដ្ឋ.
 មនស្ន័ប្បោ មុដ្ឋស្សតិ អសម្បជានោ អសមាហិតោ
 វិព្វនចិត្តោ ចាកតិច្ឆ័យោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ
 ធរវលាតិ ឌុកតោ បទិត្តំ មជ្ឈេ ក្នុងតតិ លេវ តាម
 កដ្ឋតិ ជវតិ ន អរញ្ញោ តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមិ
 បុគ្គលំ វនាមិ តិហិកោតា ច បរិហិលោ សាមញ្ញត្តញ្ច
 ន បរិព្វវេតីតិ ។ ឃតមត្តំ ភកវា អវោច ។

១ ម. អាជីវិកបកតា ។ ២ ឌ. ម. ជិវយ មរណេន ។ ៣ ឌ. ទុក្ខានិណ្ណា ។
 ៤ ម. អប្បេវ តាមស្ស ។ ៥ ឌ. ឯក្ខន្ធកេ សោបាតិ ទិស្សតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥតិវុត្តកៈ បញ្ចមវគ្គ សូត្រ ទី ២

សុខ្ខតេ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអំណាចនៃប្រយោជន៍ ព្រោះអាស្រ័យ
 ប្រយោជន៍ មិនមែនព្រោះព្រះរាជាបៀតបៀន មិនមែន ព្រោះចោរ
 បៀតបៀន មិនមែនព្រោះចំពាក់បំណុល មិនមែនព្រោះភ័យគ្របសង្កត់
 មិនមែនព្រោះដុះជាប ដោយការចិត្តមជ្ឈិមវិភិទេ ពិតជាព្រោះការត្រិះរិះថា
 ពួកយើងត្រូវជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ
 លំបាកចិត្ត នឹងចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គ្របសង្កត់ហើយ ជាអ្នកត្រូវទុក្ខរឹបដាន់
 ត្រូវទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃនិរទ្ធក
 ទាំងអស់នេះឲ្យប្រាកដបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្រនេះបានបួស
 យ៉ាងនេះហើយ ក៏ជាអ្នកច្រើនដោយអភិជ្ឈា មានតម្រេកដ៏ភ្លឺវិភាគក្នុងកាម
 មានចិត្តព្យាបាទ មានការត្រិះរិះក្នុងចិត្តដ៏អាក្រក់ ភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន
 មានចិត្តមិនមាំមួន មានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើល មានផ្រ្រូយជាប្រក្រតីគឺមិនសង្រួម
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាអង្កត់ទុសសម្រាប់ដុតខ្ទេច មានភ្លើង
 ឆេះទាំងសងខាង ប្រឡាក់ហែមកត្រង់កណ្តាល រមែងមិនផ្សព្វផ្សាយ
 ទៅដើម្បីជាទុសក្នុងស្រុក ក្នុងព្រៃបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ គឺថាគតកោលនូវបុគ្គលនេះថា សាបសូន្យទាក់កោតៈ របស់
 គ្រហស្ថផង មិនបានញ៉ាំងប្រយោជន៍ ជារបស់សមណៈឲ្យបរិបូណ៌ផង
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

តត្ថេតំ តតំ វិច្ឆតំ

តិហិកោតា ច បរិហិណោ សាមញ្ញត្តញ្ចា ទុពតោ ^(១)

បរិជំសមាណោ បតិវេតិ ធរាលាតំ វិ នស្សតិ ^(២) ។

សេយ្យោ អយោគុណ្ណោ កុត្តោ តត្តោ អត្តសិខ្ខបមោ

យេញោ កុញ្ញេយ្យ ទុស្សីលោ រដ្ឋបិណ្ណំ អសញ្ញតោតិ ។

ទុតិយំ ^(៣) ។

(៧៤) សង្ឃាដិកកណ្ណោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

កហេត្វា បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពោ អស្ស ទានេ

ទានំ បិក្ខុបន្តោ សោ ច ហោតិ អភិជ្ឈាលុ កា-

មេសុ តិព្វសារកតោ ព្យាបដ្ឋិចិត្តោ បទុដ្ឋមនសង្កប្បោ

មុដ្ឋស្សតិ អសម្មជាណោ អសមាហិតោ វិព្វនចិត្តោ

ទាតតិជ្រុយោ អថខោ សោ អារកា វ មយ្ហំ អហា-

ញោ តស្ស ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ធម្មំ ហិ សោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ ន បស្សតិ ធម្មំ អបស្សន្តោ មំ ន បស្សតិ ។

យោជនសតេ ចេបិ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហារេយ្យ

១ ម. ទុត្តកោ ។ ២ ឧ. ម. ធរាលាតំ វិ នស្សតិ ។ ៣ ឧ. ម. ទុតិយន្តិ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ទ្រង់ត្រាស់គាថាព្រះនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

(បុគ្គលទ្រុស្តសីល) រមែងសាបសូន្យចាកកោគៈ របស់គ្រហស្ថផង
ចាកប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈផង ជាបុគ្គលមានចំណែកអាក្រក់
តែងខ្ចាត់ខ្ចាយ ពេយពាយ វិនាសទៅ ដូចជាទសដុតខ្ទាច ។
បុគ្គល បរិភោគដុំដែកក្តៅ ដូចជាអណ្តាតភ្លើង ប្រសើរជាង
បុគ្គលទ្រុស្តសីល មិនសង្រួមហើយ បរិភោគ នូវបិណ្ឌបាត
របស់អ្នកផែន មិនប្រសើរ សោះឡើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

(៧៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុកជាភិក្ខុ ចាប់ដោយសង្ស័យ
(ខែតថាគត) ហើយដើរតាមអំពីខាងក្រោយៗ ដាក់ជើង (ខ្លួន) ត្រង់កន្លែង
ជើង (ខែតថាគត) តែថាភិក្ខុនោះ ជាអ្នកច្រើនដោយអភិជ្ឈា មានគម្រោក
ដីភ្លៀវភ្លាតក្នុងកាម មានចិត្តព្យាបាទ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តដ៏អាក្រក់
ភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន មានចិត្តមិនមាំមួន មានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើល
មានឥន្ទ្រិយជាប្រក្រតី ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីតថាគត
ដោយពិត ឯតថាគត ក៏ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីភិក្ខុនោះដែរ ។ ដំណើរ
នោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុនោះ មិនឃើញ
ធម៌ កាលបើ មិនឃើញធម៌ហើយ ឈ្មោះថា មិនឃើញតថាគត ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុកជាភិក្ខុនោះ នៅក្នុងទីមួយចំនួនរយយោជន៍

ឥតិវុត្តកេ តិកនិបាតស្ស បព្វបទ្ធកស្ស ពតិយសុត្តំ

សោ ច ហោតិ អនេកិជ្ឈាលុ កាមេសុ ន តិព្វសារាតោ
 អព្យា បន្ទចិត្តោ អប្បទុដ្ឋមនស្ត្តិប្បោ ឧបដ្ឋិតស្សតិ
 សម្បជានោ សមាហិតោ ឯកត្តចិត្តោ សំវុត្តិប្រិយោ
 អថ ខោ សោ សន្តិកេវ មយ្ហំ អហត្ថា តស្ស ។ តិ
 តស្ស ហេតុ ។ ធម្មំ ហិ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បស្សតិ
 ធម្មំ បស្សន្តោ មិ បស្សតីតិ ។

អនុតោច្ឆេបិ ថេ អស្ស មហិតោ វ វិយាតវា

ឯជាតុតោ^(១) អនេជស្ស ទិព្វតស្ស អទិព្វតោ

តិទ្វោ សោ វីតកេជស្ស បស្ស យាវត្ថា អារ កា ។

យោ ច ធម្មមភិណ្ណយ ធម្មមណ្ណយ បណ្ឌិតោ

រហនោវ ទិវតោ ច^(២) អនេជោ វុបសម្មតិ

អនេជោ សោ អនេជស្ស ទិព្វតស្ស ត ទិព្វតោ

អតិទ្វោ^(៣) វីតកេជស្ស បស្ស យាវត្ថា សន្តិកេតិ ។

តតិយំ^(៤) ។

១ ម. ជនិទសោ ។ ២ ម. ទហិតោ វិចិត្តិកោ ។ ៣ ម. ធម្មតិយ សោតិ អតិ ។
 ៤ ឌី.ប. ធម្មយុត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ តិកនិបាត បញ្ចមវគ្គ សូត្រ ទី ៣

តែភិក្ខុនោះ មិនជាអ្នកច្រើនដោយអភិជ្ឈា មិនមានតម្រេកដ៏ភ្លឺវិក្វា
 កងកាម មិនមានចិត្តព្យាបាទ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ កងចិត្តដ៏អាស្រ័យ
 ប្រុងស្មារតី ដឹងខ្លួន មានចិត្តមាំមួន មានចិត្តមូលនឹងធីនី កងការម្តង
 តែមួយ សង្រួមឥន្ទ្រិយ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា នៅជិតតថាគតដោយពិត
 រាំងតថាគត ក៏ឈ្មោះថា នៅជិតភិក្ខុនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះ
 ហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុនោះឃើញធម៌ កាល
 បើឃើញធម៌ហើយ ឈ្មោះថា ឃើញតថាគត ។

អ្នកចូរមើលចុះ ភិក្ខុណាដែលជាអ្នកប្រាថ្នាធំ បៀតបៀនគេ
 លុះអំណាចគណ្តាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ មានចិត្តមិនត្រជាក់ ចំពាក់
 នៅ (កងកាម) បើទុកជាភិក្ខុនោះ ជាប់កៀកនឹងព្រះពុទ្ធ ដែល
 មិនមានគណ្តាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ មានចិត្តត្រជាក់ ឥតជាប់ចំពាក់
 ក៏ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយជាងរាប ។ លុះតែភិក្ខុណា ជាបណ្ឌិត
 បានដឹងច្បាស់នូវធម៌ (ដោយញាតបរិញ្ញា និងតិរណបរិញ្ញា) ដឹង
 ច្បាស់នូវចតុស្តង្គធម៌ (ដោយមគ្គញាណ) មិនមានគណ្តាជាគ្រឿង
 ញាប់ញ័រ ស្ងប់រម្ងាប់ ដូចជាអន្ទង់ទឹកប្រាសចាកខ្យល់ មិនកំរើក
 មានចិត្តត្រជាក់ មិនជាប់ចំពាក់ អ្នកចូរមើលចុះ ភិក្ខុនោះ
 ឈ្មោះថា នៅជិតព្រះពុទ្ធ ដែលមិនមានគណ្តាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ
 មានចិត្តត្រជាក់ មិនជាប់ចំពាក់កងកាមជាដរាប ។ សូត្រ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៧៥) តយោមេ ភិក្ខុវេ អភ័ន្តំ ។ តតមេ

តយោ ។ វាភត្តំ ទោសត្តំ មោហត្តំ ។ ឥមេ ខោ

ភិក្ខុវេ តយោ អភ័ន្តំ ។

វាភត្តំ ទហតិ មច្ចេ វត្តេ កាមេស្ស មិច្ឆតេ

ទោសត្តំ បន ព្យាបន្នេ នវេ ចារណាតិចាតិណោ

មោហត្តំ បន សម្មទ្បេ អរិយធម្មេ អកោវិទេ ។

ឯតេ អភ័ន្តំ អជាទត្តា សក្កាយាភិរតា បជា

តេ វឌ្ឍយន្តិ ជិវយំ តិវ្វានព្វា យោនិយោ

អស្សវំ បិក្ខុវិសយេ អមត្តា មារាទ្ធជា ។

យេ ច វត្តិទ្ធិវា យត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ

តេ និព្វាបេន្តិ វាភត្តំ និច្ចំ អស្សកសញ្ញោ

ទោសត្តំ បន មេត្តាយ និព្វាបេន្តិ នវត្តមា

មោហត្តំ បន បញ្ញាយ យាយំ និព្វេធាមិន្ទំ^(១) ។

១ ឃ. និព្វេធាមិន្ទំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៧៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្លើងនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ ភ្លើង ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ភ្លើងគឺភក្កៈ ១ ភ្លើងគឺភោសៈ ១ ភ្លើងគឺមោហៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្លើងមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

ភ្លើងគឺភក្កៈ វេមន៍ដុតពួកសត្វដែលគ្រេកគ្រហាលជ្រប់នៅក្នុងកាម ចំណែកភ្លើងគឺភោសៈ វេមន៍ដុតពួកជន ដែលមានចិត្តព្យាបាទ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ឯភ្លើងគឺមោហៈ វេមន៍ដុតពួកសត្វដែលវង្វេង មិនឈ្លាសវៃក្នុងអរិយធម៌ ។ ពួកសត្វដែលមិនស្គាល់ភ្លើងទាំង នេះ ជាអ្នកគ្រេកគ្រហាលក្នុងសក្កាយ (១ បាទានក្ខន្ធផ) វេមន៍ ញ៉ាំងភ្លើងទាំងនោះឲ្យចំរើន ទាំងញ៉ាំងនរក គំរូចានកំណើត អសុរកាយ នឹងបិត្តវិស័យឲ្យចំរើន មិនដុតចាកចំណងមារបាន ឡើយ ។ លុះតែបុគ្គលទាំងឡាយណា ប្រកប (ដោយការវិនា) ក្នុងសាសនាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ បុគ្គលទាំងនោះ មានសេចក្តីសំគាល់ថា មិនស្អាតជាទិច្ច ទើបញ្ជាំងភ្លើងគឺភក្កៈ ឲ្យរលត់បាន ជាសត្វខ្ពង់ខ្ពស់ជាងជន ទើបញ្ជាំងភ្លើងគឺភោសៈ ឲ្យរលត់ ដោយមេត្តាការវិនាបាន ទាំងញ៉ាំងភ្លើងគឺមោហៈ ឲ្យរលត់ ដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងទំលុះទំលាយភិលេស ។

ឥតិវុត្តកេ ឥតិវុត្តស្ស បញ្ចមវុត្តស្ស បញ្ចមសុត្តំ

តេ និព្វាបេត្វា និបកា រតិវុត្តមតិវុត្តា

អសេសំ បរិនិព្វន្តំ អសេសំ ទុក្ខមជ្ឈត្តំ ។

អរិយទ្កសា វេទនុដោ សមុទណាយ បណ្ឌិតា

ជាតិក្ខយ មកិណាយ នាគប្បន្តិ បនព្វន្តិ ។

បត្តត្តិ^០(១) ។

(៧៦) តថា តថា កិក្ខុវេ កិក្ខុ ឧបបរិក្ខេយ្យ

យថា យថា^(២) ឧបបរិក្ខតោ ពហិទ្ធា ចស្ស វិណាលំ

អវិក្ខតំ អវិសដំ អជ្ឈតំ អសណ្ឌិតំ អនុនាទិយ^(៣)

អបរិតស្សតោ អាយតី ជាតិជរាមរណាទុក្ខសមុទយ-

សម្ពវោ ន ហោតិ ។

សត្តសន្តប្បហិនស្ស នេតិវិនិច្ឆស្ស កិក្ខុដោ

វិក្ខុណោ ជាតិសំសារោ នុត្តិ អស្ស បនព្វវោតិ ។

បញ្ចម^០(៤) ។

១ ឧ.ម. បត្តត្តិ នត្តិ ។ ២ យថា យថាស្សតិ បា.ហេ អដ្ឋកថយំ ទិស្សតិ ។ ៣ អនុ-
ណាយ ១ បរិតស្សយ្យតិ បា.ហេ អដ្ឋកថយំ ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ.ម. បញ្ចមត្តិ នត្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ តិកនិទាន បព្វមវគ្គ សូត្រ ទី ៥

លុះភិក្ខុទាំងនោះ មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន មិនខ្ជិល
 ប្រអូស ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ រំលត់ភ្លើងកិលេសបានហើយ
 រមែងរលត់ទាំងខ្លួន មិនមានសេសសល់ កន្លងផុតទូរទុក្ខ
 មិនមានសេសសល់ ។ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ជាអ្នក
 ឃើញទូរអរិយធម៌ (និព្វាន នឹងសច្ចៈ ៤) ដល់ទូរវេទ
 ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ដឹងច្បាស់ទូរធម៌ ជាគ្រឿងអស់ជាតិ
 រមែងមិនវិលមកកាន់ភព ទៀតឡើយ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

(៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុពិចារណា យ៉ាងណាៗហើយ
 វិញ្ញាណ មិនរាយមាយ មិនរវើរវាយទៅខាងក្រៅ ទាំងមិនបិតនៅខាង
 ក្នុង មិនឥតស្ងួត ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ភិក្ខុគួរពិចារណា យ៉ាងនោះ ។
 ទើបហេតុជាគ្រឿងបង្កឲ្យកើត នៃជាតិទុក្ខ ជកទុក្ខ នឹងមរណទុក្ខ
 មិនមានតទៅ ។

ភិក្ខុដែលបានលះបង់ ទូរគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ៧ យ៉ាង កាត់ផ្តាច់
 ទូរគណ្ណសម្រាប់នាំទៅកាន់ភព រមែងអស់ការគ្រាបង្ហាត់ទៅកាន់
 ជាតិ ភពថ្មីរបស់ភិក្ខុនោះ មិនមានទៀតឡើយ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

(៧៧) តិស្សោ សមា ភិក្ខុវេ កាម្មបបត្តិយោ ។

កតមា តិស្សោ ។ បច្ចុប្បដ្ឋិតកាមា និម្មានតិណោ

បរិនិម្មិតវសវត្តិណោ ។ សមា ខោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ

កាម្មបបត្តិយោតិ ។

បច្ចុប្បដ្ឋិតកាមា ច យេ ទេវា វសវត្តិណោ

និម្មានតិណោ ទេវា យេ ចរោ កាមភោគិណោ

សត្តភាវញ្ញត្តាភាវំ កាមភោគេសុ បណ្ឌិតា

សព្វេ បរិច្ចដេ កាមេ យេ ធិញ្ញោ យេ ឥ មា នុសា

បិយរូបសាតតិណំ ឆេត្វា សោតិ នុវច្ឆយំ^(១)

អសេសំ បរិនិម្មិតំ អសេសំ ទុក្ខមជ្ឈតំ

អរិយទ្គុសា វេទិកុណោ សម្មទណ្ឌយ បណ្ឌិតា

ជាតិក្ខយមភិណ្ឌយ ណាតច្ឆន្តិ បុនតវន្តិ ។

ធម្មំ (២) ។

១ ម. ទុវច្ឆយំ ។ ២ ឧ. ម. ធម្មនិ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវគ្គកៈ

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃកាមនេះ មាន ៣ ។
 ការកើតឡើងនៃកាម ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺពួកសត្វដែលមានកាម
 តាំងឡើងចំពោះ ១ ពួកសត្វដែលកើត ក្នុងឋាននិម្មានវតី (ក្រេកអរ
 ចំពោះកាមដែលនិម្មិតដោយខ្លួនឯង) ១ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងឋានបរ-
 និម្មិតវសវតី (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃកាមដែលអ្នកដទៃនិម្មិតឲ្យ) ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃកាម មាន ៣ នេះឯង ។
 ពួកសត្វដែលមានកាមតាំងឡើងចំពោះភ្នំ ពួកទេវតាណាដែល
 កើតក្នុងឋានបរនិម្មិតវសវតីភ្នំ ពួកទេវតាណា ដែលកើតក្នុងឋាន
 និម្មានវតីភ្នំ នឹងពួកសត្វណាដទៃក្រៅអំពីនេះ ដែលជាអ្នកបរិភោគ
 នូវកាមភ្នំ (ពួកសត្វទាំងអស់នោះ) មិនឆ្លងនូវការបានវេចបរនេះហើយ
 ប្រែទៅជាដទៃ ព្រោះការបរិភោគកាមបានឡើយ (ព្រោះហេតុនោះ)
 កាមទាំងឡាយណា ជាវេសវិញភ្នំ កាមទាំងឡាយណា ជាវេសវ
 មនុស្សភ្នំ អ្នកប្រាជ្ញលះបង់នូវកាមទាំងអស់នោះ កាត់ផ្តាច់នូវខ្សែភ្នំ
 តណ្ហាជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ដោយសេចក្តីរីករាយក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់
 ដែលពួកសត្វឆ្លងបានដោយក្រ ហើយរលត់ មិនមានសេសសល់
 កន្លងនូវទុក្ខ មិនមានសេសសល់ ពួកអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកឃើញនូវ
 អរិយធម៌ ដល់នូវវេទ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាគ្រឿង
 អស់ជាតិ រមែងមិនវិលមកកាន់កាប់ថ្មី ទៀតឡើយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

ឥតិវុត្តកេ វិកនិយោគស្ស បញ្ចមវុត្តស្ស សត្តមសុត្តំ

(៧៨) កាមយោគយុត្តោ ភិក្ខុវេ ភវយោគយុត្តោ

អនាតាមី ហោតិ អនត្តា^(១) ឥត្តនំ ។ កាមយោគ-

វិសិយុត្តោ ភិក្ខុវេ ភវយោគយុត្តោ អនាតាមី ហោតិ

អនត្តា^(២) ឥត្តនំ ។ កាមយោគវិសិយុត្តោ ភិក្ខុវេ

ភវយោគវិសិយុត្តោ អវហំ^(៣) ហោតិ វិណាសវោតិ ។

កាមយោគេន សិយុត្តោ ភវយោគេន ច្ចកយំ

សត្តា ឥច្ឆន្តិ សំសារំ ជាតិមរណតាមីនោ ។

យេ ច កាមេ បហន្តាន អប្បត្តា អាសវត្តយំ

ភវយោគេន សិយុត្តោ អនាតាមីតិ វុច្ឆរេ ។

យេ ច ខោ ឆន្ទសំសយា^(៤) វិណាមាណប្បនព្វា

តេ វេ ទាវកតា លោកេ យេ បត្តា អាសវត្តយន្តិ ។

សត្តម^(៥) ។

១ ឱ. អនត្តា ។ ២ ឱ. អនត្តា ។ ៣ ឱ. ម. អវហេ ។ ៤ ម. ឆន្ទសំសារា ។

៥ ឱ. ម. សត្តមន្តិ មត្តិ ។ ភគិយករណវរុត្តិ ទិស្សតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥតិវុត្តក បញ្ចមវគ្គ សូត្រ ទី ៧

(៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលប្រកបដោយកាមយោគៈ
 (កិលេសជាគ្រឿងប្រកបគឺតម្រេកក្នុងបញ្ចកាមគុណ) ប្រកបដោយភវយោគៈ
 (កិលេសជាគ្រឿងប្រកប គឺតម្រេកក្នុងរូបភពនឹងអរូបភព) ឈ្មោះថា អនាគាមិ-
 បុគ្គល ព្រោះនៅមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលដែលប្រាសចាកកាមយោគៈ តែប្រកបដោយភវយោគៈ
 ឈ្មោះថា អនាគាមិបុគ្គល ព្រោះមិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សទៀត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលប្រាសចាកកាមយោគៈ ប្រាសចាក
 ភវយោគៈ ឈ្មោះថា អរហន្ត អស់ភាសវៈហើយ ។

ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយកាមយោគៈ នឹងភវយោគៈទាំងពីរ
 ជាសត្វប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ នឹងមរណៈ រមែងអន្ទោលទៅ
 កាន់សង្សារ ។ ចំណែកពួកសត្វណា បានលះបង់ឲ្យកាម
 ទាំងឡាយ តែមិនបានដល់ឲ្យការអស់ទៅនៃភាសវៈ នៅប្រកប
 ដោយភវយោគៈនៅឡើយ ពួកសត្វនោះហៅថា អនាគាមិ-
 បុគ្គល ។ លុះតែពួកសត្វណា បានកាត់ឲ្យសេចក្តីសង្ស័យ
 អស់សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងភពប្តីហើយ ឬពួកសត្វណា ដែល
 បានដល់ឲ្យការអស់ទៅនៃភាសវៈក្នុងលោក ពួកសត្វនោះឯង
 ឈ្មោះថា បានដល់ឲ្យត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ។ សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស និក្ខិដ្ឋកំ

(៧៧) កល្យាណាសីលោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កល្យាណាធម្មោ កល្យាណាប្បញ្ញោ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ កេវលី វុសិតវា ឧត្តមប្បវិសោតិ វុច្ឆតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កល្យាណាសីលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ មាតិមោក្ខសិវាសំវុតោ វិហារតិ អាចារតោចរសម្បដ្ឋោ អនុមត្តសុ វុដ្ឋេសុ ភយនស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កល្យាណាសីលោ ហោតិ ។ ឥតិ កល្យាណាសីលោ ។ កល្យាណាធម្មោ ច កថំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សត្តតិសពោធិបក្ខិកានិ^(៦) ធម្មានិ ភាវនានុយោកមនុយុត្តោ វិហារតិ ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កល្យាណាធម្មោ ហោតិ ។ ឥតិ កល្យាណាសីលោ កល្យាណាធម្មោ ។ កល្យាណាប្បញ្ញោ ច កថំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមត្តិ បញ្ញាវិមត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មសយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កល្យាណាប្បញ្ញោ ហោតិ ។

១ ឧ.ប. សុត្តន្ត ពោធិបក្ខិកានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសីលល្អ មានធម៌ល្អ មាន

ប្រាជ្ញាល្អ បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ចប់សព្វគ្រប់ហើយ ហៅថាជា

បុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងធម៌នៃយនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមាន

សីលល្អ តើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជា

អ្នកមានសីល បានសង្រួម ដោយការសង្រួមក្នុងបុគ្គលិក បរិបូណ៌ដោយ

អាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុង

សិក្ខាបទទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសីលល្អ យ៉ាងនេះឯង ។

ដូច្នេះ ហៅថា ភិក្ខុមានសីលល្អ ។ ភិក្ខុមានធម៌ល្អ តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបរឿយៗ នូវការចំរើន

នូវពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានធម៌ល្អយ៉ាងនេះឯង។

ដូច្នេះ ហៅថា ភិក្ខុមានសីលល្អ មានធម៌ល្អ ។ ភិក្ខុមានប្រាជ្ញាល្អ

តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានធ្វើ

ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

នូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះអស់ទោវន

កាសវៈទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានប្រាជ្ញាល្អ យ៉ាងនេះឯង ។

ឥតិវុត្តកេ តិកនិយោគស្ស បញ្ចមវុត្តស្ស អដ្ឋមសុត្តំ

ឥតិ កល្យាណាសីលោ កល្យាណាធម្មោ កល្យាណា .

ប្បញ្ញោ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ កេវលី វុសិតវា ឧត្តម .

ប្រសោតិ វុច្ឆតិ ។

យស្ស កាយេន វាចាយ មនសា នត្តិ ទុក្ខំ

តំ វេ កល្យាណាសីលោតិ អាហុ ភិក្ខុំ ហិរិមនំ^(១) ។

យស្ស ធម្មា សុភាវិតា បត្តសម្មោធិតាមិណោ

តំ វេ កល្យាណាធម្មោតិ អាហុ ភិក្ខុំ អនុស្សំទំ ។

យោ ទុក្ខស្ស បជាណាតិ ឥធម៌ ខ យមត្តោ

តំ វេ កល្យាណាបញ្ញោតិ អាហុ ភិក្ខុំ អនាសរិ

តេហិ ធម្មហិ សម្មំ អនិយំ វិស្មំនិសយំ

អសីតំ សព្វលោកស្ស អាហុ សព្វប្បហាយិនត្តំ ។

អដ្ឋមំ^(២) ។

១ ម. ហិរិមនំ ។ ២ ឧ.ម. អដ្ឋមន្តំ មន្តំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥកនិបាត បញ្ចមវគ្គ សូត្រ ទី ៨

ភិក្ខុដែលមានសីលល្អ មានធម៌ល្អ មានប្រាជ្ញាល្អ បានប្រព្រឹត្ត
មគ្គត្រហ្មចរិយៈ ចប់សព្វគ្រប់ហើយ ហៅថាជាទុក្ខមបុរស ក្នុងធម្មវិន័យ

នេះ ដូច្នោះឯង ។

ភិក្ខុណា មិនមានអំពើអាក្រក់ ដោយកាយ ដោយវាចា
ដោយចិត្ត អ្នកប្រាជ្ញ ហៅភិក្ខុនោះ ដែលមានសេចក្តីខ្មាស
បាប ថាជាអ្នកមានសីលល្អ ដោយពិត ។ ធម៌ទាំងឡាយ
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសម្រេចសមោធិញ្ញាណ ដែលភិក្ខុណា
បានចំរើន ដោយល្អ ហើយ អ្នកប្រាជ្ញហៅភិក្ខុនោះ ដែលមិន
មានកិលេសក្រាស់ ថាជាអ្នកមានធម៌ល្អដោយពិត ។ ភិក្ខុណា
ដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខរបស់ខ្លួន ក្នុងលោក
នេះ អ្នកប្រាជ្ញ ហៅភិក្ខុនោះ ដែលមិនមានអាសវៈ ថាជាអ្នក
មានប្រាជ្ញាល្អ ដោយពិត អ្នកប្រាជ្ញ ពោលនូវភិក្ខុដែល
បរិបូណ៌ ដោយធម៌ទាំងឡាយនោះ ជាអ្នកមិនមានទុក្ខ អស់
សេចក្តីសង្ស័យ លះបង់នូវកិលេសទាំងពួង ថាជាអ្នកមិន
អាស្រ័យដោយគណ្តានឹងទិដ្ឋិ ក្នុងលោកទាំងពួង ។ សូត្រ ទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ភគវិញ្ញាណំ

[១០០០] ទ្វេមាណំ ភិក្ខុវេ នាណាណំ អាមិសនាណំ ច
 ធម្មនាណំ ច ឯតទន្តំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ទ្ធិដ្ឋំ នាណាណំ
 យទិទិ ធម្មនាណំ ។ ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ សិវិភាតា អាមិស-
 សិវិភាតោ ច ធម្មសិវិភាតោ ច ឯតទន្តំ ភិក្ខុវេ
 ឥមេសំ ទ្ធិដ្ឋំ សិវិភាតាណំ យទិទិ ធម្មសិវិភាតោ ។
 ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ អន្តកហា អាមិសាន្តកហោ ច
 ធម្មាន្តកហោ ច ឯតទន្តំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ទ្ធិដ្ឋំ
 អន្តកហាណំ យទិទិ ធម្មាន្តកហោតិ ។

យមាហុ នាណំ បរមំ អន្តកំ
 យំ សិវិភាតំ ភកកំ អវណាយំ
 អន្តមិ ខេត្តមិ បស្សន្តិត្តោ
 វិញ្ញា បដាណំ កោ ន យជេជ កាលេ ។
 យេ បេវ ភាសន្តំ សុណាន្តំ ច្ចកយំ
 បស្សន្តិត្តោ សុគតស្ស សាសនេ
 តេសំ សោ អត្តោ បរមោ វិសុជ្ឈតិ
 យេ អប្បមត្តា សុគតស្ស សាសនេតិ ។

នវមិ^(១) ។

១ ឧ.ម. ឥវមន្តិ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

(១០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាននេះ មាន ២ យ៉ាង គឺអាមិសទាន ១ ធម្មទាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាទានទាំង ២ យ៉ាងនេះ ធម្មទាន ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការចែកនេះ មាន ២ យ៉ាង គឺការ ចែកអាមិសៈ ១ ការចែកធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាការចែក ទាំង ២ នេះ ការចែកធម៌ ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី អនុគ្រោះនេះ មាន ២ យ៉ាង គឺសេចក្តីអនុគ្រោះ ដោយអាមិសៈ ១ សេចក្តី អនុគ្រោះ ដោយធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសេចក្តីអនុគ្រោះ ទាំង ២ យ៉ាងនេះ សេចក្តីអនុគ្រោះ ដោយធម៌ ប្រសើរជាង ។

ព្រះមានព្រះភាគ ពោលសរសើរ នូវទានណា ថាជាទាន ទុក្ខម ប្រសើរលើស គ្រាន់សរសើរ នូវការចែកណា (ថាជាវេស'ទុក្ខម ប្រសើរលើស) អ្នកប្រាជ្ញ មានចិត្ត ជ្រះថ្លា ចំពោះបុព្វាកេត្តដ៏ប្រសើរ កាលបើដឹងច្បាស់ហើយ នរណា នឹងមិនបូជា ក្នុងកាលដែលគួរ ។ ពួកសត្វណា សំដែងផង ស្តាប់ផង ទាំងពីរពួក មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុង សាសនាព្រះសុត្ត (មួយទៀត) ពួកសត្វណា មិនធ្វើស ប្រហែសក្នុងសាសនាព្រះសុត្ត ប្រយោជន៍ដ៏សំខាន់នោះ របស់ពួកទាំងនោះ រមែងបរិសុទ្ធ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

ឥតិវុត្តកេ ឥកនិបាតស្ស បព្ពមវន្តស្ស ទសបសុត្តំ

[១០១] ^(៦) ធម្មេនាហំ ភិក្ខុវេ តេវិជ្ជំ ព្រាហ្មណំ

បញ្ញាបេមិ នោតំ លចិត្តលាបនមត្តេន ។ កថង្កាហំ
 ភិក្ខុវេ ធម្មេន តេវិជ្ជំ ព្រាហ្មណំ បញ្ញាបេមិ នោតំ
 លចិត្តលាបនមត្តេន ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវតំ សេយ្យេដិទំ ឯកម្យំ ជាតិ
 ទ្វេមិ ជាតិយោ តិស្ស្សមិ ជាតិយោ ចតស្ស្សមិ
 ជាតិយោ បញ្ចមិ ជាតិយោ ទសមិ ជាតិយោ វិសម្យំ
 ជាតិយោ វិសម្យំ ជាតិយោ ចត្តាធិ្យសម្យំ ជាតិយោ
 បញ្ញាសម្យំ ជាតិយោ ជាតិសតម្យំ ជាតិសហស្សម្យំ
 ជាតិសតសហស្សម្យំ អនេកេមិ សិវដ្ឋករេយ្យ អនេកេ-
 មិ វិវដ្ឋករេយ្យ អនេកេមិ សិវដ្ឋវិវដ្ឋករេយ្យ អមុត្រាសី
 ឯវិនាមោ ឯវិនាតោ ឯវិនិល្លោ ឯវិហាយារោ ឯវិសុខ-
 ទុក្ខច្បដិសិវេដិ ឯវិហាយុបរិយេន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 អម្បុត្ត ទទទាដិ តត្រាថាសី ឯវិនាមោ ឯវិនាតោ
 ឯវិនិល្លោ ឯវិហាយារោ ឯវិសុខទុក្ខច្បដិសិវេដិ ឯវិហាយុ-
 បរិយេន្តោ សោ តតោ ចុតោ វេជ្ជបបដ្ឋោតិ វេតិ សាការំ
 សទុរុទ្ធសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវតំ ។

១. ឱ. ម. វត្ត ហិរេ វុត្តំ ហេតំ ភវន្តោ វុត្តមហោភតិ មេ សុខន្តំ ពិមេ ធាហិ ទិស្សន្តំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥតិវុត្តក បញ្ចមវិទ្ធិ សូត្រ ទី ១០

[១០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបញ្ញត្តនូវបុគ្គលអ្នកបានត្រូវវិជ្ជា
ដោយធម៌ ថាជាព្រាហ្មណ៍ មិនបញ្ញត្តនូវបុគ្គលដទៃថាជាព្រាហ្មណ៍
ដោយគ្រាន់តែពាក្យពោលនឹងបង្ហាញនូវមន្តប៉ុណ្ណោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ តថាគតបញ្ញត្តនូវបុគ្គលអ្នកបានត្រូវវិជ្ជា ដោយធម៌ ថាជាព្រាហ្មណ៍
មិនបញ្ញត្តនូវបុគ្គលដទៃ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ដោយគ្រាន់តែពាក្យពោល នឹង
បង្ហាញនូវមន្តប៉ុណ្ណោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ រលឹកជាតិដែលបានអាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនប្រការ
គឺ រលឹកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ
១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ
១០០ ជាតិខ្លះ ១០០០ ជាតិខ្លះ ១ វសនជាតិខ្លះ រលឹកបានច្រើន
សំវដ្តកប្បខ្លះ ច្រើនវិវដ្តកប្បខ្លះ ច្រើនសំវដ្តវិវដ្តកប្បខ្លះ ថាអាត្មាអញបាន
កើតក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរ
យ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់
អាយុប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុង
ភពឯណោះ ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រ
យ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាង
នេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ
ក៏បានមកកើតក្នុងភពនេះ ភិក្ខុនោះរលឹកតាមនូវជាតិដែលអាស្រ័យនៅក្នុង
កាលមុនបានជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការៈ ព្រមទាំងទទួលយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

អយមស្ស បឋមា វិជ្ជា អនិកតា ហោតិ អវិជ្ជា វិហតា
 វិជ្ជា ឧប្បន្នា តមោ វិហតោ អាណោកោ ឧប្បន្នោ
 យថាតំ អប្បមត្តស្ស អាតាចិលោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ។
 បុន ចបំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្ធមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបដ្ឋ-
 មានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទិព្វណ្ណោ សុគតេ
 ទុក្ខតេ យថាកម្មបតេ សត្តេ បជាណតិ ឥមេ វត
 កោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សម្មាសមាសា វចទុច្ចរិ-
 តេន សម្មាសមាសា មលោទុច្ចរិតេន សម្មាសមាសា អរិយានំ
 ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ
 កាយស្ស ភេទា បាម្មរណា អនាយំ ទុក្ខតំ វិជំហតំ
 ជិវយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន កោន្តោ សត្តា កាយ-
 សុច្ចរិតេន សម្មាសមាសា វចសុច្ចរិតេន សម្មាសមាសា
 មលោសុច្ចរិតេន សម្មាសមាសា អរិយានំ អនុបវាទកា
 សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ កាយស្ស
 ភេទា បាម្មរណា សុគតិំ សុកំ លោកិំ ឧបបន្នាតិ
 ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធមានុស-
 កេន ។ បេ ។ យថាកម្មបតេ សត្តេ បជាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

នេះ ជាវិជ្ជាទី ១ ដែលភិក្ខុនោះបានហើយ អវិជ្ជាខ្ពស់បានទៅ វិជ្ជា
កំភើតឡើង ឆឹងខ្ពស់បានទៅ ពន្លឺកំភើតឡើង ដល់ភិក្ខុនោះ ដែលមិន
ប្រហែសធ្វេស ខំព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តមូលស្ងួត (ឥតមាន
នឹកនា ដល់កាយនឹងជីវិតឡើយ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុ
មានចក្ខុទិព្វ បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុជាបេសមនុស្ស ពិចារណាយើញទ្វេសត្វ
ទាំងឡាយ ដែលកំពុងច្យុត កំពុងកើត ពាចរថោកខឹងទុក្ខប មានសម្បុរ
ល្អ មានសម្បុរពាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិពាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវ
សត្វទាំងឡាយ ដែលអន្តោលទៅតាមកម្មថា អើហ្ន៎⁺ សត្វទាំងអម្បាល
នេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយ
មនោទុច្ចរិត ជាអ្នកគិះដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់មាំ
នូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ លុះសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ
បានទៅកើតឯអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក អើហ្ន៎⁺ ចំណែកសត្វ
ទាំងអម្បាលនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត
ប្រកបដោយមនោសុចរិត មិនគិះដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាសម្មាទិដ្ឋិ
ប្រកាន់មាំនូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ លុះសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយរាងកាយ
ស្លាប់ទៅ បានទៅកើត ឯសុគតិ ស្គតិ ទេវលោក ភិក្ខុនោះ មាន
ចក្ខុទិព្វ បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុជាបេសមនុស្សធម្មតា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់
នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលអន្តោលទៅតាមកម្ម ដោយបការៈ ដូច្នោះ ។

ឥតិវុត្តកោ ឥតិវុត្តកោស្ស បញ្ចមវុត្តកោស្ស ទសមសុត្តំ

អយមស្ស ធុតិយា វិជ្ជា អធិគតា ហោតិ អវិជ្ជា វិហតា
 វិជ្ជា ឧប្បន្តា តមោ វិហតោ អាណោកោ ឧប្បន្តោ យថាតំ
 អប្បមត្តស្ស អាតាបិដោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ។
 បុន ចបំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវំនំ ខយា អនាសវំ
 ចេតោវិមត្តិ បញ្ចវិមត្តិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ អយមស្ស ធុតិយា
 វិជ្ជា អធិគតា ហោតិ អវិជ្ជា វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្តា
 តមោ វិហតោ អាណោកោ ឧប្បន្តោ យថាតំ អប្បម-
 ត្តស្ស អាតាបិដោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ។ ឃំ ទោ
 អហំ ភិក្ខុវេ ធម្មេន តេវិជ្ជំ ព្រាហ្មណំ បញ្ចមេមិ
 ណញ្ញំ លបិតលាបនមត្តោនាតិ ។ (១)

បុព្វេនិវាសំ យោ វេទិ (២) សត្តាទាយញ្ច បស្សតិ
 អថ ជាតិក្ខយំ បត្តោ អភិញ្ញាវោសិតោ មុនំ ។
 ឯតាហិ តិហិ វិជ្ជាហិ តេវិជ្ជោ ហោតិ ព្រាហ្មណោ

១ ឧ.ម. ឥតោ បំ ឯតមត្តំ ភគវាអភោច ។ តត្ថេតំ ឥតិ វុច្ឆេតិ ឥមេ បាហិ ទិស្សត្តិ ។
 ២ ឧ. ឯត្ត ហនេ បុព្វេនិវាសំ យោ វេទិ សត្តាទាយញ្ច ព្រាហ្មណំ បញ្ចមេមិ ន ច អញ្ញំ
 លបិតលាបនមត្តោតិ អយមេវ គាថា ទិស្សតិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ឥតិវុត្តកៈ បញ្ចមវគ្គ សូត្រ ទី ១០

នេះជាវិជ្ជាទី ២ ដែលភិក្ខុនោះបានហើយ អវិជ្ជា ខ្លាត់បាត់ទៅ វិជ្ជា
 ក៏កើតឡើង ឯនឹងខ្លាត់បាត់ទៅ ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់ភិក្ខុនោះ ដែល
 មិនប្រហែសឆ្ងល់ ទំព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តមូលស្ងួត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឲ្យចេតនាវិមុត្តិ ទើង
 បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានភាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃភាសវៈទាំងឡាយ ។
 នេះ ជាវិជ្ជាទី ៣ ដែលភិក្ខុនោះបានហើយ អវិជ្ជាខ្លាត់បាត់ទៅ
 វិជ្ជាក៏កើតឡើង ឯនឹងខ្លាត់បាត់ទៅ ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់ភិក្ខុនោះ
 ដែលមិនប្រហែសឆ្ងល់ ទំព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តមូលស្ងួត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភយាគត បញ្ញាតនូវបុគ្គលអ្នកបានត្រូវវិជ្ជា ដោយ
 ធម៌ ថាជាព្រាហ្មណ៍ មិនបញ្ញាតនូវបុគ្គលដទៃ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ដោយ
 គ្រាន់តែរក្សាពោលនឹងបង្ហាញនូវមន្តប្តីណោះទេ យ៉ាងនេះឯង ។

បុគ្គលណា បានដឹងនូវខន្ធសន្តាន ដែលសាស្ត្រយនៅក្នុងកាល
 មុន ទាំងឃើញនូវថាទស្សន៍នឹងអបាយ ទាំងបានដល់នូវការ
 អស់ទៅនៃជាន់ ជាខាងក្រោយ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអ្នកប្រាជ្ញ
 បានញ្ញាំងកិច្ចឲ្យសម្រេច ព្រោះដឹងច្បាស់នូវចតុស្តច្ឆមិ ។
 ព្រាហ្មណ៍ (ណា) ជាអ្នកបានត្រូវវិជ្ជា ដោយវិជ្ជា ៣ នុ៎ះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

តមហី វនាមិ តេវជ្ជិ ណាញំ លបិតលាបនន្តំ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ ភតវតា ឥតិ មេ សុតន្តំ ។

និសមិ^(១) ។

បព្វមវត្តោ ។

តិស្សុទ្ធានំ
បុ

នាសាទជីវិត សង្ឃាជំ អត្តិ ឧបបវិត្តយា

ឧបបត្តិកាមកល្យាណំ ណានំ ធម្មេន តេ និសាតិ ។

វិពនិយពោ និដ្ឋិតោ ។

១ ឱ.ម. វសមន្តិ នត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

គថាគភហោ ខ្ញុំព្រាហ្មណ៍ អ្នកបានគ្រូវិជ្ជានោះ ថាជា

ព្រាហ្មណ៍ មិនហៅខ្ញុំបុគ្គលដទៃ ដែលជាអ្នកពោល

នឹងបណ្ឌិត្យខ្ញុំមន្ត ថាជាព្រាហ្មណ៍ឡើយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ បញ្ចមវគ្គ ។

ឧទ្ធាននៃបញ្ហាមរិត្តនោះគឺ

និយាយអំពី សេចក្តីជ្រះថ្លា ១ ការចិញ្ចឹមជីវិត ១ សង្ឃ្គាដី ១ ភ្លើង ១

ការពិចារណា ១ ការកើតឡើងនៃកាម ១ កាមយោគៈ ១

សីលល្អ ១ ពាន ១ ព្រាហ្មណ៍ដោយធម៌ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ចប់ ឥតនិយាត ។

ពិព័រណ៍ បញ្ចក្ខន្ធហោ

(១០២) វ័ត្តំ ហេតំ ភក្កវតា វ័ត្តមហាតាតិ មេ
 សុវតិ ។ អហមស្មិ ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណោ យាចយោតោ
 សទា បយតទាណំ អន្តមទេហធមោ អនុត្តរោ
 ភិសកោ សល្លកត្តោ តស្ស មេ តុម្យេ បុត្តា ឱវសា
 មុខតោ ជាតា ធម្មជា ធម្មនិម្មិតា ធម្មនាយាទា លោ
 អាមិសទាយាទា ។ ទ្រេមនិ ភិក្ខុវេ ទាណនិ អាមិ-
 សទានព្វ ធម្មទានព្វ ឯតទន្តំ ភិក្ខុវេ ឥមេសិ
 ទ្ធិន្នំ ទាណនំ យទិទិ ធម្មទានំ ។ ទ្រេមេ ភិក្ខុវេ
 សិវិភាតា អាមិសសិវិភាតោ ច ធម្មសិវិភាតោ ច
 ឯតទន្តំ ភិក្ខុវេ ឥមេសិ ទ្ធិន្នំ សិវិភាតានំ យទិទិ
 ធម្មសិវិភាតោ ។ ទ្រេមេ ភិក្ខុវេ អនុត្តហា អាមិសានុ-
 ត្តហោ ច ធម្មានុត្តហោ ច ឯតទន្តំ ភិក្ខុវេ ឥមេសិ
 ទ្ធិន្នំ អនុត្តហានំ យទិទិ ធម្មានុត្តហោ ។ ទ្រេមេ ភិក្ខុវេ
 យាតា អាមិសយាតោ ច ធម្មយាតោ ច ឯតទន្តំ
 ភិក្ខុវេ ឥមេសិ ទ្ធិន្នំ យាតានំ យទិទិ ធម្មយាតាតិ ។
 ឯតមត្តំ ភក្កវ អរោច ។ តត្តតិ ឥតិ វ័ត្តតិ

ធិតិវិចារៈ បត្តក្ខនិបាត

(១០២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្តសំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគត
 ជាព្រាហ្មណ៍ គួរតែសូមបាន មានវេលាស្អាតគ្រប់កាល ទ្រង់ទ្រូរ
 អន្តភាពថាទីបំផុត ជាពេទ្យវះកាត់យ៉ាងប្រសើរ អ្នកទាំងឡាយ ជាបុគ្គ
 ជាឱរស កើតអំពីមាត់ភថាគត កើតអំពីធម៌ មានធម៌តាក់តែងហើយ
 មានធម៌ជាមតិក មិនមានអាមិសៈជាមតិកឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ទាននេះ មាន២ គឺ អាមិសទាន១ ធម្មទាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 ទានទាំង ២ នេះ ធម្មទានប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការចែក
 នេះមាន២ គឺការចែកអាមិសៈ ១ ការចែកធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បណ្តាការចែកទាំង ២ នេះ ការចែកធម៌ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការអនុគ្រោះនេះ មាន២ គឺការអនុគ្រោះដោយអាមិសៈ ១ ការអនុគ្រោះ
 ដោយធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាការអនុគ្រោះ ទាំង ២ នេះ ការ
 អនុគ្រោះដោយធម៌ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការបូជានេះ
 មាន២ គឺការបូជាដោយអាមិសៈ ១ ការបូជាដោយធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បណ្តាការបូជានឹង ២ នេះ ការបូជាដោយធម៌ប្រសើរជាង ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់
 ភាពពុំនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ
 យោ ធម្មយានំ អយមំ អមច្ឆរំ
 តថាតតោ សព្វសត្តានុកម្មំ
 តំ តាទិសំ ទេវមនុស្សសេដ្ឋំ
 សត្តា នមស្សនំ កវស្ស ចារកុនំ ។

អយម្បំ អត្តោ វុត្តោ កតវត្តា ឥតិ មេ សុតនំ ។
 បឋមំ^(១) ។

(១០៣) ចត្តារិមាណំ ភិក្ខុវេ អប្បាណំ ចេវ សុល-
 កាណំ ច តាណំ អនវជ្ជាណំ ។ កតតមាណំ ចត្តារិ ។
 បិសុត្តុលំ ភិក្ខុវេ ចីវរាណំ អប្បញ្ញ សុលកញ្ច តញ្ច
 អនវជ្ជំ ។ បិណ្ឌិយាលោហោ ភិក្ខុវេ ភោជនាណំ អប្បញ្ញ
 សុលកញ្ច តញ្ច អនវជ្ជំ ។ វុត្តម្បលំ ភិក្ខុវេ
 សេនាសនាណំ អប្បញ្ញ សុលកញ្ច តញ្ច អនវជ្ជំ ។
 ប្បតិម្បតំ ភិក្ខុវេ ភេសជ្ជាណំ អប្បញ្ញ សុលកញ្ច
 តញ្ច អនវជ្ជំ ។ ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អប្បាណំ ចេវ

១ ឧ ម បឋមន្តំ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ព្រះភថាគតអង្គណា មិនមានព្រះទ័យកំណាញ់ មានការអនុ-
គ្រោះដល់សត្វសត្វ បានប្រោសប្រធានធម៌ សត្វទាំងឡាយ
តែងនមស្ការព្រះភថាគតនោះ ប្រាកដដូច្នោះ ព្រះអង្គ
ប្រសើរជាងទេវតានឹងមនុស្ស ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃភព ។

ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
គ្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១ ។

(១០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុដែលតិចតួចផង ងាយបានផង
វត្ថុទាំងនោះ មិនមានទោសផង នេះ មាន ៤ ។ វត្ថុទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាចីវរទាំងឡាយ បិសុក្ខលចីវរ ជារបស់តិចតួច
ផង ងាយបានផង ចីវរនោះ ជារបស់មិនមានទោសផង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បណ្តាកោជនទាំងឡាយ បិណ្ឌិយាលោបកោជន^(១) ជារបស់
តិចតួចផង ងាយបានផង កោជននោះ ជារបស់មិនមានទោសផង ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសេនាបនៈទាំងឡាយ រុក្ខមូលសេនាសនៈ ជា
របស់តិចតួចផង ងាយបានផង សេនាសនៈនោះ ជារបស់មិនមាន
ទោសផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកេសជ្ជៈទាំងឡាយ ទឹកម្សត្រ
ស្អុយ ជារបស់តិចតួចផង ងាយបានផង ទឹកម្សត្រនោះ ជារបស់មិនមាន
ទោសផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុ ៤ នេះឯង ជារបស់តិចតួចផង

១ កោជនដែលបានដោយកំលាំងនៃស្នូល ។

ឥតិវុត្តកថា ចក្កវគ្គនិពាសយ ភិក្ខុយសុត្តំ

សុលភានិ ច តានិ ច អនវដ្ឋានិ ។ យតោ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អប្បេន ច តុដ្ឋា ហោតិ សុលភេន
ច អនវដ្ឋេន ច ឥស្សហំ អញ្ញាវំ សាមញ្ញំ
វនាមិតំ ។

អនវដ្ឋេន តុដ្ឋស្ស	អប្បេន សុលភេន ច
ន សេនាសនមាវត្ត	ចំរំ ទានភោជនំ
វិយាតោ ហោតិ ចិត្តស្ស	ទិសា នប្បដិហញ្ញាតិ ។
(៦) យេបស្ស ធម្មា អក្ខាតា	សាមញ្ញស្សនុលោមីតោ
អធិក្កហិតា តុដ្ឋស្ស	អប្បមត្តស្ស ភិក្ខុវោតិ ។
ទុតិយំ (៣) ។	

[១០៤] ជានតោ អហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ
អាសវនំ ខយំ វនាមិ វោ អជានតោ វោ (៤)
អបស្សតោ ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ តី បស្សតោ
អាសវនំ ខយោ ហោតិ ។ ឥនំ ទុត្តនំ ភិក្ខុវេ
ជានតោ បស្សតោ អាសវនំ ខយោ ហោតិ ។

១ ឱ.ប. យេនស្ស ។ ២ ម. សិទ្ធិតោតិ ។ ៣ ឱ.ប. ទុតិយន្តំ នន្តិ ។ ៤ ឱ.ប.
តោតិ នន្តិ ។

ឥតិវុត្តកៈ ចតុត្តនិបាត សូត្រ ទី ៣

ងាយបានផង វត្ថុទាំងនោះ ជារបស់មិនមានទោសផង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ វេលាណា ភិក្ខុត្រេកអរដោយរបស់តិចតួចផង ងាយបានផង
មិនមានទោសផង គឺថាគតពោលនូវគុណណាមួយ របស់ភិក្ខុនេះ
ថាជាអង្គនៃសមណភាព ។

កាលបើភិក្ខុត្រេកអរដោយវត្ថុមិនមានទោស ជារបស់តិចតួច ជារបស់
ងាយបានហើយ វេលាមានចិត្តមិនចង្អៀតចង្អល់ ព្រោះប្រារព្ធ
នូវសេនាសនៈ បីវា ទឹកនឹងកោដនឡើយ ភិក្ខុនោះ មិនទើសទាល់
ក្នុងទិសទាំងឡាយឡើយ ។ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែលគេថាគត
ពោលទុកហើយ ថាជាធម៌សមគួរដល់សមណភាព ធម៌ទាំងនោះ
ភិក្ខុអ្នកសន្តោស មិនប្រហែសធ្វេស បានហើយ ។ សូត្រ ទី ២ ។

(១០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគត ពោលនូវការអស់ទៅនៃ
អាសវៈទាំងឡាយថា មានដល់ភិក្ខុអ្នកដឹង អ្នកឃើញ មិនពោលថា
មានដល់ភិក្ខុ អ្នកមិនដឹង មិនឃើញឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេលាមានដល់ភិក្ខុអ្នកដឹង តើដូចម្តេច
អ្នកឃើញ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃ
អាសវៈទាំងឡាយ វេលាមានដល់ភិក្ខុ អ្នកដឹង អ្នកឃើញថា នេះជាទុក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

អយំ ឧត្តុសម្មទិយោតិ ភិក្ខុវេ ជាននោ បស្សុតោ
 អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។ អយំ ឧត្តុនិរោជនាតិ ភិក្ខុវេ
 ជាននោ បស្សុតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។
 អយំ ឧត្តុនិរោជនាមិដំ បដិបទាតិ ភិក្ខុវេ ជាននោ
 បស្សុតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។ ឃី ខោ
 ភិក្ខុវេ ជាននោ ឃី^(៤) បស្សុតោ អាសវានំ
 ខយោ ហោតិ ។

សេ ត្តុស្សុ សិ ត្តុមាទស្សុ	ឧជមត្តានុសារិនោ
ខយស្សី បមមំ ញាណំ	តនោ អណា អនុត្តរ ^(២) ។
តនោ អណាវិមត្តស្សុ	វិមត្តិណា ណាមត្តមំ
ឧប្បជ្ឈតិ ខយេ ញាណំ	វិណា សំយោជនា តតិ ^(៣)
ន ត្រូវមិ កុសីតេន	ពាលេនមវិជានតា
និញានំ អនិកនុត្តំ	សព្វកន្ធប្បមោចនន្តិ ។
តតិយំ ^(៤) ។	

១ ឧ.ម. ធីត្តិ ឥតិ ។ ២ ម. អនុត្តរតិបិ បាយោ ។ ៣ ម. វិណា សំយោជនំ ឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មវុទ្ធត្ថកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេមន៍មាន
 ដល់ភិក្ខុ អ្នកដឹង អ្នកឃើញថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតខុក្ខ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេមន៍មានដល់ភិក្ខុ
 អ្នកដឹង អ្នកឃើញថា នេះជាការលត់ខុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេមន៍មានដល់ភិក្ខុ អ្នកដឹង អ្នកឃើញ
 ថា នេះជាបដិបទាប្រព្រឹត្តទៅកាន់ទីលត់ខុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេមន៍មានដល់ភិក្ខុ អ្នកដឹងយ៉ាងនេះ
 អ្នកឃើញយ៉ាងនេះឯង ។

កាលបើសេត្តបុគ្គល កំពុងសិក្សា គ្រាប់ទៅតាមផ្លូវដ៏ត្រង់
 ញាណទី ១ ក្នុងការអស់ទៅនៃអាសវៈ (ក៏កើតមាន) ភស្តី
 នោះទៅ អវហត្ថមគុណាណដ៏ប្រសើរ (ក៏កើតឡើង) ។ កាលភិក្ខុ
 មានចិត្តផ្អិតស្រឡះចាកអាសវៈ ដោយសារអវហត្ថមគុណាណ
 នោះហើយ វិមុត្តិណាណដ៏ឧត្តម ក៏កើតឡើង សេចក្តីដឹងក្នុង
 ការអស់ទៅថា សំយោជនៈទាំងឡាយ អស់ហើយ ដូច្នោះ
 ឯព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងដោះចាកគ្រឿងចំពាក់ទាំងពួងនេះ បុគ្គល
 ខ្ព្ពល ល្ងង់ មិនដឹងច្បាស់ មិនគប្បីបារម្ភឡើយ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

ឥត្តិក្កតេ ចត្តនិបាតស្ស ចត្តសុត្តំ

[១០៥] យេ ភេតិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វេទិ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដំ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ ។ ន មេ ភេតិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បនេត អាយស្មនោ សាមញ្ញតំ វា ព្រហ្មញ្ញតំ វា ដិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តំ ។ យេ ច ខោ ភេតិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វេទិ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដំ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ ធម្មជានន្តំ ។ តេ ច ខោ មេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ មេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មនោ សាមញ្ញតំ ព្រហ្មញ្ញតំ ដិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តំ ។

ឥតិវុត្តកៈ បុគ្គលិយាត សុត្តនិទាន

(១០៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ
 មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជា
 ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ មិនដឹង
 ច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទា ប្រព្រឹត្តទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ភ័យភ័យមិនសន្មតថា
 ជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈ មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ឡើយ មួយទៀត លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវ
 សាមញ្ញប្រយោជន៍ គឺអរិយមគ្គ ៤ និងព្រហ្មញ្ញប្រយោជន៍ គឺអរិយផល ៤
 បានឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះវត់ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា
 នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ
 ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាប្រព្រឹត្តទៅ កាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបតថាភកសន្មត
 ថាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈ សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍
 បាន មួយវិញទៀត លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេចដោយប្រាជ្ញា ដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវសាមញ្ញ
 ប្រយោជន៍ និងព្រហ្មញ្ញប្រយោជន៍បាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ពួកបុគ្គលណា មិនដឹងច្បាស់នូវទុក្ខផង នូវហេតុនាំឲ្យកើត
 ទុក្ខផង នូវទីរលត់ទុក្ខ សព្វគ្រប់ ឥតមានសេសសល់ផង
 មិនដឹងច្បាស់ នូវផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅ កាន់ទីស្ងប់រម្ងាប់ទុក្ខនោះផង
 ពួកបុគ្គលនោះ រមែងសាបសូន្យ ចាកចេតាវមុត្តិ នឹង
 បញ្ញាវមុត្តិ ពួកបុគ្គលនោះ មិនគួរធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន
 ឡើយ ពួកបុគ្គលនោះ ចូលទៅកាន់ជាតិនឹងជរាដោយពិត ។
 លុះតែពួកបុគ្គលណា ដឹងច្បាស់នូវទុក្ខផង នូវហេតុនាំឲ្យ
 កើតទុក្ខផង នូវទីរលត់ទុក្ខ សព្វគ្រប់ ឥតមានសេសសល់ផង
 ដឹងច្បាស់ នូវផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅ កាន់ទីស្ងប់រម្ងាប់ទុក្ខនោះផង
 ទើបបរិបូណ៌ ដោយចេតាវមុត្តិ នឹងបញ្ញាវមុត្តិ ពួកបុគ្គល
 នោះ គួរធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ពួកបុគ្គលនោះ មិនចូល
 ទៅកាន់ជាតិនឹងជរាឡើយ ។ សូត្រទី ៤ ។

(១០៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណា បរិបូណ៌ ដោយ
 សីល បរិបូណ៌ ដោយសមាធិ បរិបូណ៌ ដោយបញ្ញា បរិបូណ៌
 ដោយវិមុត្តិ បរិបូណ៌ ដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ជាអ្នកខ្ពង់ខ្ពស់
 ពន្យល់ឲ្យដឹង សំដែងបញ្ជាក់ឲ្យឃើញដោយ វិណនាំ ធ្វើឲ្យអង្គរាច
 ធ្វើឲ្យរីករាយ (ក្នុងកុសលធម៌) អាចសំដែង នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបាន ។

ឥតិវុត្តកេ បត្តក្កនិយមស្ស បញ្ចមសុត្តំ

ទស្សនម្បហំ ភិក្ខុវេ តេសំ ភិក្ខុនំ ពហុការំ^(១)

វនាមិ សវនម្បហំ ភិក្ខុវេ តេសំ ភិក្ខុនំ ពហុការំ

វនាមិ ឧបសម្ព័ន្ធនម្បហំ ភិក្ខុវេ តេសំ ភិក្ខុនំ

ពហុការំ វនាមិ បយិរុទាសនម្បហំ ភិក្ខុវេ តេសំ

ភិក្ខុនំ ពហុការំ វនាមិ អនុស្សតិម្បហំ^(២) ភិក្ខុវេ

តេសំ ភិក្ខុនំ ពហុការំ វនាមិ អនុបព្វជ្ជម្បហំ ភិក្ខុវេ

តេសំ ភិក្ខុនំ ពហុការំ វនាមិ ។ តំ តិស្ស

ហេតុ ។ តថារូបេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេវតោ ភជតោ

បយិរុទាសតោ អបរិម្ពរោមិ សីលត្តនោ ភាវនាចារិម្ពរី

គប្បតិ អបរិម្ពរោមិ សមាធិត្តនោ ភាវនាចារិម្ពរី គប្បតិ

អបរិម្ពរោមិ បញ្ញាខន្ធលោ ភាវនាចារិម្ពរី គប្បតិ អបរិម្ពរ.

រោមិ វិមត្តិត្តនោ ភាវនាចារិម្ពរី គប្បតិ អបរិម្ពរោមិ

វិមត្តិត្តញ្ញាណទស្សនត្តនោ ភាវនាចារិម្ពរី គប្បតិ ។

១ ឱ.ម. សព្វវេ ពហុការុត្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ.ម. អនុស្សនណម្បហំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ធម្មកុណិយាត សូត្រ ទី ៥

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការជួបប្រទះ នូវភិក្ខុទាំងនោះ
 ថា មានទេសការៈច្រើនផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការ
 ស្តាប់ នូវភិក្ខុទាំងនោះថា មានទេសការៈច្រើនផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគត ពោលនូវការចូលទៅរកភិក្ខុទាំងនោះថា មានទេសការៈ ច្រើនផង
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការចូលទៅអង្គុយជិតភិក្ខុទាំងនោះ
 ថាមានទេសការៈច្រើនផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការរលឹក
 នូវភិក្ខុទាំងនោះថា មានទេសការៈច្រើនផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពោលនូវការបួសតាមភិក្ខុទាំងនោះថា មានទេសការៈច្រើនផង ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលសេពគប់
 ចូលទៅអង្គុយជិតភិក្ខុទាំងនោះហើយ សីលក្ខន្ធដែលមិនទាន់បរិច្ចាណិ
 វមែនដល់នូវការបរិច្ចាណិ ដោយការវិនាស ឬសមាធិក្ខន្ធដែលមិនទាន់
 បរិច្ចាណិ វមែនដល់នូវការបរិច្ចាណិដោយការវិនាស ឬញា ខន្ធដែលមិនទាន់
 បរិច្ចាណិ វមែនដល់នូវការបរិច្ចាណិ ដោយការវិនាស វិមុត្តិក្ខន្ធដែលមិនទាន់
 បរិច្ចាណិ វមែនដល់នូវការបរិច្ចាណិ ដោយការវិនាស វិមុត្តិញាណទស្ស-
 នក្ខន្ធ ដែលមិនទាន់បរិច្ចាណិ វមែនដល់នូវការបរិច្ចាណិ ដោយការវិនាស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស គិក្ខុវគ្គំ

ឯវុទ្ធា ច តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សត្តារោតិបិ វុច្ឆន្តិ សត្ត-
 វាហាតិបិ វុច្ឆន្តិ រណាញាហាតិបិ វុច្ឆន្តិ តមោនុទាតិបិ
 វុច្ឆន្តិ អាណោកករាតិបិ វុច្ឆន្តិ ឌីកាសករាតិបិ វុច្ឆន្តិ
 បដ្ឋោតករាតិបិ វុច្ឆន្តិ បក្កដ្ឋរាតិបិ វុច្ឆន្តិ ឌុក្កាណាតិបិ
 វុច្ឆន្តិ អរិយាតិបិ វុច្ឆន្តិ ចក្កមន្តោតិបិ វុច្ឆន្តិតិ ។

ទាមោជ្ជករណាដ្ឋានំ ឯវុតិ^(១) ហោតិ វិជានតិ
 យទិទំ ភាវិតត្តានំ អរិយានំ ចម្មជីវិនំ ។
 តេ ជោតយេន្តិ សទ្ធិម្មំ កាសយេន្តិ បក្កដ្ឋរា
 អាណោកករណា ជីវា ចក្កមន្តោ រណាញាហា ។
 យេសំ វេសាសនំ សុត្តា សម្មទណាយ បណ្ឌិតា
 ជាតិក្ខយមកិញាយ ធាតុច្ឆន្តិ បុណ្ណវុច្ឆន្តិ ។
 បញ្ចម្មំ^(២) ។

(១០៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ តណ្ហាប្បាទា យត្ត
 ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាទា ឧប្បជ្ឈតិ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ចីវរហេតុ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាទា ឧប្បជ្ឈតិ បិណ្ឌទាតហេតុ វា
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាទា ឧប្បជ្ឈតិ

១ ឧ.ម. បញ្ចម្មិកាយំ ហិនំ ឯវំ ។ ២ ឧ.ម. បញ្ចម្មន្តិ ឧតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិគិវុទ្ធកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុបែបនោះ ហៅថា សាស្តាភិក្ខុ ហៅថា អ្នក
 នាំទៅទូរពួកភិក្ខុបាន ហៅថា អ្នកលះបង់សត្រូវភិក្ខុបាន ហៅថា អ្នកបន្ទោ
 បង់ធនីភិក្ខុបាន ហៅថា អ្នកធ្វើពន្ធិភិក្ខុបាន ហៅថា អ្នកធ្វើឲ្យភ្នំស្វាងភិក្ខុបាន
 ហៅថា អ្នកធ្វើប្រទីបក៏បាន ហៅថា អ្នកធ្វើរស្មីក៏បាន ហៅថា អ្នកគ្រោល
 បំភ្លឺដោយគប់ភ្លើងក៏បាន ហៅថាអរិយៈក៏បាន ហៅថាអ្នកមានចក្ខុក៏បាន ។

ការដែលបានដួបប្រទះជាដើម នូវពួកអរិយៈ ធុអ្នកដឹងច្បាស់
 បានចំរើនចិត្ត ចិត្តរម្មីជីវិតតាមធម៌ខ្ពង់ ជាហេតុធ្វើឲ្យមាន
 បាមោជ្ជៈ ។ ពួកអរិយៈនោះ តែងបំភ្លឺសំដែងនូវព្រះសទ្ធម្ម
 អ្នកធ្វើរស្មី ធ្វើពន្ធិ អ្នកមានប្រាជ្ញា មានចក្ខុ លះបង់នូវ
 សឹកសត្រូវគឺកិលេស ។ ពួកអ្នកប្រាជ្ញ បានស្តាប់នូវពាក្យ
 ប្រដៅ របស់ពួកអរិយៈទាំងនោះហើយ រមែងដឹងច្បាស់
 ដោយប្រពៃ ស្គាល់ច្បាស់ នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃជាតិ
 ហើយមិនត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀតឡើយ ។ សុត្រ ទី ៥ ។

(១០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គណ្ណាកាលកើតឡើង ដល់ភិក្ខុ
 រមែងកើតឡើង ព្រោះវត្ថុជាទីកើតនៃគណ្ណានេះ មាន ៤ ។ វត្ថុជាទីកើត
 នៃគណ្ណា ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គណ្ណាកាលកើតឡើង
 ដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុបីវ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គណ្ណាកាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុប៉ុណ្ណបាត ១

ឥតិវុត្តកេ ធម្មក្កនិយាមស្ស សព្វមសុត្តំ

សេនាសនហោតុ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជ-
មាណ ឧប្បជ្ជតិ ឥតិ ភវាភវហោតុ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណ ឧប្បជ្ជតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
បត្តារោ តណ្ហាប្បាណ យត្ត ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជ-
មាណ ឧប្បជ្ជតិ ។

តណ្ហា ទុតិយោ បុរិសោ ដ៏យមទ្ធាន សំសារំ
ឥតិភាវព្វាថាភារំ សំសារំ នាតិវត្តតិ ។
ឯតមាដីនំ^(១) ញត្វា តណ្ហា^(២) ទុក្ខស្ស សម្ពរំ
វតតណ្ហោ អនាណាណោ សតោ ភិក្ខុ បរិព្វជេតិ ។

នដ្ឋំ^(៣) ។

[១០៨] សព្វេហ្មកាដិ ភិក្ខុវេ តាដិ កុលាដិ យេសំ
បុត្តាដិ មាតាបិតារោ អជ្ឈាតារេ បូជិតា ហោន្តិ ។
សបុព្វនេវតាដិ ភិក្ខុវេ តាដិ កុលាដិ យេសំ
បុត្តាដិ មាតាបិតារោ អជ្ឈាតារេ បូជិតា ហោន្តិ ។
សបុព្វាបរិយាដិ ភិក្ខុវេ តាដិ កុលាដិ យេសំ
បុត្តាដិ មាតាបិតារោ អជ្ឈាតារេ បូជិតា ហោន្តិ ។

១ ឧ.ម. ឯវិម.ទីនំ ។ ២ ម. តណ្ហំ ។ ៣ ឧ.ម. ធម្មក្កនិយាមស្ស ។

ឥតិវុត្តកៈ ចតុក្កនិបាត សូត្រ ទី ៧

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហាកាលកើតឡើង ដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើង
ព្រោះសេនាសនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហាកាលកើតឡើង ដល់
ភិក្ខុ រមែងកើតឡើង ព្រោះសេចក្តីចំរើននឹងវិនាស ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ តណ្ហាកាលកើតឡើង ដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើង ព្រោះវត្ថុ
ជាទីកើតនៃតណ្ហា ៤ នេះឯង ។

បុរសដែលមានតណ្ហាជាត្នា តែងផ្កាត់ទៅ អស់កាលជាយូរអង្វែង
មិនប្រព្រឹត្តកន្លងឡូវសិរ្សា ដែលមានការប្រែប្រួលឥតឈប់បាន ។
ភិក្ខុបានដឹងច្បាស់ ឡូវតណ្ហាថាជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ថាមានទោស
យ៉ាងនេះហើយ គួរជាអ្នកមិនមានតណ្ហា មិនមានការប្រកាន់ស្អិត
មានស្មារតី ហើយគេចចេញ (បាកខន្ធ) ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(១០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រកូលទាំងឡាយណា ដែលកូន
បូជាមាតាបិតា ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ត្រកូលទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថា
នៅរួមជាមួយនឹងព្រហ្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រកូលទាំងឡាយណា
ដែលកូនបូជាមាតាបិតា ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ត្រកូលទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះ
ថា នៅរួមជាមួយនឹងបុត្រាទេវតា (ទេវតាដើម) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ត្រកូលទាំងឡាយណា ដែលកូនបូជាមាតាបិតាក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ត្រកូល
ទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថា នៅរួមជាមួយនឹងបុត្រាចារ្យ (អាចារ្យដើម) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

សាហុនេយ្យានិ^(១) ភិក្ខុវេ តានិ កុណានិ យេសំ
 បុត្តានិ មាតាបិតវោ អជ្ឈិតាវេ បូជិតា ហោន្តិ ។
 ព្រហ្មាតិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្វនិ ឯតំ អជីវចនិ ។ បុព្វ-
 ទេវតាតិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្វនិ ឯតំ អជីវចនិ ។
 បុព្វាចរិយាតិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្វនិ ឯតំ អជីវចនិ ។
 អាហុនេយ្យាតិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្វនិ ឯតំ អជីវចនិ ។ តិ
 កិស្ស ហេតុ ។ ពហុកាវា ភិក្ខុវេ មាតាបិតវោ បុត្តានិ
 អាមាទកា មោសកា ឥមស្ស^(២) ទស្សេតារោតិ ។

ព្រហ្មាតិ មាតាបិតវោ បុព្វាចរិយាតិ វុច្ឆវេ
 អាហុនេយ្យា ច បុត្តានិ បដាយ អនុកម្មកា ។
 តស្មាហិ នេ នមស្សេយ្យ សក្កិវេយ្យ ច បណ្ឌិតោ
 អន្នេន អថោ ចានេន វត្តេន សយនេន ច
 ឧប្បាទនេន ញាបនេន^(៣) ចានានំ ជានវនេន ច ។
 តាយ និ ចារិចរិយាយ មាតាបិត្វសុ បណ្ឌិតា^(៤)
 ឥដេវ និ បសិសន្តិ បេច្ឆ សក្កេ បមោទតតិ ។
 សត្តមិ^(៥) ។

១ ឱ.ម. សហុនេយ្យានិ ។ ២ ឱ.ម. ឯត្តន្តវេ លោកស្សតិ អត្ថិ ។ ៣ ម. ញាទេន ។
 ៤ ឱ.ម. បណ្ឌិតោ ។ ៥ ឱ.ម. សត្តមន្តិ ធម្មិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធាតុវគ្គកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រកូលទាំងឡាយណា ដែលកូនបូជាមាតាបិតា
 ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន គ្រកូលទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថា នៅរួមជាមួយនឹង
 អាហ្មនេយ្យបុគ្គល (បុគ្គលគួរបូជា) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា
 ព្រហ្មនុ៎ះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា
 បុព្វទៅតានុ៎ះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា
 បុព្វាចារ្យនុ៎ះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យ
 ថា អាហ្មនេយ្យនុ៎ះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតា ។ ដំណើរនោះព្រោះ
 ហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះ) មាតាបិតា មានទបការៈ
 ច្រើន ជាអ្នកបំបាច់ (ឲ្យគង់ជីវិត) ជាអ្នកចិញ្ចឹម (ឲ្យប្រាំទឹកដោះ) ទាំង
 ជាអ្នកបង្ហាញនូវលោកនេះ ដល់កូនទាំងឡាយ ។

មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលហៅថា ព្រហ្មក្តិ បុព្វាចារ្យក្តិ អាហ្ម-
 នេយ្យក្តិ (សុទ្ធនៃត) ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់ពួកសត្វ គឺកូន ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះឯង អ្នកប្រាជ្ញ គួរនមស្ការ គួរធ្វើសក្ការៈដល់មាតាបិតា
 ទាំងនោះ ដោយបាយ ទឹក សំពត់ គ្រឿងដេក គ្រឿងអប់
 គ្រឿងផ្លុតទឹក នឹងទឹកសម្រាប់លាងជើង ។ ព្រោះការដែលបាន
 ទំនុកបំរុងមាតាបិតានោះហើយ បានជាអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ សរសើរ
 នូវបុគ្គលនោះ ក្នុងលោកនេះឯង បុគ្គលនោះ លុះលះលោក
 នេះទៅហើយ រមែងរីករាយ ក្នុងឋានសួគ៌ ។ សូត្រ ទី ៧ ។

ឥត្តិក្កកេ បក្កនីយកស្ស អដ្ឋិមសុត្តំ

(១០៧) ពហុកាវា ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណាភហបតិកា

តុម្ហាតំ យេ តេ ^(១) បច្ចុបដ្ឋិតា វិវាបិណ្ណាចាតសេនាសន-

ភិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារេហិ ។ តុម្ហេបិ ភិក្ខុវេ

ពហុកាវា ព្រាហ្មណាភហបតិកានំ យំ នេសំ ធម្មំ

ទេសេថ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសា-

នកល្យាណំ សាត្តំ សឡញ្ញំ កេវលបរិប្បណំ

បរិស្សទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេថ ។ ឯវមិទំ ភិក្ខុវេ

អពាមញ្ញំ និស្សាយ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ឌុយស្ស

និត្តរណត្ថាយ សម្មាទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។

សាតាវា អនាតាវា ច ឧកោ អពោពាទិស្សិតា
ញ ញ

អាវាធយន្តិ សុទ្ធិមំ យោតត្តេមំ អនុត្តរំ

សាតាវេសុ ច វិវំ បច្ចុយំ សយនាសនំ

អនាតាវា បដិច្ចន្តិ បរិស្សយរិទោទនំ ^(២) ។

១ ឧ. វេ ។ ២ អ. បដិស្សយរិទោទនំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ចតុក្កនិបាត សូត្រ ទី ៨

(១០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីណា បាន
 ទំនុកបម្រុងអ្នកទាំងឡាយ ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ នឹង
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីទាំងនោះ ឈ្មោះថា
 មានទុបការៈច្រើន ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯអ្នក
 ទាំងឡាយ ក៏ឈ្មោះថាមានទុបការៈច្រើន ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី
 ដែរ ព្រោះអ្នកទាំងឡាយ សំដែងធម៌ មានលំអបទដើម លំអរទ
 កណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្តនឹងព្យញ្ជនៈ
 ដ៏បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ
 ដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍កែចេញចាកឧយៈ នឹងធ្វើឲ្យផុតទុក្ខ
 ដោយប្រពៃបាន ក៏ព្រោះតែអាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមក យ៉ាងនេះឯង ។
 ពួកគ្រហស្ថ នឹងបព្វជិតទាំងពីរពួក អាស្រ័យគ្នាទៅវិញ
 ទៅមក ទើបញ្ចាំងព្រះសង្ឃម្នី ដែលជាទីក្សេមចាកយោគៈ
 ដ៏ប្រសើរ ឲ្យសម្រេចបាន ឯពួកបព្វជិត តែងទទួល
 ចីវរប្បច្ចយ បិណ្ឌបាតប្បច្ចយ សេនាសនប្បច្ចយ នឹងភេសជ្ជ-
 ប្បច្ចយ ជាគ្រឿងបន្ថែមនឹងសេចក្តីអន្តរាយ អំពីពួកគ្រហស្ថ ។

ពុទ្ធសូតនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធឹត្តវគ្គ

សុគតំ បន វិស្សាយ កហដ្ឋា យរមេសំនោ
 សទ្ធិហានា អរហតំ អរិយប្បញ្ញាយ ឈាយំនោ
 វេទ ធម្មំ វាត្វាន មត្តំ សុគតំតាមំនំ
 វេទំនោ ទេវលោកស្មី មោទន្តំ កាមកាមំនោតំ ។

អដ្ឋមំ (១) ។

[១១០] យេ តេវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តុហា ថត្វា
 លទា សិដ្ឋំ ឧទ្ធច្ឆា អសមាហិតា ។ ន មេ តេ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មាមកា អនបតតា ថ តេ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វេសស្មា ធម្មវិនយា ន ថ តេ វេសស្មី ធម្មវិនយេ
 វុឌ្ឍិ វុឌ្ឍិ វេប្បល្លំ អាបជ្ឈន្តំ ។ យេ ច ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វិក្ខហា វិល្លទា វិវា អត្តទ្វា សុសមាហិតា
 តេ ច ខោ មេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មាមកា អនបតតា
 ថ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វេសស្មា ធម្មវិនយា វេសស្មី ថ
 តេ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិ វុឌ្ឍិ វេប្បល្លំ អាបជ្ឈន្តិតំ ។

១ ឧប. អដ្ឋមត្តំ ធឹត្ត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិគិរិយៈ

ឯពួកគ្រហស្ថ អ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ក្នុងផ្ទះ បានអាស្រ័យ
 សង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះសុគតហើយ ជឿ(សេចក្តីប្រតិបត្តិនឹង
 ពាក្យ) របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ
 ជាអ្នកពិនិត្យ បានប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងសាសនានេះ ដែលជា
 ផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅកាន់សុគតិ រមែងជាអ្នកមានអំណរ រីករាយ
 ក្នុងទៅលោក បានសម្រេចតាមសេចក្តីប្រាជ្ញា ។ សូត្រ ទី ៧ ។

(១១០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ជាអ្នកញ៉ាំងគេ
 ឲ្យស្ងើច រឹងរូស រាក់ទាក់ មានវេទនាដូចស្នែង លើកកំពស់ មានចិត្ត
 មិននឹងខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថា មិនរាប់អាន
 គម្រោចផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថា ប្រាសចាក
 ធម៌វិន័យនេះផង ភិក្ខុទាំងនោះ មិនដល់ទូរសេចក្តីចំរើន លូតលាស់
 ទូលំទូលាយ ក្នុងធម៌វិន័យនេះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែ
 ពួកភិក្ខុណា មិនជាអ្នកញ៉ាំងគេឲ្យស្ងើច មិនរាក់ទាក់ មានប្រាជ្ញា មិន
 រឹងរូស មានចិត្តនឹងខ្លួនល្អ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះឯង ទើប
 ឈ្មោះថាជាអ្នករាប់អានគម្រោចផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ
 ឈ្មោះថា មិនប្រាសចាកធម៌វិន័យនេះផង ភិក្ខុទាំងនោះ រមែងដល់ទូរ
 សេចក្តីចំរើនលូតលាស់ ទូលំទូលាយ ក្នុងធម៌វិន័យនេះផង ។

ឥតិវុត្តកៈ បត្តក្កនិទាន សូត្រ ទី ១០

ពួកភិក្ខុណា ដែលជាអ្នកញ៉ាំងគេឲ្យស្ងើច រឺឆ្ងល់ រាក់ទាក់
 មានវាចាដូចស្នាដៃ លើកកំពស់ មានចិត្តមិននឹងខ្លួន ភិក្ខុទាំងនោះ
 មិនលូតលាស់ក្នុងធម៌ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រង់សំដែងឡើយ ។
 លុះតែពួកភិក្ខុណា មិនជាអ្នកញ៉ាំងគេឲ្យស្ងើច មិនរាក់ទាក់ មាន
 ប្រាជ្ញា មិនឆ្ងល់ មានចិត្តនឹងខ្លួន ភិក្ខុទាំងនោះ ទើបលូតលាស់
 ក្នុងធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ច្រង់សំដែងបាន ។ សូត្រ ទី ៧ ។

(១១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសត្រូវខ្សែទឹកស្ទឹង បន្ទាត់ទៅ
 ដោយទាំងវត្តជាទីស្រឡាញ់ នឹងវត្តជាទីត្រេកអរ^(១) បុរសមានចក្ខុ ឈរនៅ
 ទៀបឆ្នេរ បានឃើញបុរសនោះហើយ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា នៃបុរស
 ដ៏ចំរើន អ្នកត្រូវខ្សែទឹកស្ទឹងបន្ទាត់ទៅ ដោយទាំងវត្តជាទីស្រឡាញ់នឹង
 វត្តជាទីត្រេកអរ ក៏ពិតមែនហើយ តែថាក្នុងស្ទឹងនេះ មានអន្ទង់នៅខាង
 ក្រោមដីប្រកបដោយរលកនឹងទឹកក្នុងរំលី មានសត្វសាហាវនឹងអារក្សទឹក
 (នៅចាំ) នៃបុរសដ៏ចំរើន លុះអ្នកអណ្តែតដល់អន្ទង់នោះហើយ មុខជាដល
 នូវសេចក្តីស្លាប់ឬនូវទុក្ខស្ទើរស្លាប់មិនខាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះបុរស
 នោះ បានឮសំឡេងបុរសនោះហើយ ក៏ព្យាយាមរំហលដោយដៃ ដោយ
 ជើង ប្រាសទឹកមកវិញ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី
 ទុបមារនេះឯង គឺថាគតធ្វើ ដើម្បីឲ្យអ្នកទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តី ។

១ វត្តស្រែងៗ មានមាសប្រាក់ជាដើម ដែលជាទីស្រឡាញ់-ត្រេកអររបស់ជន ហៅថា
 បិយរូប សាគរូប ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

អយេត្យាវេត្ត^(១) អត្តោ ននិយា សោតេនាតិ^(២) ខោ
 ភិក្ខុវេ តណ្ហាយេតិ អធិវចនំ បិយ្យុបសាត្យុបេនាតិ^(៣)
 ខោ ភិក្ខុវេ ធន្នេតិ អជ្ឈតិកាមំ អាយតនានំ
 អធិវចនំ ហេដ្ឋា រហានេតិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នំ
 ឡិម្ហាភិយានំ សំយោជនានំ អធិវចនំ សឡិម័តិ ខោ
 ភិក្ខុវេ កោជុហាយាសស្សេតិ អធិវចនំ សារវ្មេតិ
 ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្នេតិ កាមតុណានំ អធិវចនំ
 សត្តហោ សុត្តសោតិ ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្សេតិ
 អធិវចនំ បដិសោតន្តិ^(៤) ខោ ភិក្ខុវេ នេក្ខម្មស្សេតិ
 អធិវចនំ ហាន្តេហិ ច ទានេហិ ច វិហារោតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ វិហារម្មស្សេតិ អធិវចនំ ចត្តមា បុរិសោ
 តិវេ បិតោតិ ខោ ភិក្ខុវេ តថាភតស្សេតិ អធិវចនំ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សេតិ ។

សហាបិ ធុត្តេន ជហោយ្យ កាមេ
 យោតត្តេមិ អាយតិ បត្តយានោ
 សម្មប្បជានោ សុវិមុត្តចិត្តោ

១ ឧ.ម. អយំ ចេត្ត ។ ២ ឧ.ម. សោតោតិ ។ ៣ ឧ. បិយ្យុបសាត្យុបន្តិ 1-ម បិយ-
 រូវំ សាត្យុបន្តិ ។ ៤ ឧ.ម. បដិសោតោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

សេចក្តីអធិប្បាយនេះ ក្នុងពាក្យទម្រង់នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា
 ខ្សែទឹកស្ទឹងនេះ ជាឈ្មោះនៃគណ្ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា
 ភុត្តជាទីស្រឡាញ់នឹងវត្តជាទីប្រករនេះ ជាឈ្មោះនៃអាយតនៈខាងក្នុង ៦
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា អន្លឹងនៅខាងក្រោមនេះ ជាឈ្មោះនៃ
 សំយោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថាប្រកប
 ដោយរលកនេះ ជាឈ្មោះនៃសេចក្តីក្រោធ នឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ប្រកបដោយទឹកក្នុងរំលងនេះ ជាឈ្មោះ
 នៃកាមគុណ ៥ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ប្រកបដោយសត្វ
 សាហាវនឹងការក្សទឹកនេះ ជាឈ្មោះនៃមាតុគ្រាម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពាក្យថា ហែលប្រាសទឹកនេះ ជាឈ្មោះនៃនេត្តម្មៈ^(១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពាក្យថា ព្យាយាមហែលដោយដៃ ដោយជើងនេះ ជាឈ្មោះនៃការ
 ប្រារព្ធព្យាយាម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បុរសមានចក្ខុឈរនៅ
 ទៀបឆ្នេរនេះ ជាឈ្មោះនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

បុគ្គលណា កាលប្រាថ្នា នូវការក្សេមទាតយោគៈ ទៅខាងមុខ
 ត្រូវលះបង់នូវកាមទាំងឡាយ ព្រមទាំងសេចក្តីទុក្ខ ជាអ្នក
 មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានចិត្តផុតស្រឡះ ដោយប្រពៃហើយ

១ ចិត្តដែលបឃ្លាចចេញចាកកាម ដោយសេចក្តីជឿយណាយ ឬការលះយកវិសេសសម្បត្តិ
 ចេញបួស ហៅថា នេត្តម្មៈ ។

ឥតិវុត្តកោ បទុក្កនិទាតស្ស ឯកាទសមសុត្តំ

វិមុត្តិយា ជស្សយេ តត្ថ តត្ថ

ស វេទក្ខ វ្យាសិតព្រហ្មចរិយោ

លោកន្តក្ខ ចារកតោតិ វ្យាសិតិ ។

ទសមី^(១) ។

(១០២) ចរតោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ
 កាមវិតក្កោ វា ព្យាបាទវិតក្កោ វា វិហឹសាវិតក្កោ វា
 តព្វោ^(២) ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិលោទេតិ
 ន ព្យជ្ជិតភោតិ^(៣) ន អនការិ តមេតិ ចរម្បិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃុំភ្នតោ អនាតាបិ អនោត្តប្បិ សតតិ
 សមីតិ កុសីតោ ហិណវិយោតិ វ្យាសិតិ ។ វិទស្ស
 ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្កោ វា
 ព្យាបាទវិតក្កោ វា វិហឹសាវិតក្កោ វា តព្វោ^(៤)
 ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិលោទេតិ
 ន ព្យជ្ជិតភោតិ ន អនការិ តមេតិ វិលាបិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃុំភ្នតោ អនាតាបិ អនោត្តប្ប
 សតតិ សមីតិ កុសីតោ ហិណវិយោតិ វ្យាសិតិ ។

១ ម. ទសម្ពីន្តិ ។ ២ ឧ.ម. ឯត្តន្តវេ ភិក្ខុវេតិ អត្ថិ ។ ៣ ម. ព្យជ្ជិត ភោតិ ។
 ៤ ឧ.ម. ឯត្តន្តវេ ភិក្ខុវេតិ អត្ថិ ។

ឥតិវុត្តកៈ បត្តក្ខនិបាត សូត្រ ទី ១១

បាននូវវិមុត្តិ ក្នុងអារម្មណ៍នោះៗ បុគ្គលនោះ តថាគតហៅថា អ្នក
ដល់នូវវិទេគីមគ្គញាណ ហៅថា អ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌ប្រព្រឹត្តរួច
ហើយ ហៅថា អ្នកដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហៅថា អ្នកដល់នូវត្រ័យ
តិព្រះនិព្វាន ។ សូត្រ ទី ១០ ។

(១១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុកំពុងដើរទៅ បើមាន
កាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហីសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើង បើភិក្ខុទទួលនូវ
វិតក្កៈនោះ មិនលះបង់ មិនបន្ទោបង់ មិនធ្វើឲ្យវិនាស មិនធ្វើឲ្យដល់នូវការ
សាបសូន្យទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុកំពុងដើរក៏ដោយ តែមាន
សភាពយ៉ាងនេះហើយ ហៅថា ជាអ្នកមិនមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
មិនជាអ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកខ្ចីលច្រអូសជានិច្ចកាល មិនមានព្យាយាម ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុងឈរ បើមានកាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទ
វិតក្កៈក្តី វិហីសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើង បើភិក្ខុទទួលនូវវិតក្កៈនោះ មិនលះ
បង់ មិនបន្ទោបង់ មិនធ្វើឲ្យវិនាស មិនធ្វើឲ្យដល់នូវការសាបសូន្យទេ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុ កំពុងឈរក៏ដោយ តែមានសភាព
យ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នកមិនមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនជា
អ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកខ្ចីលច្រអូសជានិច្ចកាល មិនមានព្យាយាម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធិតិវុទ្ធកំ

និសិទ្ធស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ឈតិ
 កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ
 វា តព្វេ^(១) ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិនោទេតិ
 ន ព្យង្គិកវេតិ ន អនភារំ តមេតិ និសិទ្ធបិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃំភ្នតោ អនាតាបិ អនោត្តប្បំ សតតិ
 សមំតិ កុសីតោ ហិណវិយោតិ វុទ្ធតិ ។ សយានស្ស
 ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ជាតវស្ស ឧប្បជ្ឈតិ កាម-
 វិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ វា
 តព្វេ ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិនោទេតិ
 ន ព្យង្គិកវេតិ ន អនភារំ តមេតិ សយានេបិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតវេ ឃំភ្នតោ អនាតាបិ អនោត្តប្បំ
 សតតិ សមំតិ កុសីតោ ហិណវិយោតិ វុទ្ធតិ ។

(១០៣) ចរតោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ឈតិ
 កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ
 វា តព្វេ ភិក្ខុ ន អធិវាសេតិ^(២) បជហតិ វិនោទេតិ
 ព្យង្គិកវេតិ អនភារំ តមេតិ ចរម្បិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

១ ឧ.ម. ឧត្តន្តរ ភិក្ខុវេតិ អតិ ។ ២ ឧ.ម. ពាណិវសេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុងអង្គុយ បើមានកាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើង បើភិក្ខុទទួលនូវវិតក្កៈនោះ មិនលះបង់ មិនបន្ទាបង់ មិនធ្វើឲ្យវិនាស មិនធ្វើឲ្យដល់នូវការ សាបសូន្យទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុកំពុងអង្គុយក៏ដោយ តែ មានសភាព យ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នកមិនមានព្យាយាមដុតកំដៅ ភិលេស មិនជាអ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកខ្ចីលច្រអូសជានិច្ចកាល មិន មានព្យាយាម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុងដេក កំពុង ភ្ញាក់ (ដឹងខ្លួន) បើមានកាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើង បើភិក្ខុទទួល នូវវិតក្កៈនោះ មិនលះបង់ មិនបន្ទាបង់ មិនធ្វើឲ្យវិនាស មិនធ្វើឲ្យដល់នូវការសាបសូន្យទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុ កំពុងដេក ភ្ញាក់ ក៏ដោយ តែមានសភាពយ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នកមិនមានព្យាយាមដុតកំដៅភិលេស មិនជាអ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកខ្ចីលច្រអូសជានិច្ចកាល មិនមានព្យាយាម ។

(១១៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុងដើរទៅ បើមានកាមវិតក្កៈ ក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងហើយ បើភិក្ខុមិនទទួលនូវ វិតក្កៈនោះទេ បានលះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើឲ្យដល់នូវការ សាបសូន្យហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុកំពុងដើរទៅក៏ដោយ

ឥតិវុត្តកេ បព្ពត្តិយកស្ស ឯកាទសមសុត្តំ

ឃុំភ្នំតោ អាតាបី ឌុត្តប្បី សតតំ សមិតំ អាទ្ធីវិយោ
 បហិតត្តោតិ វុច្ឆតិ ។ មិត.ស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា
 វិហីសាវិតក្តោ វា តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អធិវាសេតិ
 បដហិតិ វិណោទេតិ ព្យជ្ជិតករោតិ អនការំ តមេតិ មិតោបិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃុំភ្នំតោ អាតាបី ឌុត្តប្បី សតតំ
 សមិតំ អាទ្ធីវិយោ បហិតត្តោតិ វុច្ឆតិ ។ និសិទ្ធស្ស
 ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា
 ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហីសាវិតក្តោ វា តញ្ចេ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ន អធិវាសេតិ បដហិតិ វិណោទេតិ ព្យជ្ជិតករោតិ
 អនការំ តមេតិ និសិទ្ធាបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃុំភ្នំតោ
 អាតាបី ឌុត្តប្បី សតតំ សមិតំ អាទ្ធីវិយោ
 បហិតត្តោតិ វុច្ឆតិ ។ សយានស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 ជាតរស្ស ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ
 វា វិហីសាវិតក្តោ វា តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អធិវាសេតិ
 បដហិតិ វិណោទេតិ ព្យជ្ជិតករោតិ អនការំ តមេតិ

ឥតិវុត្តកៈ ចក្កុនិបាត សូត្រ ទី ១១

តែមានសភាព យ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅ
 កិលេស ជាអ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាមជានិច្ចកាល មានចិត្ត
 ស្ងួនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុងឈរ
 បើមានកាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងហើយ
 បើភិក្ខុមិនទទួលនូវវិតក្កៈនោះទេ បានលះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស
 ធ្វើឲ្យដល់នូវការសាបសូន្យហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុកំពុង
 ឈរក៏ដោយ តែមានសភាពយ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នកមានព្យាយាម
 ដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាមជានិច្ចកាល
 មានចិត្តស្ងួនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុង
 អង្គុយ បើមានកាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើង
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុមិនទទួល នូវវិតក្កៈនោះទេ បានលះបង់
 បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើឲ្យដល់នូវការសាបសូន្យហើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុកំពុងអង្គុយក៏ដោយ តែមានសភាពយ៉ាងនេះហើយ
 ហៅថាជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នក
 ប្រារព្ធព្យាយាមជានិច្ចកាល មានចិត្តស្ងួនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុងដេក ភ្ញាក់ បើមានកាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈ
 ក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងហើយ បើភិក្ខុមិនទទួលនូវវិតក្កៈនោះទេ
 បានលះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើឲ្យដល់នូវការសាបសូន្យហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធិត្តវគ្គំ

សយាឆោតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតរោ ឃុំភ្នំតោ អាតាបិ
ឡិក្ខប្បំ សតតំ សមិតំ អាវទ្ធវិយោ បហិតតោតិ
វុត្តតិ ។

ចរំ វា យទិ វា តិដ្ឋំ	និសិន្នោ ឧទវា សយំ
យោ វិតក្កំ វិតក្កតិ	នាបកំ តេហានិស្សំតិ
ក្កមក្កំ បដិបន្នោ សោ	មោហានេយ្យសុ មុត្តតោ
អកព្វោ តានិសោ ភិក្ខុ	ដដ្ឋំ សម្មោធិមត្តមំ ។
យោ ចរំ វា យទិ វា តិដ្ឋំ	និសិន្នោ ឧទវា សយំ
វិតក្កំ សមយិត្វាន	វិតក្កបសមេ រតោ
កព្វោ សោ តានិសោ ភិក្ខុ	ដដ្ឋំ សម្មោធិមត្តមំ ។

ឯកានិសមំ ។

[១១៤] សម្មន្ទសីលា ភិក្ខុវេ ហោថ^(១)

សម្មន្ទប្បតិមោក្ខា មាតិមោក្ខសិវសិវតា វិហារថ
អាចារតោចរសម្មន្ទា អណ្តមត្តសុ វិជ្ជេសុ កយ-
ទិស្សវិទោ^(២) សមាទាយ សិក្ខុថ សិក្ខាបទេសុ ។

១ ឧ.ម. វិហារិ ។ ២ ឧ.ម. ភយទស្សវិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាភិក្ខុកំពុងជេក កំពុងភ្ញាក់ភ័យដោយ តែមាន
សភាព យ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស
ជាអ្នកក្តៅនឹងបាប ជាអ្នកប្រារព្ធពាកយាមជាទិដ្ឋកាល មានចិត្តស្ងួតទៅ
កាន់ព្រះនិព្វាន ។

ភិក្ខុណា កំពុងដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី ត្រង់រះខ្យល់
វិតក្តី ដ៏លាមក ដែលអាស្រ័យខ្យល់ផ្ទះគឺតណ្ហា ភិក្ខុបែបនោះឯង
ហៅថា ដើរទៅរកផ្លូវខុស ជ្រប់នៅក្នុង (ការម្នាណ៍មានរូប
ជាដើម) ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រព្រឹត្តិទៅនៃមោហាៈ មិនគួរ
បានខ្យល់សម្ពោធិញ្ញាណដ៏ទុក្ខមរឡើយ ។ ភិក្ខុណា កំពុង
ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី បានញ៉ាំងអកុសលវិតក្តី
ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ ត្រេកអរក្នុងកិរិយារម្ងាប់ខ្យល់វិតក្តី ភិក្ខុបែប
នោះឯង គួរបានខ្យល់សម្ពោធិញ្ញាណដ៏ទុក្ខម ។ សូត្រ ទី ១១ ។

(១១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាបុគ្គល
បរិបូណ៌ដោយសីល បរិបូណ៌ដោយបាតិមោក្ខ សង្រួមដោយការសង្រួម
ក្នុងបាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោស
ទាំងឡាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។

ឥតិវុត្តកេ ចក្កក្ខន្ធហតស្ស ព្រាសមសុត្តំ

សម្មន្ទសីលានិ ភិក្ខុវេ ភវនំ^(១) សម្មន្ទប្បាតិមោក្ខានិ
 ចាតិមោក្ខសិវសិវតានិ វិហារនំ អាហារតោចរសម្មន្ទានិ
 អណាមត្ថេសុ វជ្ជេសុ កយទស្សវីនិ សមាណាយ សិក្ខុតំ
 សិក្ខាបទេសុ កិមស្ស^(២) ភិក្ខុវេ ឧត្តរំ ករណីយំ
 ចរតោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ អភិជ្ឈា វិគតា ហោតិ
 ព្យាបាទោ វិគតោ ហោតិ បីនមិទ្ធិ វិគតំ ហោតិ
 ឧទ្ធចក្កក្កិ វិគតំ ហោតិ វិចិក្កិញា បហីនា ហោតិ
 អារទ្ធវិយំ ហោតិ^(៣) អសល្លំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្ប-
 មុដ្ឋា^(៤) បស្សន្តោ កាយោ អសារន្តោ សមាហិតំ ចិត្តំ
 ឯកក្កំ ចរិបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវិក្ខតោ អាតាបិ ឌិត្តប្បី
 សតតំ សមិតំ អារទ្ធវិយោ បហិតតោតិ វិចិតិ ។
 វិតស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ អភិជ្ឈា វិគតា ហោតិ
 ព្យាបាទោ វិគតោ ហោតិ បីនមិទ្ធិ វិគតំ ហោតិ ឧទ្ធច-
 ក្កក្កិ វិគតំ ហោតិ វិចិក្កិញា បហីនា ហោតិ អារទ្ធវិ
 ហោតិ វិយំ អសល្លំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា
 បស្សន្តោ កាយោ អសារន្តោ សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកក្កំ

១ ឧ.ម. វិហារតំ ។ ២ ឧ. កិញស្ស ។ ម. កិស្ស ។ ៣ ឧ.ម. អារទ្ធវិ ហោតិ វិយំ ។
 ៤ ឧ. អសមុដ្ឋា ។ ម. អសមុដ្ឋា ។

ឥតិវុត្តកៈ បក្ខន្តិណាត សូត្រ ទី ១២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ជាបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយ
 សីល បរិបូណ៌ដោយបាតិមោក្ខ សង្រួមដោយការសង្រួមកងបាតិមោក្ខ
 បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បី
 បន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយហើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរធ្វើដូចម្តេចតទៅទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលភិក្ខុកំពុងដើរទៅក្តី បើប្រាសចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ ប្រាស
 ចាកបីនម្ពិទ្ធៈ ប្រាសចាកទុទ្ធចក្កច្ឆៈ លះបង់វិចិត្តិញ ប្រារព្ធព្យាយាម
 មិនផ្សេង ប្រសិស្សាតិមិនភ្លេចភ្លាំង មានកាយស្ងប់រម្ងាប់ មិនក្រវល់ក្រវាយ
 មានចិត្តតាំងមាំ មូលនឹងនួន ក្នុងអារម្មណ៍តែ ១ ហើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុបើទុកជាកំពុងដើរទៅ តែមានសភាព យ៉ាងនេះហើយ
 ហៅថាជាអ្នកមានព្យាយាម ដុតកំដៅតិលេស ក្តៅនឹងបាប ប្រារព្ធព្យាយាម
 ជាទិច្ចកាល មានចិត្តស្ងួតទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលភិក្ខុកំពុងឈរក្តី បើប្រាសចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាក
 ព្យាបាទ ប្រាសចាកបីនម្ពិទ្ធៈ ប្រាសចាកទុទ្ធចក្កច្ឆៈ លះបង់វិចិត្តិញ
 ប្រារព្ធព្យាយាមមិនផ្សេង ប្រសិស្សាតិមិនភ្លេចភ្លាំង មានកាយស្ងប់រម្ងាប់
 មិនក្រវល់ក្រវាយ មានចិត្តតាំងមាំ មូលនឹងនួនក្នុងអារម្មណ៍តែ ១ ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

បីតោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិក្ខតោ អាតាបិ ឌីត្តប្បី
 សតតំ សមិតំ អារទ្ធកិរិយោ បហិតត្ថោតិ វុច្ឆតិ ។
 និសំន្នស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ អភិជ្ឈា វិគតា
 ហោតិ ព្យាបាទោ វិគតោ ហោតិ បីនមិទ្ធិ វិគតំ
 ហោតិ ឧទ្ធច្ចត្តក្កិទ្ធិ វិគតំ ហោតិ វិចិត្តិច្ឆា បហីនា
 ហោតិ អារទ្ធិ ហោតិ វិរិយំ អសល្លំនំ ឧបដ្ឋិតា
 សតិ អប្បមដ្ឋា បស្សន្តោ កាយោ អសារន្តោ
 សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកក្កំ និសំន្នោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 វិវិក្ខតោ អាតាបិ ឌីត្តប្បី សតតំ សមិតំ អារទ្ធកិ-
 រិយោ បហិតត្ថោតិ វុច្ឆតិ ។ សយានស្ស ចេបិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ជាគរស្ស អភិជ្ឈា វិគតា ហោតិ
 ព្យាបាទោ វិគតោ ហោតិ បីនមិទ្ធិ វិគតំ ហោតិ
 ឧទ្ធច្ចត្តក្កិទ្ធិ វិគតំ ហោតិ វិចិត្តិច្ឆា បហីនា ហោតិ
 អារទ្ធិ ហោតិ វិរិយំ អសល្លំនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ
 អប្បមដ្ឋា បស្សន្តោ កាយោ អសារន្តោ សមាហិតំ
 ចិត្តំ ឯកក្កំ សយានោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាគរោ
 វិវិក្ខតោ អាតាបិ ឌីត្តប្បី សតតំ សមិតំ អារទ្ធកិរិយោ
 បហិតត្ថោតិ វុច្ឆតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទុកដាក់ពុទ្ធសាសនា តែមានសភាពយ៉ាងនេះហើយ
ហៅថាជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ក្តៅនឹងបាប ប្រារព្ធព្យាយាម
ជានិច្ចកាល មានចិត្តស្ងួនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលភិក្ខុកំពុងអង្គុយក្តី បើប្រាសចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ ប្រាស
ចាកថ្មីមិទ្ធិៈ ប្រាសចាកទទួចកកច្ចៈ លះបង់វិចិត្តិញ្ច ប្រារព្ធព្យាយាមមិន
ធូរថយ ប្រុងស្មារតីមិនភ្លេចភ្នាំង មានកាយស្ងប់រម្ងាប់មិនក្រវល់ក្រវយ
មានចិត្តតាំងមាំមួន នឹងនួនក្នុងការម្នាក់តែមួយហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុទុកដាក់ពុទ្ធសាសនា តែមានសភាព យ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នក
មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ក្តៅនឹងបាប ប្រារព្ធព្យាយាមជានិច្ចកាល
មានចិត្តស្ងួនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុ
កំពុងដេកក្តី កំពុងភ្ញាក់ក្តី បើប្រាសចាកអភិជ្ឈា ប្រាសចាកព្យាបាទ
ប្រាសចាកថ្មីមិទ្ធិៈ ប្រាសចាកទទួចកកច្ចៈ លះបង់វិចិត្តិញ្ច ប្រារព្ធព្យាយាមមិន
ធូរថយ ប្រុងស្មារតីមិនភ្លេចភ្នាំង មានកាយស្ងប់រម្ងាប់ មិន
ក្រវល់ក្រវយ មានចិត្តតាំងមាំ មូលនឹងនួន ក្នុងការម្នាក់តែមួយហើយ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទុកដាក់ពុទ្ធសាសនា តែមានសភាព យ៉ាងនេះហើយ ហៅថាជាអ្នក
មានព្យាយាម ដុតកំដៅកិលេស ក្តៅនឹង
បាប ប្រារព្ធព្យាយាមជានិច្ចកាល មានចិត្តស្ងួនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។

ឥន្ទ្រគ្គពេ បក្កក្កិណកស្ស គេសេមសុត្តំ

យតិ ចរេ យតិ តិដ្ឋេ យតិ អន្ទេ យតិ សិយេ

យតិ សម្មិញ្ញាយេ ភិក្ខុ យតិមនំ បសារយេ

ឧទ្ធិ តិរិយំ អនាមិមំ យាវតា ជតតោ កតិ

សមវេក្ខតា ច^(១) ធម្មានំ ទន្ធានំ ឧទយត្វយំ

ឃិវិហារិមាតាបិ សន្ទវត្តិ អន្ទវត្តិ

ចេតោសមថសាមិចិ សិក្ខុមាមំ សនា សតិ

សតតិ បហិតតោតិ អាហា ភិក្ខុ តថាវិជន្តិ ។

ធានសមិ^(២) ។

[១១៥] វុត្តិ ហោតិ កតវតា វុត្តមហាតាតិ

មេ សុតិ ។ លោកោ ភិក្ខុវេ តថាគតេន

អភិសម្មុទ្ធោ លោកស្នា តថាគតោ វិសិយុត្តោ^(៣)

លោកសម្មទយោ ភិក្ខុវេ តថាគតេន អភិ-

សម្មុទ្ធោ លោកសម្មទយោ តថាគតស្ស បហិវោ

១ ឧ.វ ១ ២ ឧ.ម. ១១ សមន្តិ មន្តិ ។ ៣ ឧ.ម វិសុញ្ញោ ។

ឥតិវុត្តកៈ បុគ្គលិកាត សូត្រ ទី ១៣

ភិក្ខុ គួរដើរទៅឲ្យមានព្យាយាម (រាវាំងបាប) គួរឈរឲ្យ
 មានព្យាយាម គួរអង្គុយឲ្យមានព្យាយាម គួរដេកឲ្យមាន
 ព្យាយាម គួរបត់ចូល (ឲ្យអវយវៈ) ឲ្យមានព្យាយាម គួរ
 លាចេញ (ឲ្យអវយវៈ) ឲ្យមានព្យាយាម ការប្រព្រឹត្តិទៅ
 នៃលោក កងខាងលើ កងទីជុំវិញ កងទិសខាងក្រោមត្រឹម
 ណា ភិក្ខុគួរជាអ្នកពិចារណា ឲ្យការកើតនឹងការរលត់នៃឧទ្ធច
 ទាំងឡាយ ដែលមានការសាបសូន្យជាធម្មតា ត្រឹមណោះ
 អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានសរសើរ ឲ្យភិក្ខុអ្នកសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅយ៉ាងនេះ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានការ
 ប្រព្រឹត្តិស្ងប់រម្ងាប់ មានចិត្តមិនរាយមាយ សិក្សាឲ្យសមគួរ
 ដល់ធម៌ជាគ្រឿងស្ងប់ចិត្ត មានស្មារតីគ្រប់កាល បែបនោះ
 ថាជាបុគ្គលមានចិត្តស្ងប់ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ សូត្រ ទី ១២ ។

(១១៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ហើយ ព្រះអរហន្ត សំដែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោក
 (ទាំងមូល) តថាគត បានត្រាស់ដឹង ច្បាស់ហើយ តថាគត
 ជាបុគ្គល ប្រាសចាកលោក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាគ្រឿង
 បណ្តាលឲ្យកើតលោក តថាគត បានត្រាស់ដឹង ច្បាស់ហើយ
 ធម៌ជាគ្រឿងបណ្តាល ឲ្យកើតលោក តថាគត បានលះបង់ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

លោកនិរោធា ភិក្ខុវេ តថាគតេន អភិសម្មន្តោ
 លោកនិរោធា តថាគតស្ស ភិក្ខុកតោ លោក-
 និរោធាតាមិដំ បដិបទា ភិក្ខុវេ តថាគតេន អភិ-
 សម្មន្តោ លោកនិរោធាតាមិដំ បដិបទា តថាគតស្ស
 ភារីតា ។ យំ ភិក្ខុវេ សនេវកស្ស លោកស្ស
 សមារកស្ស សព្វហ្មកស្ស សស្សមណាព្រាហ្មណ៍
 យោ បជាយ សនេវមនុស្សាយ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ
 វិញាតំ បតំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មនសា យស្មា
 តំ តថាគតេន អភិសម្មន្តំ តស្មា តថាគតោតំ
 វុច្ចតិ ។ យញ្ច ភិក្ខុវេ វតំ តថាគតោ អនុវត្តំ
 សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្មជ្ឈតិ យញ្ច វតំ អនុចា-
 ទិសេសាយ និព្វាននាតុយា បរិនិព្វាយតិ យមេតស្មី
 អន្តវេ ភាសតិ លបតិ និទ្ធិសតិ សព្វនំ តថា
 ហោតិ ធា អញ្ញថា តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។
 យថាវាទិ ភិក្ខុវេ តថាគតោ តថាការី យថា-
 ការី តថាវាទិ វតំ យថាវាទិ តថាការី
 យថាការី តថាវាទិ តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មវិញ្ញាណ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាគ្រឿងរលត់នៅនៃលោក តថាគត បាន
 គ្រាស់ជីវិតច្បាស់ហើយ ធម៌ជាគ្រឿងរលត់នៅនៃលោក តថាគត បាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាប្រព្រឹត្តនៅកាន់ទីរលត់
 នៅនៃលោក តថាគត បានគ្រាស់ជីវិតច្បាស់ហើយ បដិបទាប្រព្រឹត្ត
 នៅកាន់ទីរលត់នៅនៃលោក តថាគត បានអប់រំហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ របស់ណា ដែលលោកព្រមទាំងទៅតា មាននឹងព្រហ្ម ពួកសត្វ
 ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស
 បានឃើញ បានឮ បានប៉ះពាល់ បានដឹង បានដល់ បានស្វះស្វែងរក
 បានរកវេក ដោយចិត្តហើយ របស់នោះតថាគត បានគ្រាស់ជីវិតច្បាស់
 ហើយ ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះបានជាហៅថា ព្រះតថាគត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត គ្រាស់ជីវិតឲ្យអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ក្នុង
 រាត្រីណាផង បរិនិព្វានទៅដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ ក្នុងរាត្រីណា
 ផង សំដែងចេញទ្បល់ឲ្យសត្វសាសនាណា ក្នុងចន្លោះរាត្រីទាំងពីរខ្លះ
 សត្វសាសនាទាំងអស់នោះ ក៏នៅជាយ៉ាងនោះដដែល មិនប្រែទៅជា
 យ៉ាងដទៃឡើយ ព្រោះហេតុនោះបានជា ហៅថា ព្រះតថាគត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលយ៉ាងណា ធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា
 ពោលយ៉ាងនោះ ព្រោះតែពោលយ៉ាងណា ធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា
 ពោលយ៉ាងនោះឯង ព្រោះហេតុនោះបានជា ហៅថា ព្រះតថាគត ។

ឥតិវុត្តកេ ចក្កនិយាមស្ស កេសមសុត្តំ

សនេវកេ ភិក្ខុវេ លោកេ សមារកេ សព្វហ្មកេ

សស្សមណាព្រាហ្មណីយា បដាយ សនេវមនុស្សយ

តថាគតោ អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញទត្តទសោ វសវត្តំ

តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។ ឯតមត្តំ ភក្កវា អវេច ។

តត្ថេតិ តតិ វុច្ចតិ

សព្វលោកិ អភិញាយ សព្វលោកេ យថាតមិ

សព្វលោកិវិសិយត្ថោ សព្វលោកេ អន្ធិបមោ^(១)

សព្វេ សព្វាភិក្ខុ ដំរោ សព្វកន្ធិប្បមោចនោ

ដុដ្ឋស្ស បរមា សន្ធិ^(២) ទិព្វាទិ អក្កតោភយំ

ឯស ទីណាសវេ ពុទ្ធា អជីយោ ទិដ្ឋសិសយោ

សព្វកម្មក្ខយំ បតោ វិមត្ថោ^(៣) ឧបទិសត្ថយេ

១ ម. អនុបយោ ។ អន្តិកថាយំ អនុសយោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. បរមំ សន្ធិ ។ ៣ ម. វិមុត្តោ

ពិធីវត្តក្ក: ចតុក្កនិបាត សូត្រ ទី ១៣

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្ម-
 លោក ក្នុងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជា
 សម្មតិទេព នឹងមនុស្សជ្រំសេស ភថាគត ជាអ្នកគ្របសង្កត់លើសត្វ
 ឯទៀត (ដោយគុណ) សត្វឯទៀតគ្របសង្កត់ (ភថាគតវិញ) មិនបាន
 ជាអ្នកឃើញហេតុសព្វគ្រប់ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ព្រោះហេតុនោះ
 បានជា ហៅថា ព្រះភថាគត ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
 សេចក្តីនេះហើយ ។ ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធនេះ ក្នុងសូត្រនោះថា

អ្នកប្រាជ្ញ បានដឹងច្បាស់ នូវលោកទាំងពួង ក្នុងលោក
 ទាំងពួង ដោយពិត ជាអ្នកប្រាសចាកលោកទាំងពួង ក្នុង
 លោកទាំងពួង មិនមាននរណា^(១) ប្រៀបបាន ជាអ្នកគ្រប
 សង្កត់លោកទាំងអស់ (ដោយគុណ) ជាអ្នកញ៉ាំងលោក
 ទាំងអស់ ឲ្យផុតចាកគ្រឿងចំពាក់ទាំងពួង ព្រះនិព្វានជាទី
 ស្ងប់រម្ងាប់យ៉ាងក្រៃលែង មិនមានភ័យអំពើទីណាៗ ដល់
 អ្នកប្រាជ្ញដែលបានហើយ អ្នកប្រាជ្ញនេះ ជាព្រះវិញ្ញាណស្រព
 ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ជាបុគ្គលមិនមានទុក្ខ បានកាត់
 ផ្តាច់នូវសេចក្តីសង្ស័យ ដល់នូវការអស់ទៅនៃកម្មទាំងពួង
 មានចិត្តផុតស្រឡះ ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃកិលេស

១ ក្នុងអដ្ឋកថាថា មិនមានធនរតិពណ្ណនឹងទិដ្ឋិ (អនូសយោ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកំ

ឯស សោ ភក្កវា ពុទ្ធា ឯស សីហោ អនុត្តរោ

សទេវកស្មី លោកស្មី ព្រហ្មចក្កំ បវត្តយេ ។

ឥតិ ទេវា មទ្យស្ស ច យេ ពុទ្ធិ សាសនំ កតា

សង្កម្មំ តំ នមស្សនំ មហន្តំ វីរសាវនំ ។

ទន្លោ ទមយតំ សេដ្ឋោ សន្លោ សមយតំ ឥសំ

មត្តោ មោចយតំ អត្តោ តិណ្ណោ តាវយតំ វរោ ។

ឥតិ ហេតំ នមស្សនំ មហន្តំ វីរសាវនំ ។

សទេវកស្មី លោកស្មី នត្តំ តេ បដិប្បត្តលោតំ ។

អយម្បិ អត្តោ វត្តោ ភក្កវតា ឥតិ មេ សុត្តន្តំ ។

តេសម្មំ (១) ។

បត្តកុនិកាយោ និដ្ឋិតោ ។

១ ខ ម. តេសម្មំ នត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឥតិវុត្តកៈ

អ្នកប្រាជ្ញន្តិះ⁺ ជាព្រះពុទ្ធ លែងវិលមកកាន់កាប់ឃ្លៀត អ្នក
 ប្រាជ្ញន្តិះ⁺ ជាសីហៈ (អ្នកកំចាត់ទូរកិលេស) ដ៏ប្រសើរ ញ៉ាំង
 ចក្រដ៏ប្រសើរឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់លោក ព្រមទាំងទៅលោក ។
 ពួកទៅគា នឹងមនុស្សណា បានដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ទៅគា
 នឹងមនុស្សទាំងនោះ ក៏មកប្រជុំមម្បារចំពោះព្រះពុទ្ធដែលមាន
 ព្រះទ័យភ្លៀវភ្លាំងប្រសើរនោះ ។ ព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គទូន្មាន
 ខ្លួនដ៏ប្រសើរ ជាងពួកជនអ្នកទូន្មានខ្លួន ព្រះអង្គស្ងប់រម្ងាប់
 ដ៏ប្រសើរ ជាងពួកជនអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ព្រះអង្គស្ងប់រម្ងាប់ក្នុង
 មានសីលគុណជាដើម ព្រះអង្គមានចិត្តរួចស្រឡះ ដ៏ប្រសើរ
 ជាងពួកជនអ្នកមានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រះអង្គត្រង់ផុតដ៏ប្រសើរជាង
 ជនអ្នកត្រង់ទាំងឡាយ ។ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបពួក
 ទៅគា នឹងមនុស្ស តែងមម្បារចំពោះព្រះពុទ្ធ ដែលមាន
 ព្រះទ័យភ្លៀវភ្លាំងប្រសើរ អង្គន្តិះ⁺ ។ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅ
 លោក ឥតមានបុគ្គលណា ប្រៀបធៀបនឹងព្រះអង្គបានឡើយ ។
 ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយថា សេចក្តីនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ទុកហើយ ។ សូត្រ ទី ១៣ ។

ឥតិវុត្តកេ ចតុក្កុដិបាតស្ស ឧទ្ធានំ

តស្សន្តានំ

ព្រាហ្មណា ចត្តារិ ជានិ សមណសីលា តណ្ហា ព្រហ្មា

(៦)
ពហុការា កុហនា បុរិសា បរិសម្បជ្ជនោកេន តេរសាតិ។

ឥតិវុត្តកេ ទ្វាទសា ធិកេសតស្សតន្តិ ។

ឥតិវុត្តកំ ធិដ្ឋិតំ ។

សត្តរិសេកេនិបាតិ
ទុក្ខំ ពារិសសុត្តសង្ខហិតិ
សមប្បញ្ញាសមថ តិកំ
តេរស ចតុក្កុញ្ញា ឥតិយមិទំ
ទ្វិទសុត្តរសុត្តសតេ
សង្ខយិត្តា សមាទហិសុ បុរា
អរហន្តោ ចរដ្ឋិតិយា
តមាហុ នាមេន ឥតិវុត្តន្តិ ។
ឥតិវុត្តកេ ចាលិ និដ្ឋិតា ។

ធិទំ មរោចេត្តកេ អាគតំ ។

ឥតិវុត្តកៈ ចតុក្កនិបាត ខុទ្ទក

ខុទ្ទកនៃបត្តក្កនិបាតនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះមានព្រះភាគជាព្រាហ្មណ៍ ១ វត្តនិយម ១
 ៤ យ៉ាង ១ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គលអ្នកដឹង ១
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ១ ពួកភិក្ខុមានសីល ១ តណ្ហា ១
 ត្រកូលដែលនៅរួម និងព្រហ្មជាដើម ១ ពួកព្រាហ្មណ៍
 និងគហបតីមានទមការៈច្រើន ១ ពួកភិក្ខុអ្នកធ្វើឲ្យគេស្ងើប
 ជាដើម ១ បុរសត្រូវទឹកស្អីក្នុង ១ អកុសលវិតក្កៈកើតដល់
 ភិក្ខុកំពុងដើរទៅជាដើម ១ ភិក្ខុមានសីលបរិបូណ៌ជាដើម ១
 ព្រះតថាគតត្រាស់ដឹងនូវលោក ១ រួមជា ១៣ រឿង ។

ក្នុងឥតិវុត្តកៈ មានសូត្រ ១១២ ។

ចប់ឥតិវុត្តកៈ ។

វិទ្យាវិទ្យបត្តិ

វិទ្យាបាហើ	អវិទ្យាបាហើ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ័
វត្តបរហតា	វត្តបរហតា	៣	១២
អប្បត្តមានស្ស	អប្បត្តមានសស្ស	១២	៣
អប្បត្តមានស្ស ^(១)	អប្បត្តមានសស្ស	១៥	៣
១ ឡិ. ម. អប្បត្តមានសស្ស		"	១២
យានត្វា	យានត្វា	៣២	"
នន្ទិ	នន្ទិ	៣៦	១២
កវសមុទិតា	កវសមុទិតា	៥៧	៧
កក្ក	កក្ក	៥៨	៣
អយម្ប	អយម្ប	៦៦	១២
នោសោ ច អវិជ្ជា	នោសោ ច អវិជ្ជា	៧៨	២
វមសុត្តិ	វមសុត្តិ	៧៣	១
ភាវហិតិ	ភាវហិតិ	១០២	១០
តម្ហា ^(១)	តម្ហា	១១២	៧
កង្កតិ	កង្កតិ	១១៧	១៣
ឥត្តការញ្ញត្តាការិ	ឥត្តការញ្ញត្តាការិ	១២២	៨
កក្កវេ	កក្កវេ	១៣៣	១១
អនោត្តប្ប	អនោត្តប្ប	១៤៧	១៦

សេចក្តីកម្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ដើម្ប	ដើម្បី	២	៨
អស	អស់	១០	៧
នៈ	នេះ	១៦	១៣
តថាគតអាច	តថាគតយើងហេតុសព្វគ្រប់ អាច	២១	១៤
សង្កត់	សង្កត់	២៧	៨
ពីន្ទ	ពន្ទ	២៨	១៧
ន្ទិចជាឫស្សីមានផ្លែ	ន្ទិចជាផ្លែឫស្សី	៦០	៨
ព្រះអរហន្ត	ព្រះអរហន្ត	៦៤	១៤
ទីប្រកបដោយមរណៈ	ទីប្រកបនៃមរណៈ	៧២	៦
មិនយកក្រុលហាប	មិនយកក្រុលហាប	៨០	១៨
អកុសលវិតក្ក	អកុសលវិតក្កៈ	៨៧	៤
ដែលតថាគត	ដែលព្រះតថាគត	១០២	១៨
"	"	១០៣	១៤
របស	របស់	១២៣	១៦
អស់ទោ	អស់ទៅ	១២៦	១៥
ដាយល្អ	ដោយល្អ	១២៧	៨
ជាទិល	ជាទិល	១៤៥	១៤
ន្ទវិតក្កៈ	ន្ទវិតក្កៈ	១៤៨	១០

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឥតិវុត្តកស្ស

ទុតិយោ វាគោ

មាតិកា

	គណៈ
ឯកនិយោកស្ស បឋមវគ្គស្ស បឋមសុត្តិ	១
ទុតិយសុត្តិ	២
តតិយសុត្តិ	៣
បតតិសុត្តិ	៤
បញ្ចមសុត្តិ	៥
ឆដសុត្តិ	៦
សុត្តមសុត្តិ	៧
អដមសុត្តិ	៨
នវមសុត្តិ	៩
ទេសមសុត្តិ	១០
ទុតិយវគ្គស្ស បឋមសុត្តិ	១១
ទុតិយសុត្តិ	១២

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ធិតិវិគ្គកៈ

ទុតិយភាគ

មាតិកា

ទំព័រ

ឯកនិយម បឋមវគ្គ	សូត្រទី ១	១
	សូត្រទី ២	២
	សូត្រទី ៣	៣
	សូត្រទី ៤	៥
	សូត្រទី ៥	៤
	សូត្រទី ៦	៥
	សូត្រទី ៧	៦
	សូត្រទី ៨	៧
	សូត្រទី ៩	៨
	សូត្រទី ១០	៩
ទុតិយវគ្គ	សូត្រទី ១	១០
	សូត្រទី ២	៥

មាតិកាបន្តាជ

មាតិកា

អង្កេត

ឯកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គស្ស	ភត្តយស្ថិតិ	១១
	បត្តភស្ថិតិ	១២
	បព្វាមស្ថិតិ	១៣
	ឆដស្ថិតិ	១៤
	សត្តមស្ថិតិ	១៥
	អដមស្ថិតិ	១៦
	នវមស្ថិតិ	១៧
	ទោសមស្ថិតិ	១៨
តតិយវគ្គស្ស	បឋមស្ថិតិ	២០
	ទុតិយស្ថិតិ	២១
	ភត្តយស្ថិតិ	២៣
	បត្តភស្ថិតិ	២៤
	បព្វាមស្ថិតិ	២៥
	ឆដស្ថិតិ
	សត្តមស្ថិតិ	២៧

សង្ខេបកម្រាបមាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
ឯកនិយាត	មុតិយវគ្គ	សូត្រទី ៣ ១១
		សូត្រទី ៤ ១២
		សូត្រទី ៥ ១៣
		សូត្រទី ៦ ១៤
		សូត្រទី ៧ ១៥
		សូត្រទី ៨ ១៦
		សូត្រទី ៩ ១៧
		សូត្រទី ១០ ១៨
	គតិយវគ្គ	សូត្រទី ១ ២០
		សូត្រទី ២ ២១
		សូត្រទី ៣ ២៣
		សូត្រទី ៤ ២៤
		សូត្រទី ៥ ២៥
		សូត្រទី ៦ "
		សូត្រទី ៧ ២៧

មាតិកាបន្តិច

មាតិកា

អង្កេត

ទុកនិយោគស្ស	បេសវន្តស្ស	បឋមសុត្តិ	៣១
		ទុតិយសុត្តិ	៣២
		តតិយសុត្តិ	៣៣
		បតុតសុត្តិ	៣៤
		បញ្ចមសុត្តិ	៣៥
		ឆដសុត្តិ	៣៦
		សុត្តមសុត្តិ	៣៧
		អដមសុត្តិ	៣៨
		នវមសុត្តិ	៣៩
		ទសមសុត្តិ	៤០
	ទុតិយវន្តស្ស	បឋមសុត្តិ	៤២
		ទុតិយសុត្តិ	៤៤
		តតិយសុត្តិ	៤៥
		បតុតសុត្តិ	៤៦
		បញ្ចមសុត្តិ	៤៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ទុកនិរោធ បឋមវគ្គ	សូត្រទី ១	៣០
	សូត្រទី ២	៣២
	សូត្រទី ៣	៣៣
	សូត្រទី ៤	៣៤
	សូត្រទី ៥	៣៥
	សូត្រទី ៦	៣៦
	សូត្រទី ៧	៣៧
	សូត្រទី ៨	៣៨
	សូត្រទី ៩	៣៩
	សូត្រទី ១០	៤០
ទុកិយវគ្គ	សូត្រទី ១	៤២
	សូត្រទី ២	៤៤
	សូត្រទី ៣	៤៥
	សូត្រទី ៤	៤៦
	សូត្រទី ៥	៤៧

មាតិកាបត្រានិ

មាតិកា		អង្កេត
ទុកនិបាតស្ស	ទុតិយវគ្គស្ស	ឆដសុត្តំ ៤៧
		សត្តមសុត្តំ ៥០
		អដមសុត្តំ ៥២
		នវមសុត្តំ ៥៣
		ទេសមសុត្តំ ៥៤
		ឯកាទេសមសុត្តំ ៥៦
		ទ្វាទេសមសុត្តំ ៥៧
តិកនិបាតស្ស	បឋមវគ្គស្ស	បឋមសុត្តំ ៦០
		ទុតិយសុត្តំ "
		តតិយសុត្តំ ៦១
		បុត្តតសុត្តំ ៦២
		បញ្ចមសុត្តំ ៦៣
		ឆដសុត្តំ "
		សត្តមសុត្តំ ៦៤
		អដមសុត្តំ ៦៥

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ទុកនិយាត ទុតិយវគ្គ	សូត្រទី ៦	៤៨
	សូត្រទី ៧	៥០
	សូត្រទី ៨	៥២
	សូត្រទី ៩	៥៣
	សូត្រទី ១០	៥៤
	សូត្រទី ១១	៥៦
	សូត្រទី ១២	៥៧
តិកនិយាត បឋមវគ្គ	សូត្រទី ១	៦០
	សូត្រទី ២	"
	សូត្រទី ៣	៦១
	សូត្រទី ៤	៦២
	សូត្រទី ៥	៦៣
	សូត្រទី ៦	"
	សូត្រទី ៧	៦៤
	សូត្រទី ៨	៦៥

មាតិកាបន្ថែម

មាតិកា		អង្កេត
តិកនិយោគស្ស បឋមវគ្គស្ស	និវេមស្សតំ	៦៦
	ទសមស្សតំ	៦៧
ទុតិយវគ្គស្ស	បឋមស្សតំ	៦៧
	ទុតិយស្សតំ	"
	តតិយស្សតំ	៧០
	បតតិស្សតំ	៧១
	បញ្ចមស្សតំ	៧២
	ឆដ្ឋស្សតំ	៧៣
	សតមស្សតំ	៧៤
	អដ្ឋមស្សតំ	"
	និវេមស្សតំ	៧៦
	ទសមស្សតំ	៧៧
	តតិយវគ្គស្ស	បឋមស្សតំ
ទុតិយស្សតំ		៨០
តតិយស្សតំ		៨២

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

គិរិវិទ្យា បឋមវគ្គ	សូត្រទី	៩	៦៦
	សូត្រទី	១០	៦៧
ទុតិយវគ្គ	សូត្រទី	១	៦៨
	សូត្រទី	២	"
	សូត្រទី	៣	៧០
	សូត្រទី	៤	៧១
	សូត្រទី	៥	៧២
	សូត្រទី	៦	៧៣
	សូត្រទី	៧	៧៤
	សូត្រទី	៨	"
	សូត្រទី	៩	៧៦
	សូត្រទី	១០	៧៧
តតិយវគ្គ	សូត្រទី	១	៧៨
	សូត្រទី	២	៨០
	សូត្រទី	៣	៨២

មាតិកាបន្តិច

មាតិកា

ទំព័រ

តិកនិបាតស្ស	តតិយវគ្គស្ស	បតតសុត្តិ 1 10	៨៣
		បពាមសុត្តិ 10	៨៤
		ឆដសុត្តិ 10	៨៧
		សុតមសុត្តិ 10	៨៧
		អដមសុត្តិ 10	៧១
		នវមសុត្តិ 10	៧២
		ទេសមសុត្តិ 10	៧៤
	បុគ្គលវគ្គស្ស	បបមសុត្តិ 10	៧៧
		ទតិយសុត្តិ 10	"
		ភតិយសុត្តិ 10	១០០
		បតតសុត្តិ 1 10	១០២
		បពាមសុត្តិ 10	១០៤
		ឆដសុត្តិ 10	១០៧
		សុតមសុត្តិ 10	១០៨
		អដមសុត្តិ 10	១០៧

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

	មាតិកា	ទំព័រ	
គិរិវិហារ ពតិយវគ្គ	សូត្រទី ៤	៨៣	
	សូត្រទី ៥	៨៤	
	សូត្រទី ៦	៨៧	
	សូត្រទី ៧	៨៨	
	សូត្រទី ៨	៩១	
	សូត្រទី ៩	៩២	
	សូត្រទី ១០	៩៤	
	ឧបសម្ព័ន្ធ	សូត្រទី ១	៩៧
		សូត្រទី ២
		សូត្រទី ៣	១០០
សូត្រទី ៤		១០២	
សូត្រទី ៥		១០៤	
សូត្រទី ៦		១០៧	
សូត្រទី ៧		១០៨	
សូត្រទី ៨		១០៩	

មាតិកា បន្តិទ

មាតិកា

អង្ក

តិកនិបាតស្ស	ចក្កវគ្គស្ស	នវមស្ថក ^១	១១១
		ទសមស្ថក ^១	១១៣
	បញ្ចមវគ្គស្ស	បឋមស្ថក ^១	១១៦
		ទតិយស្ថក ^១	១១៨
		តតិយស្ថក ^១	១២០
		ចតុតស្ថក ^១	១២២
		បញ្ចមស្ថក ^១	១២៣
		ឆដស្ថក ^១	១២៤
		សតមស្ថក ^១	១២៥
		អដមស្ថក ^១	១២៦
		នវមស្ថក ^១	១២៨
		ទសមស្ថក ^១	១២៩
ចក្កវគ្គនិបាតស្ស		បឋមស្ថក ^១	១៣៣
		ទតិយស្ថក ^១	១៣៤
		តតិយស្ថក ^១	១៣៥

សង្កេតប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

គិរសិយាត បុគ្គលវគ្គ	សូត្រទី ៩	១១១
	សូត្រទី ១០	១១៣
បញ្ចមវគ្គ	សូត្រទី ១	១១៦
	សូត្រទី ២	១១៧
	សូត្រទី ៣	១២០
	សូត្រទី ៤	១២២
	សូត្រទី ៥	១២៣
	សូត្រទី ៦	១២៤
	សូត្រទី ៧	១២៥
	សូត្រទី ៨	១២៦
	សូត្រទី ៩	១២៧
	សូត្រទី ១០	១២៩
បុគ្គលិយាត	សូត្រទី ១	១៣៣
	សូត្រទី ២	១៣៤
	សូត្រទី ៣	១៣៥

មាតិកាបន្តិច

មាតិកា	អង្ក
បញ្ចុដិបាតស្ស	បត្តិស្ថិតិ ១៣៧
	បណ្ណមស្ថិតិ ១៣៨
	ឆដស្ថិតិ ១៤០
	សត្តមស្ថិតិ ១៤១
	អដមស្ថិតិ ១៤៣
	វដមស្ថិតិ ១៤៤
	ទសមស្ថិតិ ១៤៥
	ឯកាទសមស្ថិតិ ១៤៧
	ព្វាទសមស្ថិតិ ១៥០
	តេរសមស្ថិតិ ១៥៣

សង្ឃកម្រាបមាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បុគ្គលិក	សូត្រទី ៤ ១៣៧
	សូត្រទី ៥ ១៣៨
	សូត្រទី ៦ ១៤០
	សូត្រទី ៧ ១៤១
	សូត្រទី ៨ ១៤៣
	សូត្រទី ៩ ១៤៤
	សូត្រទី ១០ ១៤៥
	សូត្រទី ១១ ១៤៧
	សូត្រទី ១២ ១៥០
	សូត្រទី ១៣ ១៥៣

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Jinnouin Temple
The Rev. Shoushun Nishimura
2-1-16 Shimizu, Kure-shi, Hiroshima-ken 737 Japan

この本は次の方によって復刻されました。

宗団法人 曹洞宗 神応院 住職 西村正俊
〒737 広島県呉市清水2丁目1-26
☎0823-21-4491

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនចណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 53 (of 110 volumes total)
"SUTTANTA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大蔵経) 全110巻・第53巻スuttantaピタカ (経部)

発行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ (南伝大蔵経) 復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

